

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Analýza potřeb škol v Jihočeském kraji

Dokument ANALÝZA POTŘEB ŠKOL V JIHOČESKÉM KRAJI vznikl jako výstup systémového projektu Podpora krajského akčního plánování, realizovaného v období 1. 3. 2016 – 31. 12. 2021. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v souladu se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou podporu při využívání akčního plánování na úrovni kraje i škol. Je spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jeho realizaci zajišťuje Národní pedagogický institut ČR. Veškeré informace je nutno chápat v kontextu výstupů projektu P-KAP.

Kolektiv autorů P-KAP, 2021

Materiál je pod licencí Creative Commons CC BY SA 4.0

Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Projekt P-KAP je projektem Národního pedagogického institutu České republiky. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

Obsah

1	Analýza potřeb na školách	6
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ	6
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“ A EVALUACE SBĚRU DAT ...	6
1.2.1	Charakteristika datového souboru.....	8
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V JIHOČESKÉM KRAJI.....	9
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY (II. VLNA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ).....	11
1.5	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH NEPOVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V JIHOČESKÉM KRAJI	13
2	Podpora rozvoje kariérového poradenství v Jihočeském kraji	13
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	16
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	17
2.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	18
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	20
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	21
2.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	23
2.5	AKTIVITY, NA KTERÝCH SE ŠKOLY PODÍLÍ V RÁMCI PREVENČE A INTERVENČE V OBLASTI PŘEDČASNÝCH ODCHODŮ	25
2.5.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	26
2.6	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ROZVOJE KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	28
3	Podpora polytechnického vzdělávání v Jihočeském kraji.....	32
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	33
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	34
3.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	35
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	37
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	38
3.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	40
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	42
4	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Jihočeském kraji.....	46
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	48
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	49
4.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	50
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	52
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	53
4.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	54
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	56
5	Rozvoj škol jako center celoživotního učení v Jihočeském kraji	60
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	63
5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	64
5.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	65
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	67
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE	68

5.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	68
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJ ŠKOLA JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	70
6	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Jihočeském kraji	74
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	76
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	77
6.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	78
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	80
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	81
6.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	82
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	84
7	Inkluzivní vzdělávání v Jihočeském kraji.....	88
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	90
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	91
7.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	92
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	94
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	95
7.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	96
7.5	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI PODPORY NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH ŽÁKŮ	98
7.5.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	99
7.6	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	101
8	Rozvoj výuky cizích jazyků v Jihočeském kraji	105
8.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	107
8.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	108
8.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	108
8.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	110
8.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	111
8.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	112
8.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE VÝUKY CIZÍCH JAZYKŮ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	114
9	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v Jihočeském kraji	118
9.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	120
9.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	121
9.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	121
9.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	123
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	124
9.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	125
9.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	127
10	Digitální kompetence a rozvoj ICT infrastruktury v Jihočeském kraji	131
10.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	132
10.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	133
10.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	134
10.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	136

10.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	137
10.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	138
10.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	140
11	Podpora rozvoje matematické gramotnosti v Jihočeském kraji	144
11.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	146
11.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	146
11.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	147
11.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	149
11.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE	150
11.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol.....	151
11.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ROZVOJE MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	153

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“ a evaluace sběru dat

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního pedagogického institutu České republiky.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem následného šetření, které proběhlo v období říjen – prosinec 2018, bylo jednak zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb a dále vyhodnocení posunu, který se na školách udál, od období prvního šetření realizovaného v období listopad 2015 – leden 2016 v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání od období prvního dotazníkového šetření. Výstupy z jednotlivých vln dotazníkových šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

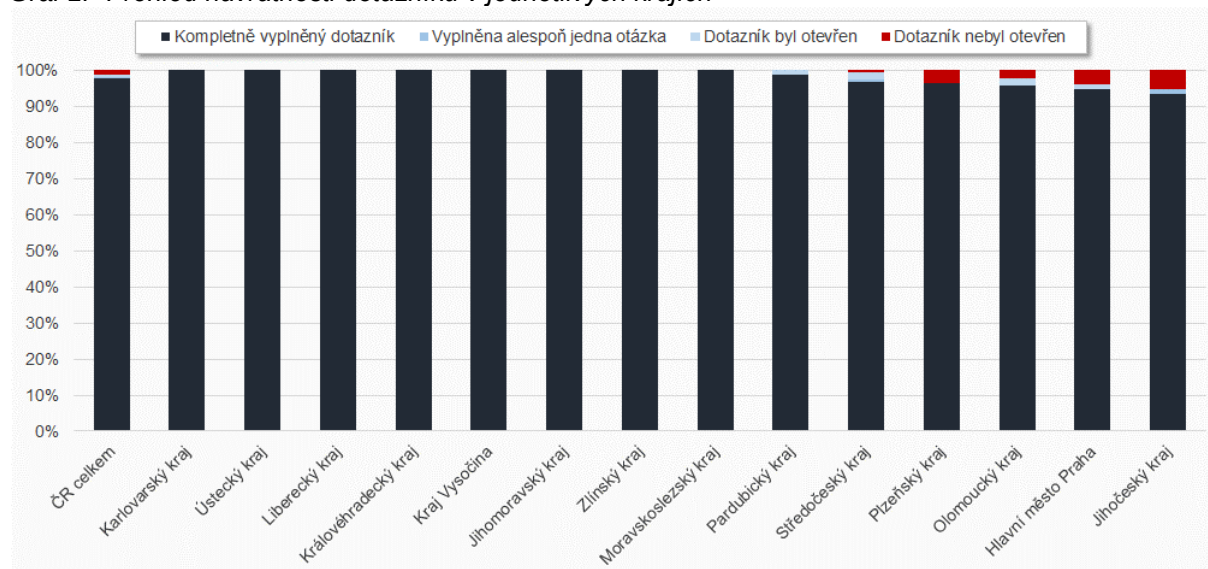
Na dotazníkové šetření zareagovalo 98 % škol.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer-assisted self-interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1320 škol. Z těchto škol se Národnímu pedagogickému institutu České republiky vrátilo 1292 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými guaranty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Šetření se bude opakovat v roce 2021 jako závěrečné šetření, které bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

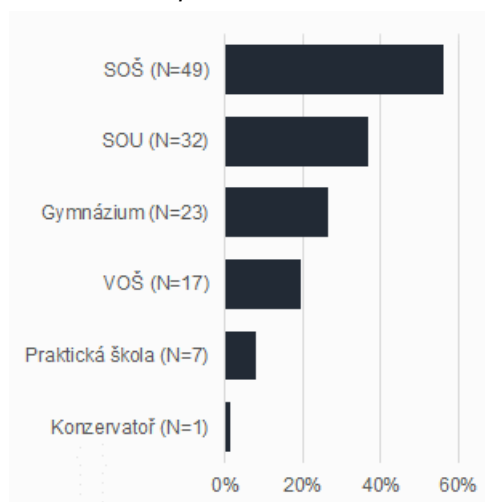
Tab. 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

	Kompletně vyplněný dotazník		Vyplněna alespoň jedna otázka		Dotazník byl otevřen		Dotazník nebyl otevřen		Celkem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jihomoravský kraj	125	100%	0	0%	0	0%	0	0%	125	100%
Karlovarský kraj	32	100%	0	0%	0	0%	0	0%	32	100%
Kraj Vysočina	67	100%	0	0%	0	0%	0	0%	67	100%
Královéhradecký kraj	70	100%	0	0%	0	0%	0	0%	70	100%
Liberecký kraj	48	100%	0	0%	0	0%	0	0%	48	100%
Moravskoslezský kraj	145	100%	0	0%	0	0%	0	0%	145	100%
Ústecký kraj	94	100%	0	0%	0	0%	0	0%	94	100%
Zlínský kraj	69	100%	0	0%	0	0%	0	0%	69	100%
Pardubický kraj	75	99%	0	0%	1	1%	0	0%	76	100%
Středočeský kraj	147	97%	1	1%	3	2%	1	1%	152	100%
Plzeňský kraj	53	96%	0	0%	0	0%	2	4%	55	100%
Olomoucký kraj	92	96%	0	0%	2	2%	2	2%	96	100%
Hlavní město Praha	188	95%	0	0%	2	1%	8	4%	198	100%
Jihočeský kraj	87	94%	1	1%	0	0%	5	5%	93	100%
ČR celkem	1292	97%	2	0%	8	1%	18	1%	1320	100%

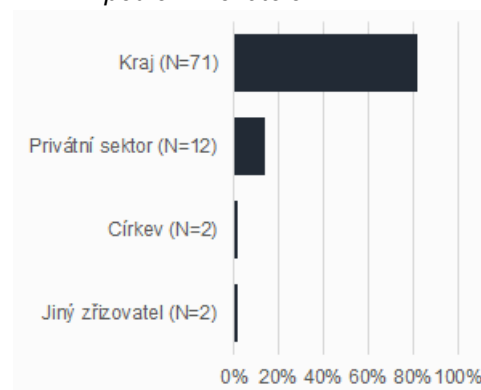
1.2.1 Charakteristika datového souboru

Ve struktuře středních a vyšších odborných škol v Jihočeském kraji jsou zastoupena střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, konzervatoř, praktické školy a vyšší odborné školy. Vedle škol, které nabízejí jeden typ vzdělání (obvykle gymnázia), jsou i školy kombinované, které nabízejí více typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ nebo SOŠ a VOŠ apod.). Nejvíce jsou zastoupeny školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (56 %). Následují školy s obory středního vzdělání s výučním listem (37 %), gymnázia (26 %), vyšší odborné školy (20 %) a praktické školy (8 %). V Jihočeském kraji je i jedna konzervatoř.

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru

Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele

Největší zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele mají kraje, a to 82 %. Podíl soukromých škol je výrazně nižší (14 %). Podíl škol, kde je zřizovatel církev, se pohybuje kolem úrovně 2 % a stejný podíl škol je i v případě jiného zřizovatele.

1.3 Vnímání důležitosti plánovaných povinných oblastí intervencí školami v Jihočeském kraji

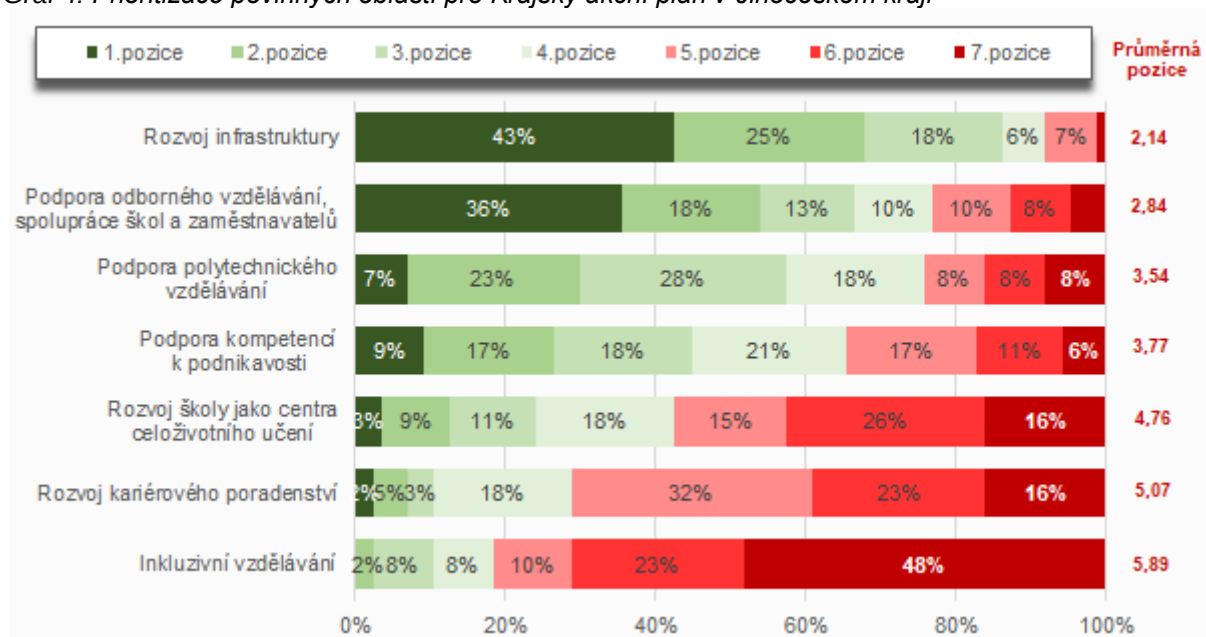
Střední a vyšší odborné školy v Jihočeském kraji měly možnost hodnotit důležitost 7 povinných a 4 nepovinných oblastí pro Krajský akční plán. Pro střední a vyšší odborné školy v Jihočeském kraji je nejvíce důležitá oblast infrastruktury včetně rekonstrukcí a vybavení škol. Oblasti infrastruktury přisoudilo nejvyšší míru důležitosti 43 % škol, dalších 25 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Třetí pozici oblasti infrastruktury přisoudilo 18 % škol v kraji, na čtvrtou pozici tuto oblast umístilo 6 % škol, na pátou pozici 7 % a na nižší pozice školy tuto oblast zařazovaly již pouze ve velmi malé míře.

Na druhém místě je podle hodnocení škol podpora odborného vzdělávání, zahrnující i spolupráci škol a zaměstnavatelů. Na 36 % škol považuje tuto oblast za nejdůležitější a 18 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Třetí nejdůležitější oblastí je podle škol podpora polytechnického vzdělávání. Tuto oblast považuje za nejdůležitější 7 % škol, na druhé místo ji řadí 23 % škol a na třetí 28 % škol v Jihočeském kraji.

O něco nižší celkovou důležitost připisují školy v Jihočeském kraji podpoře kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě. Pro 9 % škol je tato oblast zdaleka nejdůležitější a 17 % škol ji pak řadí na druhou pozici.

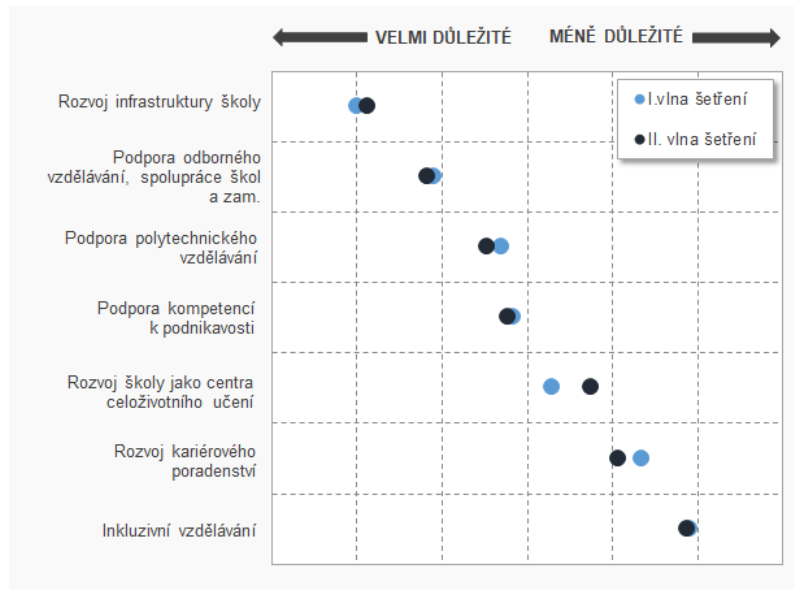
Na základě porovnání jednotlivých oblastí je školami v Jihočeském kraji přisuzována menší důležitost rozvoji školy jako centra celoživotního učení a rozvoji kariérového poradenství. Nejmenší význam ve srovnání s jednotlivými oblastmi intervencí pak přisuzovaly školy rozvoji inkluzivního vzdělávání, kterou celých 48 % škol řadilo na nejnižší pozici.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v Jihočeském kraji

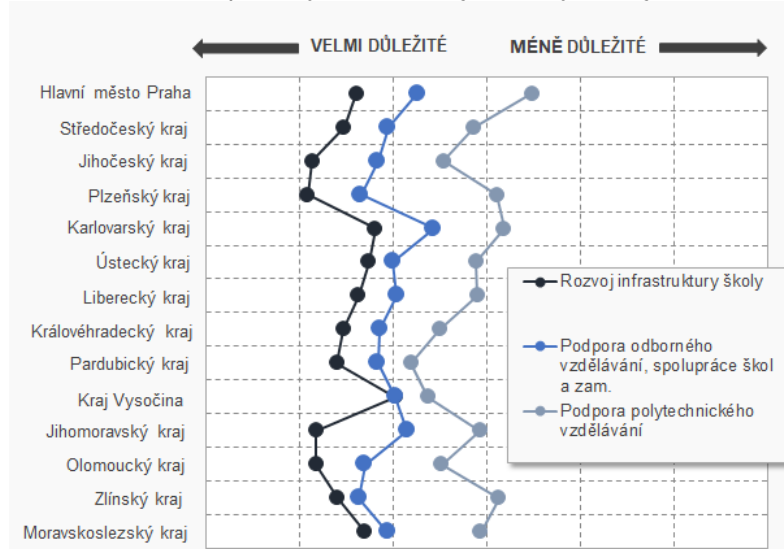
Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Graf 5: Srovnání prioritizace povinných oblastí pro Krajské akční plány v čase – Jihočeský kraj

Oproti roku 2015/2016 školy uvádějí nižší důležitost oblastem - rozvoj infrastruktury škol (včetně rekonstrukcí a vybavení) a také rozvoj škol jako center celoživotního učení. Nárůst v hodnocení důležitosti lze pozorovat v případě rozvoje kariérového poradenství a mírný nárůst u podpory rozvoje polytechnického vzdělávání. Relativně stejnou důležitost přisuzují podpoře odborného vzdělávání, podpoře kompetencí k podnikavosti i inkluzivnímu vzdělávání.

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích

Vymezené tři nejdůležitější povinné oblasti rozvoje škol v Jihočeském kraji – rozvoj infrastruktury školy, podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a podpora polytechnického vzdělávání – jsou v jednotlivých krajích hodnoceny odlišně.

Rozvoj infrastruktury školy je prioritní oblastí prakticky ve všech krajích, zejména pak pro školy v Plzeňském, Jihočeském, Jihomoravském a Olomouckém kraji.

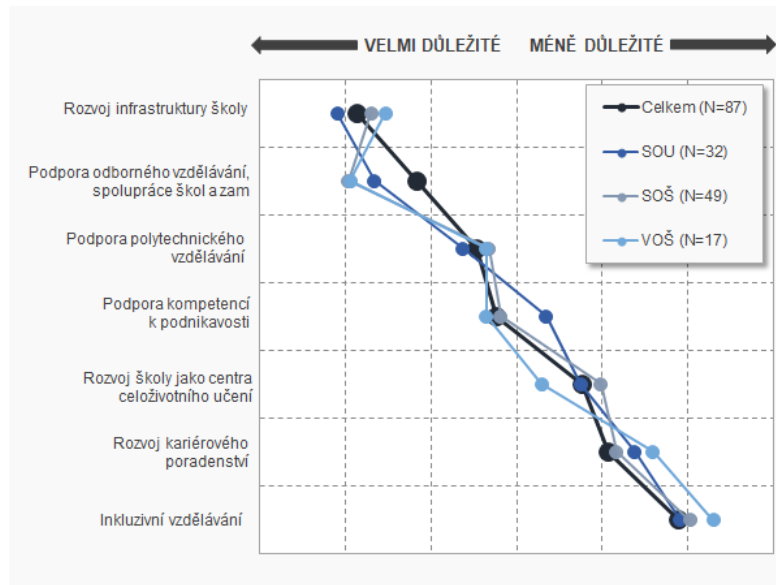
Ve srovnání se všemi kraji v ČR je důležitost podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, deklarována především ve Zlínském, Plzeňském a Olomouckém kraji. Pro Karlovarský kraj společně s Hlavním městem Praha je tato oblast relativně nejméně důležitá. V Jihočeském kraji je tato oblast lehce nadprůměrně důležitá.

Podpora polytechnického vzdělávání je považována za velmi důležitou oblast zejména v Pardubickém kraji a v Kraji Vysočina. Na druhou stranu, Hlavní město Praha uvádí nízkou míru důležitosti této oblasti. Ve srovnání s jinými kraji je podpora polytechnického vzdělávání v Jihočeském kraji nadprůměrně důležitá.

1.4 Rozdíly ve vnímání důležitosti plánovaných povinných oblastí intervencí podle typu školy (II. vlna dotazníkového šetření)

Hodnocení důležitosti povinných oblastí pro Krajské akční plány se ve velké míře liší v závislosti na typu školy.

Graf 7: Prioritizace povinných oblastí v Jihočeském kraji – SOU, SOŠ a VOŠ

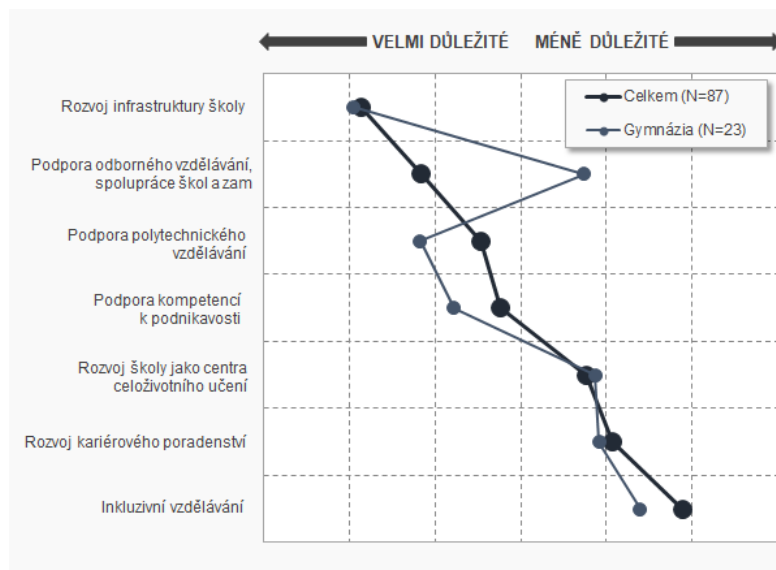
SOU, SOŠ a VOŠ v Jihočeském kraji vyzdvihují především důležitost oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli a rozvoje infrastruktury školy. Už relativně nižší důležitost přisuzují podpoře polytechnického vzdělávání.

Ve srovnání s výsledky hodnocení povinných oblastí za celý kraj je pro SOU, SOŠ a VOŠ výrazně důležitější podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, než pro další typy škol. SOU kladou větší důraz také na rozvoj infrastruktury školy i na oblast podpory

polytechnického vzdělávání, naopak menší důraz na podporu kompetencí k podnikavosti.

VOŠ ve větší míře než jiné typy škol vyzdvihují důležitost rozvoje školy jako centra celoživotního učení a je pro ně relativně významná i oblast podpory kompetencí k podnikavosti. V případě SOU, SOŠ i VOŠ je naopak menší důraz kladen na rozvoj kariérového poradenství i oblast inkluzivního vzdělávání. Pro střední i vyšší odborné školy má dále menší význam i podpora polytechnického vzdělávání (odchylka je ale nevýrazná).

Graf 8: Prioritizace povinných oblastí v Jihočeském kraji – gymnázium

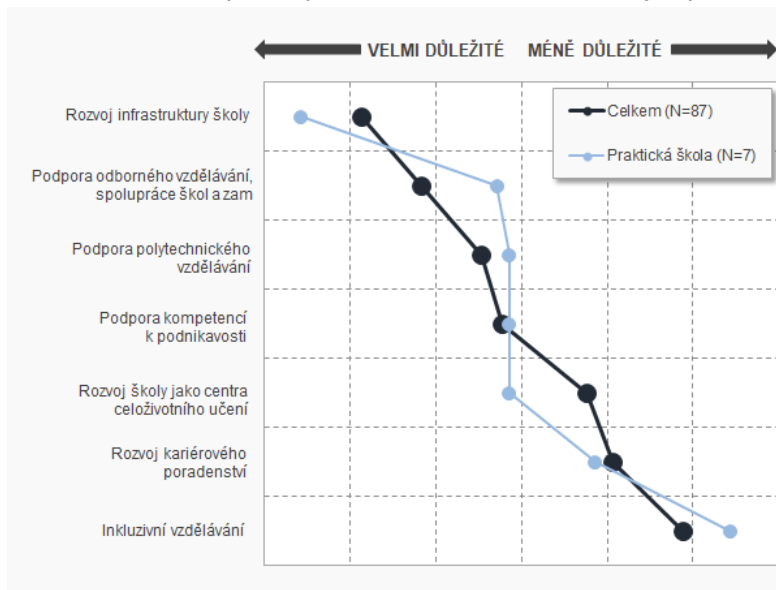
V případě **gymnází** je kladen důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy, dále na podporu polytechnického vzdělávání a na podporu kompetencí k podnikavosti.

V menší míře dávají gymnázia do popředí zájmu podporu odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, rozvoj školy jako centra celoživotního učení i rozvoj kariérového poradenství. Relativně malou důležitost gymnázia přisuzují oblasti inkluzivního vzdělávání.

Z porovnání důležitosti jednotlivých oblastí pro gymnázia s celkovým hodnocením škol v Jihočeském kraji vyplývá, že pro gymnázia je téměř stejně důležitá oblast infrastruktury školy. Výrazně více než jiné typy škol zdůrazňují důležitost podpory polytechnického vzdělávání a podpory kompetencí k podnikavosti. Nadprůměrná je pro gymnázia v kraji také důležitost rozvoje inkluzivního vzdělávání i kariérového poradenství. Naopak

výrazně menší důležitost gymnázia připisují oblasti podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů.

Graf 9: Prioritizace povinných oblastí v Jihočeském kraji – praktická škola

Pro **praktické školy** jsou prioritami především oblast rozvoje infrastruktury školy. Z dalších oblastí je pak pro praktické školy důležitá podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, podpora polytechnického vzdělávání, podpora kompetencí k podnikavosti a rozvoj školy jako centra celoživotního učení.

Relativně menší důležitost připisují praktické školy rozvoji kariérového poradenství a nejmenší důležitost inkluzivnímu vzdělávání.

Oproti celkovým výsledkům kladou praktické školy vyšší důraz zejména na rozvoj školy jako centra celoživotního učení a na oblast infrastruktury školy. Naopak menší důraz praktické školy kladou na oblast podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, inkluzivního vzdělávání a podporu polytechnického vzdělávání.

Tab. 2: Prioritizace povinných oblastí v Jihočeském kraji – konzervatoře

Průměrná důležitost povinných oblastí (1=nejdůležitější; 7=nejméně důležitá)		
	Celkem (N=87)	Konzervatoř (N=1)
Rozvoj infrastruktury školy	2,1	3,0
Podpora odborného vzdělávání	2,8	1,0
Podpora polytechnického vzdělávání	3,5	7,0
Podpora kompetencí k podnikavosti	3,8	4,0
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,8	2,0
Rozvoj kariérového poradenství	5,1	5,0
Inkluzivní vzdělávání	5,9	6,0

Konzervatoř klade v rámci sledovaných oblastí důraz zejména na podporu odborného vzdělávání a rozvoji školy jako centra celoživotního učení.

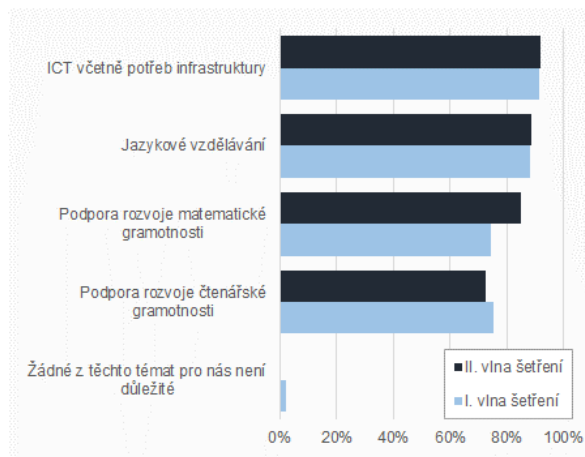
O něco nižší míru důležitosti připisuje rozvoji infrastruktury školy, podpoře kompetencí k podnikavosti a podpoře rozvoje kariérového poradenství. Téměř mimo její zájem je inkluzivní

vzdělávání a podpora polytechnického vzdělávání.

1.5 Vnímání důležitosti plánovaných nepovinných oblastí intervencí školami v Jihočeském kraji

Z nepovinných oblastí školy zdůrazňují důležitost především oblasti ICT (92 %) a jazykového vzdělávání (89 %).

Graf 10: Důležitost nepovinných oblastí v Jihočeském kraji

Značný podíl škol považuje za důležité oblasti také oblast podpory rozvoje matematické (85 %) a čtenářské (72 %) gramotnosti. Ani jedna škola neuvedla, že pro ni žádná z nepovinných oblastí není důležitá.

Oproti roku 2015/2016 školy hodnotí oblast podpory matematické gramotnosti (nárůst o 11 p. b.) jako více důležitou, naopak oblast podpory rozvoje čtenářské gramotnosti (pokles o 3 p. b.) jako méně důležitou. Oblasti ICT a jazykovému vzdělávání přisuzují stejnou důležitost.

2 Podpora rozvoje kariérového poradenství v Jihočeském kraji

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání, a naopak vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní - profesní dráhy.**

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy. Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu.** Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy.** Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě. Osobní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko snáz rozhodovat o svém profesním zaměření a daleko snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny,** které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. průřezové téma Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání:** Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání:** Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návčik přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.
- **Poskytování informací:** Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.

Komplexní poradenství: Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

- V rámci rozvoje kariérového poradenství školy v Jihočeském kraji realizují největší množství aktivit v rámci pokročilé úrovně, kdy mají školy již zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy se kariérové poradenství omezuje především na žáky, kteří potřebují změnit obor. Do jisté výše pak školy v Jihočeském kraji naplňují také aktivity spadající do nejvyšší úrovně, v rámci které má škola interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci a oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje kariérového poradenství, školy plánují zejména rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně. Oproti roku 2015/2016 školy častěji vykazují činnosti spadající do nejvyšší úrovně a pokročilé úrovně. Naopak v základní úrovni došlo k poklesu.
- V rámci oblasti podpory kariérového poradenství se střední a vyšší odborné školy soustředí především na organizování exkurzí a besed, poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky, spolupráci se zaměstnavateli a VŠ v souvislosti s náborovými aktivitami a na zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy. Dále také na realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (SOŠ a SOU) a prevenci a intervence předčasných odchodů žáků ze školy či podporu žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na poskytování individuálních služeb kariérového poradenství a průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství. Školy se také více soustředí na spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, prevenci a intervence předčasných odchodů žáků ze školy a využívání a poskytování kariérových informací či zapojování odborníků z praxe do výuky. Přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu či spolupráci s rodiči se naopak školy věnují méně často.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole, s malým zájmem o služby kariérového

poradenství ze strany žáků a rodičů a nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství. Dle škol navíc představuje problém také malý zájem ze strany zaměstnavatelů či absence pozice samostatného kariérového poradce. Problémem části škol jsou i nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství a s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství na škole. Situace se z pohledu škol naopak zlepšila u malého zájmu o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů. U zbylých překážek v oblasti podpory rozvoje kariérového poradenství na školách došlo pouze k malým posunům, tj. školy na tyto překážky narážejí v přibližně stejné intenzitě jako v I. vlně šetření.

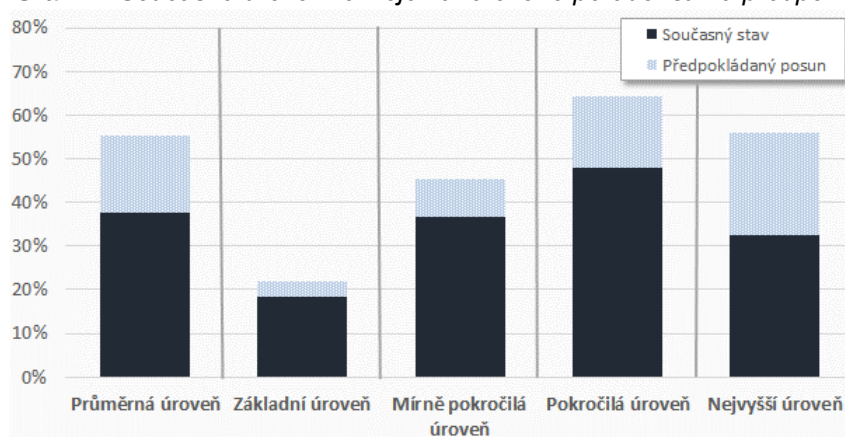
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed, zajištění exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující ze SŠ i ZŠ a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství. Školám by dále pomohl i rozvoj spolupráce s VŠ a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu vytvoření pozice samostatného kariérového poradce, možnosti pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců, vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství či podpory přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce. Pokles naopak zaznamenala následující opatření: metodická podpora pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni, zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole a zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity či podpora systematické spolupráce s personalisty podniků.
- Střední a vyšší odborné školy v Jihočeském kraji jsou v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů ve více činnostech velice aktivní. Většina škol pořádá dny otevřených dveří, informuje žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia, žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace a posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně. Značná část škol má systém, kterým rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Ve velké míře školy také individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhnou konkrétní postup, kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky. Na třech čtvrtinách škol působí školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který řeší problém předčasných odchodů a poskytuje individuální pomoc žákům.

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje kariérového poradenství školy v Jihočeském kraji realizují největší množství aktivit v rámci pokročilé úrovně (48 %), kdy mají školy již zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (37 %), kdy se kariérové poradenství omezuje především na žáky, kteří potřebují změnit obor. Do výše 33 % pak školy v Jihočeském kraji naplňují také aktivity spadající do nejvyšší úrovně, v rámci které má škola interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci a oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje kariérového poradenství, školy plánují zejména rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 23 %) a deklarují tedy zájem o vytvoření interního systému pro poskytování služeb kariérového poradenství, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 16 %) a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 9 %) či základní (předpokládaný posun o 3 %) úrovně.

Graf 11: Současná úroveň rozvoje kariérového poradenství a předpokládaný posun

Základní úroveň – kariérové poradenství je realizováno pouze ve své základní podobě, škola nemá komplexní pojetí výuky pro realizaci vzdělávací oblasti či průřezového tématu Člověk a svět práce.

Mírně pokročilá úroveň – škola se snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů, kariérové poradenství se omezuje na žáky, kteří potřebují změnit obor.

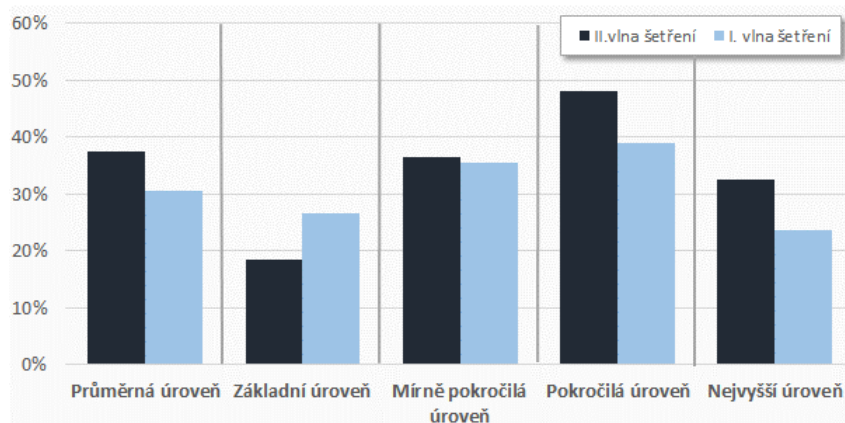
Pokročilá úroveň – škola má

zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, škola v rámci této oblasti příležitostně spolupracuje s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se spec. vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Oproti roku 2015/2016 školy častěji vykazují činnosti spadající do nejvyšší úrovně a pokročilé úrovně (shodný nárůst o 9 p. b.). Naopak v základní úrovni došlo k poklesu o 8 p. b.

Graf 12: Srovnání současné úrovně podpory kariérového poradenství (I. vlna + II. vlna)

Základní úroveň – kariérové poradenství je realizováno pouze ve své základní podobě, škola nemá komplexní pojetí výuky pro realizaci vzdělávací oblasti či průřezového tématu Člověk a svět práce.

Mírně pokročilá úroveň – škola se snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů, kariérové poradenství se omezuje na žáky, kteří potřebují změnit obor.

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných odchodů, škola v rámci této oblasti příležitostně spolupracuje s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se spec. vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

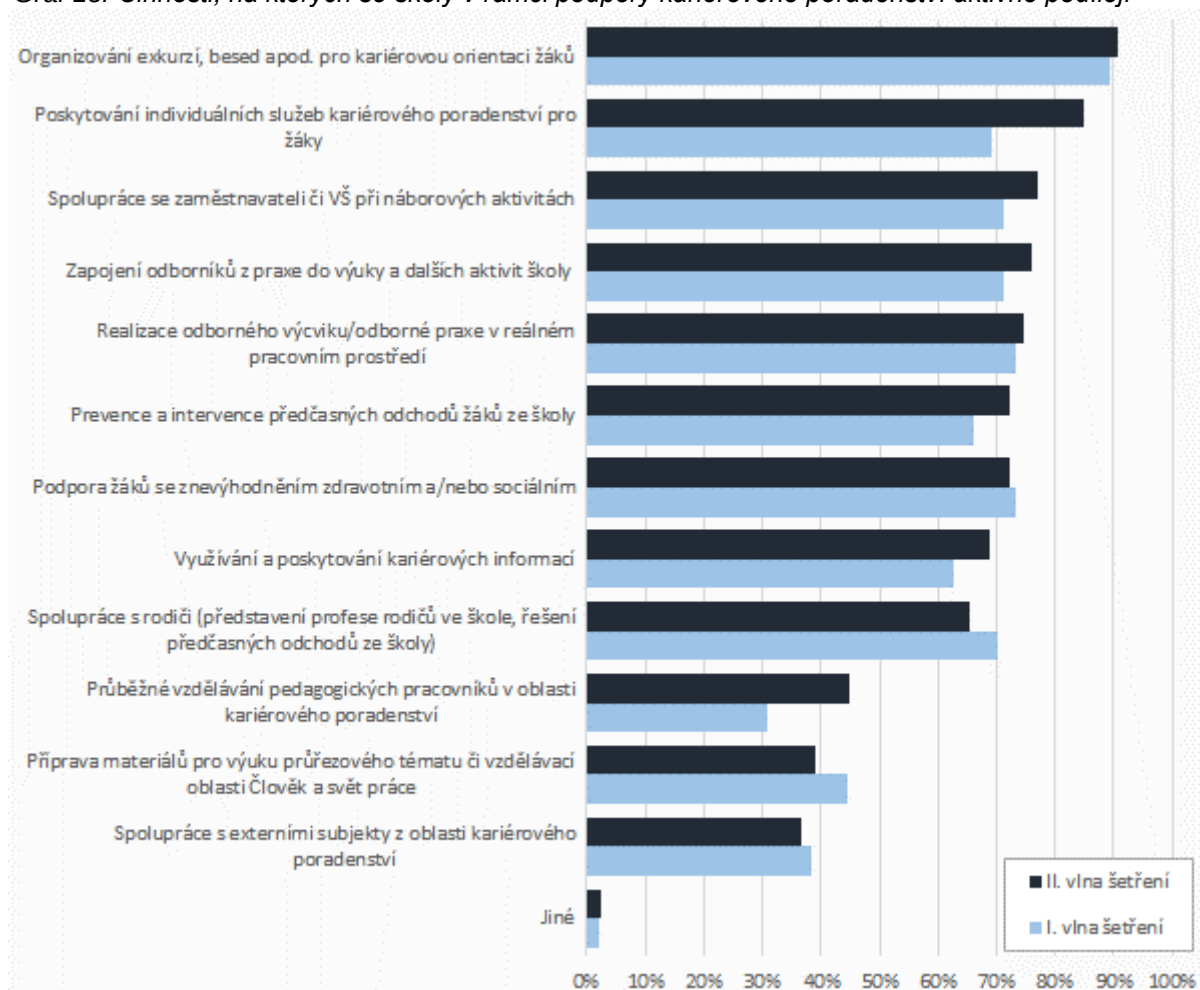
2.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory kariérového poradenství se střední a vyšší odborné školy soustředí především na organizování exkurzí a besed (91 %), poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (85 %), spolupráci se zaměstnavateli a VŠ v souvislosti s náborovými aktivitami (77 %) a na zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (76 %). Dále také na realizaci odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí (75 %) a prevenci a intervence předčasných odchodů žáků ze školy či podporu žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (oba 72 %).

Ve velké míře školy využívají a poskytují kariérové informace (69 %) a spolupracují s rodiči např. formou představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy apod. (66 %). O něco méně škol průběžně vzdělává pedagogické pracovníky v oblasti kariérového poradenství (45 %), připravuje materiály pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (39 %) a spolupracuje s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (37 %).

Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na poskytování individuálních služeb kariérového poradenství (nárůst o 16 p. b.) a průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (nárůst o 14 p. b.). Školy se také více soustředí na spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, prevenci a intervence předčasných odchodů žáků ze školy a využívání a poskytování kariérových informací (nárůst o shodných 6 p. b.) či zapojování odborníků z praxe do výuky (nárůst o 5 p. b.). Přípravě materiálů pro výuku průřezového tématu (pokles o 6 p. b.) či spolupráci s rodiči (pokles o 5 p. b.) se naopak školy věnují méně často.

Graf 13: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory kariérového poradenství aktivně podílejí

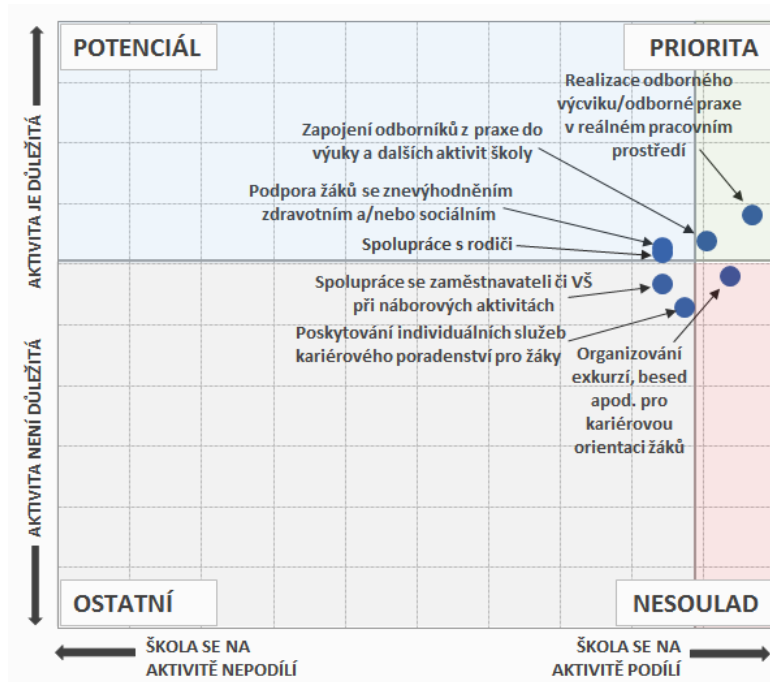
2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v kraji v největší míře realizují odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (97 %), organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (94 %) a zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (91 %). 88 % učilišť poskytuje individuální služby kariérového poradenství pro žáky. Ve velké míře učiliště ještě podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním, spolupracují s rodiči formou představení profese rodičů ve škole či řešení předčasných odchodů ze školy a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (vše 84 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště jsou realizace odborného výcviku či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí a zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy. Tyto aktivity střední odborná učiliště zmiňují nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají relativně velký význam.

Velký podíl středních odborných učilišť organizuje exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků, přičemž této aktivitě přisuzují nižší míru důležitosti, čímž se ocitá v jistém nesouladu.

Graf 14: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

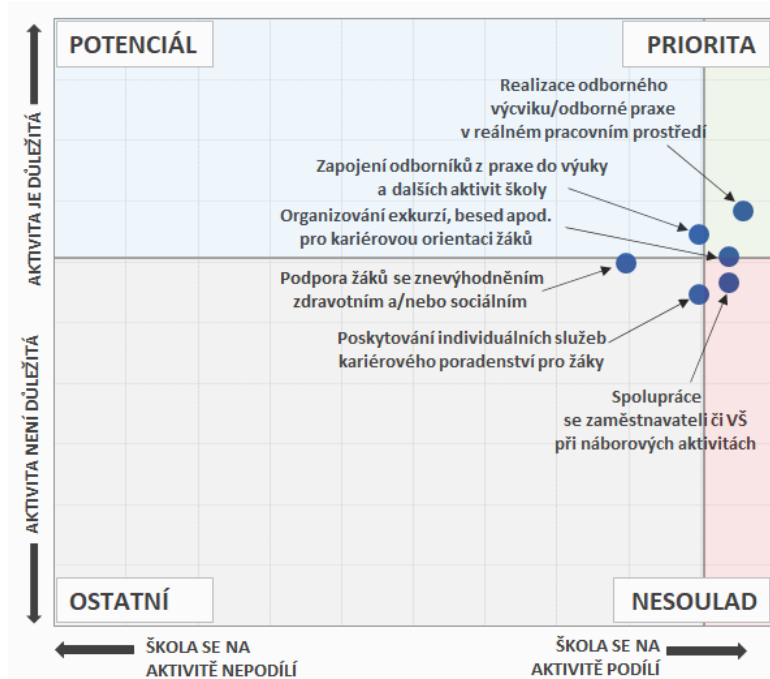

Již menší podíl středních odborných učilišť podporuje žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním a spolupracují s rodiči, ale tyto aktivity považují za důležité. Představují tak jistý potenciál dalšího rozvoje v oblasti kariérového poradenství na SOU.

Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště soustředí i na poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky a na spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. Deklarovaná důležitost je u těchto aktivit nízká.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v rámci aktivit v oblasti rozvoje kariérového poradenství především realizují odborný výcvik či odbornou praxe v reálném pracovním prostředí (96 %), organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (94 %) a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (94 %). 90 % SOŠ poskytuje individuální služby kariérového poradenství pro žáky a stejný podíl škol zapojuje odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy. Ve velké míře školy poskytují podporu žákům se zdravotním či sociálním znevýhodněním (80 %).

Graf 15: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje prioritu středních odborných škol realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí. Jedná se o aktivitu, kterou realizují téměř všechny školy a hodnotí ji jako velice důležitou. Částečně lze za priority označit i zapojování odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy a organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků.

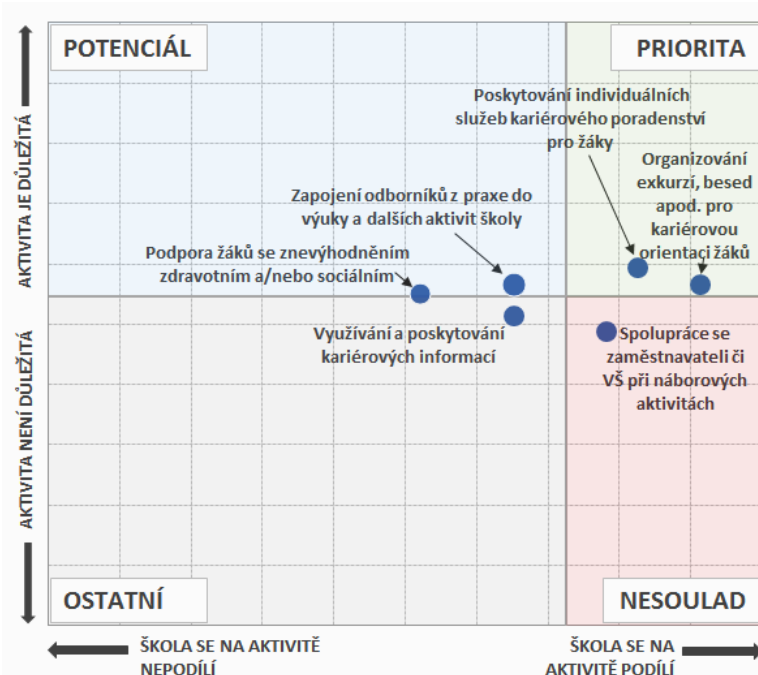
Střední odborné školy v rámci realizace aktivit na podporu rozvoje kariérového poradenství ve velké míře spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při

náborových aktivitách a poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky. Těmto aktivitám ale přisuzují jenom podprůměrnou důležitost, čím se nacházejí v jistém nesouladu.

V menší míře střední odborné školy podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním, přičemž tuto podporu považují i za mírně podprůměrně důležitou aktivitu.

Gymnázia se v rámci aktivit na podporu rozvoje kariérového poradenství soustředí především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (91 %). Ve velké míře gymnázia také poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (83 %) a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (78 %). Gymnázia jsou aktivní i v zapojování odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (65 %) a dále ve využívání a poskytování kariérových informací (65 %) a v podpoře žáků se zdravotním či sociálním znevýhodněním (52 %).

Graf 16: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých aktivit podpory rozvoje kariérového poradenství představují priority gymnázií organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků a poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky. Na těchto aktivitách se gymnázia v největší míře podílí a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam.

Gymnázia ve velké míře také spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách, ale tuto aktivitu hodnotí jako méně důležitou, což představuje určitý nesoulad.

Již menší podíl gymnázií zapojuje odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy, přičemž tuto aktivitu považují za více důležitou. Představuje tak jistý potenciál dalšího rozvoje kariérového poradenství na gymnáziích. Částečně lze za aktivitu s potenciálem označit i podporu žáků se zdravotním či sociálním znevýhodněním.

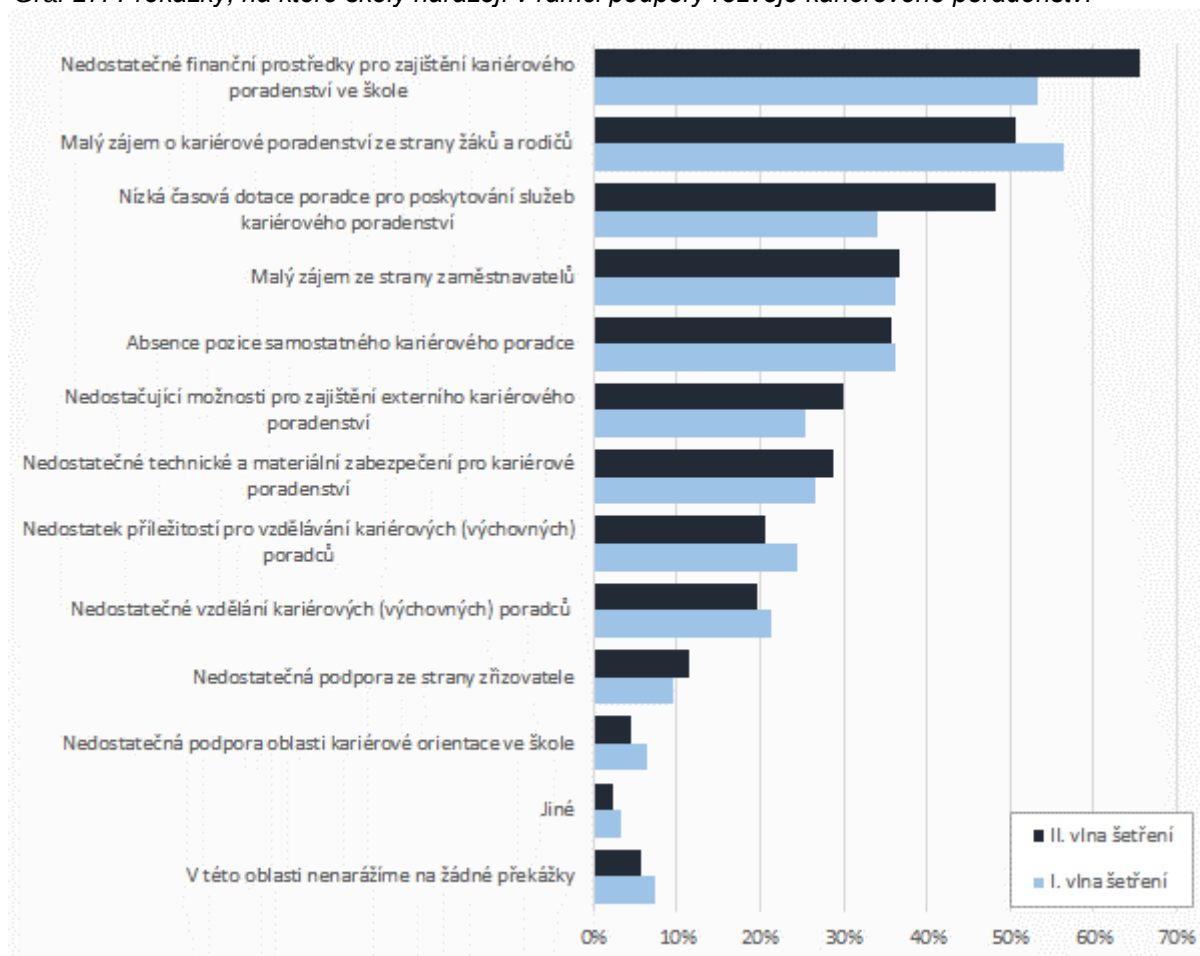
Gymnázia občasně využívají a poskytují kariérové informace, a to i přes skutečnost, že této aktivitě přisuzují menší míru důležitosti než v ostatních případech.

2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kariérového poradenství na školách v Jihočeském kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (66 %), s malým zájmem o služby kariérového poradenství ze strany žáků a rodičů (51 %) a s nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (48 %). Dle škol navíc představuje problém také malý zájem ze strany zaměstnavatelů (37 %) či absence pozice samostatného kariérového poradce (36 %). 30 % škol poukazuje na nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství.

Problémem části škol je také nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (29 %), nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových či výchovných poradců (21 %) a nedostatečné vzdělání kariérových či výchovných poradců (20 %). Pouze malý podíl škol poukazuje na nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (11 %) a nedostatečnou podporu v oblasti kariérové orientace ve škole (5 %). Pouze 6 % škol nenaráží v této oblasti na žádné překážky.

Graf 17: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory rozvoje kariérového poradenství

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s nízkou časovou dotací poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (nárůst o 14 p. b.) a s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství na škole (nárůst o 12 p. b.). Situace se z pohledu škol naopak zlepšila u malého zájmu o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (pokles o 6 p. b.). U zbylých překážek v oblasti podpory rozvoje kariérového poradenství na školách došlo pouze k malým posunům, tj. školy na tyto překážky narážejí v přibližně stejné intenzitě jako v I. vlně šetření.

2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

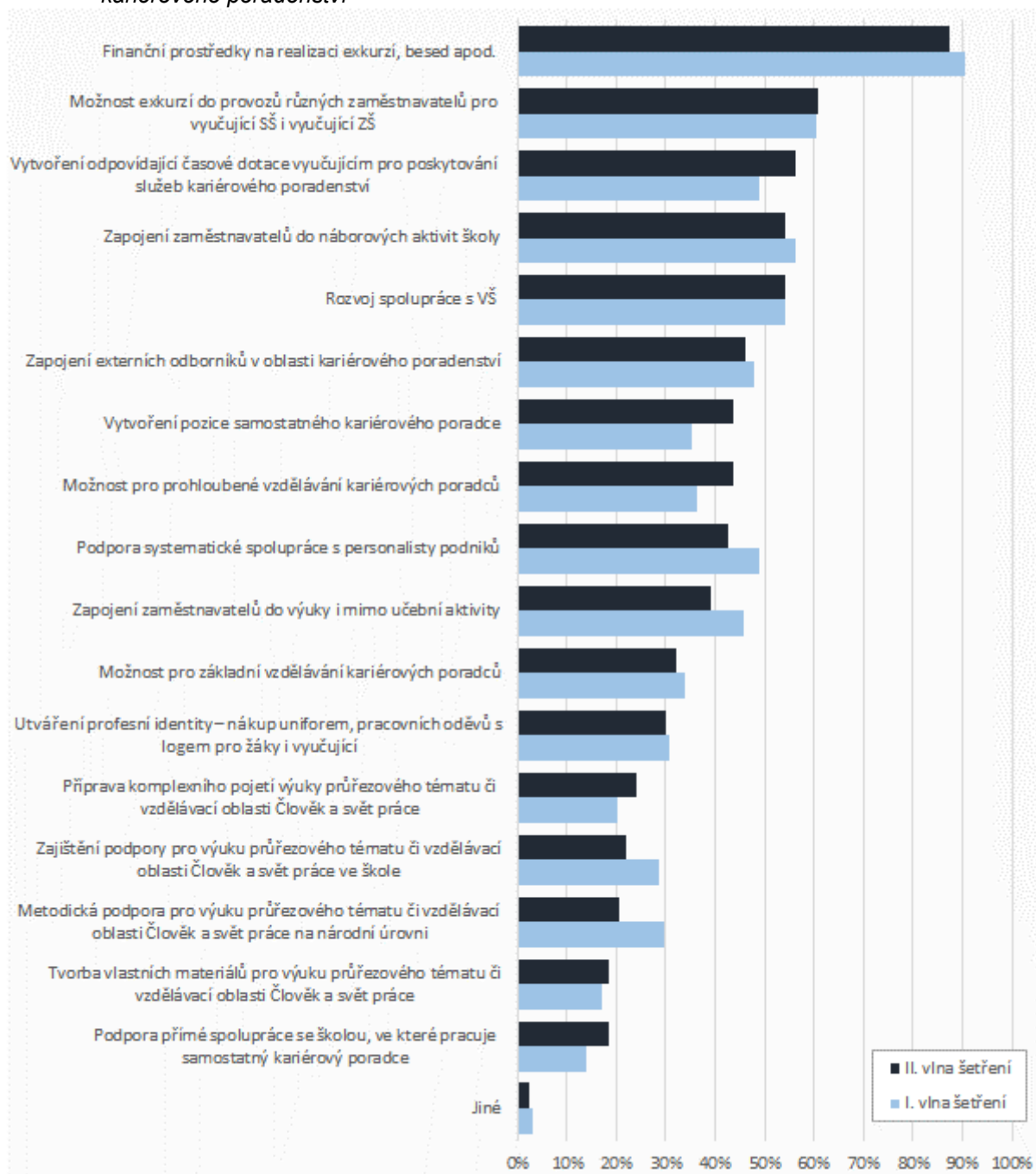
V dalším rozvoji oblasti podpory kariérového poradenství by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed (87 %), zajištění exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující ze SŠ i ZŠ (61 %) a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (56 %). Školám by dále pomohl i rozvoj spolupráce s VŠ a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (obojí 54 %).

Za potřebné je považováno také zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (46 %), vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (44 %), dále možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (44 %), podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (43 %) a zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (39 %). 32 % škol pociťuje potřebu více možností pro základní vzdělávání kariérových poradců a 30 % jich navrhuje utváření profesní identity formou nákupu uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující.

Méně frekventovaná jsou opatření dotýkající se průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, ať už se jedná o přípravu komplexního pojetí výuky (24 %), zajištění podpory pro výuku (22 %) metodickou podporu pro výuku tohoto tématu na národní úrovni (21 %), nebo tvorbu vlastních

výukových materiálů pro výuku (18 %). Nejméně často zmiňovaným opatřením, podpora přímé spolupráce se školou, v níž pracuje samostatný kariérový poradce (18 %).

Graf 18: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory rozvoje kariérového poradenství

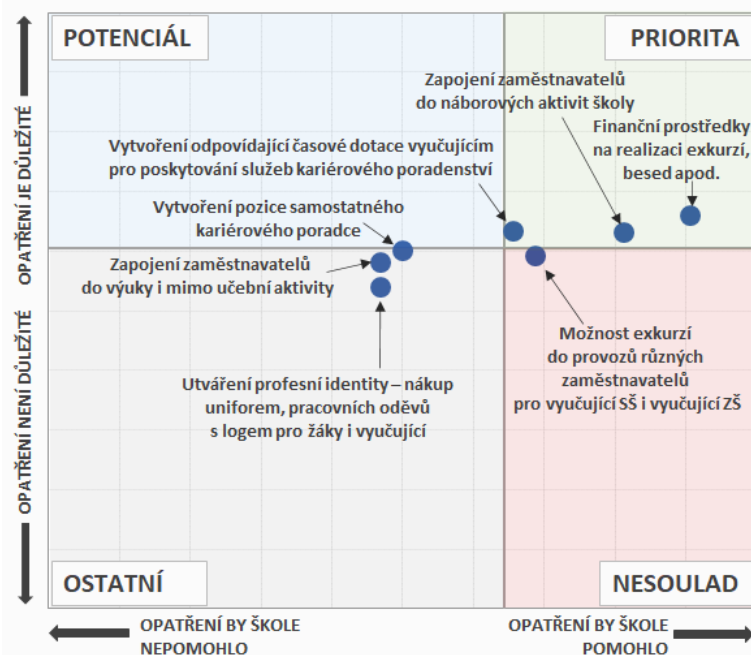

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (nárůst o 9 p. b.), možnosti pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (nárůst o 8 p. b.), vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (nárůst o 7 p. b.) či podpory přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (nárůst o 5 p. b.). Pokles naopak zaznamenala následující opatření: metodická podpora pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (pokles o 9 p. b.), zajištění podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve škole a zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (pokles o shodných 7 p. b.) či podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (pokles o 6 p. b.).

2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji kariérového poradenství pomohla především opatření týkající se zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (91 %) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (81 %). Ve větší míře by učiliště ocenily i možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (69 %) a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (66 %). Polovina SOU navrhuje vytvoření pozice samostatného kariérového poradce. Dále téměř polovina škol navrhuje zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (47 %) a utváření profesní identity formou nákupu uniformem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující (47 %).

Graf 19: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje kariérového poradenství představují největší priority středních odborných učilišť tato opatření - finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Tato opatření zmiňují školy velmi často a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako nejdůležitější.

Mezi prioritní opatření lze zařadit i vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, i když ve srovnání s dříve jmenovanými aktivitami je školy zmiňují méně často.

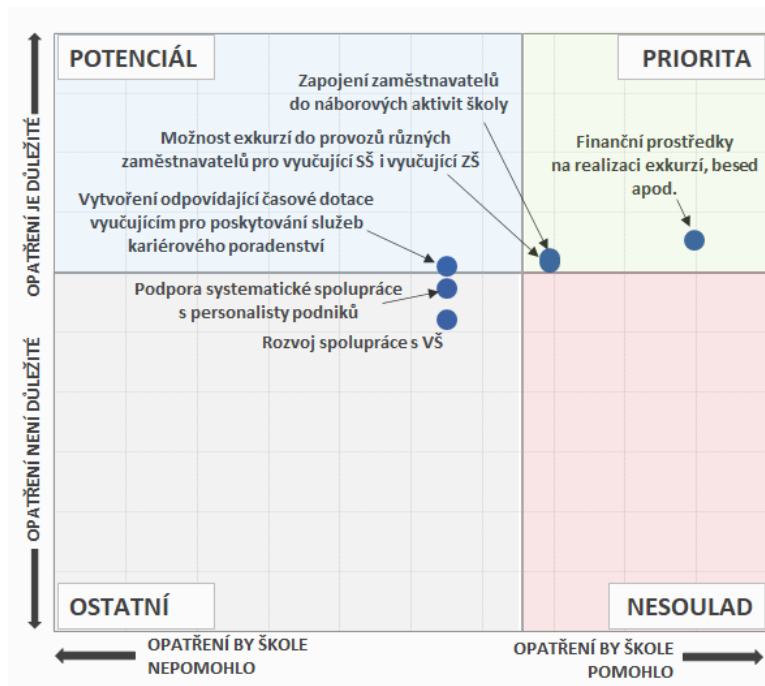
Dalším školami častěji zmiňovaným opatřením je i možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ. Toto opatření bylo však ve srovnání s ostatními položkami hodnoceno jako podprůměrně důležité. Zrovna tak jako zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity a utváření profesní identity formou nákupu uniformem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující.

Střední odborná učiliště v relativně menší míře uvádějí potřebu vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, ale hodnotí ji jako nadprůměrně důležitou, čímž představuje pro SOU potenciál v jejich rozvoji v oblasti kariérového poradenství. Částečný potenciál skýtá i vytvoření pozice samostatného kariérového poradce.

Střední odborné školy jednoznačně nejčastěji školy zmiňují potřebu získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (90 %). Dále zdůrazňují i potřebu zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (69 %) a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (také 69 %). Z oblasti spolupráce se zaměstnavateli školy zmiňují ve větší míře také podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (55 %). SOŠ navrhuje i rozvoj spolupráce s VŠ (55 %) a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (shodně 55 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory rozvoje kariérového poradenství zohlednili také jejich důležitost, představuje hlavní prioritu středních odborných škol dostatek finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. Další priority SOŠ jsou: zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako velice důležitá.

Graf 20: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

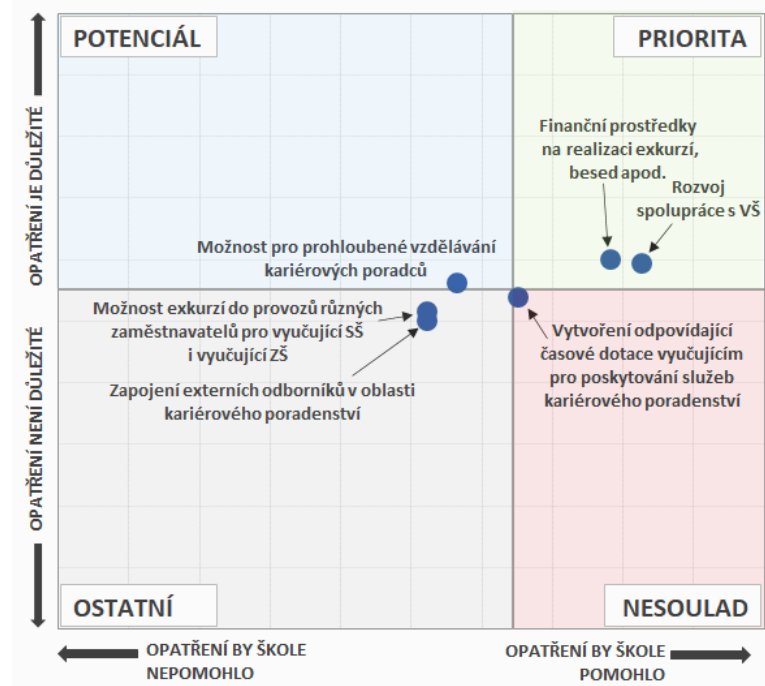

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje pro střední odborné školy potenciál pro jejich další rozvoj v oblasti kariérového poradenství vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství. Školy toto opatření zmiňují v menší míře, ale přisuzují mu nadprůměrnou důležitost.

Střední odborné školy v menší míře uváděly i potřebu podpory systematické spolupráce s personalisty podniků či rozvoj spolupráce s VŠ, na druhou stranu je nepovažují ani za nadprůměrně důležitá opatření.

Gymnázia z opatření, která by jim pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji zmiňují rozvoj spolupráce s VŠ (83 %) a získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (78 %). Již v menší míře gymnázia zdůrazňují potřebu vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (65 %), dále možnosti pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (57 %), možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (52 %) a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (52 %).

Graf 21: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

V případě gymnázií představují priority v oblasti podpory rozvoje kariérového poradenství rozvoj spolupráce s VŠ a zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. Uvádí je nejvíce gymnázií a zároveň jsou ve srovnání s ostatními opatřeními hodnoceny za nejdůležitější.

Mezi častěji zmiňovaná opatření patří i vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství. Tomuto opatření gymnázia přisuzují pouze podprůměrnou důležitost, čímž se nachází v jistém nesouladu.

Nadprůměrná důležitost je přikládána možnosti pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců. Jedná se

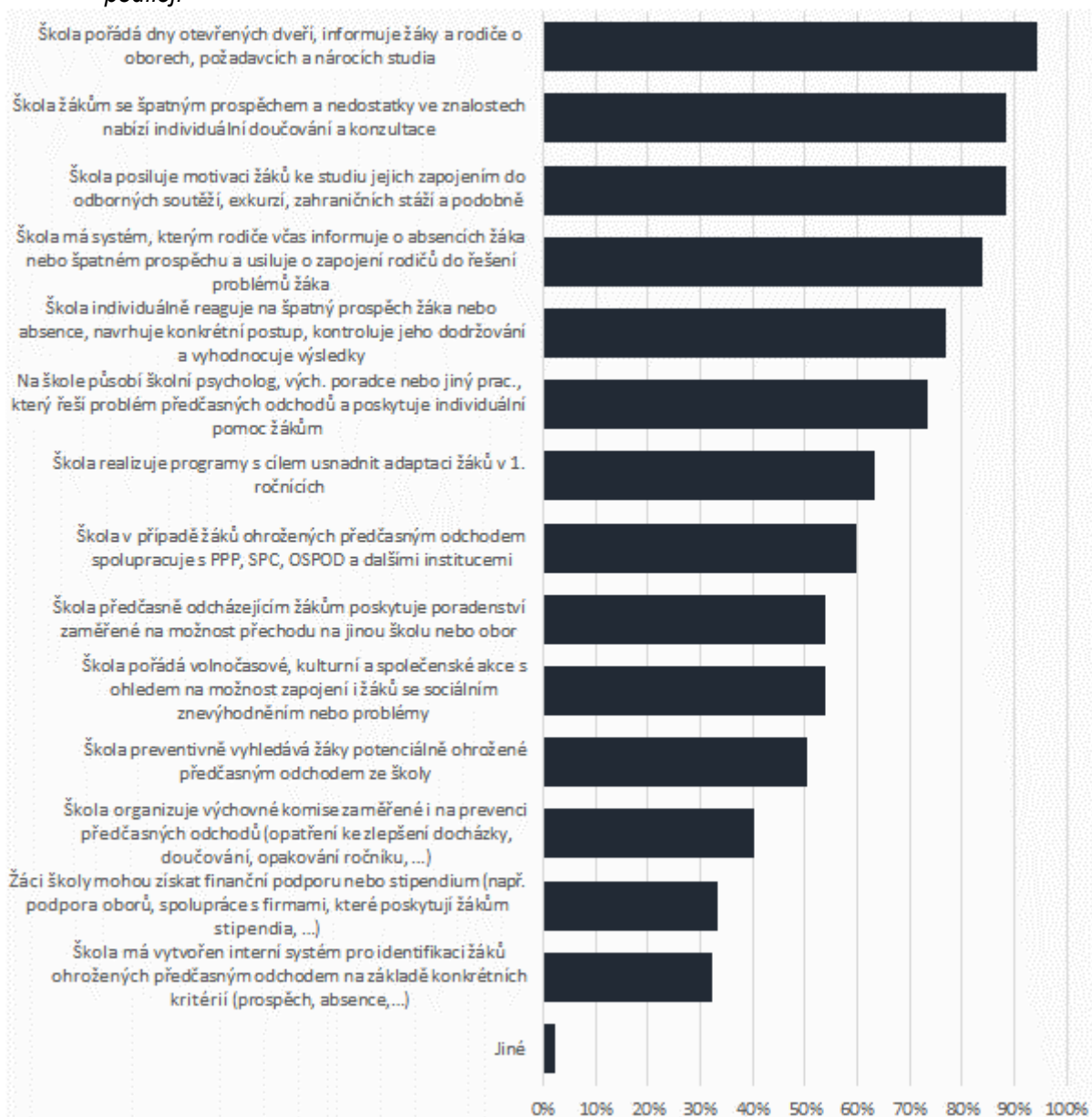
o opatření zmiňované v menší míře a může tak představovat pro SOŠ potenciál v rozvoji této oblasti.

Další opatření - zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství i možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ – uvádějí gymnázia v menší míře a přisuzují jim i nižší důležitost.

2.5 Aktivita, na kterých se školy podílí v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů

Střední a vyšší odborné školy v Jihočeském kraji jsou v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů ve více činnostech velice aktivní. Většina škol pořádá dny otevřených dveří, informuje žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (94 %), žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace (89 %) a posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (89 %). 84 % škol má systém, kterým rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka a 77 % škol individuálně reaguje na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup, kontroluje jeho dodržování a vyhodnocuje výsledky. Na 74 % školách působí školní psycholog, vých. poradce nebo jiný pracovník, který řeší problém předčasných odchodů a poskytuje individuální pomoc žákům.

Graf 22: Činnosti, na kterých se školy v prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů aktivně podílejí

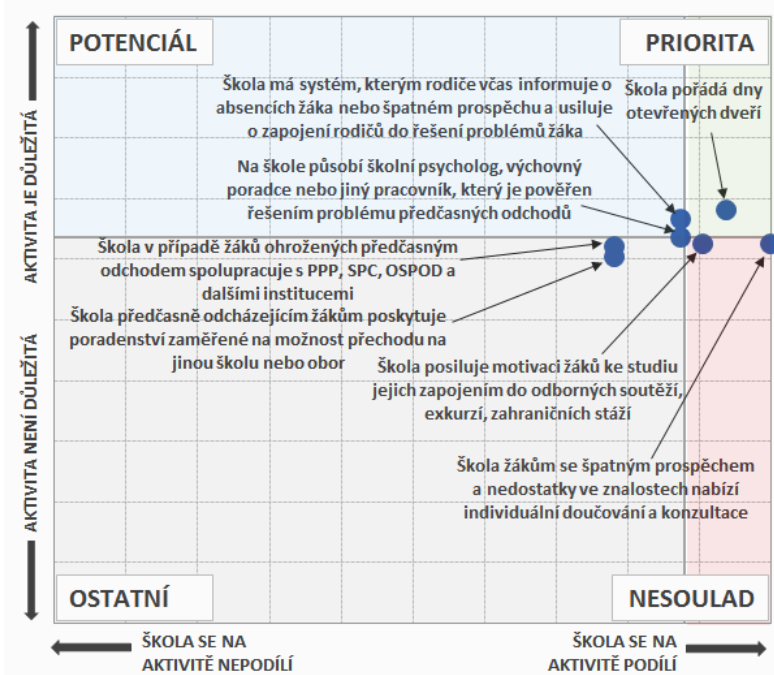

Častá je také realizace programů s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (63 %). 60 % škol v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracuje s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi. Více než polovina škol předčasně odcházejícím žákům poskytuje poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor (54 %), pořádá volnočasové, kulturní a společenské akce s ohledem na možnost zapojení i žáků se sociálním znevýhodněním nebo problémy (54 %) a preventivně vyhledává žáky potenciálně ohrožené předčasným odchodem ze školy (51 %). 40 % škol organizuje výchovné komise zaměřené i na prevenci předčasných odchodů. Na třetině škol žáci mohou získat finanční podporu nebo stipendium. 32 % škol má vytvořen interní systém pro identifikaci žáků ohrožených předčasným odchodem na základě konkrétních kritérií (např. prospěch, absence).

2.5.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště se v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů věnují žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech a nabízí jim individuální doučování a konzultace. Téměř všechna SOU pořádají dny otevřených dveří, informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (94 %) a posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (91 %). Na 88 % učilištích působí školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který je pověřen řešením problému předčasných odchodů a poskytuje ohroženým žákům individuální pomoc. Stejný podíl učilišť má systém (např. elektronický), kterým rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. 78 % škol v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracuje s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi a stejný podíl škol těmto žákům poskytuje poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor.

Graf 23: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů představuje hlavní prioritu středních odborných učilišť pořádání dnů otevřených dveří. Tuto aktivitu zmiňovaly školy jako jednu z nejčastějších a zároveň ji považují za nejdůležitější.

Za další priority lze označit působení školního psychologa, výchovného poradce nebo jiného pracovníka na škole, který je pověřen řešením problému předčasných odchodů a poskytuje ohroženým žákům individuální pomoc. Prioritou je také, že škola má systém, kterým rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usiluje

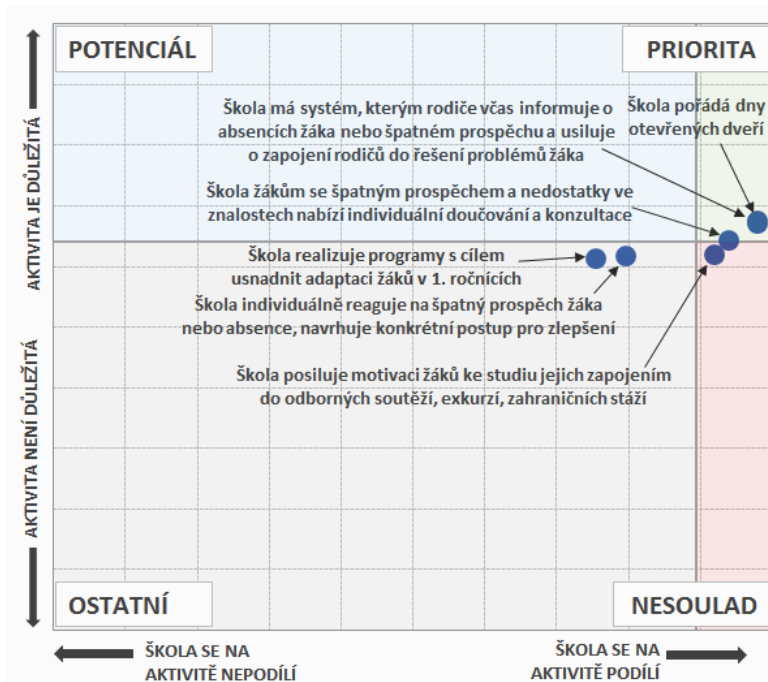
o zapojení rodičů do řešení problémů žáka.

Učiliště žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace a ve velké míře také posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně. Těmto aktivitám ale přisuzují relativně nižší míru důležitosti.

V menší míře učiliště v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracují s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi a stejný podíl těmto žákům poskytuje poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor. Hodnotí je také jako méně důležité aktivity.

Střední odborné školy se v rámci této oblasti nejvíce zaměřují na pořádání dnů otevřených dveří, kde informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (98 %) a na existenci systému, kterým škola rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka (také 98 %). Ve velké míře SOŠ žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace (94 %) a posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (92 %). Školy dále velice často individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence a navrhuje konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky (80 %) a realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (76 %).

Graf 24: Aktivita, na niž se SOŠ podílí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, hlavní priority pro střední odborné školy jsou vlastnictví systému, kterým škola rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka, a také pořádání dnů otevřených dveří. SOŠ považují tyto aktivity za nejdůležitější a realizují je i v největší míře. Částečně lze za prioritu považovat i nabídku individuálních doučování a konzultací žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech.

Střední odborné školy ve velké míře posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných

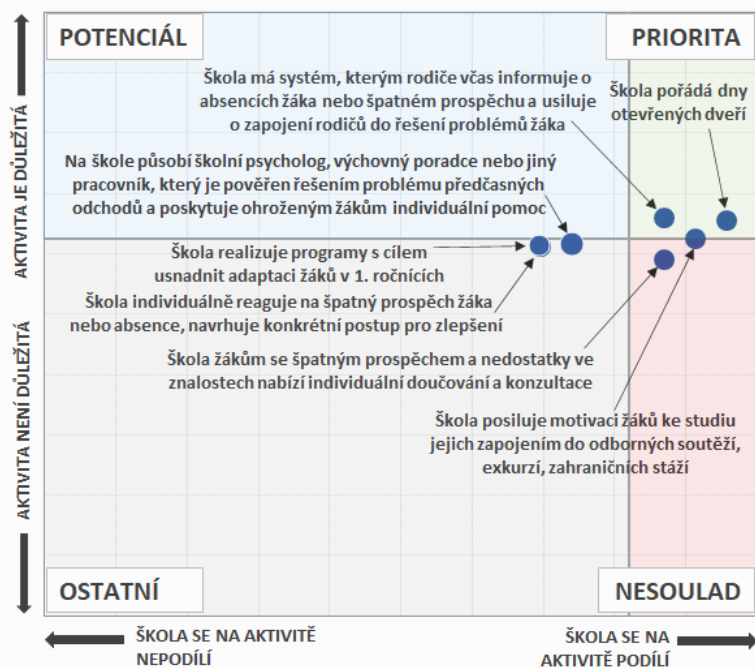
soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně, přičemž tuto aktivitu hodnotí jako relativně méně důležitou.

SOŠ dále individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence a navrhuje konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky, a také realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících, ale již méně často ve srovnání s prioritními aktivitami, a také tyto aktivity hodnotí jako relativně méně důležité.

Gymnázia v rámci prevence a intervence předčasných odchodů ze vzdělávání v největší míře pořádají dny otevřených dveří, informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (96 %), posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (91 %), mají systém (např. elektronický), kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka (87 %) a žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace (také 87 %). Na téměř třech čtvrtinách gymnázií působí školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který je pověřen řešením problému předčasných odchodů a poskytuje ohroženým žákům individuální pomoc. 70 % gymnázií realizuje programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících a stejný podíl jich individuálně reaguje na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontroluje jeho dodržování a vyhodnocuje výsledky.

Gymnázia v rámci této oblasti nejčastěji pořádají dny otevřených dveří. Velice častou aktivitou gymnázií je i používání systému, kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Tyto aktivity jsou pro gymnázia i poměrně důležité a jsou tedy činnostmi, které mají pro gymnázia nejvyšší prioritu v rozvoji této oblasti.

Graf 25: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia ve velké míře také posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží. Tyto aktivity jsou však pro gymnázia pouze průměrně důležité.

Větší nesoulad potom spočívá v nabídce individuálního doučování a konzultací žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech. Tyto aktivity gymnázia zmiňují často, ale přikládají jim relativně menší důležitost.

V menší míře a s deklarovanou nižší mírou důležitosti gymnázia vykonávají i další aktivity: působí zde školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který je pověřen řešením problému

předčasných odchodů a poskytuje ohroženým žákům individuální pomoc, dále individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup pro zlepšení, kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky i realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících.

2.6 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora rozvoje kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory rozvoje kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav kariérového poradenství na SOU

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (69 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (63 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (63 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (63 % škol)

Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (56 % škol)

Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (53 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci kariérového poradenství realizují

- Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí (97 % škol)
- Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (94 % škol)
- Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (91 % škol)
- Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (88 % škol)
- Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (84 % škol)
- Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním (84 % škol)
- Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy) (84 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (78 % škol)
- Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (56 % škol)
- Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (53 % škol)
- Malý zájem ze strany zaměstnavatelů (47 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (38 % škol)
- Absence pozice samostatného kariérového poradce (34 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (91 % škol)
- Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (81 % škol)
- Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (69 % škol)
- Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (66 % škol)
- Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (50 % škol)
- Zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity (47 % škol)
- Utváření profesní identity – nákup uniformy, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující (47 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovila SOU

Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasných odchodů ze školy. (81 % škol)

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (81 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (78 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (78 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (72 % škol)

Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (72 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na SOŠ

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (71 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (67 % škol)

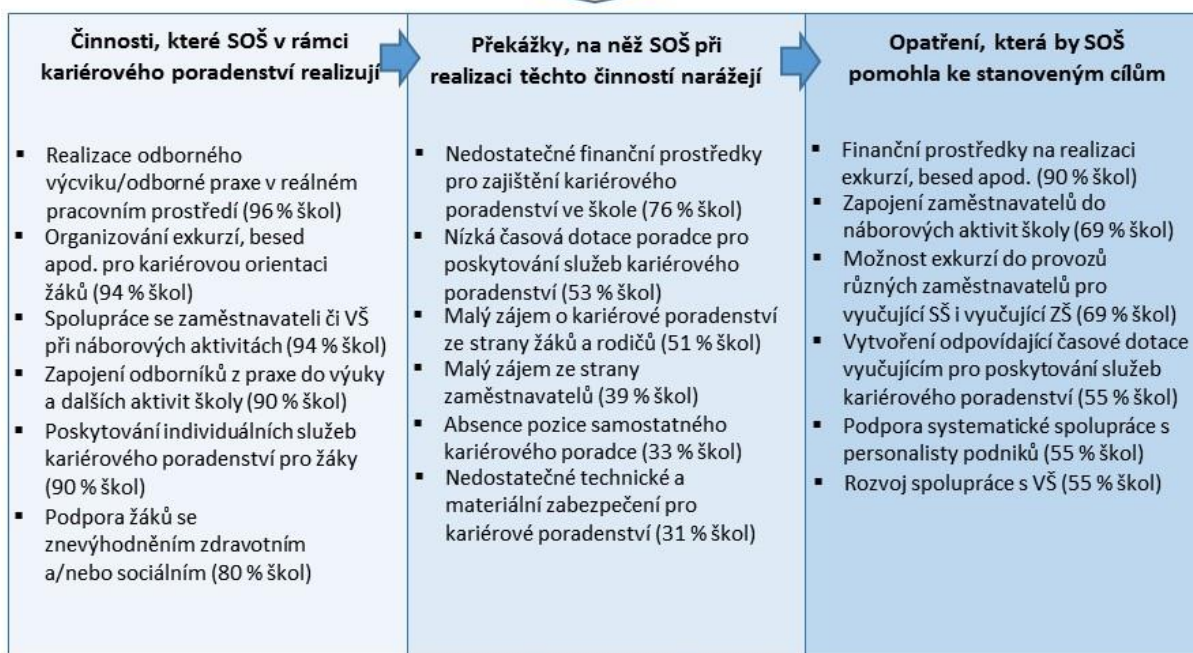
Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (63 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (59 % škol)

Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (55 % škol)

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (55 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovily SOŠ

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (82 % škol)

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (80 % škol)

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (71 % škol)

Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (69 % škol)

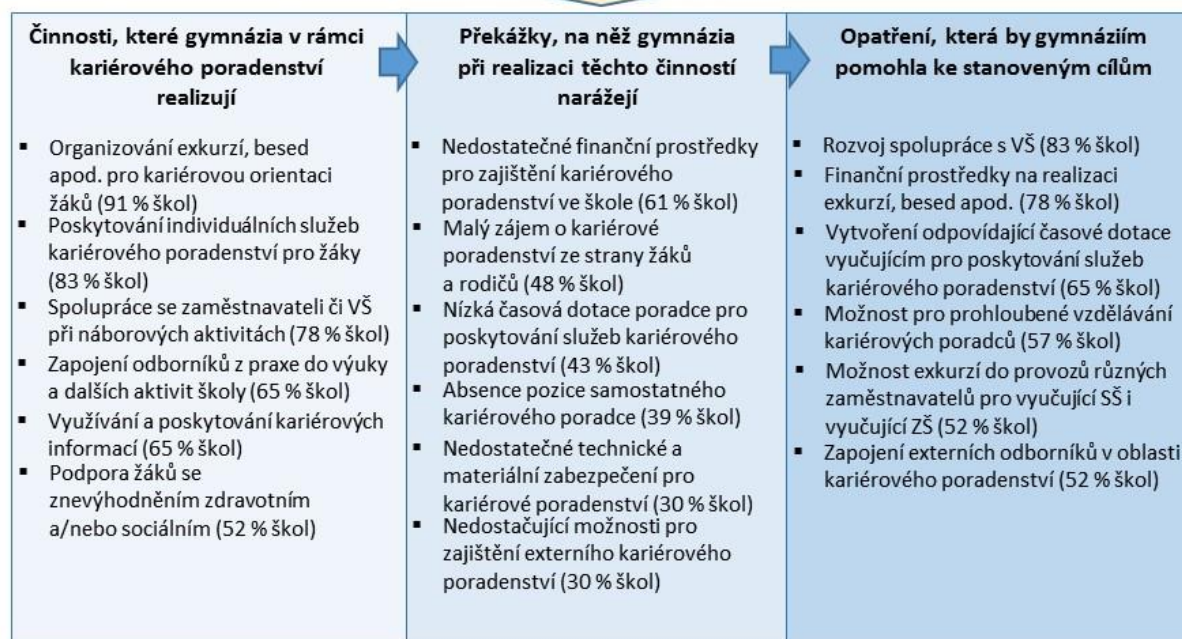
Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (69 % škol)

Služby kariérového poradenství zahrnují prvky prevence předčasného odchodu ze školy. (65 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (65 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

3 Podpora polytechnického vzdělávání v Jihočeském kraji

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako vzdělávání **integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako **komplex vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory polytechnického vzdělávání školy v Jihočeském kraji vykonávají největší množství aktivit v souladu s RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně. Ve větším míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé i pokročilé úrovně, kdy v případě mírně pokročilé úrovně probíhá podpora polytechnického vzdělávání pouze v podobě dílčích aktivit (např. rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání) a v případě pokročilé úrovně jako systematická podpora polytechnického vzdělávání. Školy plánují rozvoj činností zejména v rámci nejvyšší úrovně a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Téměř stejný posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do pokročilé, nejvyšší i mírně pokročilé úrovně. Naopak pokles školy vykazují v rámci aktivit spadajících do základní úrovně.
- Školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání nejčastěji zapojují žáky do soutěží a olympiád, provádějí laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. a pořádají motivační akce pro žáky ZŠ (gymnázia v menší míře než SOU a SOŠ). Další časté aktivity středních odborných učilišť a středních odborných škol jsou příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru a spolupráce se ZŠ na využití laboratoří, dílen a mediálních laboratoří. Gymnázia dále intenzivně spolupracují s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření a cíleně

připravují žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ. Oproti roku 2015/2016 se školy více soustředí na spolupráci se ZŠ, například formou využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří, zapojení žáků do soutěží či olympiád apod. a motivační akce pro žáky ZŠ. Dále pak na individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a také na zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření. Naopak méně škol uvádělo, že zpracovává provázaný plán výuky polytechnických předmětů a matematiky či zpracovává koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně analýz.

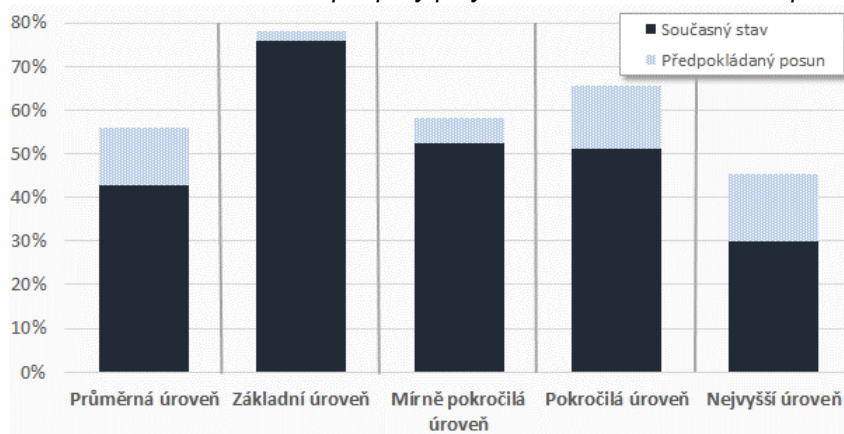
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů, nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání, nedostatečnými znalostmi žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání a na nedostatečnou jazykovou vybavenost učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích. Problémem je také zastaralé vybavení IT pro výuku a nedostatečné nebo neodpovídající prostory. Oproti roku 2015/2016 školy podstatně více zdůrazňují problémy se zastaralým vybavením IT pro výuku a neaktuálními znalostmi a dovednostmi pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti. Častěji jsou také zmiňovány nedostačující prostory a nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání. Školy naopak deklarují zlepšení situace z hlediska nedostatečné podpory víceoborových tříd příbuzných oborů, nevhodného či žádného vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen a nezájmu žáků školy o polytechnické vzdělávání. Méně často si také stěžují na nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří, dílen odborného výcviku (SOU a SOŠ), zvýšení počtu a kvality PC, notebooků, tabletů či dalších zařízení ve škole (SOU a SOŠ) a možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (zejména gymnázia). Školám by dále pomohlo zvýšení kvality softwarového vybavení školy, úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření a nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu účasti pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně, jejich vzdělávání v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách i podpory nepovinné výuky matematiky. Dále také deklarují potřebu systematického jazykového vzdělávání pro učitele odborných předmětů.

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu polytechnického vzdělávání na školách v Jihočeském kraji, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity na podporu polytechnického vzdělávání pouze v souladu RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně (76 %). Ve větším míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (53 %), kdy podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, jako je např. rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, či motivační akce pro ZŠ atd. Do značné míry školy v Jihočeském kraji realizují také aktivity spadající do pokročilé úrovně (51 %), kdy již probíhá systematická podpora polytechnického vzdělávání. V nejmenší míře školy realizují aktivity patřící do nejvyšší úrovně (30 %), kdy je systematická podpora polytechnického vzdělávání dále doplňována o další aktivity.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 16 %) a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Téměř stejný posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 15 %). Již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 6 %) či základní (předpokládaný posun o 2 %) úrovně.

Graf 26: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

Základní úroveň – podpora polytechnického vzdělávání je omezena na realizaci pouze v souladu RVP vyučovaných oborů.

Mírně pokročilá úroveň – podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, motivační akce pro ZŠ, aplikace různých metod ve výuce – skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe

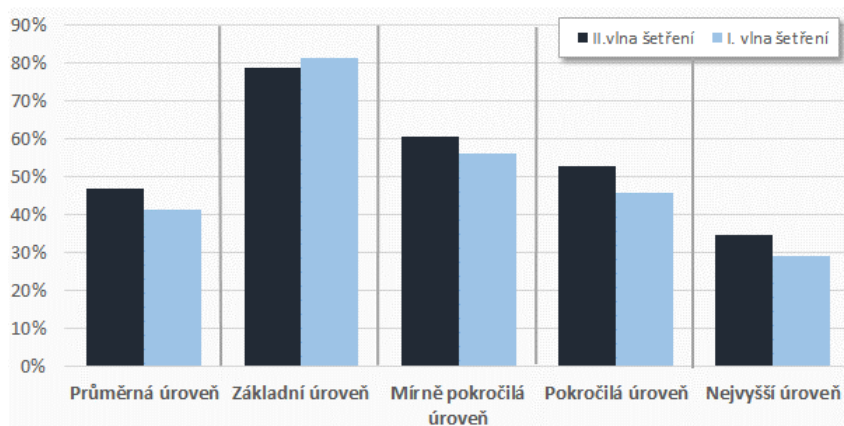
atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do pokročilé (nárůst o 8 p. b.), nejvyšší (nárůst o 6 p. b.) i mírně pokročilé úrovně (nárůst o 5 p. b.). Naopak pokles školy vykazují v rámci aktivit spadajících do základní úrovně (pokles o 5 p. b.).

Graf 27: Srovnání současné úrovně podpory polytechnického vzdělávání (I. vlna + II. vlna)

Základní úroveň – podpora polytechnického vzdělávání je omezena na realizaci pouze v souladu RVP vyučovaných oborů.

Mírně pokročilá úroveň – podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit (rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, motivační akce pro ZŠ, aplikace různých metod ve výuce – skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, praxe

atd.).

Pokročilá úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání (vzájemné propojení polytechnických předmětů a provázání s výukou matematiky, realizace aktivit nad rámec RVP, zapojování do soutěží, spolupráce se ZŠ v regionu).

Nejvyšší úroveň – systematická podpora polytechnického vzdělávání a podpora v rámci dílčích aktivit (zpracované plány výuky polytechnických předmětů a matematiky, které jsou vzájemně provázány, individuální podpora žáků, spolupráce s VŠ v rámci maturitních oborů, podpora samostatné práce žáků – spolupráce se zaměstnavateli, VŠ a výzkumnými institucemi).

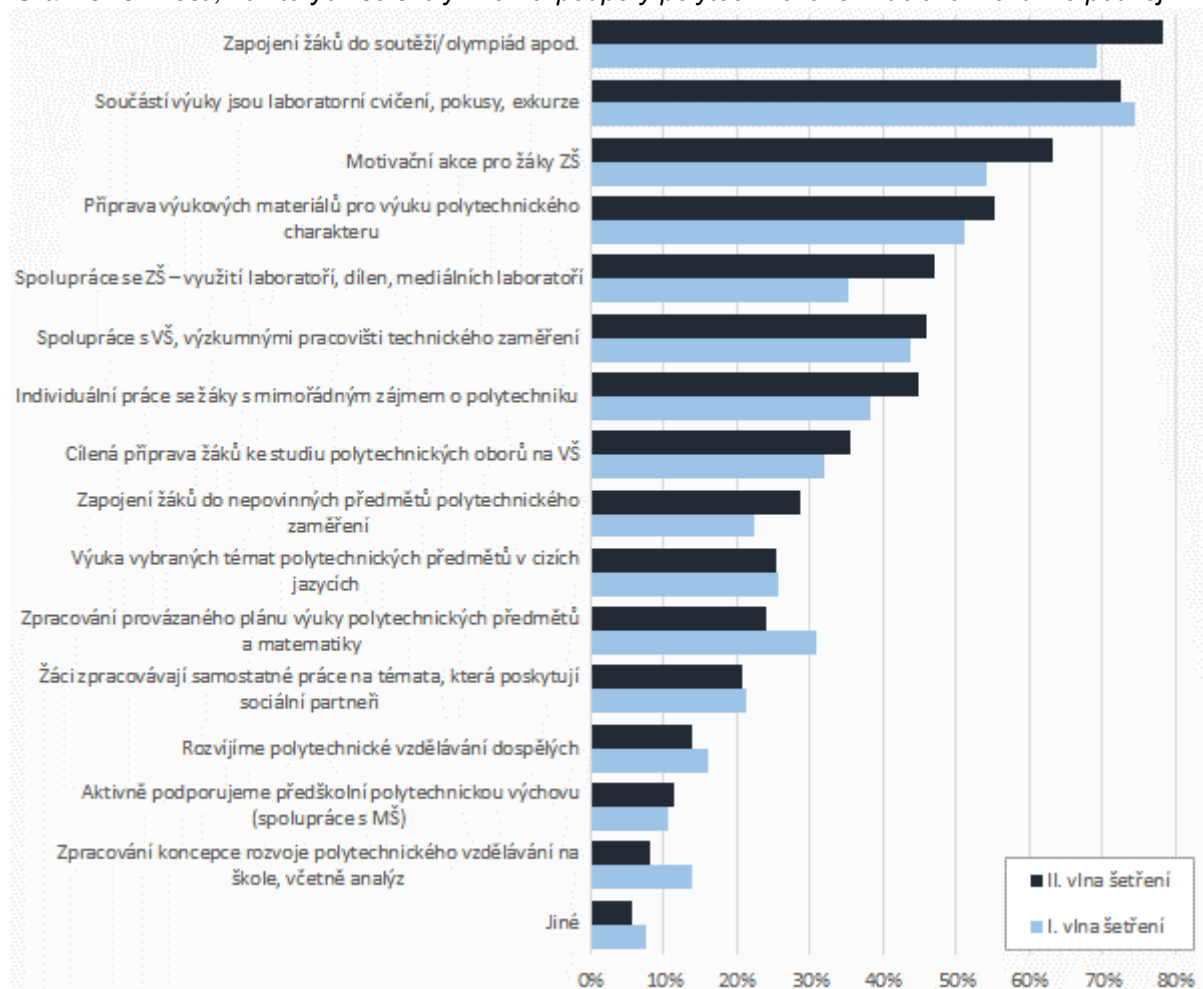
3.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory polytechnického vzdělávání střední a vyšší odborné školy v největší míře zapojují žáky do soutěží či olympiád (78 %) a začleňují do výuky polytechnických předmětů laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. (72 %). Školy dále často organizují motivační akce pro žáky ZŠ (63 %) a připravují výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru (55 %). O něco méně škol rozvíjí spolupráci jednak se ZŠ ve využívání laboratoří a dílen apod. (47 %) nebo s VŠ a výzkumnými pracovišti

technického zaměření (46 %) či se věnuje individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (45 %).

Více než třetina škol (36 %) v Jihočeském kraji cíleně připravuje žáky ke studiu polytechnických oborů na vysoké škole. Již v menší míře pak školy v kraji zapojují žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (29 %), probíhá zde výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích (25 %), zpracovávají provázaný plán výuky polytechnických předmětů a matematiky (24 %) a jejich žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (21 %). Pouze 14 % škol rozvíjí polytechnického vzdělávání dospělých, 11 % škol aktivně podporuje předškolní polytechnickou výchovu a 8 % zpracovává koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání na škole.

Graf 28: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí

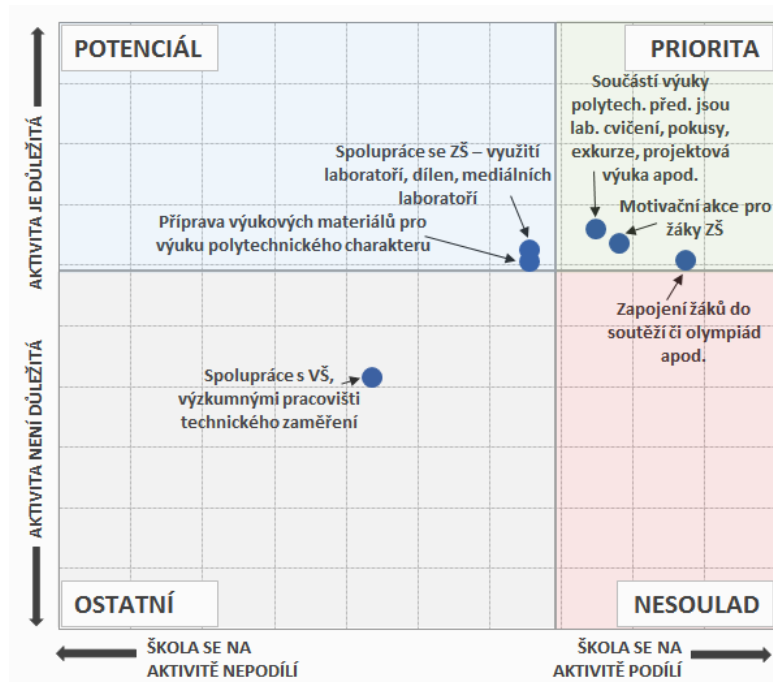
Oproti roku 2015/2016 se školy více soustředí na spolupráci se ZŠ, například formou využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (nárůst o 12 p. b.), zapojení žáků do soutěží či olympiád apod. i motivační akce pro žáky ZŠ (shodný nárůst o 9 p. b.). Dále pak na individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (nárůst o 7 p. b.) a také na zapojení žáků do nepovinných předmětů polytechnického zaměření (nárůst o 6 p. b.). Naopak méně škol uvádělo, že zpracovává provázaný plán výuky polytechnických předmětů a matematiky (pokles o 7 p. b.) či zpracovává koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání na škole, včetně analýz (pokles o 6 p. b.).

3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v kraji v největší míře zapojují žáky do soutěží a olympiád (88 %) a pořádají motivační akce pro žáky ze základních škol (78 %). Relativně velký podíl škol dále zařazuje laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. do výuky polytechnických předmětů (75 %). Dvě třetiny středních odborných učilišť spolupracuje se ZŠ v oblasti využití laboratoří a dílen či se věnuje přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru. 44 % SOU spolupracuje s VŠ

nebo výzkumnými pracovišti technického zaměření a 38 % individuálně pracuje se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku.

Graf 29: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

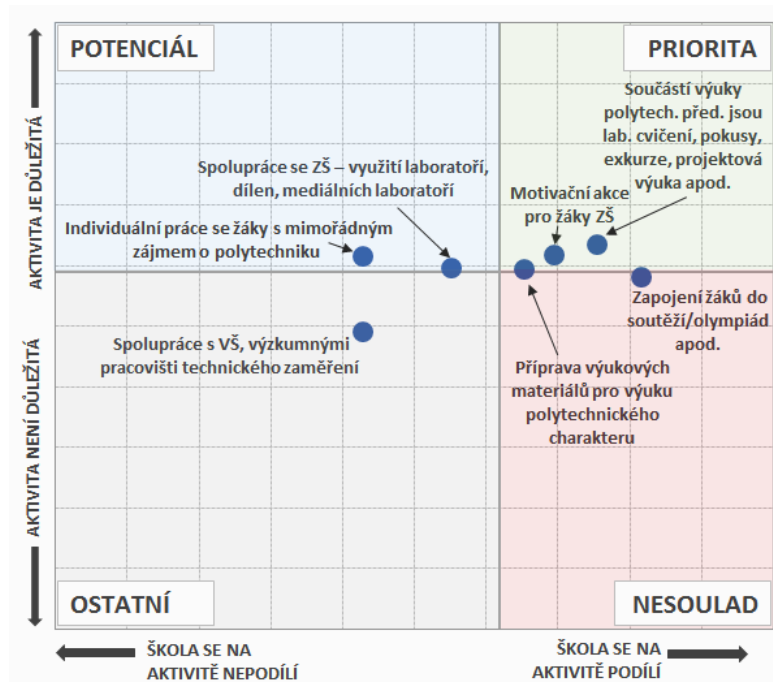
Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je zapojení žáků do soutěží či olympiád, pořádání motivačních akcí pro žáky základních škol a začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů. Tyto aktivity střední odborná učiliště zmiňují nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají relativně velký význam.

Již menší podíl středních odborných učilišť spolupracuje se ZŠ v oblasti využití laboratoří a dílen či se věnuje přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru, ale

tyto aktivity považují za důležité. Představují tak jistý potenciál dalšího rozvoje polytechnického vzdělávání na SOU. Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště soustředí i na spolupráce s VŠ či výzkumnými pracovišti technického zaměření. Deklarovaná důležitost je u této aktivity nízká.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v rámci aktivit v oblasti polytechnického vzdělávání především zapojují žáky do soutěží a olympiád (82 % škol) a zařazují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. do výuky polytechnických předmětů (76 %).

Graf 30: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Relativně velký podíl škol dále pořádá pro žáky ZŠ motivační akce (69 %), připravuje výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru (65 %) a spolupracuje se ZŠ v oblasti využití laboratoří a dílen (55 %). Dále školy individuálně pracují se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (43 %), spolupracují s VŠ či výzkumnými pracovišti technického zaměření (také 43 %) a cíleně připravují žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ (39 %).

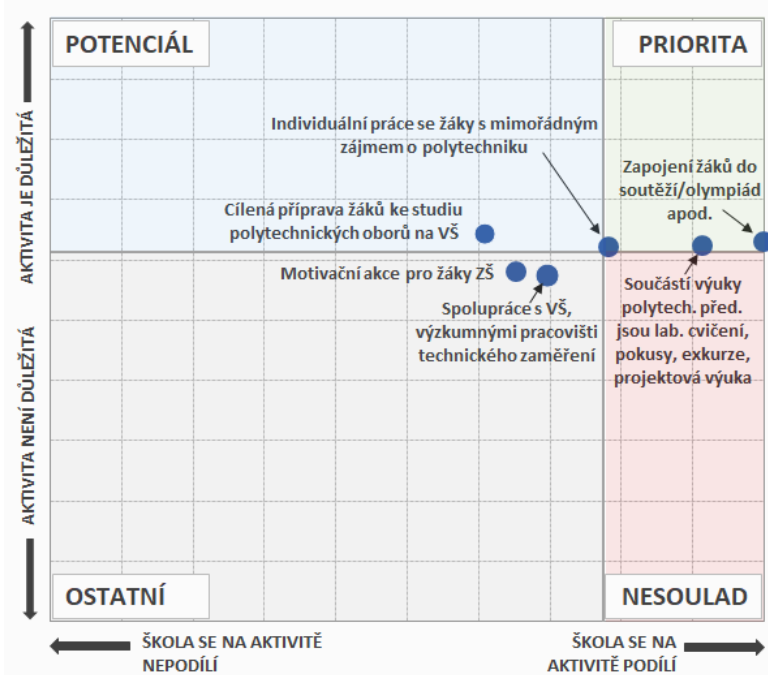
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu polytechnického vzdělávání představují do jisté míry priority středních odborných škol začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky

polytechnických předmětů, pořádání motivačních akcí pro žáky ZŠ a částečně i příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru. Tyto aktivity střední odborné školy realizují ve velké míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají větší důležitost. Střední odborné školy v rámci realizace aktivit na podporu polytechnického vzdělávání v největší míře zapojují žáky do soutěží či olympiád. Této aktivitě ale přisuzují jenom mírně podprůměrnou důležitost, čím se nachází v jistém nesouladu.

V menší míře střední odborné školy pracují individuálně se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a spolupracují se základními školami na využití laboratoří a dílen. Těmto aktivitám je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam, čím představují pro SOŠ potenciál pro oblast rozvoje polytechnického vzdělávání.

Gymnázia se v rámci aktivit na podporu rozvoje polytechnického vzdělávání soustředí především na zapojení žáků do soutěží a olympiád (100 %) a zařazování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektové výuky apod. do výuky polytechnických předmětů (91 % škol). Ve velké míře také gymnázia pracují individuálně se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (78 %), spolupracují s vysokými školami či výzkumnými pracovišti technického zaměření (70 %), pořádají motivační akce pro žáky ZŠ (65 %) a cíleně připravují žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ (61 %).

Graf 31: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představuje priority v oblasti podpory polytechnického vzdělávání zapojení žáků do soutěží či olympiád a začleňování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí apod. do výuky polytechnických předmětů. Na těchto aktivitách se gymnázia v největší míře podílí a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam.

Gymnázia ve velké míře také pracují individuálně se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku. Tato aktivita v jistých případech může představovat také priority.

Již menší podíl gymnázií realizuje cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ, ale tuto aktivitu považují za více důležitou. Představuje tak jistý potenciál dalšího rozvoje polytechnického vzdělávání na gymnáziích.

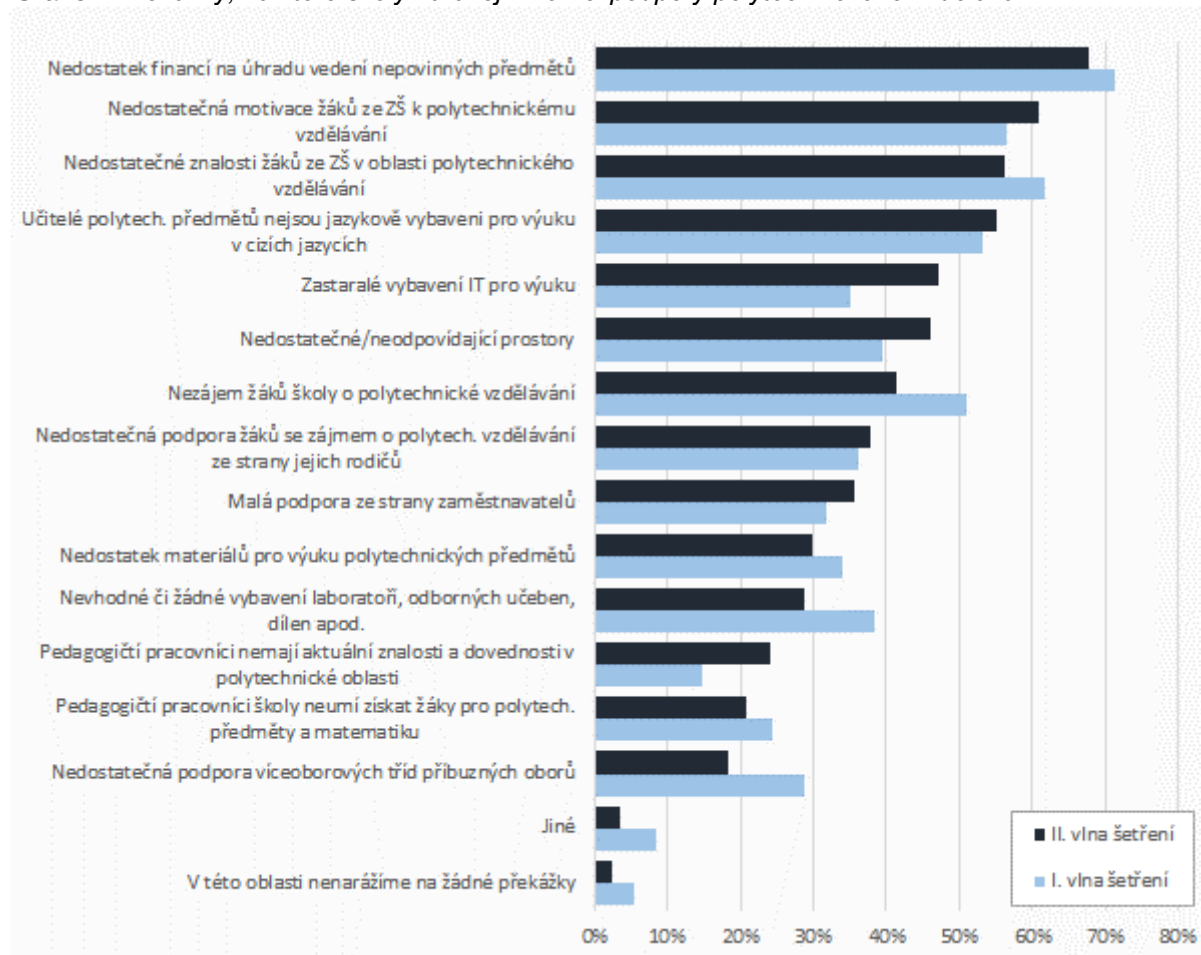
Gymnázia občasné spolupracují s vysokými školami a výzkumnými pracovišti technického zaměření a pořádají motivační akce pro žáky ZŠ a to i přes to, že této aktivitě přisuzují menší míru důležitosti než v ostatních případech.

3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory polytechnického vzdělávání na školách v Jihočeském kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (68 %). Dále narážejí na nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (61 %), na nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (56 %) a na nedostatečnou jazykovou vybavenost učitelů polytechnických předmětů pro výuku v cizích jazycích (55 %). Problémem je také zastaralé vybavení IT pro výuku (47 %) a nedostatečné nebo neodpovídající prostory (46 %). Školy pociťují i nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (41 %), nedostatečnou

podporu žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (38 %) i podporu ze strany zaměstnavatelů (36 %). Z hlediska vybavení škol se školy potýkají také s nedostatkem materiálu pro výuku polytechnických předmětů (30 %) a s nevhodným či žádným vybavením laboratoří, odborných učeben, dílen (29 %). Méně často jsou shledávány překážky na straně pedagogických pracovníků. 24 % škol uvádí, že jejich pedagogové nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti a 21 % škol se domnívá, že pedagogové si neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku. 18 % škol uvádí jako překážku nedostatečnou podporu víceoborových tříd příbuzných oborů. Pouze 2 % škol nenarazí v této oblasti na žádné překážky.

Graf 32: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání

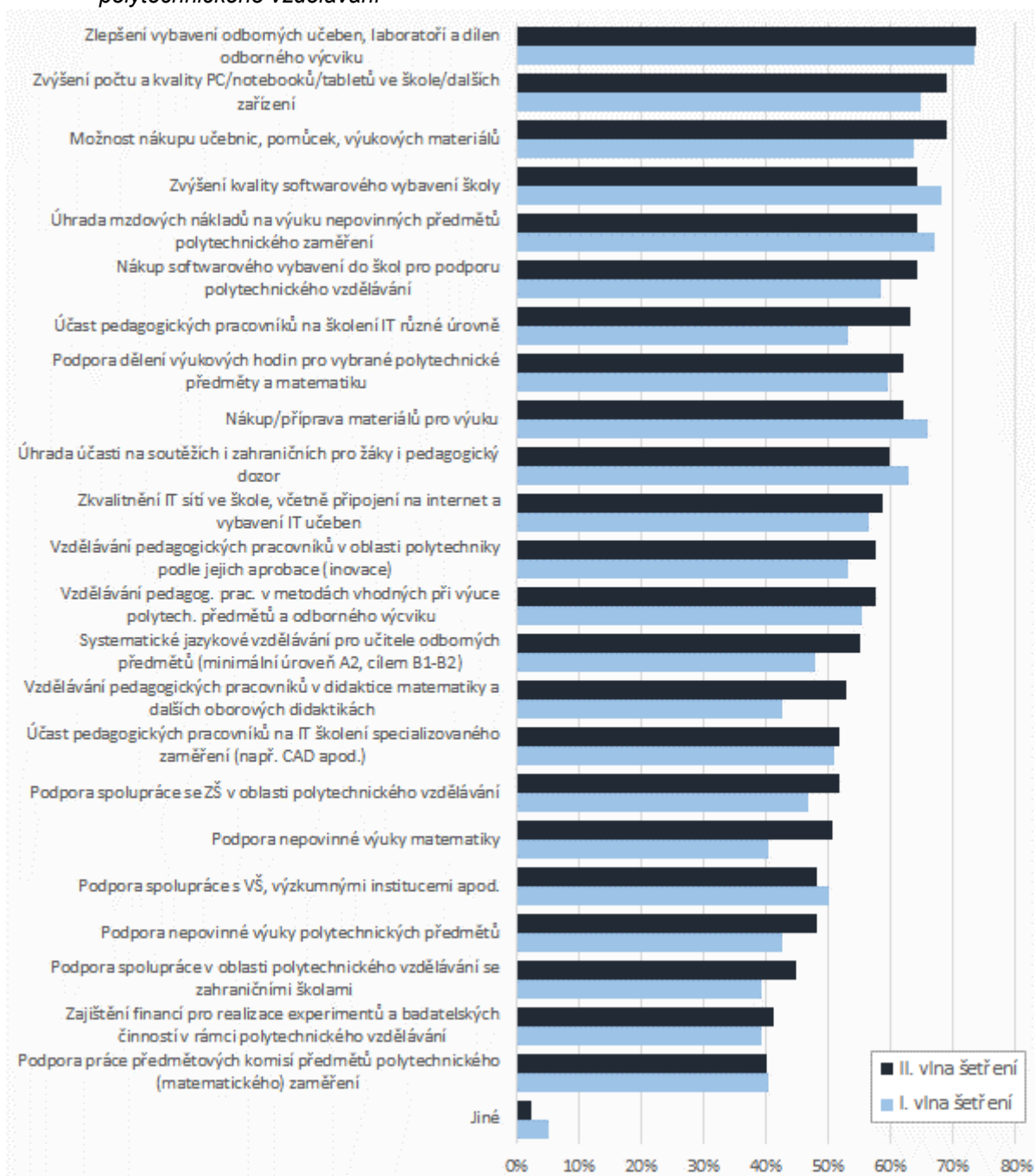

Oproti roku 2015/2016 školy podstatně více zdůrazňují problémy se zastaralým vybavením IT pro výuku (nárůst o 12 p. b.) a s neaktuálními znalostmi a dovednostmi pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti (nárůst o 9 p. b.). Častěji jsou také zmiňovány nedostačující prostory (nárůst o 7 p. b.) a nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (nárůst o 5 p. b.). Školy naopak deklarují zlepšení situace z hlediska nedostatečné podpory víceoborových tříd příbuzných oborů, nevhodného či žádného vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen a nezájmu žáků školy o polytechnické vzdělávání (pokles o shodných 10 p. b.). Méně často si také stěžují na nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (pokles o 5 p. b.).

3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory polytechnického vzdělávání by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (74 %), zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole (69 %) a možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (69 %).

Graf 33: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Relativně velký podíl škol uvádí potřebu podpory nepovinné výuky matematiky (51 %) i polytechnických předmětů (48 %). Školy uvádějí i potřebu podpory spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání jednak se ZŠ (52 %), dále s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (48 %) i se zahraničními školami (45 %). 41 % škol by ocenilo zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání a 40 % škol podporu práce předmětových komisí předmětů polytechnického či matematického zaměření.

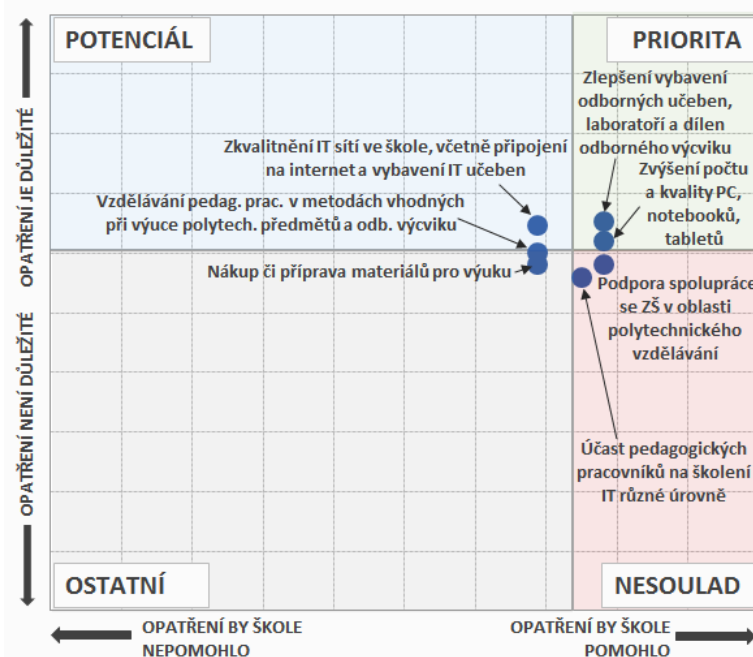
Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu účasti pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně, jejich vzdělávání v didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách i podpory nepovinné výuky matematiky (shodný nárůst o 10 p. b.). Dále také deklarují potřebu systematického jazykového vzdělávání pro učitele odborných předmětů (nárůst o 7 p. b.), nákupu softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání či podpory nepovinné výuky polytechnických předmětů (shodný nárůst o 6 p. b.). V neposlední řadě školy častěji uvádějí potřebu podpory spolupráce

se ZŠ i zahraničními školami a možnost nákupu a učebnic, pomůcek a výukových materiálů (nárůst shodně o 5 p. b.).

3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji polytechnického vzdělávání pomohla především opatření týkající se zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (78 %), zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole (78 %) a podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (také 78 %). Dále by školy ve větší míře ocenily účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (75 %), zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (69 %), vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů (69 %) a nákup či příprava materiálů pro výuku (též 69 %).

Graf 34: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory polytechnického vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť tyto opatření - zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole. Tato opatření zmiňují školy velmi často a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Dalšími školami častěji zmiňovanými opatřeními jsou podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání a účast pedagogických

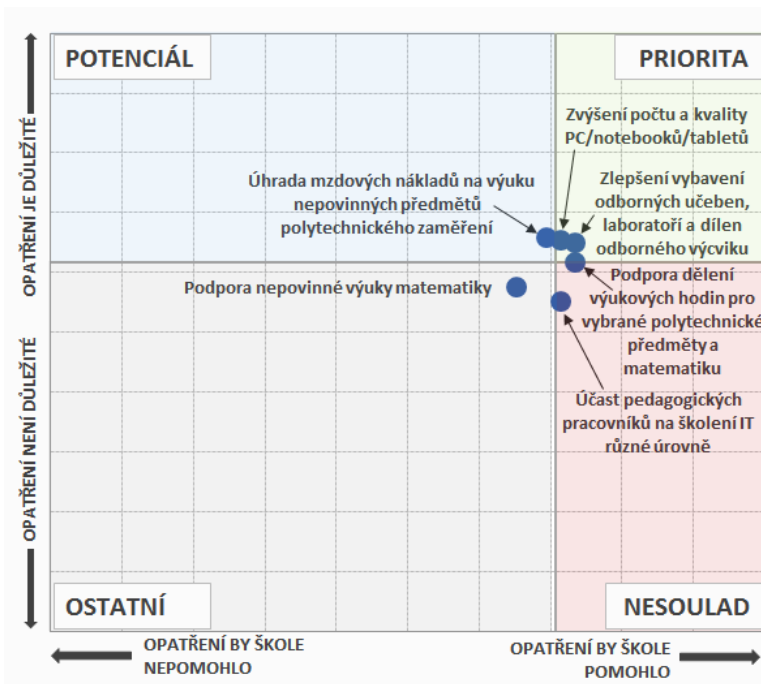
pracovníků na školení IT různé úrovně. Tato opatření byly však ve srovnání s ostatními položkami hodnoceny jako průměrně důležité.

Střední odborná učiliště uvádějí potřebu zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben méně často, ale hodnotí ji jako nadprůměrně důležitou, čímž představuje pro SOU potenciál v jejich rozvoji v oblasti polytechnického vzdělávání. Částečný potenciál skýtá i vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (73 %) a podpory dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (73 %). Dále by pak školám mohlo výrazně pomoci zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole (71 %) a účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (též 71 %). SOŠ ve větší míře uvádějí i úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (69 %) a podporu nepovinné výuky matematiky (65 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání představují největší priority středních odborných škol zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen a zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako velice důležitá. Částečně je prioritou i podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku.

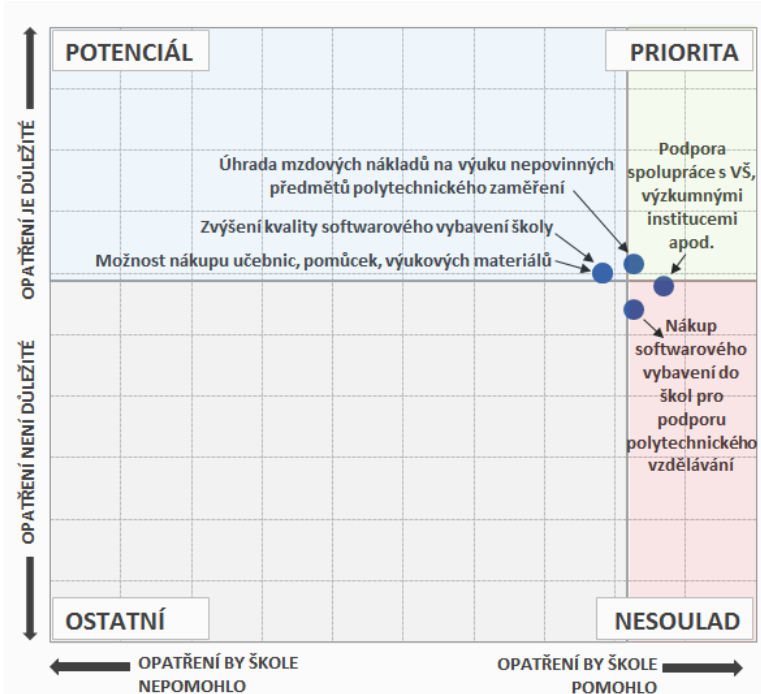
Graf 35: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

důležité opatření.

Gymnázia by ocenila především větší podporu spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (87 %), nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (83 %) a úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (83 %).

Graf 36: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření. Toto opatření je gymnázii zmiňováno jako jedno z nejčastějších a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako nejdůležitější.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje pro střední odborné školy potenciál pro jejich další rozvoj v oblasti polytechnického vzdělávání úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření. Školy toto opatření zmiňují v menší míře, ale přisuzují mu nadprůměrnou důležitost.

Školami často zmiňovaným opatřením je i účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně, ale školy hodnotí toto opatření jako podprůměrně důležité, nachází se tak v jistém nesouladu. Podpora nepovinné výuky matematiky je školami zmiňována v menší míře a také je považována za méně

Dalšími často zmiňovanými opatřeními jsou i zvýšení kvality softwarového vybavení školy (78 %) a možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (78 %). Gymnázia považují za potřebné i zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku, zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání, vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobační a úhradu účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (vše 74 %).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání představuje prioritu gymnázií

Nejčastěji zmiňovaným opatřením je podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. Tomuto opatření gymnázia přisuzují pouze lehce podprůměrnou důležitost. Výrazně podprůměrná důležitost je přikládána nákupu softwarového vybavení do škol, čímž se nachází v jistém nesouladu (školy ho uvádějí jako potřebné opatření ve velké míře, ale připisují mu nižší míru důležitosti).

Menší podíl škol pak zmiňoval, že by jim v podpoře polytechnického vzdělávání pomohlo zvýšení kvality softwarového vybavení školy a možnost nákupu učebnic, pomůcek či výukových materiálů. Důležitost těchto opatření je však ve srovnání s ostatními sledovanými položkami nadprůměrná, čímž mohou pro gymnázia představovat potenciál v jejich dalším rozvoji polytechnického vzdělávání.

3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOU

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (78 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (78 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (78 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (75 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (72 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (72 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOU v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (88 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (78 % škol)
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (75 % škol)
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (66 % škol)
- Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (66 % škol)
- Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (44 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (38 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (72 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (72 % škol)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (63 % škol)
- Nedostatečná podpora žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (59 % škol)
- Zastaralé vybavení IT pro výuku (56 % škol)
- Nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (53 % škol)
- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (50 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (78 % škol)
- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (78 % škol)
- Podpora spolupráce se ZŠ v oblasti polytech. vzdělávání (78 % škol)
- Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (75 % škol)
- Nákup/příprava materiálů pro výuku (69 % škol)
- Zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (69 % škol)
- Vzdělávání pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku (69 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila SOU

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (91 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (88 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (88 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (81 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (81 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (81 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOŠ

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (80 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (76 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (71 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (71 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (61 % škol)

úroveň 1

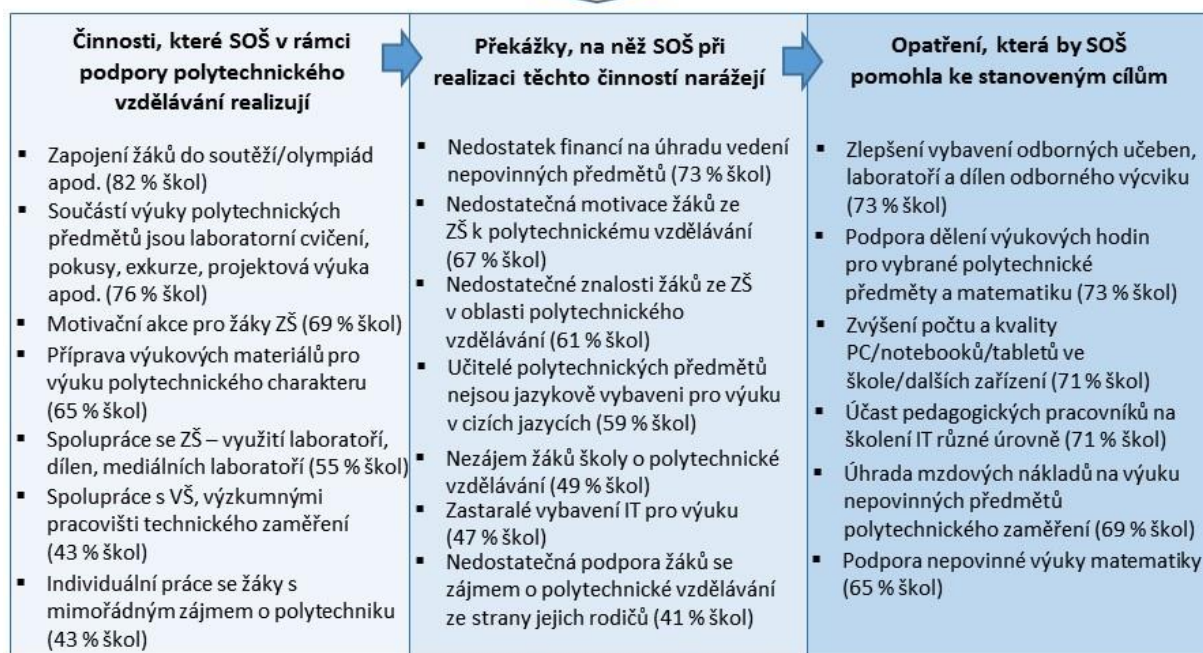
úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (59 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (53 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovily SOŠ

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (84 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (82 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (78 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (78 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (73 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (67 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na gymnáziích

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (91 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (83 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (78 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (74 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (70 % škol)

Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (65 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (100 % škol)
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (91 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (78 % škol)
- Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (70 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (65 % škol)
- Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (61 % škol)
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (48 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (83 % škol)
- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (74 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (61 % škol)
- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (57 % škol)
- Zastaralé vybavení IT pro výuku (52 % škol)
- Nedostatečné/neodpovídající prostory (52 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Podpora spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (87 % škol)
- Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (83 % škol)
- Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (83 % škol)
- Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (78 % škol)
- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (78 % škol)
- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (74 % škol)
- Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace (inovace) (74 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila gymnázia

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (96 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (91 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (87 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (78 % škol)

Usilujeme o vzájemné obsahové propojení výuky polytechnických předmětů a funkční provázání této výuky s výukou matematiky. (78 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (78 % škol)

Součástí polytechnického vzdělávání není pouze výuka a nepovinné předměty, ale i individuální podpora žáků (78 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

4 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Jihočeském kraji

V projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu **proaktivního přístupu** jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby **seberealizace** (při využití silných stránek jedince) a je také důležitým předpokladem pro tvorbu **inovací**.

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem **výchova k podnikavosti** (dále VkP), používaný i odbornou veřejností, která zahrnuje všechny **výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností** (i mimo sféru podnikání). S VkP je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít).

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře (v podnikání i v zaměstnání), ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP **ekonomické vzdělávání se zaměřením na nauku o podnikání** (vč. problematiky etiky v podnikání a oblasti společenské odpovědnosti z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví). VkP také úzce navazuje na kariérové vzdělávání a poradenství.

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční povědomí – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Na Evropské úrovni najdeme **tzv. Evropský rámec kompetence k podnikavosti (EntreComp)**, který popisuje celkem 15 dílčích kompetencí a u každé stanovuje 8 úrovní od základní až po expertní. Tento rámec může sloužit jako dobrý podklad k revizím RVP.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí získat každý žák během počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP**. Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol**. Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „proroste“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické a interaktivní výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VkP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

V rámci volnočasových aktivit nebo **dalších aktivit školy** souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. Rozvoj podnikavosti by měl být součástí krajských i národních inovačních a dalších strategií.

Hlavní zjištění

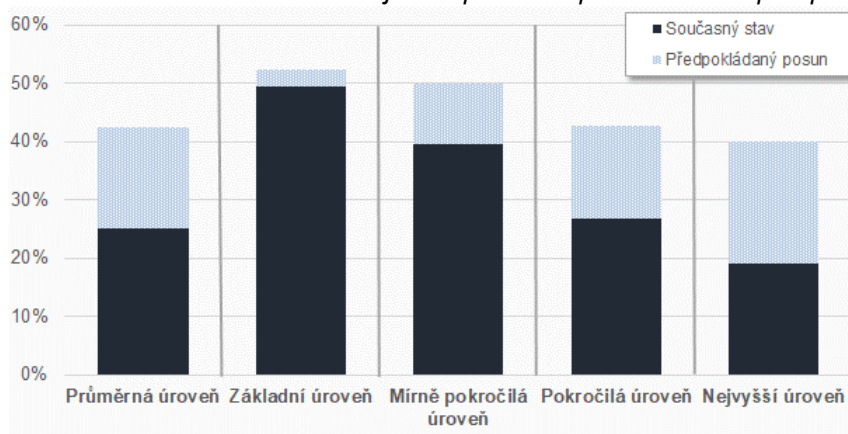
- V rámci podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti školy v Jihočeském kraji nejčastěji rozvíjí aktivity v rámci základní úrovně. Ve větší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity v mírně pokročilé úrovni, ve které podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit a bez celkové strategie. V nižší míře jsou vykonávány aktivity spadající do pokročilé úrovně, ve které již probíhá systematická podpora kompetencí k podnikavosti a v nejnižší míře aktivity patřící do nejvyšší úrovně. V nejvyšší úrovni se jedná o systematickou podporu kompetencí k podnikavosti s doplněním o dílčí aktivity. Školy plánují rozvoj činností zejména v rámci nejvyšší úrovně, čímž deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti ve všech úrovních kromě základní úrovně.
- Pro podporu oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti více než polovina středních škol a vyšších odborných škol realizuje výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání, učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech. Na SOU a SOŠ také relativně často pedagogičtí pracovníci vyhledávají informace a podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a ty pak využívají ve výuce. Více než polovina SOŠ udržuje pravidelné kontakty s podnikateli z okolí a realizuje návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce. Více než polovina gymnázií se snaží o výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání. Oproti roku 2015/2016 vyčlenil výrazně vyšší podíl škol pověřeného pracovníka, který se stará o aktivity na podporu podnikavosti. K výrazně nižšímu poklesu došlo u realizace projektového vyučování.
- Školy v Jihočeském kraji se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku a s malým zájmem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty. Alespoň dvě pětiny škol se také setkává s malým zájmem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci, s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik a s nízkým zájmem pedagogů o podporu podnikavosti. Oproti roku 2015/2016 nedošlo v identifikaci překážek ze strany škol k příliš velkým změnám. Školy častěji než v první vlně zmiňovaly problém s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku, malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu. K určitému zlepšení došlo u vnímání nepříznivého podnikatelského klimatu v regionu, u něhož došlo k poklesu počtu škol, které je vnímaly za nepříznivé.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především podpora školních projektů, přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a kvalitativní a kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Více než polovina škol by také ocenila metodické materiály a kurzy pro pedagogy. SOU a SOŠ by v nadpoloviční většině ocenila také rozvoj didaktických dovedností vyučujících. Polovině SOŠ by pomohla analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce. Více než polovina gymnázií navíc zmínila potřebu podpory pro komunikaci, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Výraznější pokles oproti minulé vlně nastal pouze u potřeby založení vlastní fiktivní firmy.

4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu rozvoje kompetencí k podnikavosti v Jihočeském kraji, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity v rámci základní úrovně (49 %). Ve větší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (40 %), kdy podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit a bez celkové strategie, jako je např. zapojení se do projektů ESF. V nižší míře jsou rozvíjeny aktivity spadající do pokročilé úrovně (27 %), kdy již probíhá systematická podpora kompetencí k podnikavosti. V nejmenší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (19 %), v rámci které je systematická podpora kompetencí k podnikavosti dále doplňována o další dílčí aktivity.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti, školy plánují hlavně rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 21 p. b.), čímž deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 16 p. b.) a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 10 p. b.) či základní (předpokládaný posun o 3 p. b.) úrovně.

Graf 37: Současná úroveň rozvoje kompetencí k podnikavosti a předpokládaný posun

Základní úroveň - podpora kompetencí k podnikavosti probíhá na informativní bázi, škola tuto oblast podporuje tak, jak je zadáno v RVP.

Mírně pokročilá úroveň - podpora kompetencí k podnikavosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, bez celkové strategie (zapojení do projektů ESF, mezinárodních programů Leonardo Da Vinci, využití těchto zkušeností bez celkové koncepce).

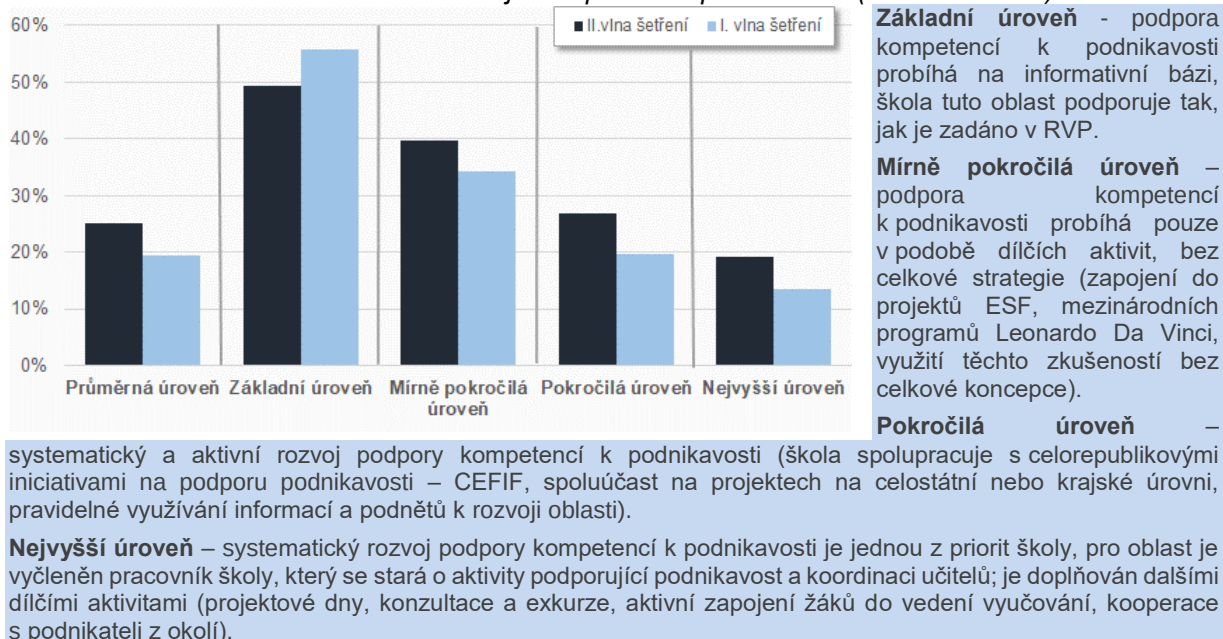
Pokročilá úroveň - systematický a aktivní rozvoj

podpory kompetencí k podnikavosti (škola spolupracuje s celorepublikovými iniciativami na podporu podnikavosti – CEFIF, spoluúčast na projektech na celostátní nebo krajské úrovni, pravidelné využívání informací a podnětů k rozvoji oblasti).

Nejvyšší úroveň - systematický rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti je jednou z priorit školy, pro oblast je vyčleněn pracovník školy, který se stará o aktivity podporující podnikavost a koordinaci učitelů; je doplňován dalšími dílčími aktivitami (projektové dny, konzultace a exkurze, aktivní zapojení žáků do vedení vyučování, kooperace s podnikateli z okolí).

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do téměř všech úrovní - v pokročilé (nárůst o 7 p. b.), nejvyšší (nárůst o 6 p. b.) i mírně pokročilé úrovni (nárůst o 5 p. b.). Pokles je zaznamenán u vykonávaných aktivit základní úrovně (o 6 p. b.).

Graf 38: Srovnání současné úrovně rozvoje kompetencí k podnikavosti (I. vlna + II. vlna)

4.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

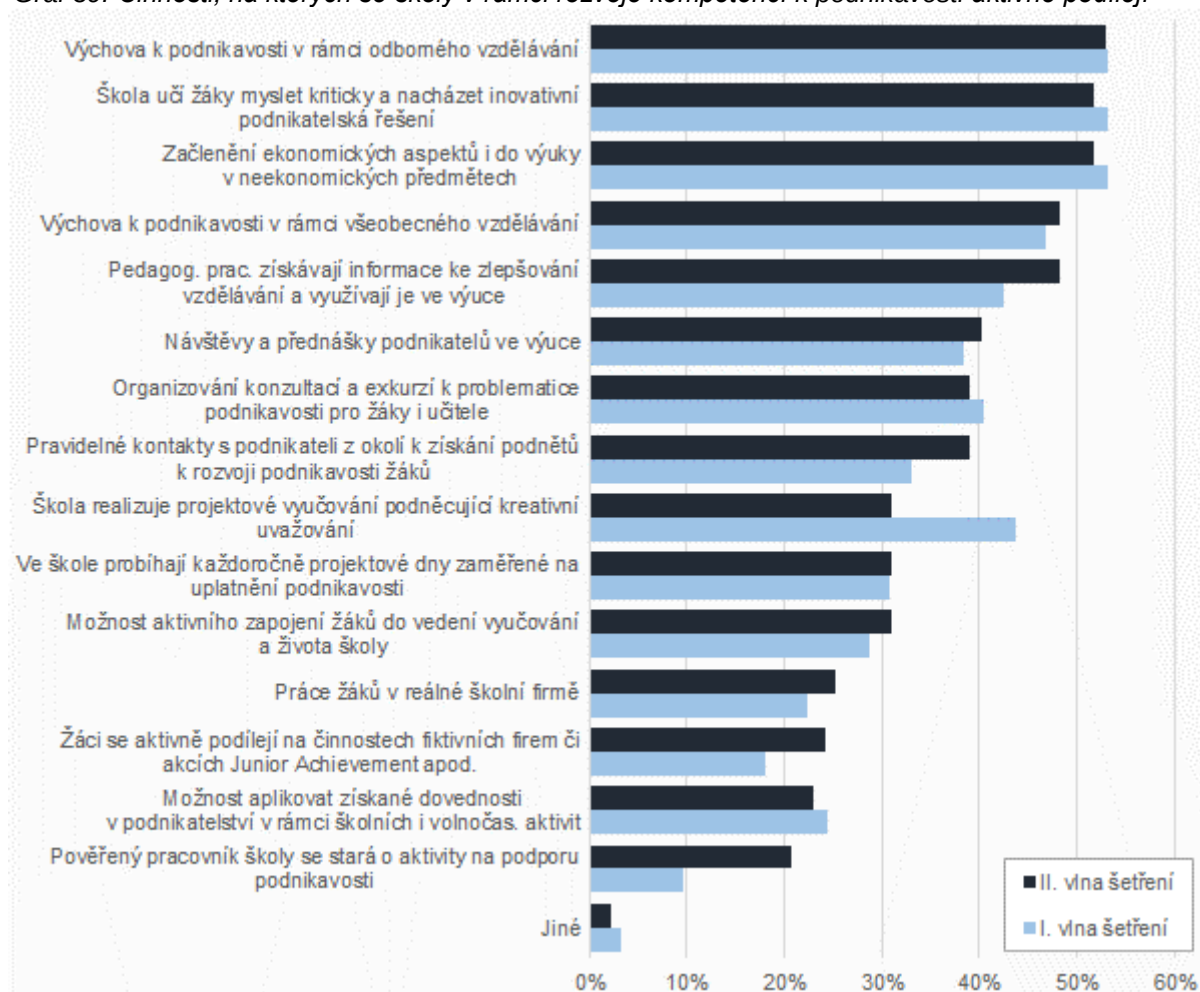
V rámci oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti střední školy a vyšší odborné školy Jihočeského kraje v největší míře realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (53 %), učí žáky kriticky myslet a nacházet inovativní podnikatelská řešení (52 %) a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (52 %).

Alespoň dvě pětiny škol zavedly výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (48 %), pedagogičtí pracovníci získané informace ke zlepšení ve výuce podnikavosti reálně využívají (48 %) a školy realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (40 %). Větší podíl škol organizuje konzultace a exkurze k problematice podnikavosti pro učitele (39 %), s podnikateli z okolí udržuje pravidelné kontakty a získává od nich podněty k rozvoji podnikavosti (39 %), realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování, na školách probíhají projektové dny zaměřené na uplatnění podnikavosti a žáci mají možnost se zapojit do vedení vyučování a života školy (po 31 %).

Alespoň pětina škol umožňuje žákům práci v reálné školní firmě (25 %), aktivní podílení se na činnostech fiktivních firem (24 %), aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit (23 %) a vyčleňuje pověřeného pracovníka školy, který se stará o aktivity na podporu podnikavosti (21 %).

Oproti roku 2015/2016 vyčleňuje vyšší podíl škol pověřeného pracovníka, který se stará o aktivity na podporu podnikavosti (nárůst o 11 p. b.), více se zaměřuje na žáky, aby se aktivně podíleli na činnostech fiktivních firem (nárůst o 6 p. b.), udržuje pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (nárůst o 6 p. b.) a pedagogičtí pracovníci získávají informace ke zlepšování vzdělávání podnikavosti, které ve výuce využívají (nárůst o 6 p. b.). K výraznějšímu poklesu došlo pouze u realizace projektového vyučování (pokles o 13 p. b.). U ostatních aktivit jsou nárůsty či poklesy podílů škol vykonávajících dané aktivity nyní ve srovnání s přechodným šetřením zcela minimální.

Graf 39: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí

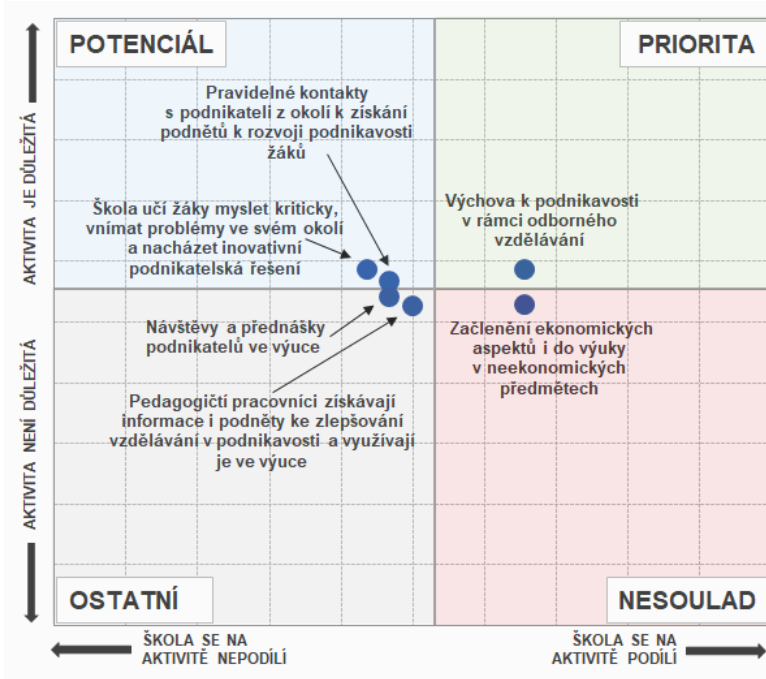
4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti v nejvyšší míře začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (66 %) a umožňují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (66 %). Na polovině škol pedagogičtí pracovníci získané informace ke zlepšení vzdělávání v podnikavosti využívají ve výuce. Ve větší míře udržují školy pravidelné kontakty s podnikateli z okolí a realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (po 47 %) a učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (44 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro SOU je výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Tuto aktivitu školy zmiňují nejčastěji a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřazují velký význam.

Začlenění ekonomických aspektů do výuky neekonomických předmětů školy realizují stejně často jako výchovu k podnikavosti, přisuzují mu však nižší důležitost, proto se ocitá v oblasti tzv. nesouladu.

Graf 40: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

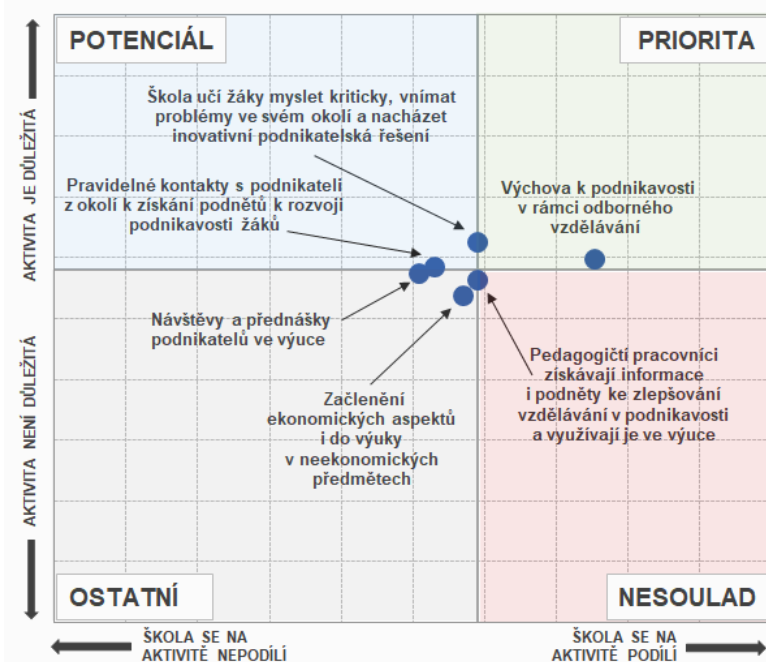

Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště dále soustředí na udržení pravidelných kontaktů s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků, učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí. Tyto činnosti vykonávají školy již v menší míře, deklarovaná důležitost je však lehce nadprůměrná, čímž mohou představovat pro školy činnosti, které skýtají potenciál.

Návštěvám a přednáškám podnikatelů ve výuce a hledání informací a podnětů ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a jejich následnému využití ve výuce školy přisuzují nižší důležitost, oproti potenciálním aktivitám jsou však rozdíly pouze malé.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti realizují nejčastěji výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (76 %). Více než polovina z nich také učí žáky myslet kriticky a hledat inovativní podnikatelská řešení (59 %), jejich pedagogové získávají informace ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti, které také ve výuce využívají (59 %), ekonomické aspekty jsou začleněny i do neekonomických předmětů (57 %) a udržují pravidelné kontakty s podnikateli z okolí (53 %) a realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (51 %).

Graf 41: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativy a kreativity představuje prioritu středních odborných škol výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Tato aktivita je školami realizována nejčastěji a je jí přisuzována nadprůměrná důležitost.

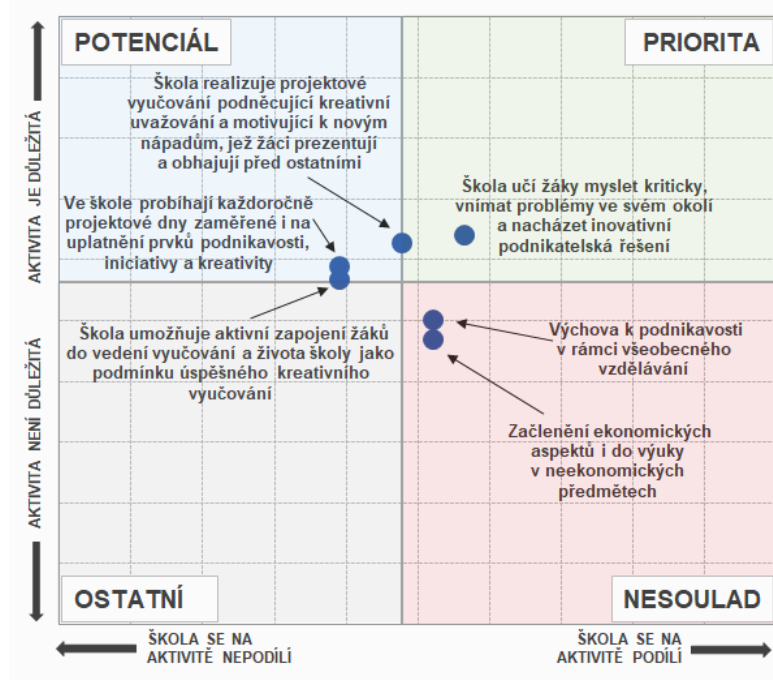
V menší míře střední odborné školy učí žáky kriticky myslet a udržují pravidelné kontakty s podnikateli pro získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků. Tyto položky jsou však hodnoceny průměrně až lehce nadprůměrně, čímž mohou představovat pro školy potenciál v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti.

Realizaci návštěv a přednášek podnikatelů ve výuce, začleňování ekonomických aspektů do výuky neekonomických předmětů a skutečnosti, že pedagogové hledají informace a podněty ke zlepšování ve vzdělávání v podnikavosti, které následně i využívají, jsou realizovány méně často a hodnoceny za

méně důležité než potenciální a prioritní položky. Z grafu je však patrné, že mezi jednotlivými aktivitami, nejsou příliš vysoké rozdíly.

Gymnázia jsou v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti aktivní především v tom, že se snaží učit žáky kriticky myslet a vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (57 %). Více než polovina gymnázií také začleňuje ekonomické aspekty do výuky neekonomických předmětů a výchovu k podnikavosti realizuje v rámci všeobecného vzdělávání (po 52 %).

Graf 42: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Ve větší míře také realizují projektové vyučování (48 %) a projektové dny (39 %), také žákům umožňují zapojení do vedení vyučování a života školy (39 %).

V případě gymnázií představuje prioritu v oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti to, že se snaží učit žáky myslet kriticky. Tuto aktivitu gymnázia realizují nejčastěji a zároveň jí přisuzují vysoký význam.

Na hranici prioritní a potenciální aktivity se ocitá realizace projektového vyučování, kterou realizuje méně než polovina gymnázií, ale je jí přisuzována druhá nejvyšší důležitost.

Potenciálními aktivitami jsou každoročně pořádané projektové dny a aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy. Tyto aktivity jsou sice vykonávány méně často, ale je jim přisuzován průměrný až mírně nadprůměrný význam.

Výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání a začleňování ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech sice vykonává vyšší podíl gymnázií, přisuzovaná důležitost je však nižší, proto se tyto aktivity ocitají v oblasti nesouladu.

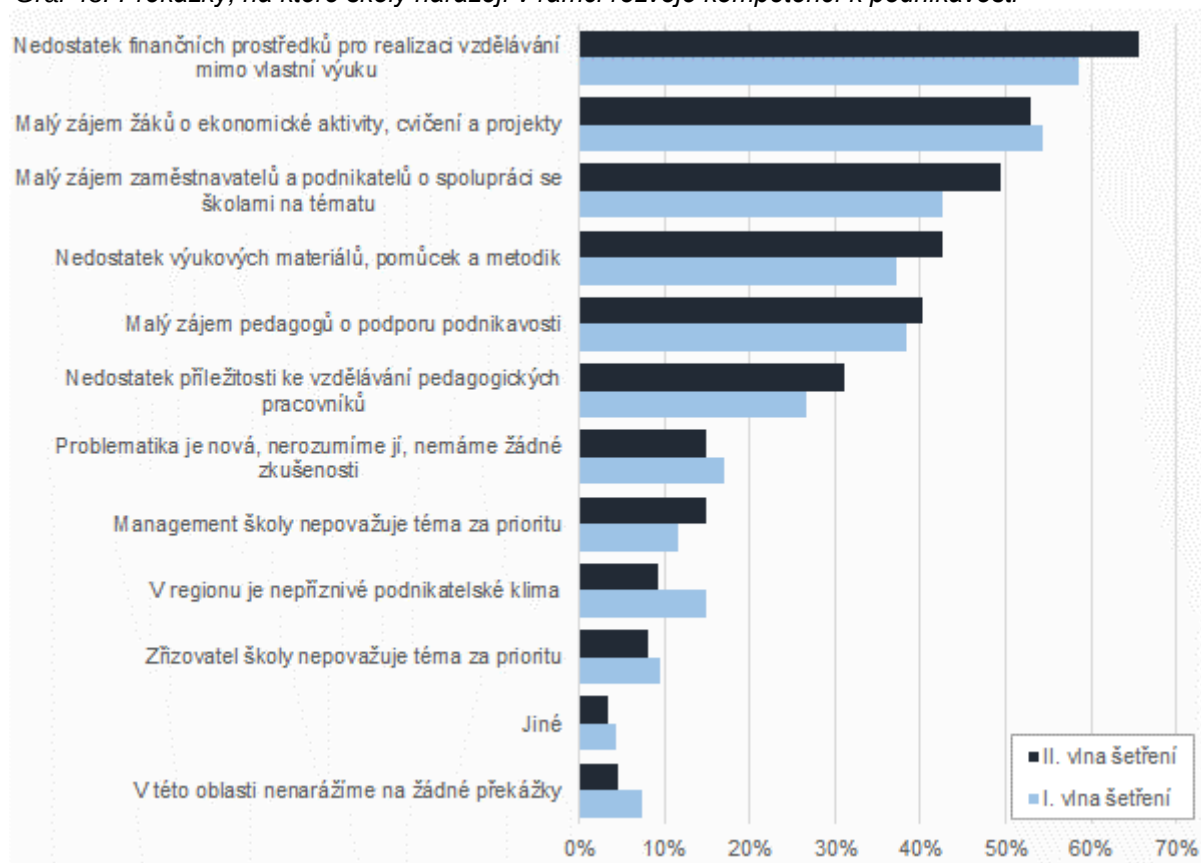
4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti, školy v Jihočeském kraji nejčastěji naráží na nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (66 %) a více než polovina škol hlásí malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (53 %). Alespoň dvě pětiny škol se setkávají s malým zájmem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci (49 %), s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik (43 %) a s nízkým zájmem pedagogů o podporu podnikavosti (40 %). Školy se také ve vyšší míře setkávají s nedostatkem příležitostí ke vzdělávání pedagogických pracovníků (31 %).

V nižší míře školy uvádí, že problematika je nová, nerozumí jí a nemají s ní zkušenosti (15 %), že management školy nepovažuje téma za prioritu (15 %), v regionu je nepříznivé podnikatelské klima (9 %) nebo že zřizovatel školy nepovažuje téma za prioritu (8 %).

Celkem 5 % škol uvedlo, že v oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti nenaráží na žádné překážky.

Graf 43: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti

Oproti roku 2015/2016 nedošlo v identifikaci překážek ze strany škol k příliš velkým změnám. Školy častěji než v první vlně zmiňovaly problém s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (nárůst o 7 p. b.), malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (nárůst o 7 p. b.) a nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (nárůst o 5 p. b.). Naopak méně zmiňovaly nepříznivé podnikatelské klima (pokles o 6 p. b.). U ostatních překážek nastaly posuny oproti minulé vlně v nižším měřítku.

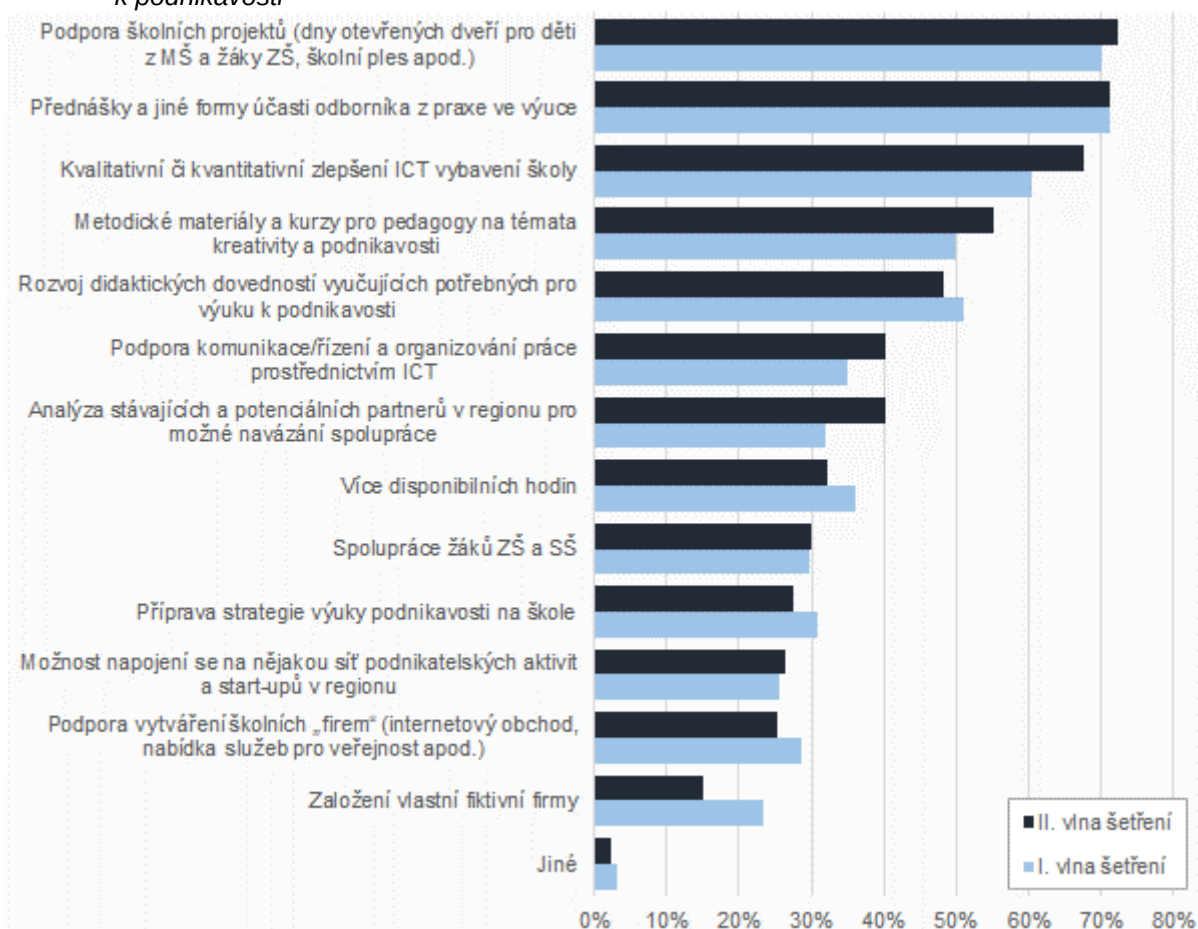
4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohla podpora školních projektů (72 %), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (71 %) a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (68 %). Více než polovina škol by ocenila metodické materiály a kurzy na témata kreativity a podnikavosti (55 %). Alespoň dvě pětiny škol by stály o rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (48 %), podporu komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (40 %) a analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce (40 %).

Nižší podíl škol by ocenil více disponibilních hodin (32 %), spolupráci žáků ZŠ a SŠ (30 %), přípravu strategie výuky podnikavosti na škole (28 %), možnost napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (26 %) a podporu pro vytváření školních firem (25 %). Nejnižší podíl škol by ocenil založení vlastní fiktivní firmy (15 %).

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce (nárůst o 8 p. b.), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (nárůst o 7 p. b.), metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (nárůst o 5 p. b.) a podporu komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (nárůst o 5 p. b.). Výraznější pokles oproti minulé vlně nastal pouze u potřeby založení vlastní fiktivní firmy (pokles o 8 p. b.)

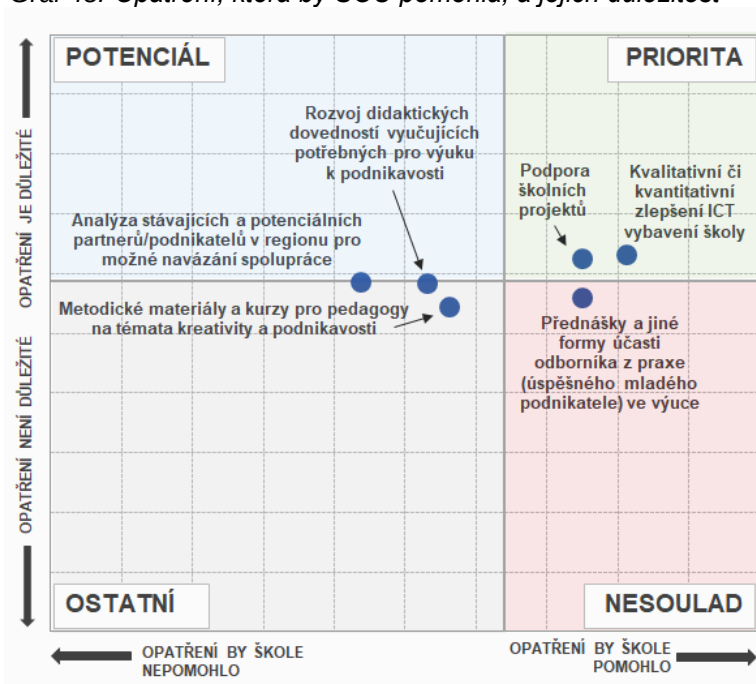
Graf 44: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti

4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji podpory kompetencí k podnikavosti pomohlo především zlepšení ICT vybavení školy (81 %).

Graf 45: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Tři čtvrtiny škol by ocenily pořádání přednášek odborníků z praxe ve výuce a podporu školních projektových dnů (po 75 %). Více než polovina učilišť by ocenila metodické materiály a kurzy pro pedagogy (56 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících (53 %). SOU by také ocenila analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možnou spolupráci (44 %).

Podpora školních projektů a zlepšení ICT vybavení školy jsou pro střední odborná učiliště prioritami. Tato opatření jsou zmiňována nejčastěji a je jim přisuzován vysoký význam. V jistém nesouladu se ocitají přednášky a další formy účasti

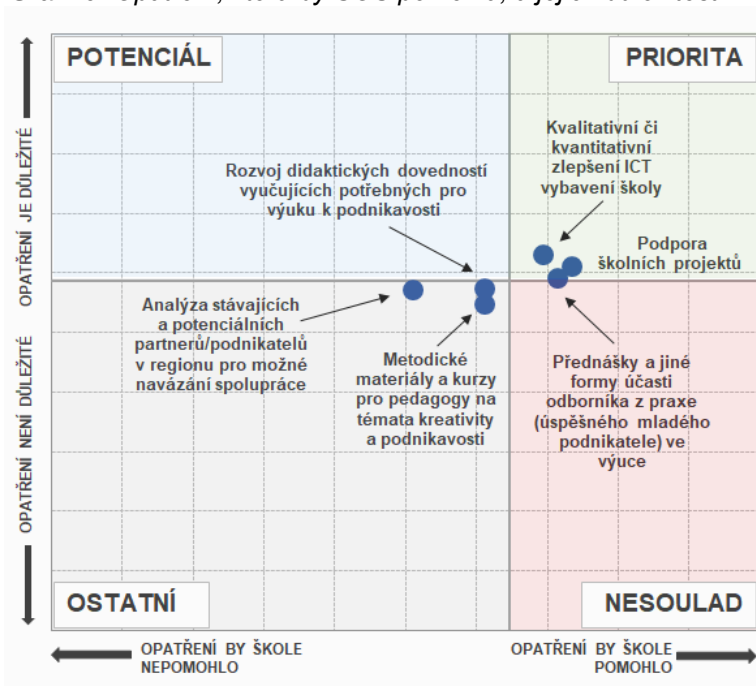
odborníka z praxe ve výuce, které školy realizují ve vysoké míře, ale přisuzují jim podprůměrnou důležitost.

Rozvoj didaktických dovedností vyučujících a analýza stávajících a potenciálních partnerů pro možnou spolupráci se pro střední odborná učiliště stávají potenciálními opatřeními. Jsou sice zmiňovány méně často než prioritní opatření, ale je jim také přisuzována vysoká důležitost.

Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti jsou ze zmiňovaných opatření vnímána za nejméně důležitá.

Střední odborné školy uvedly, že by jim v rozvoji podpory kompetencí k podnikavosti pomohla především opatření v podobě podpory školních projektových dnů (73 %) a pořádání přednášek odborníků z praxe ve výuce (71 %).

Graf 46: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Alespoň tři pětiny škol by také ocenily zlepšení ICT vybavení školy (69 %), metodické materiály a kurzy pro pedagogy (61 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku podnikavosti (61 %). Polovina SOŠ by stála o analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro navázání spolupráce (51 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných škol tato opatření – zlepšení ICT vybavení školy, podpora školních projektů a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Tato opatření zmiňují školy

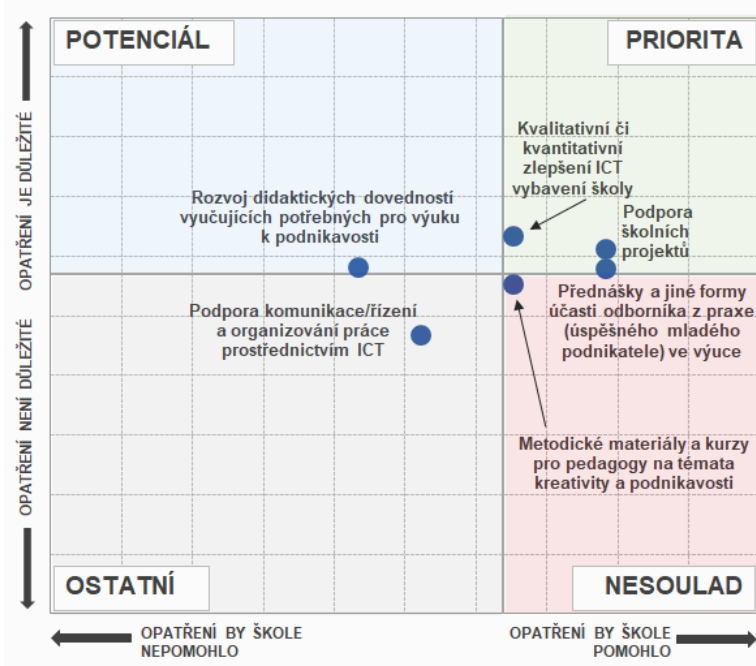
nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Rozvoj didaktických dovedností vyučujících pro výuku podnikavosti, analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možnou spolupráci a potřeba metodických materiálů a kurzů pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti vykazují tendenci stát se potenciálními opatřeními. Školy je zmiňují sice méně často než prioritní témata a jejich důležitost je také vnímána jako nižší, od průměru se však liší jen nepatrně.

Gymnázia pro podporu rozvoje kompetencí k podnikavosti uvádějí především realizaci přednášek a dalších forem účasti odborníka z praxe ve výuce a podporu školních projektů (po 78 %). Více než tři pětiny gymnázií by také ocenily zlepšení ICT vybavení školy a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (po 65 %). Dále by gymnázia potřebovala podporu pro komunikaci, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (52 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (43 %).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti představuje priority gymnázií zlepšení ICT vybavení školy, podpora školních projektů, přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a metodické materiály a kurzy pro pedagogy. Tato opatření uvádí gymnázia nejčastěji a zároveň jim přisuzují vysoký význam.

Graf 47: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti se pro gymnázia jeví jako potenciální opatření pro rozvoj kompetencí k podnikavosti. Sice toto opatření uvádí méně než polovina gymnázií, přisuzují mu však nadprůměrnou důležitost.

Podpora komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT je hodnocena jako podprůměrně důležitá.

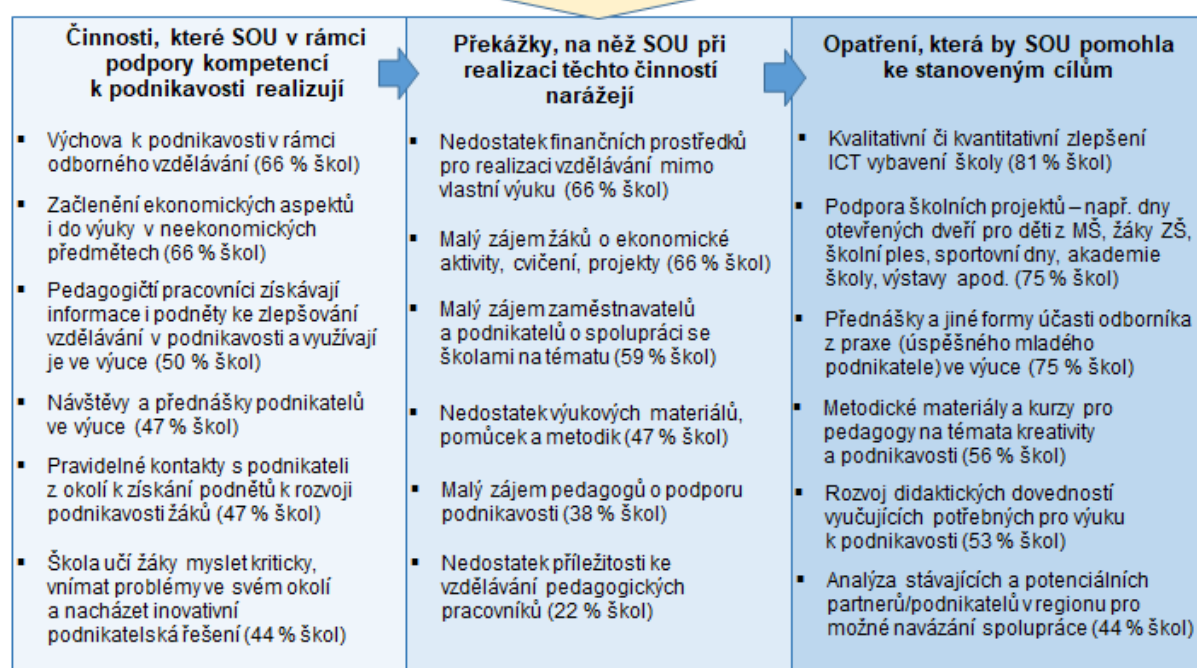
4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

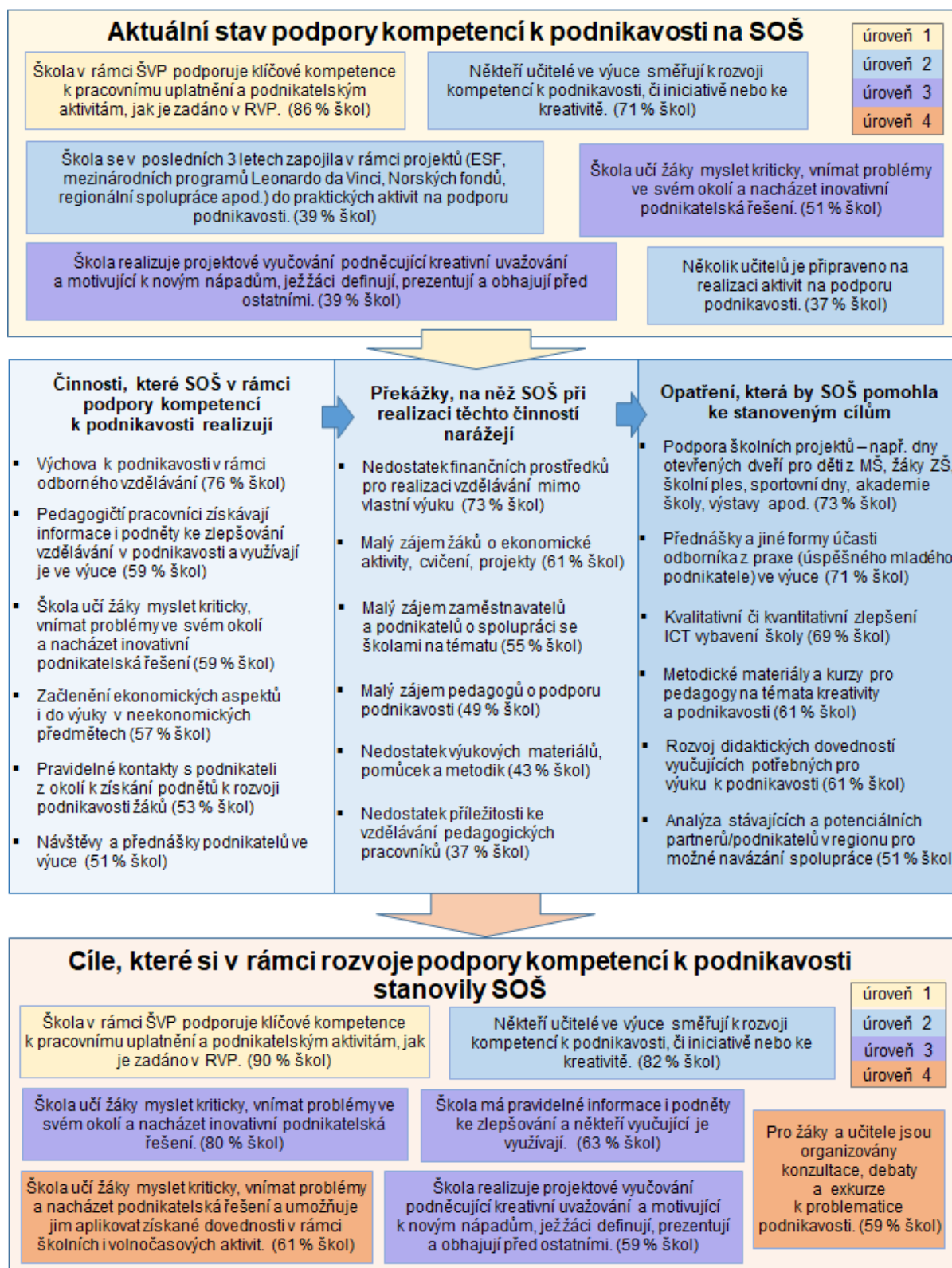
V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje kompetencí k podnikavosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje kompetencí k podnikavosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
 Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (78 % škol)

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (70 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (48 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (43 % škol)

Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (35 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit (35 % škol)

Několik učitelů je připraveno na realizaci aktivit na podporu podnikavosti. (35 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory kompetencí k podnikavosti realizují

- Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (57 % škol)
- Začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (52 % škol)
- Výchova k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (52 % škol)
- Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (48 % škol)
- Ve škole probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (39 % škol)
- Škola umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínku úspěšného kreativního vyučování (39 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (70 % škol)
- Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (52 % škol)
- Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (43 % škol)
- Malý zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (39 % škol)
- Malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (35 % škol)
- Nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (26 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (78 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (78 % škol)
- Kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (65 % škol)
- Metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (65 % škol)
- Podpora komunikace/rízení a organizování práce prostřednictvím ICT (52 % škol)
- Rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (43 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovila gymnázia

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (83 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (74 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (74 % škol)

Škola realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci definují, prezentují a obhajují před ostatními. (70 % škol)

Ve škole probíhají projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. (61 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (61 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

5 Rozvoj škol jako center celoživotního učení v Jihočeském kraji

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí umožňující jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Těmito aktivitami rovněž dochází k rozvoji sítí středních škol jako Center celoživotního učení. Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání i v systému dalšího vzdělávání:

- V rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace),
- v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru:
 - formální a neformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky neformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je vzájemně propojováno.
- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru:
 - formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace;
 - neformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí.
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE (realizovaným NÚV v roce 2009 – 2013) a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých. V období realizace projektu P-KAP (realizovaným NÚV, nyní NPI ČR, 2016 – 2021) je kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům dalšího vzdělávání dospělých, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech vzdělávání dospělých poskytovaných středními školami v krajích ad.) Do sítě se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojují nově i gymnázia, lycea a konzervatoře. Sítě svou působnost rozšiřují např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) včetně vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce, poradce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- vzdělávání zájmové,
- vzdělávání občanské,
- vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání.

Školy poskytující tento druh DVD vzdělávají podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí být autorizovány. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu a zadání zkoušky podle standardů profesních kvalifikací NSK. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by měli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci Lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá, státem podporovaná, oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin atd.). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je **vzdělávání občanské a zájmové**. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti **občanského vzdělávání**. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech - ve vybraných gramotnostech společných občanům EU:

- digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují),
- politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami),
- znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad.

Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektori, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy:

- občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie;
- technické školy – digitální vzdělávání aj.), žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je prokázat i jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé, procvičují si tím i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací, zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění;
- vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence projektu P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

- V rámci rozvoje celoživotního učení v Jihočeském kraji jsou jednoznačně v největší míře rozvíjeny aktivity na podporu celoživotního učení v rámci pokročilé úrovně, kdy jsou lektory dalšího vzdělávání pracovníci školy a dochází k občasné spolupráci s úřady práce a zaměstnavateli. Dále jsou školami v kraji uskutečňovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy je další vzdělávání realizováno pouze okrajově, prostřednictvím dílčích aktivit, a aktivity spadající do nejvyšší úrovně, kdy je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno. Školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, která se stává plnohodnotnou součástí školy. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně a mírně pokročilé úrovně. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují o něco častěji činnosti spadající do nejvyšší úrovně.
- V rámci oblasti podpory rozvoje celoživotního učení střední školy a vyšší odborné školy v Jihočeském kraji v největší míře realizují další vzdělávání pedagogů a zájmové vzdělávání pro veřejnost, např. jazykové kurzy, keramika apod. Na tyto aktivity se zaměřuje přibližně třetina škol. Dále se školy zaměřují na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. V nejmenší míře se školy věnují občanskému vzdělávání a vzdělávání seniorů. Oproti roku 2015/2016 se školy v menší míře zaměřují na rekvalifikace, naopak více kladou důraz na výuku češtiny pro cizince.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj celoživotního vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Jihočeském kraji, se školy nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval tuto oblast. Významný podíl škol mezi překážky řadí také malý zájem dospělých o další vzdělávání. Téměř dvě pětiny škol dále trápí náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních, malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání a administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací. Oproti roku 2015/2016 se větší podíl škol potýká s nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval tuto oblast. Více škol trápí také malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání a náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních. Naopak méně si školy stěžovaly na nedostačující spolupráci s úřady práce.
- V dalším rozvoji oblasti celoživotního učení by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohla příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání, finance na kvalitní materiál a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Více než dvě pětiny škol by také ocenily zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky. Více než třetina škol by pro rozvoj oblasti celoživotního učení prospělo zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik a stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách. Oproti roku 2015/2016 školy mezi opatřeními, která by v oblasti celoživotního učení pomohla, více zdůrazňují přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky. Ve většině ostatních opatření školy naopak deklarovali jejich nižší potřebu. Výrazně méně škol se domnívá, že by

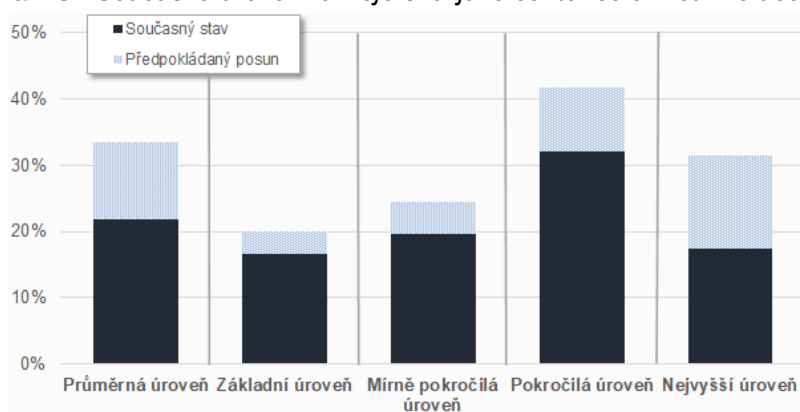
jim v rozvoji celoživotního učení pomohly rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení, získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb., pravidelná práce s autorizovanými osobami, výměna zkušeností apod. dělávání.

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoje škol jako center celoživotního učení v Jihočeském kraji, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity na podporu celoživotního učení v rámci pokročilé úrovně (32 %), kdy jsou lektory dalšího vzdělávání pracovníci školy a dochází k občasné spolupráci s úřady práce a zaměstnavateli. Dále jsou školami v kraji uskutečňovány aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (20 %), kdy je další vzdělávání realizováno pouze okrajově prostřednictvím dílčích aktivit. Již v menší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (17 %), kdy je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno. Ve stejné míře se školy věnují aktivitám základní úrovně (17%), v rámci které se škola dalším vzděláváním nezabývá.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory rozvoje škol jako center celoživotního učení, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 14 p. b.) a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, která se stává plnohodnotnou součástí školy. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé (předpokládaný posun o 10 p. b.) a mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 5 p. b.). Výrazně nižší je plánovaný posun v případě činností spadajících do základní úrovně (předpokládaný posun o 3 p. b.).

Graf 48: Současná úroveň rozvoje škol jako center celoživotního učení a předpokládaný posun

Základní úroveň – dalším vzděláváním se škola nezabývá, není součástí vize školy.

Mírně pokročilá úroveň – další vzdělávání je realizováno pouze okrajově, prostřednictvím dílčích aktivit.

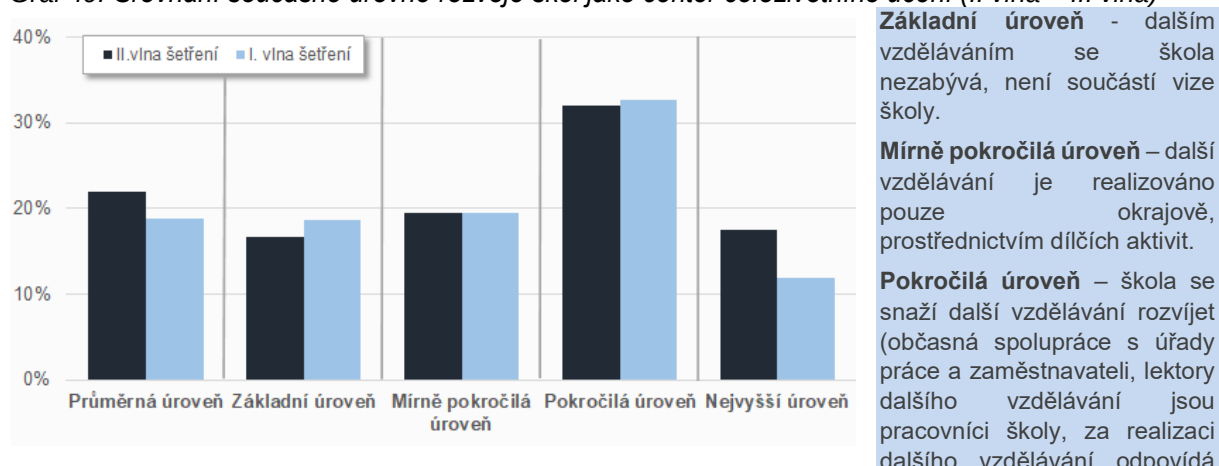
Pokročilá úroveň – škola se snaží další vzdělávání rozvíjet (občasná spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola je

autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb.)

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do nejvyšší úrovně (nárůst o 6 p. b.). Slabý pokles je zaznamenán u aktivit pokročilé úrovně (pokles o 1 p. b.) a základní úrovně (pokles o 2 p. b.).

Graf 49: Srovnání současné úrovně rozvoje škol jako center celoživotního učení (I. vlna + II. vlna)

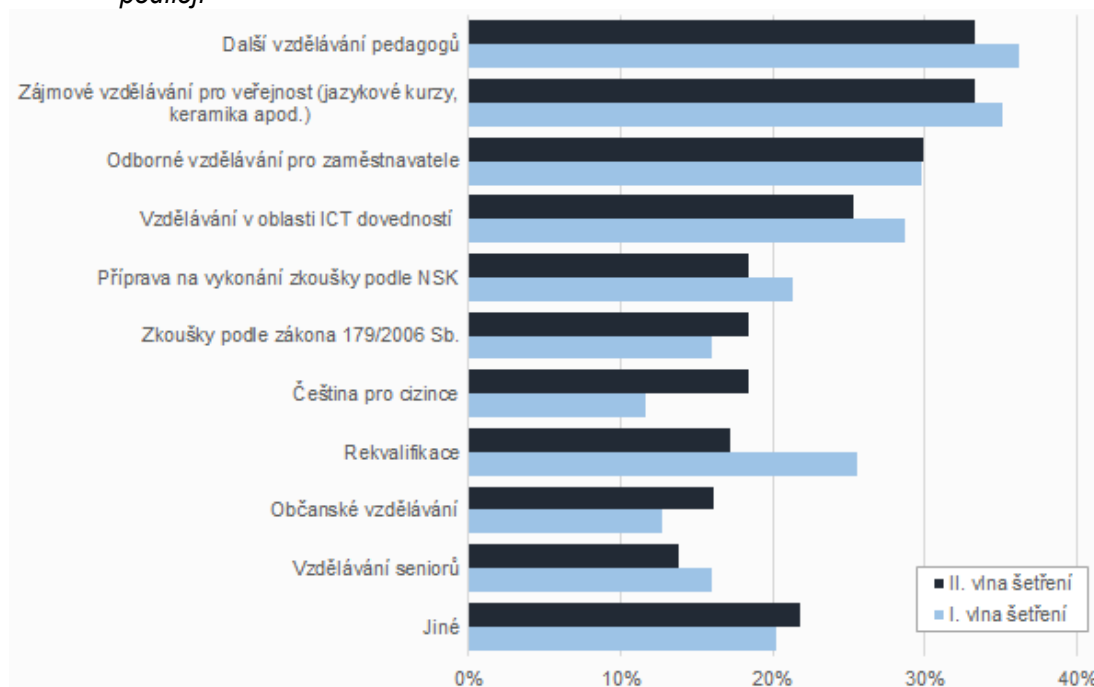
pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb.)

Nejvyšší úroveň - další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

5.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory rozvoje celoživotního učení střední školy a vyšší odborné školy v největší míře organizují další vzdělávání pedagogů a zájmové vzdělávání pro veřejnost, např. jazykové kurzy, keramika apod. (shodně 33 %). Školy se dále zaměřují na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (30 %).

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení aktivně podílejí

Čtvrtina škol realizuje vzdělávání v oblasti ICT dovedností (25 %). Shodně 18 % škol se v rámci rozvoje CŽU věnuje přípravám na vykonání zkoušky podle NSK či na zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb. v platném znění a výuce češtiny pro cizince.

V menší míře se školy věnují rekvalifikacím (17 %), občanskému vzdělávání (16 %) a vzdělávání seniorů (14 %).

Možnost jiné odpovědi zvolilo 22 % škol (většinou školy uváděly, že se celoživotním učením nezabývají, zbývající odpovědi se týkaly dílčích aktivit, jako jsou např. přípravné či kvalifikační kurzy).

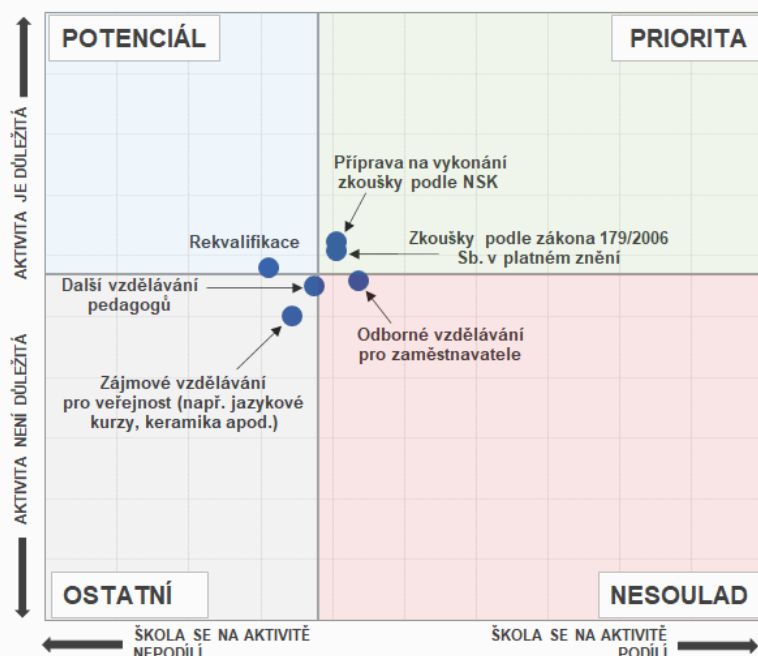
Oproti roku 2015/2016 se školy méně zaměřují na rekvalifikace (pokles o 8 p. b.). Naopak více kladou školy důraz na výuku češtiny pro cizince (nárůst o 7 p. b.).

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti celoživotního učení jednoznačně v největší míře realizují odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (44 %). Relativně vysoký podíl škol se také věnuje vzdělávání za účelem přípravy na vykonání zkoušky podle NSK (41 %), nebo přípravě na zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb. v platném znění (41 %).

Více než třetina škol se věnuje dalšímu vzdělávání pedagogů (38 %) a zájmovému vzdělávání pro veřejnost (34 %). Necelá třetina škol potom z výše uvedených aktivit v oblasti celoživotního učení realizuje rekvalifikace (31 %).

Graf 51: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

V oblasti celoživotního učení se střední odborná učiliště soustředí zejména na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele, kterému se věnují nejčastěji. Z hlediska důležitosti však tuto aktivitu hodnotí podprůměrně, čímž představuje určitý nesoulad.

Příprava na zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb. v platném znění a příprava na vykonání zkoušky podle NSK jsou pro školy prioritami, protože je školy vykonávají často a zároveň je hodnotí jako nejdůležitější.

Na hranici potenciálních aktivit jsou pro střední odborná učiliště rekvalifikace, kterým se školy věnují v menší míře, ale považují je za lehce nadprůměrně důležité.

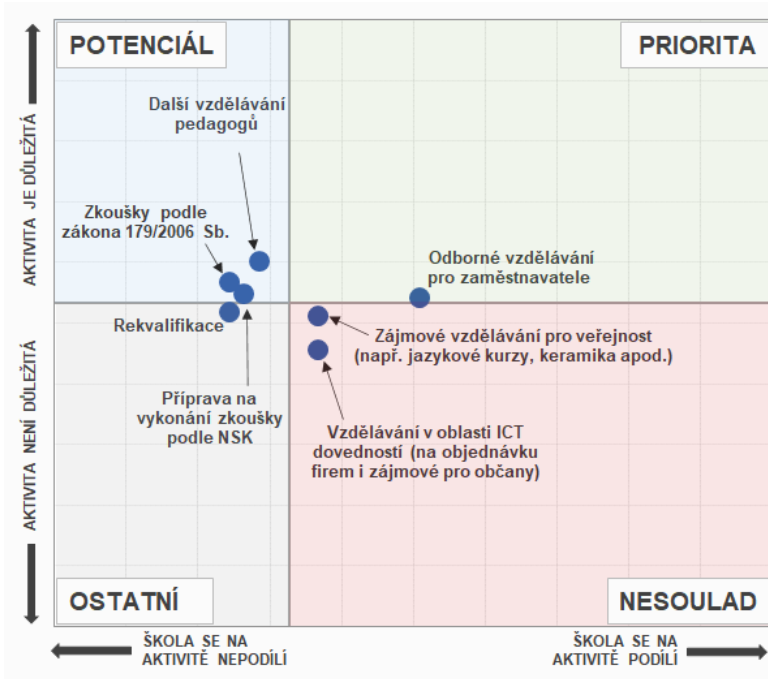
Další aktivity SOU realizují relativně méně často. Jedná se o další vzdělávání pedagogů a zájmové vzdělávání.

Střední odborné školy v oblasti celoživotního učení především kladou důraz na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele, kterému se věnuje více než polovina škol (51 %). Relativně velký podíl škol také realizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost jako např. jazykové kurzy, keramika apod. (37 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (37 %).

Relativně velký podíl škol v kraji v rámci oblasti celoživotního učení realizuje další vzdělávání pedagogů (29 %). Více než čtvrtina škol organizuje přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (27 %). 24 % škol realizuje rekvalifikace a připravuje na zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb. v platném znění.

Z hlediska důležitosti aktivit realizovaných v oblasti celoživotního učení se střední odborné školy soustředí zejména na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele, kterému se věnují nejčastěji a je pro ně prioritou. Z grafu je patrné, že se tato aktivita díky mírně nadprůměrné důležitosti ocitá na hranici priorit a nesouladu.

Graf 52: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

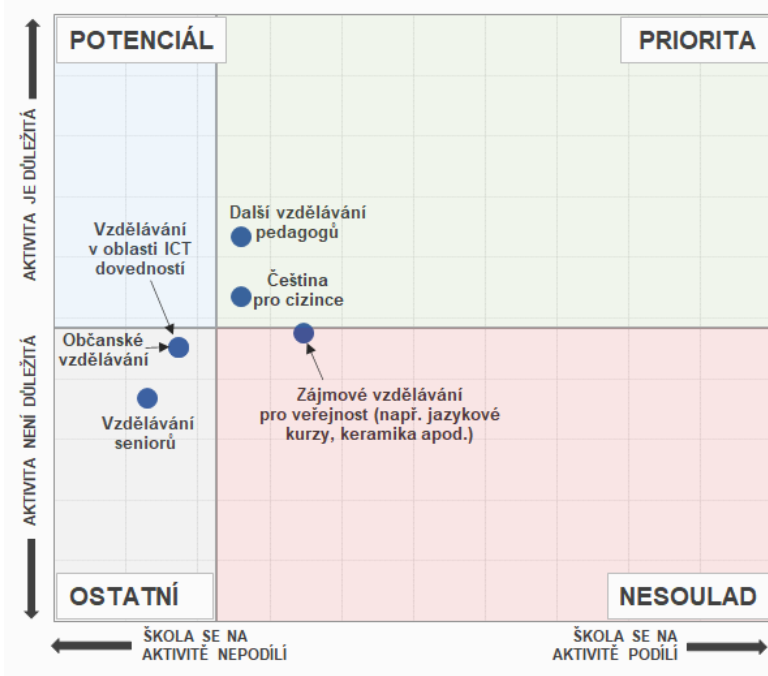

Další často vykonávanou aktivitou je vzdělávání v oblasti ICT dovedností a zájmové vzdělávání pro veřejnost. Tyto činnosti vykonávají školy často, ale jejich důležitost je hodnocena podprůměrně, čímž představují pro školy určitý nesoulad.

Určitý potenciál pro rozvoj škol jako center celoživotního učení představuje další vzdělávání pedagogů, příprava na zkoušky podle zákona č. 179/2006 Sb. v platném znění a příprava na vykonání zkoušky podle NSK. Rekvalifikace mají pro školy spíše podprůměrnou důležitost a ocitají se tak těsně pod hranicí potenciální oblasti.

Gymnázia jsou v rámci podpory rozvoje celoživotního učení neaktivnější v zájmovém vzdělávání pro veřejnost jako např. jazykové kurzy, keramika apod. (35 %). Více než čtvrtina gymnázií také realizuje další vzdělávání pedagogů a výuku češtiny pro cizince (shodně 26 %). Menší část gymnázií dále pořádá vzdělávání v oblasti ICT dovedností a občanské vzdělávání (shodně 17 %). V relativně nejmenší míře se školy věnují vzdělávání seniorů (13 %).

Graf 53: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představuje jednoznačnou prioritu v oblasti celoživotního učení další vzdělávání pedagogů a výuka češtiny pro cizince. Těmto dvěma aktivitám se věnuje převážná část gymnázií a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován největší význam.

Gymnázia se v největší míře věnují zájmovému vzdělávání pro veřejnost, ačkoliv tuto činnost hodnotí jako podprůměrně významnou. Proto představuje pro gymnázia spíše nesoulad.

Ostatním činnostem se gymnázia věnují relativně méně a hodnotí je jako méně významné.

5.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

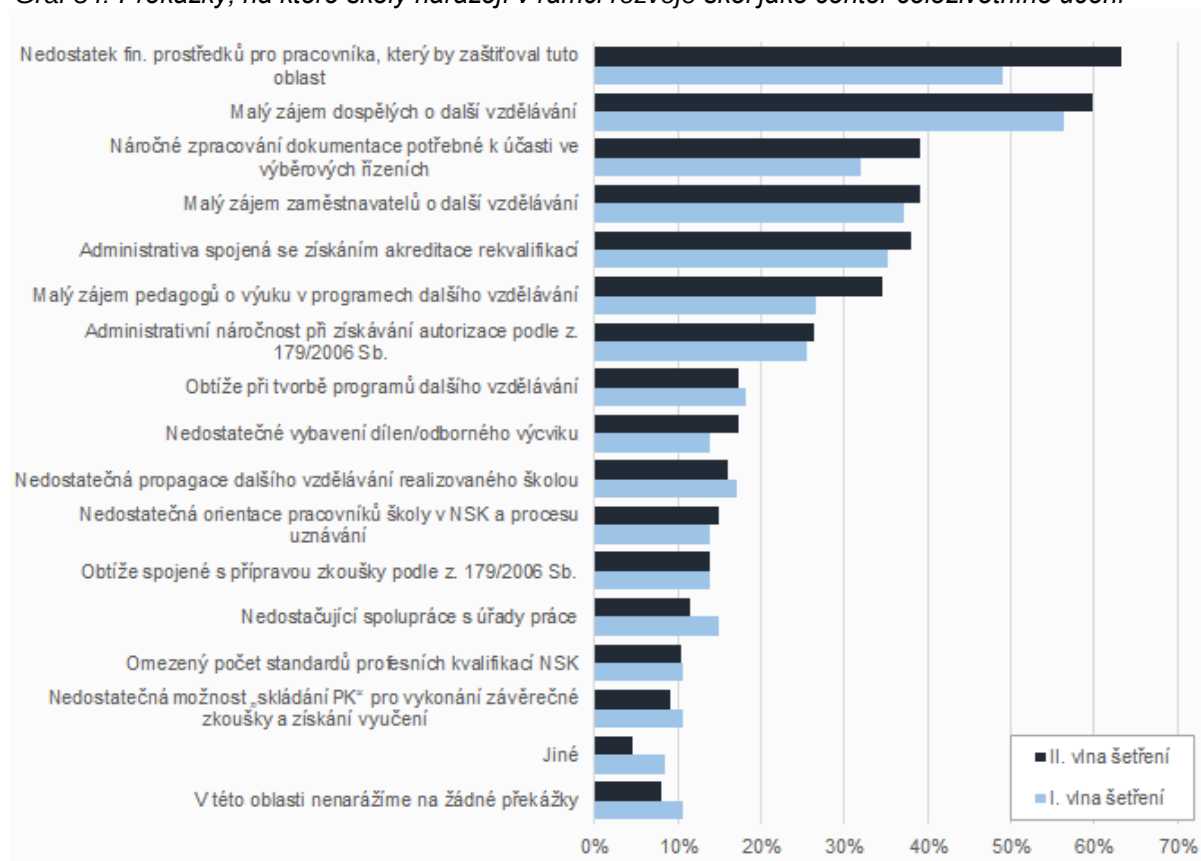
V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj celoživotního vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Jihočeském kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval tuto oblast (63 %). Významný podíl škol mezi překážky řadí také malý zájem dospělých o další vzdělávání (60 %).

Téměř dvě pětiny škol dále trápí náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních, malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (shodně 39 % škol) a administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (38 %).

Školy také narážejí na malý zájem pedagogů a o výuku v programech dalšího vzdělávání (34 %). Přibližně čtvrtinu škol dále zatěžuje administrativní náročnost při získávání autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb. (26 %). Menší podíl škol má obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání nebo naráží na nedostatečné vybavení dílen/odborného výcviku (shodně 17 %).

Nejméně často jsou shledány překážky na straně nedostatečné možnosti skládání profesních kvalifikací pro vykonání závěrečné zkoušky a získání vyučení (9 %), 8 % škol nenaráží v rozvoji celoživotního vzdělávání na žádné překážky.

Graf 54: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

Oproti roku 2015/2016 více škol naráželo na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval tuto oblast (nárůst o 14 p. b.). Více školy trápil také malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (nárůst o 8 p. b.) a náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (nárůst o 7 p. b.). Naopak méně si školy stěžovaly na nedostačující spolupráci s úřady práce (pokles o 3 p. b.).

5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

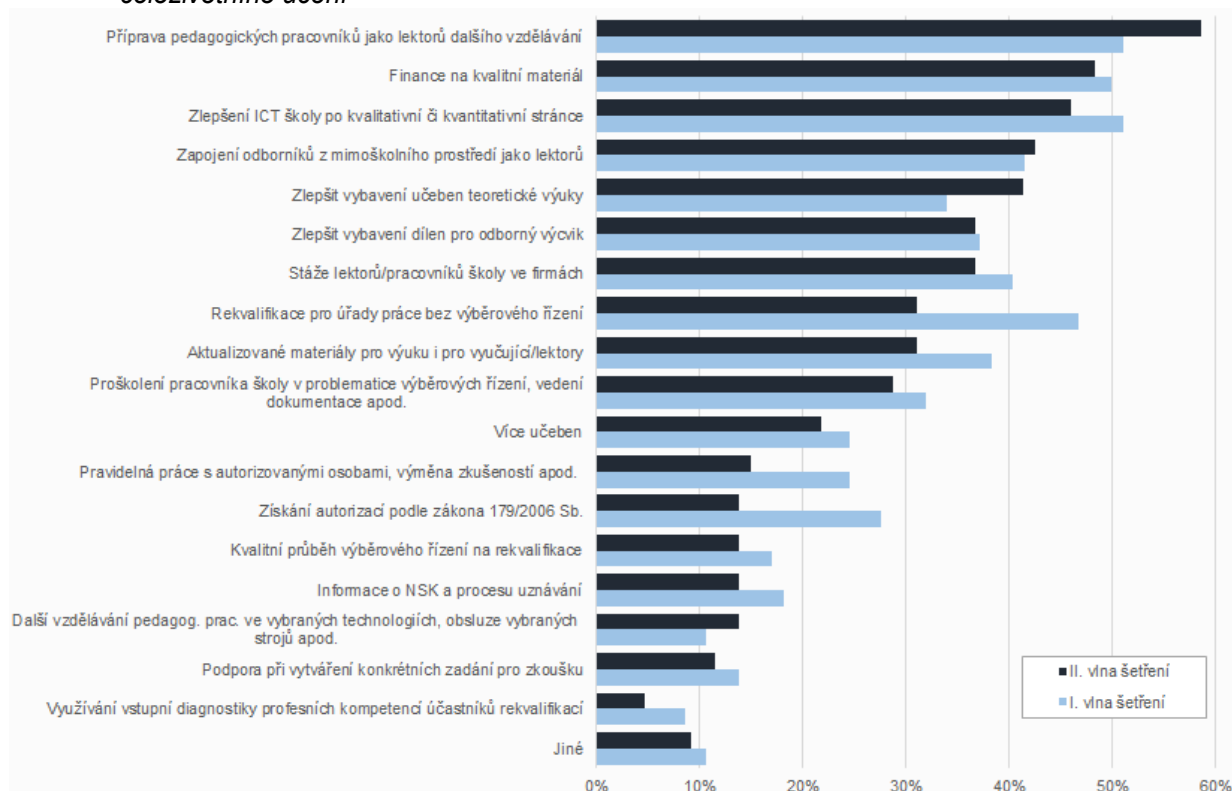
V dalším rozvoji oblasti celoživotního učení by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohla příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (59 %), finance na kvalitní materiál (48 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (46 %). Více než dvě pětiny škol by také ocenily zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (43 %) a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (41 %).

Více než třetina škol by pro rozvoj oblasti celoživotního učení prospělo zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik a stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách (shodně 37 %).

Téměř třetina škol by také ocenila rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení, aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující a lektory (shodně 31 %) a proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace apod. (29 %). Přibližně pětina škol by ocenila více učeben (22 %).

Nejméně školy mezi opatřeními, která by ve zlepšení sledované oblasti pomohla, uváděly využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací (5 %).

Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

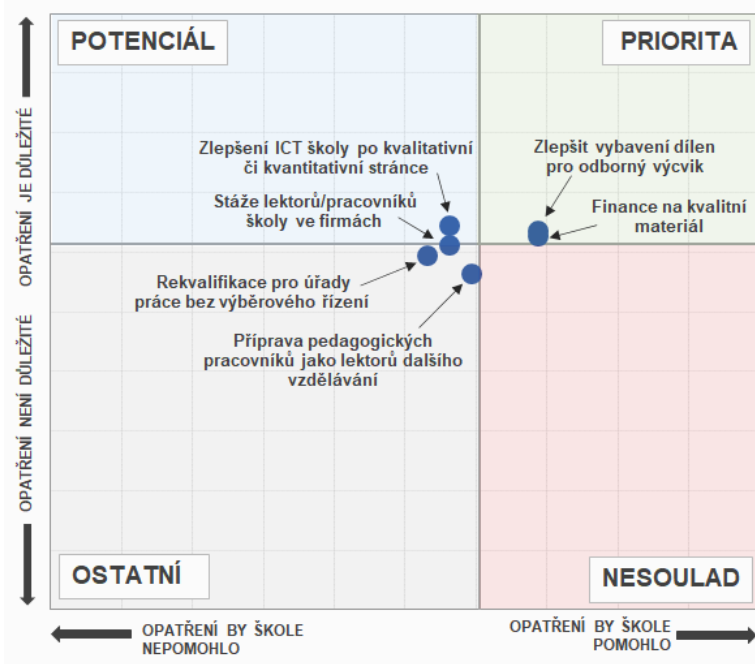
Oproti roku 2015/2016 školy mezi opatřeními, která by v dané oblasti pomohla, více zdůrazňují přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (nárůst o 8 p. b.) a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (nárůst o 7 p. b.). Ve většině ostatních opatření školy naopak deklarovali jejich nižší potřebu. Výrazně méně škol se domnívá, že by jim v rozvoji celoživotního učení pomohly rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (pokles o 16 p. b.), získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. (pokles o 14 p. b.), pravidelná práce s autorizovanými osobami, výměna zkušeností apod. (pokles o 10 p. b.) a aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory (pokles o 7 p. b.).

5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji celoživotního učení pomohlo především zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik, a finance na kvalitní materiál (shodně 69 %). Více než polovina škol by ocenila přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (59 %), zlepšení ICT

školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (56 %), stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách (56 %) a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (53 %).

Graf 56: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními rozvoje celoživotního učení zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť tato opatření – zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik a finance na kvalitní materiál. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

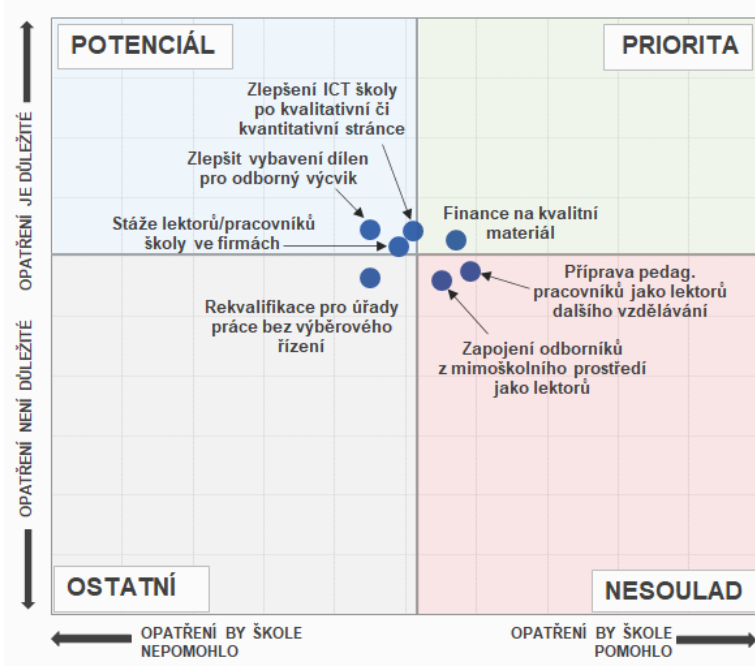
Mezi opatření, která školy zmiňují méně často, ale hodnotí je nadprůměrně důležitě, patří zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a částečně i stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách. Představují proto pro školy potenciál k rozvoji sledované

oblasti. Ostatní aktivity školy hodnotí jako podprůměrně důležité.

Střední odborné školy v největší míře uváděly přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (59 %) a finance na kvalitní materiál (57 %). V podobné míře školy zmiňovaly zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (55 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (51 %).

Téměř polovina škol by ocenila stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách (49 %), zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (shodně 45 %).

Graf 57: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

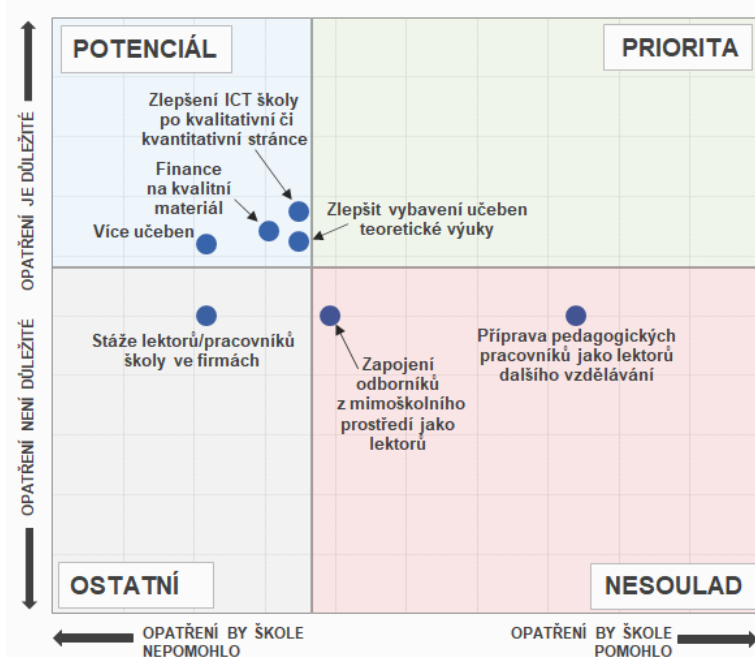
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření představují největší prioritu finance na kvalitní materiál. Toto opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Mezi opatření s potenciálem, která školy zmiňují méně často, ale hodnotí je jako nadprůměrně důležité, patří zlepšení ICT školy po kvalitativní nebo kvantitativní stránce, zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik a stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách. V určitém nesouladu je příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a zapojení odborníků

z mimoškolního prostředí jako lektorů. Tato opatření školy zmiňují často, ale nepovažují je za důležitá. Ostatní aktivity školy hodnotí jako podprůměrně důležité.

Gymnázia mezi opatření důležitá pro rozvoj celoživotního vzdělávání zařadila zejména přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (74 %). Výrazně nižší podíl škol zmiňuje zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (39 %), zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (shodně 35 %). Gymnázia dále zmiňují finance na kvalitní materiál (30 %). 22 % škol zmiňuje potřebu více učeben a stáže lektorů nebo pracovníků školy ve firmách.

Graf 58: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro rozvoj celoživotního učení gymnázia žádné opatření nepovažují za prioritu. Nejčastěji zmiňovaná opatření: příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, nejsou školami považována za příliš důležitá.

Opatření hodnocená nadprůměrně gymnázia zmiňují méně často a představují tak pro rozvoj oblasti celoživotního učení potenciál. Mezi tato opatření patří více učeben, finance na kvalitní materiál, zlepšení vybavení učeben teoretické výuky a zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce. Stáže

lektorů nebo pracovníků školy ve firmách jsou považovány za méně důležité a školy je méně často zmiňují.

5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoj škola jako center celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

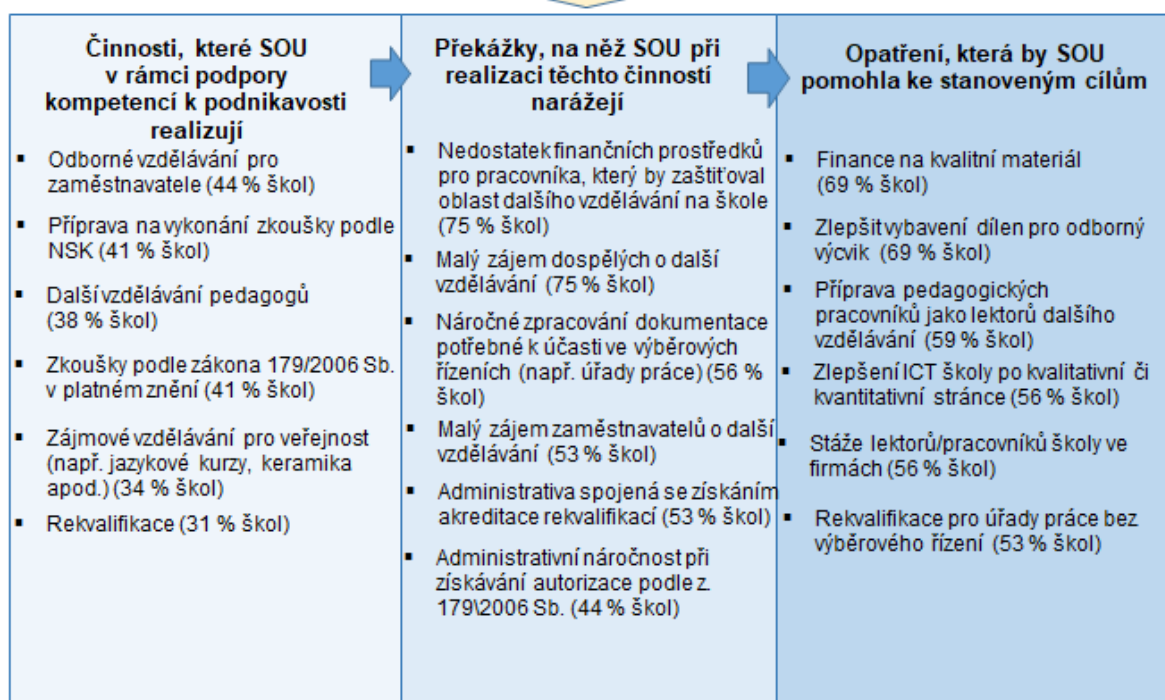
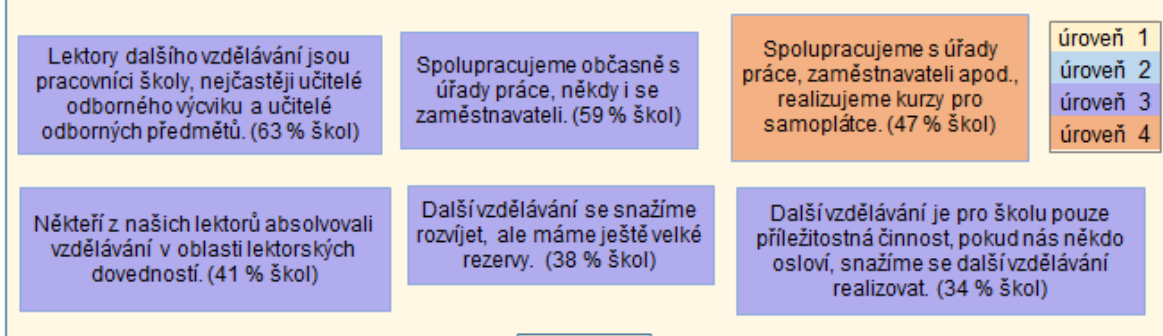
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

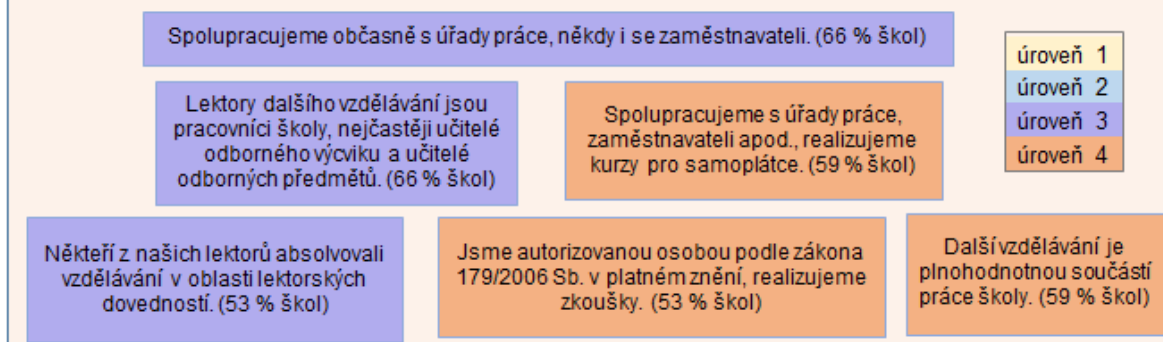
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

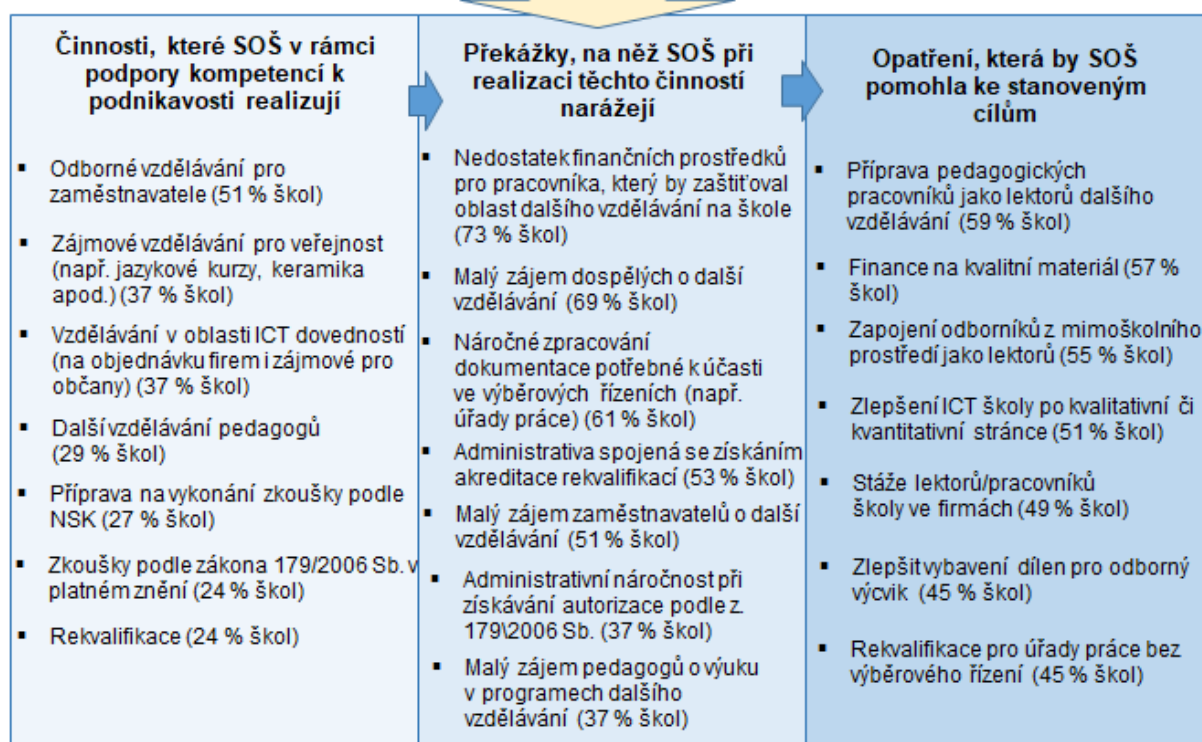
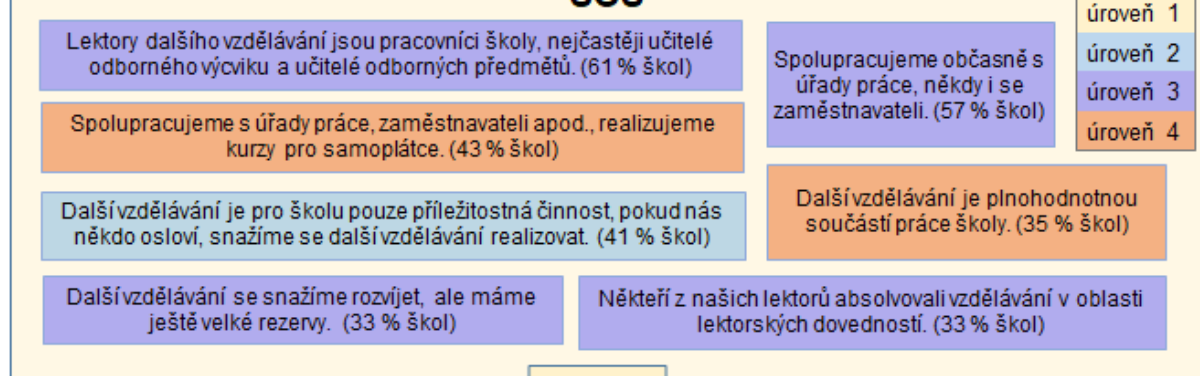

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

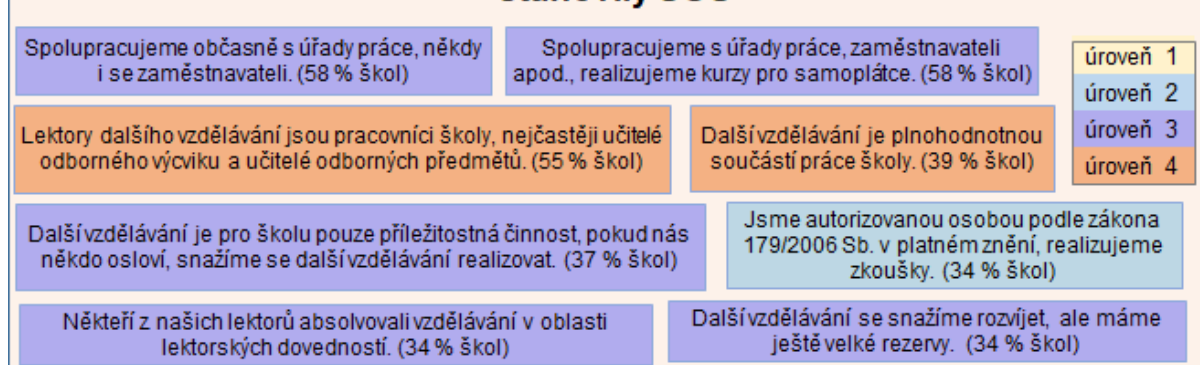

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

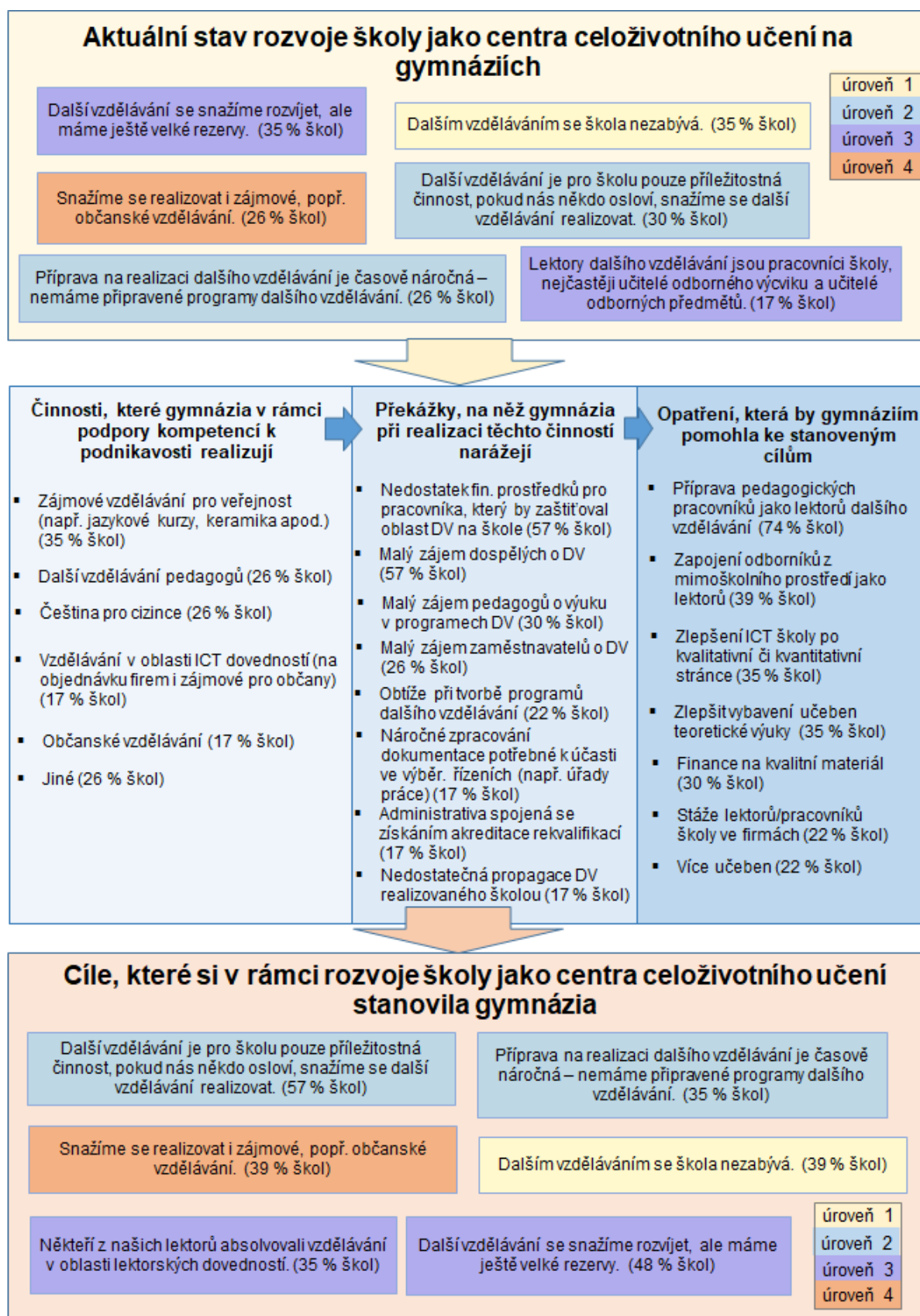
Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOŠ

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovily SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

6 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Jihočeském kraji

Počáteční odborné vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Podpora oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli je v projektu P-KAP zaměřena na počáteční vzdělávání na všech středních školách a na vyšších odborných školách. Také gymnázia mohou spolupracovat se zaměstnavateli a přes svůj všeobecně-vzdělávací charakter dílčím způsobem rozvíjet i odborné kompetence využitelné v dalším studiu i při následném uplatnění absolventů na trhu práce.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je **spolupráce škol a zaměstnavatelů**¹. Objevuje se ve strategických dokumentech jako jeden ze základních předpokladů zajištění kvality odborného vzdělávání, a to zejména s ohledem na uplatnitelnost absolventů na trhu práce. Žákům a studentům umožňuje osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je nezastupitelná také při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku. Významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, pomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a orientovat se v reálném pracovním prostředí.

Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí byla v 90. letech 20. století přerušena a důsledkem bylo odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů. Po roce 2000 se ze stran zaměstnavatelů začaly ozývat hlasy volající po nápravě, kterou někteří zaměstnavatelé spatřovali v zavedení duálního systému vzdělávání. O možnosti zavedení duálního systému se v České republice v posledních letech stále živě diskutuje. Pro jeho legislativní zavedení se všemi konsekvencemi ovšem chybí některé základní předpoklady. Překážkou zavedení duálního systému je např. nutnost zavedení dvojího statusu žáka (ve škole žák, ve firmě zaměstnanec) i velký podíl všeobecně vzdělávací složky v kurikulu odborného vzdělávání. Tím spíše je žádoucí rozvíjet spolupráci škol a zaměstnavatelů ve stávajícím systému a posilovat v něm tzv. prvky duálního vzdělávání. To v praxi znamená aktivní zapojení zaměstnavatelů do vzdělávacího procesu žáka na základě dobrovolnosti, které se děje na základě smlouvy zaměstnavatele se školou.

Platná legislativa ukládá škole povinnost uzavírat smlouvu se všemi zaměstnavateli, u nichž její žáci vykonávají praktické vyučování. Školský zákon umožňuje použití části finančních prostředků, které škola získává formou normativu ze státního rozpočtu, na úhradu nákladů, které v souvislosti se vzděláváním vznikají spolupracujícím zaměstnavatelům. S účinností od září 2017 je ve školském zákoně explicitně stanovena povinnost škol „vyvinout úsilí spolupracovat se zaměstnavateli při vytváření předpokladů pro výkon povolání nebo pracovní činnosti, je-li to s ohledem na obor vzdělání vhodné a možné“ a zákon i demonstrativně zmiňuje obvyklé formy spolupráce.

Určitým náznakem koordinace sociálních partnerů je uzavření dohody mezi MŠMT, Hospodářskou komorou ČR, Svazem průmyslu a dopravy ČR, Agrární komorou ČR a Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR o rozdělení odpovědnosti za jednotlivé skupiny oborů vzdělání a s cílem koordinace praktické výuky žáků na pracovištích zaměstnavatelů v říjnu 2016. Na celostátní úrovni se před koncem roku 2017 zastoupení signatářů dohody promítlo v tzv. oborových skupinách externích

¹ Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, OSVČ, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce.

odborníků, kteří se s podporou MŠMT zapojují do vývoje RVP středoškolského odborného vzdělávání. S posílením činností této dohody počítá také návrh Strategie 2030+.

Účinná koordinace s přímým dopadem na konkrétní školy, žáky a firmy ovšem stále probíhá spíš lokálně, tj. přímo mezi jednotlivými školami a zaměstnavateli, někdy s podporou regionálních aktérů (kraj, cechy).

Očekávání obou stran se občas liší avšak to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s aktuálními i budoucími s potřebami trhu práce.

Hlavní zjištění

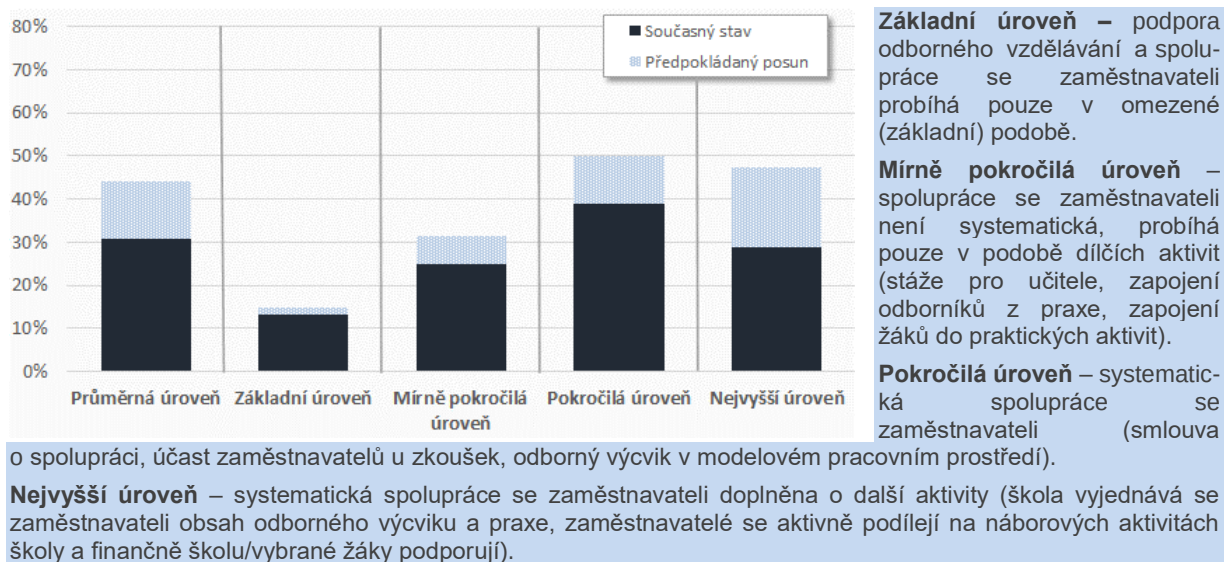
- V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce mezi školami a zaměstnavateli v Jihočeském kraji dochází v největší míře k rozvoji v rámci pokročilé úrovně, která je realizována systematickou spoluprací škol se zaměstnavateli (smlouva o spolupráci, účast zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí). Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do nejvyšší úrovně (29 % škol), v rámci které je systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu, nebo vybrané žáky podporují). Školy plánují rozvoj činností právě zvláště v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 19 %). Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do pokročilé úrovně a nejvyšší úrovně.
- V rámci oblasti podpory odborného vzdělávání střední a vyšší odborné školy v největší míře pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka ve výuce. Ve značné míře dále školy organizují odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli a na stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech. Více se školy zaměřují dále na účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách a analýzu partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi. Naopak relativně méně se věnují spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů na základě regionálních sektorových dohod.
- V souvislosti s překážkami, které omezují podporu odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na středních a vyšších odborných školách v Jihočeském kraji, se školy nejčastěji potýkají s finanční náročností zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště. Dále si školy stěžují, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků, nebo naráží na malou dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření. Téměř třetina škol se potýká s nezájmem firem o spolupráci se školami nebo s nedostatečnou motivací žáků pro práci v reálném pracovním prostředí. Stejný podíl škol si také stěžuje, že firmy mají zájem, ale nemohou z objektivních důvodů spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s malou dostupností firem vhodných pro daný obor a zaměření. Situace se z pohledu škol naopak zlepšila v oblasti nezájmu firem o spolupráci se školami, přizpůsobení firem vzdělávacím potřebám žáků či finanční náročnosti zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště. Oproti předchozí vlně se také snížil podíl škol, které narážejí na nezájem zaměstnavatelů o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách, nebo na nedostatek možností firem spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat.
- V dalším rozvoji odborného vzdělávání by středním a vyšším odborným školám jednoznačně nejvíce pomohly stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních. Více než polovina škol dále uvedla, že by jim pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům. Stejný podíl škol by uvítal více přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce, nebo možnost stáží žáků v zahraničních firmách pro podporu výuky cizích jazyků. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu přípravy strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku za účelem rozvoje odbornosti i za účelem rozvoje pedagogicko-psychologické složky, a analýzu požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP.

6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Jihočeském kraji dochází v největší míře k rozvoji v rámci pokročilé úrovně (39 %), která se realizuje systematickou spoluprací škol se zaměstnavateli (smlouva o spolupráci, účast zaměstnavatelů u zkoušek, odborný výcvik v modelovém pracovním prostředí). Do výše 29 % pak školy v Jihočeském kraji naplňují také aktivity spadající do nejvyšší úrovně, v rámci které je systematická spolupráce se zaměstnavateli doplněna o další aktivity (škola vyjednává se zaměstnavateli obsah odborného výcviku a praxe, zaměstnavatelé se aktivně podílejí na náborových aktivitách školy a finančně školu/vybrané žáky podporují). V nejmenší míře vykonávají školy aktivity spadající do základní úrovně (13 %), kdy je podpora odborného vzdělávání realizována pouze ve své základní podobě.

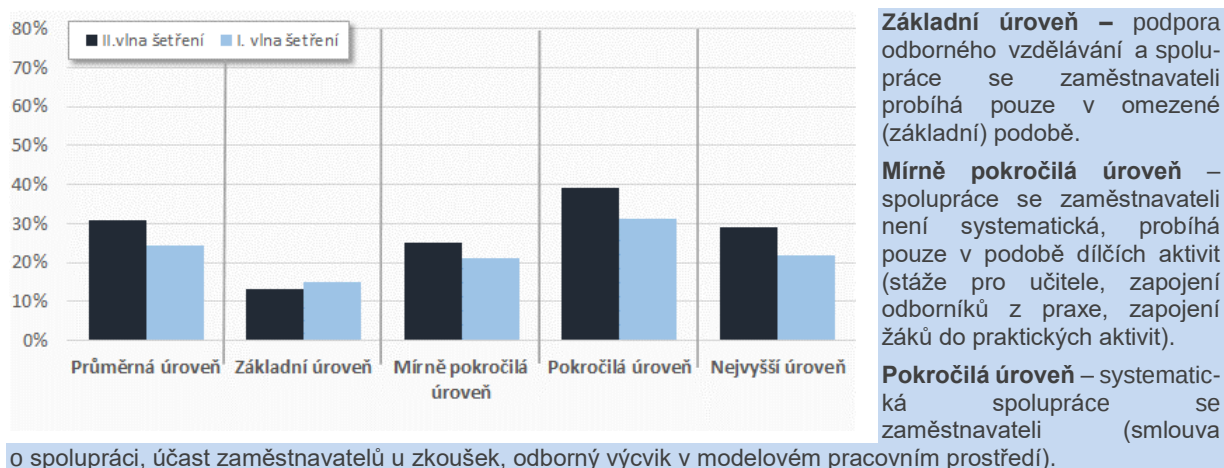
Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli, školy plánují do budoucna soustředit se na rozvíjení činností, které lze zařadit především do nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 19 %). Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 11 %). Méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 6 %) či základní (předpokládaný posun o 2 %) úrovně.

Graf 59: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do pokročilé úrovně (nárůst o 8 p. b.) a nejvyšší úrovně (nárůst o 7 p. b.).

Graf 60: Současná Srovnání současné úrovně podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli (I. vlna + II. vlna)

6.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli školy v Jihočeském kraji v největší míře pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka ve výuce (80 %). Téměř tři čtvrtiny škol organizují odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (72 %).

A necelá polovina škol spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (49 %) a poskytuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (46 %). Ve značné míře se zástupci zaměstnavatelů účastní závěrečných zkoušek na školách (44 %), školy pořádají pro pedagogy stáže na pracovištích a v moderních provozech (44 %) či nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (43 %).

Graf 61: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí

Často školy provádí analýzu partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (41 %). Zhruba třetina škol spolupracuje se zaměstnavateli na základě sektorových dohod (32 %). V nejmenší míře se pak školy zaměřují na zpracování plánů (26 %) či strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (23 %) a účast zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách (21 %).

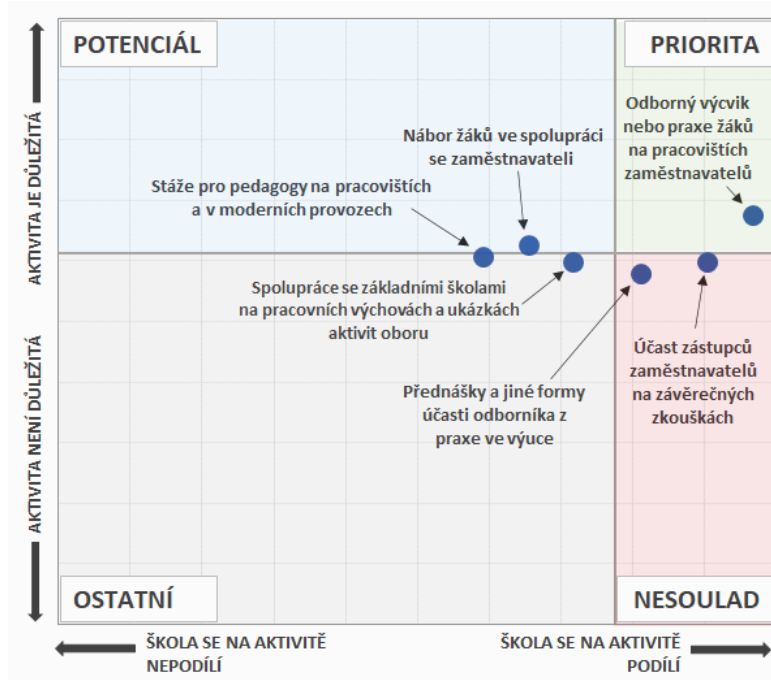
Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (nárůst o 20 p. b.) a na stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (taktéž nárůst o 20 %). Relativně více se dále školy zaměřují na účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (nárůst o 8 p. b.) a analýzu partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (nárůst o 6 %). Naopak relativně méně se věnují spolupráci s reprezentací zaměstnavatelů na základě regionálních sektorových dohod (pokles o 9 p. b.).

6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Jihočeském kraji v největší míře realizují odborný výcvik nebo praxe na pracovištích zaměstnavatelů (97 %). Druhou nejčastější aktivitou je účast zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (91 %). Velmi časté jsou také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (81 %).

Školy dále spolupracují se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru či VŠ při náborových aktivitách (72 %) a provádí nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (66 %). 59 % středních odborných učilišť pak organizuje stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech

Graf 62: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí. Této aktivitě se střední odborná učiliště věnují jednoznačně v největší míře a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají velký význam.

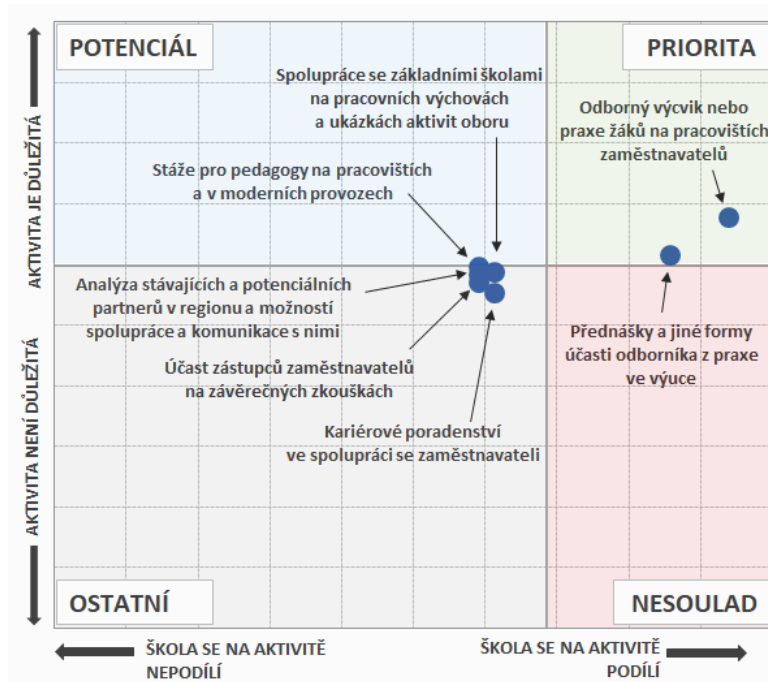
K jistému nesouladu pak dochází v případě účasti zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách i v případě přednášek a jiných forem účasti odborníka ve výuce, kdy se těmto aktivitám věnuje vysoký podíl škol, ale zároveň jsou považovány za relativně méně důležité.

Naopak určitý potenciál rozvoje odborného vzdělávání na středních odborných učilištích spočívá v náboru žáků ve spolupráci se zaměstnavateli či stážích pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech. Těmto aktivitám se sice věnuje menší podíl škol, ale považují je ve srovnání s ostatními aktivitami za důležitější.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, z výše uvedených aktivit v oblasti rozvoje odborného vzdělávání v největší míře realizují odborný výcvik nebo praxe na pracovištích zaměstnavatelů (94 %). Velmi časté jsou také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (86 %). Relativně velký podíl středních odborných škol dále také spolupracuje se základními školami na

pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru a poskytuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (shodně 61 %).

Graf 63: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit odborného vzdělávání představuje hlavní prioritu středních odborných škol realizace odborného výcviku či odborné praxe žáků v reálném pracovním prostředí. Tato aktivita byla školami zmiňována ve velké míře a zároveň jí byla přikládána vysoká důležitost. Určitou prioritu pro školy pak představuje také zapojení odborníků z praxe do výuky formou přednášek a jiných aktivit.

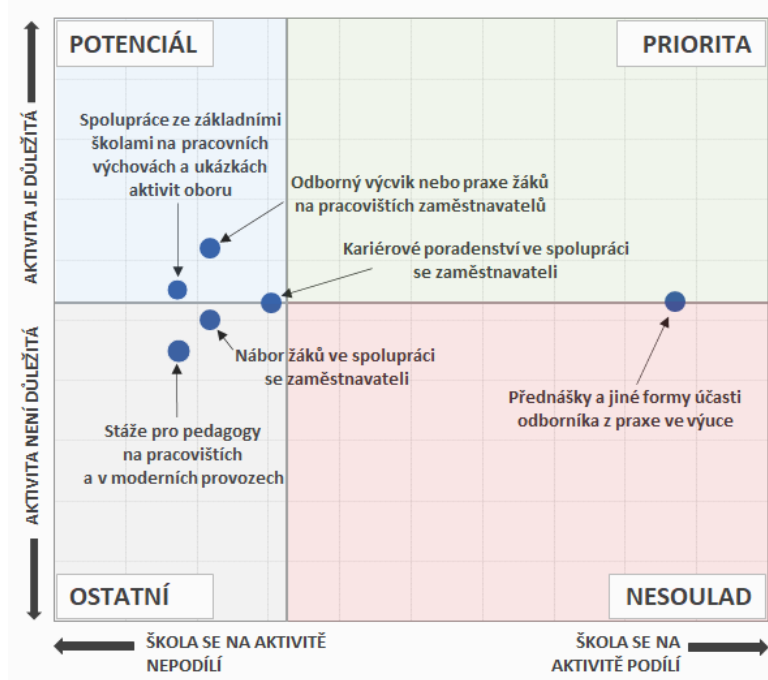
Jistý potenciál mohou představovat stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech zaměstnavatelů. Této aktivitě se věnuje více než polovina škol (59 %), a přikládají jí relativně vyšší důležitost ve

srovnání s ostatními.

Dále se školy podílí také relativně často na analýze stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možnosti spolupráce a komunikace s nimi a účasti zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (shodně 59 %). Těmto aktivitám přikládají ale spíše podprůměrný význam.

Gymnázia jsou vzhledem ke svému zaměření méně orientována na rozvoj odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli.

Graf 64: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Vysoký podíl gymnázií však organizuje přednášky a jiné formy účasti odborníků ve výuce, a to 87 %. V případě gymnázií lze tuto aktivitu označit za největší prioritu v oblasti rozvoje odborného vzdělávání.

Druhou nejčastější aktivitou je kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli, které realizuje 30 % gymnázií v Jihočeském kraji. Na ostatních aktivitách se gymnázia podílí jen v menší míře.

Potenciál podpory odborného vzdělávání pak pro gymnázia představuje odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Tuto aktivitu provádí gymnázia zřídka, ale

přikládá jí nejvyšší důležitost.

V menší míře se školy věnují také náboru žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (22 %), spolupráci se základními školami na ukázkách aktivit oboru nebo stážím pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech (shodně 17 %).

6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj odborného vzdělávání a spolupráce s firmami na středních a vyšších odborných školách v Jihočeském kraji, se školy nejčastěji potýkají se zdravotními prohlídkami a pojištěním žáků před vstupem na pracoviště z hlediska jejich finanční náročnosti (33 %). Stejný podíl škol si stěžuje, že se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků. 32 % škol naráží na malou dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření.

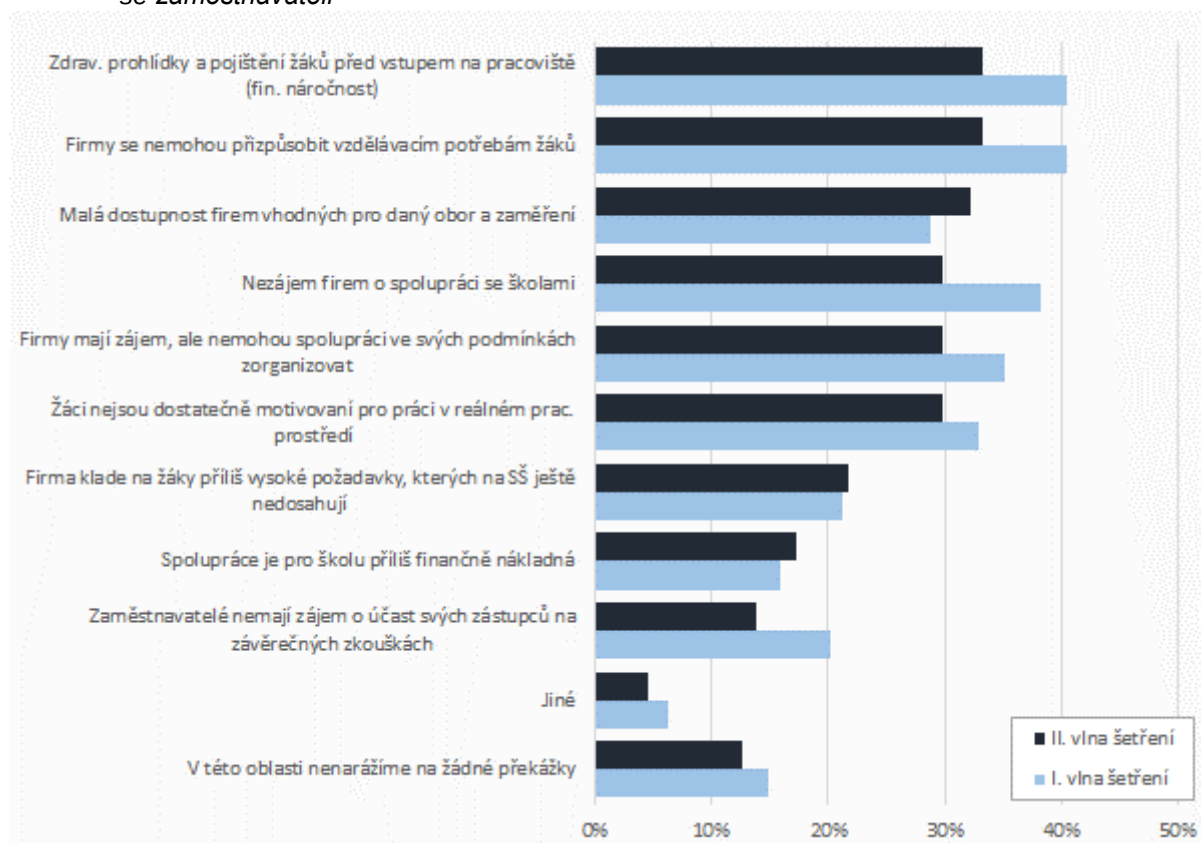
Téměř třetina škol se potýká s nezájmem firem o spolupráci se školami a s nedostatečnou motivací žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (shodně 30 %). Stejný podíl škol si stěžuje, že firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat.

Zhruba pětina škol v Jihočeském kraji uvádí, že firma klade na žáky příliš vysoké požadavky, kterých na SŠ ještě nedosahují (22 %).

Pro přibližně 17 % škol je spolupráce s firmami příliš finančně nákladná. Nejmenší podíl škol dále uvádí, že zaměstnavatelé nemají zájem o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (14 %).

Dále 13 % škol uvedlo, že v této oblasti nenaráží na žádné překážky.

Graf 65: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s malou dostupností firem vhodných pro daný obor a zaměření (nárůst o 3 p. b.). Situace se z pohledu škol naopak zlepšila v oblasti nezájmu firem o spolupráci se školami (pokles o 8 p. b.), přizpůsobení firem vzdělávacím potřebám žáků (pokles o 7 p. b.) či finanční náročnosti zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště (pokles o 7 p. b.). Oproti předchozí vlně se také snížil podíl škol, které narážejí na nezájem

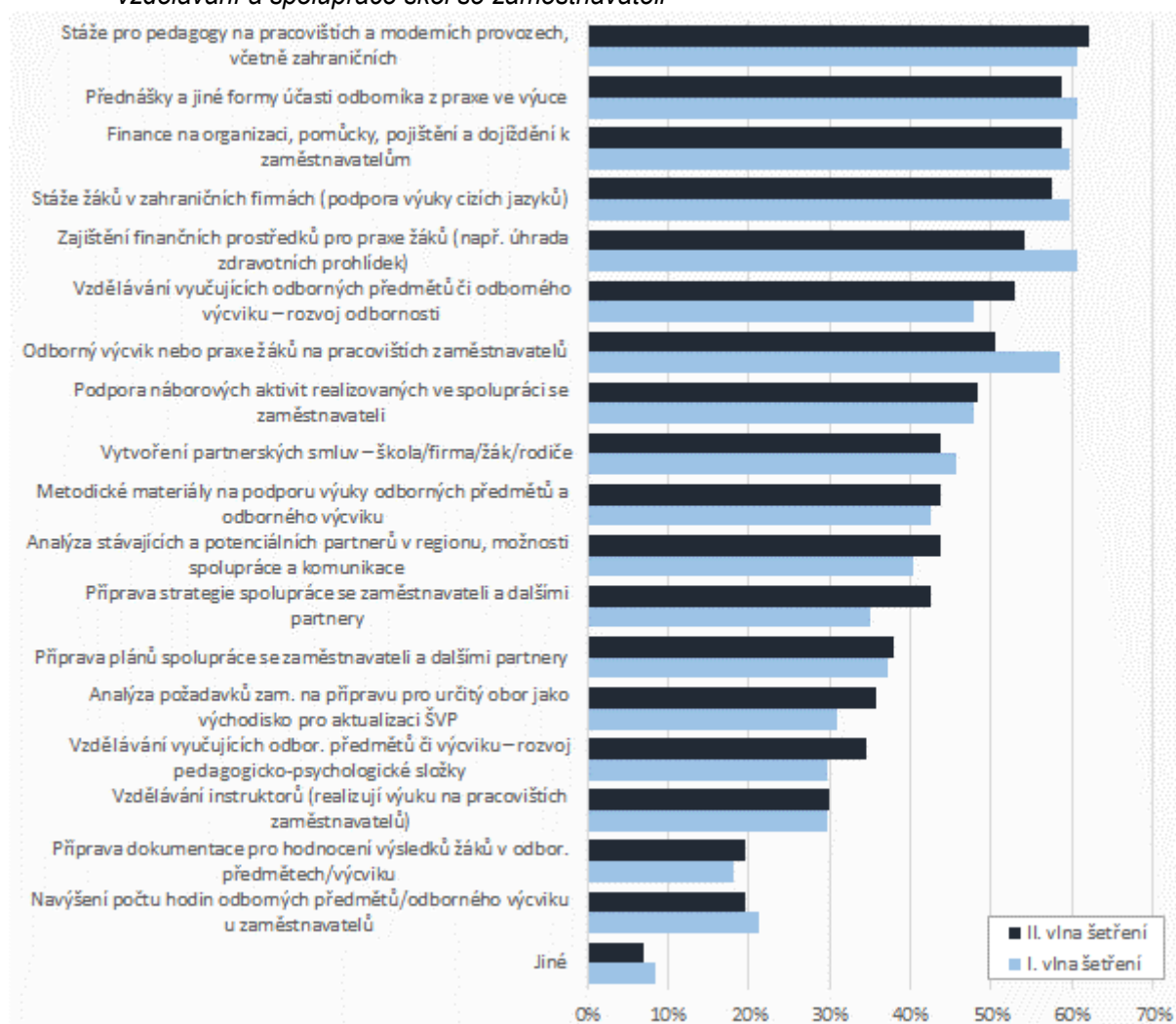
zaměstnavatelů o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (pokles o 6 p. b.), anebo na zájem, ale nedostačující možnosti firem spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (pokles o 5 p. b.).

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji odborného vzdělávání v Jihočeském kraji by středním a vyšším odborným školám jednoznačně nejvíce pomohly stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (62 %). Více než polovina škol dále uvedla, že by jim pomohly také finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům (59 %). Stejný podíl škol by uvítal více přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce.

Většímu podílu škol by dále pomohla možnost stáží žáků v zahraničních firmách z hlediska podpory výuky cizích jazyků (57 %). Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) by pomohlo 54 % škol. Pro 53 % škol by bylo také prospěšné vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku za účelem rozvoje odbornosti. Přibližně polovina škol deklarovala potřebu odborného výcviku nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (51 %) a podpory náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (48 %).

Graf 66: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli

Relativně vysoký podíl škol pak uváděl, že k zlepšení by pomohlo vytvoření partnerských smluv na úrovni škola/firma/žák/rodiče (44 %). Přibližně stejný podíl škol by uvítal metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku a analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu, se zahrnutím možnosti spolupráce a komunikace (44 %) a přípravu strategie (43 %) či plánů (38 %) spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery.

Více než třetina škol deklaruje potřebu analýzy požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP (36 %) či potřebu vzdělávání vyučujících odborných předmětů či výcviku za účelem rozvoje pedagogicko-psychologické složky (34 %). 30 % škol by uvítalo vzdělávání instruktorů, kteří realizují výuku na pracovištích zaměstnavatelů.

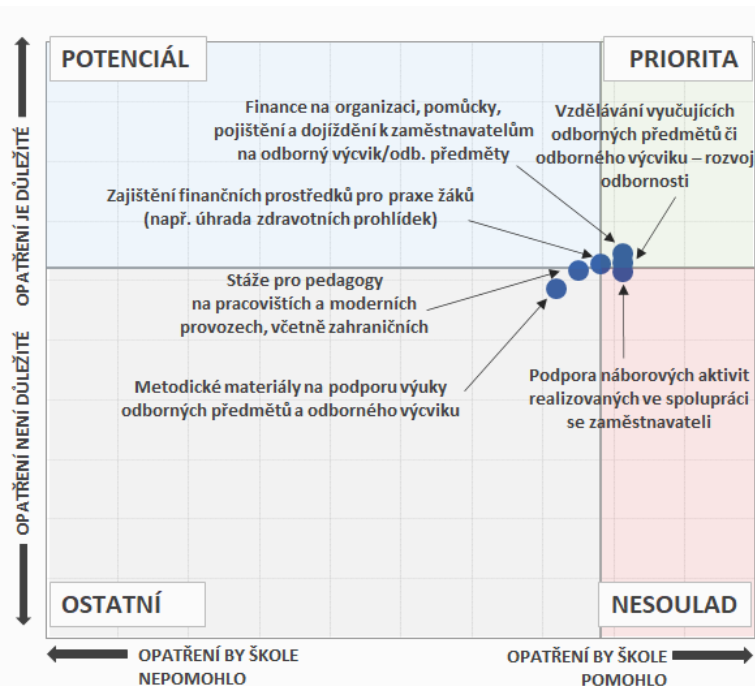
Nejmenší podíl škol pak uvedl, že by jim v rozvoji odborného vzdělávání pomohla příprava dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech a výcviku a navýšení počtu hodin odborných předmětů/odborného výcviku u zaměstnavatelů (shodně 20 %).

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu přípravy strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (nárůst o 7 p. b.), vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (nárůst o 5 p. b.), analýzy požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP (nárůst o 5 p. b.) a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či výcviku – rozvoj pedagogicko-psychologické složky (nárůst také o 5 p. b.). Ve srovnání s předchozí vlnou naopak patří mezi méně zdůrazňovaná opatření odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (pokles o 8 p. b.) či zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, např. úhrada zdravotních prohlídek (pokles o 7 p. b.).

6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli především pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (81 %). Stejný podíl škol by uvítal vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku za účelem rozvoje odbornosti a podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (81 %). Dále 78 % škol projevilo zájem o zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek). Tři čtvrtiny škol by uvítaly stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních. O něco menší podíl škol by uvítal také metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (72 %).

Graf 67: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také jejich důležitost, prioritou pro rozvoj odborného vzdělávání na středních odborných učilištích by mělo být vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku za účelem rozvoje odbornosti a dostupnost financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik nebo odborné předměty. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako důležitá.

Určitý potenciál pak pro školy představuje zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek),

jejichž důležitost pro školy se pohybuje lehce nad průměrem.

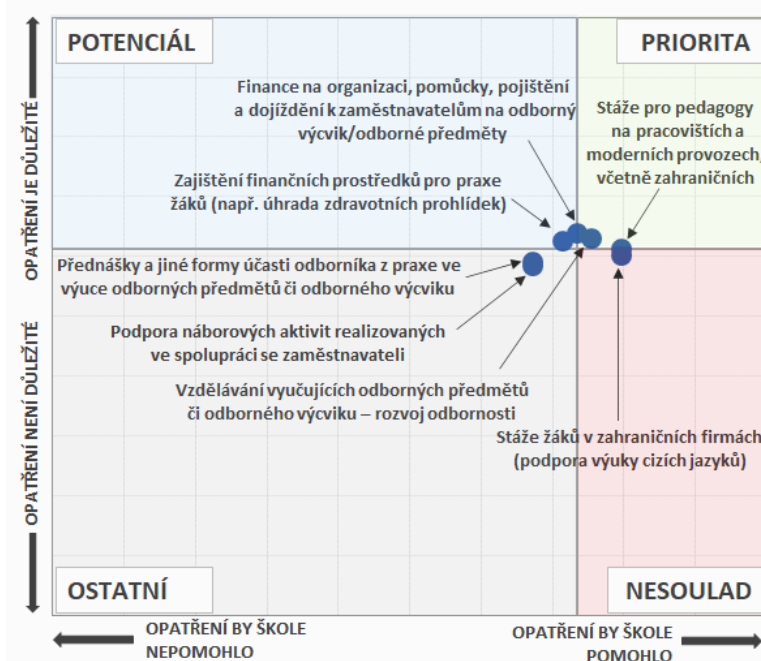
Střední odborné školy podobně v největší míře uváděly, že by jim pro rozvoj spolupráce se zaměstnavateli pomohly stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (80 %) a stáže žáků v zahraničních firmách (taktéž 80 %).

Dále střední odborné školy uváděly, že by jim stejně jako učilištím pomohlo vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku v oblasti rozvoje odbornosti (76 %) a finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty (73 %).

Více než dvěma třetinám škol by dále pomohlo zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, např. úhrada zdravotních prohlídek (71 %), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (67 %) či podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (rovněž 67 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také jejich důležitost, prioritou pro rozvoj odborného vzdělávání na středních odborných školách by mělo být vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku za účelem rozvoje odbornosti a zajištění financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik a odborné předměty. Tato opatření zmiňují školy často a zároveň jej ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Graf 68: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

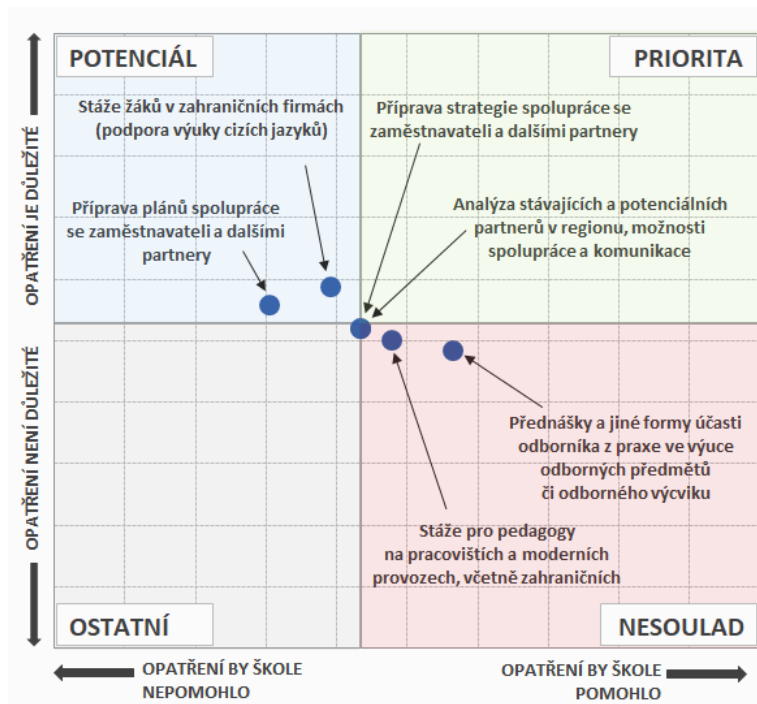
Nejčastěji však zmiňují školy stáže pro pedagogy na pracovištích, jejichž důležitost hodnotí pouze lehce nad průměrem. Stejně často jsou zmiňovány také stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních; tomuto opatření je ovšem přikládána o něco nižší důležitost.

Potenciál pro rozvoj odborného vzdělávání pro střední odborné školy představuje jak zajištění financí na organizaci, pomůcky a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty, tak zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, jako například úhrada zdravotních prohlídek.

Gymnázia v největší míře uvádí, že by jim v rozvoji odborného vzdělávání pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (57 %). Téměř polovina gymnázií by ocenila stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (48 %). Ve větší míře gymnázia také uváděla jako prospěšnou analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (43 %) a přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (43 %). Gymnázia by dále uvítala stáže žáků v zahraničních firmách za účelem podpory výuky cizích jazyků (39 %) a přípravu plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (30 %).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření lze za určitou prioritu pro rozvoj spolupráce se zaměstnavateli na gymnáziích prioritu označit přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery a analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu včetně možnosti spolupráce a komunikace. Tato opatření školy zmiňovaly průměrně často a přikládají jim také průměrnou důležitost.

Graf 69: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Nejdůležitější jsou pro gymnázia stáže žáků v zahraničních firmách za účelem podpory cizích jazyků a příprava plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery. Tyto aktivity představují pro gymnázia největší potenciál.

Naopak nesoulad je v nejvyšší četnosti, s jakou gymnázia zmiňují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku a stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, a relativně nízkém významu, který těmto opatřením přisuzují.

6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOU

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (91 % škol)	Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (78 % škol)	úroveň 1
		úroveň 2
Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (75 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (72 % škol)	úroveň 3
		úroveň 4
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (63 % škol)	Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (56 % škol)	

Činnosti, které SOU v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (97 % škol) - Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (91 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (81 % škol) - Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (72 % škol) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (66 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (59 % škol)	- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (53 % škol) - Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (47 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (41 % škol) - Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (38 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (38 % škol) - Firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, které na SŠ ještě nedosahují (31 % škol)	- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (81 % škol) - Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (81 % škol) - Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (81 % škol) - Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (78 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (75 % škol) - Metodické materiály na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (72 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila SOU

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (94 % škol)	Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (81 % škol)	úroveň 1
		úroveň 2
Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (78 % škol)	Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (78 % škol)	úroveň 3
		úroveň 4
Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (81 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (81 % škol)	
	Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (78 % škol)	
	Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (84 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOŠ

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu. (73 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (69 % škol)

Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (61 % škol)

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (61 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. (61 % škol)

Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (61 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli

- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (94 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (86 % škol)
- Spolupráce ze základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (61 % škol)
- Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (61 % škol)
- Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (59 % škol)
- Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (59 % škol)
- Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (59 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (47 % škol)
- Firmy se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (39 % škol)
- Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (37 % škol)
- Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (35 % škol)
- Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (33 % škol)
- Firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, které na SŠ ještě nedosahují (27 % škol)
- Nezáměr firem o spolupráci se školami (27 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (80 % škol)
- Stáže žáků v zahr. firmách (podpora výuky cizích jazyků) (80 % škol)
- Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (76 % škol)
- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění na odb. výcvik k zaměstnavatelům (73 % škol)
- Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (71 % škol)
- Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (67 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odb. předmětů či odb. výcviku (67 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovily SOŠ

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (84 % škol)

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (82 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (78 % škol)

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (78 % škol)

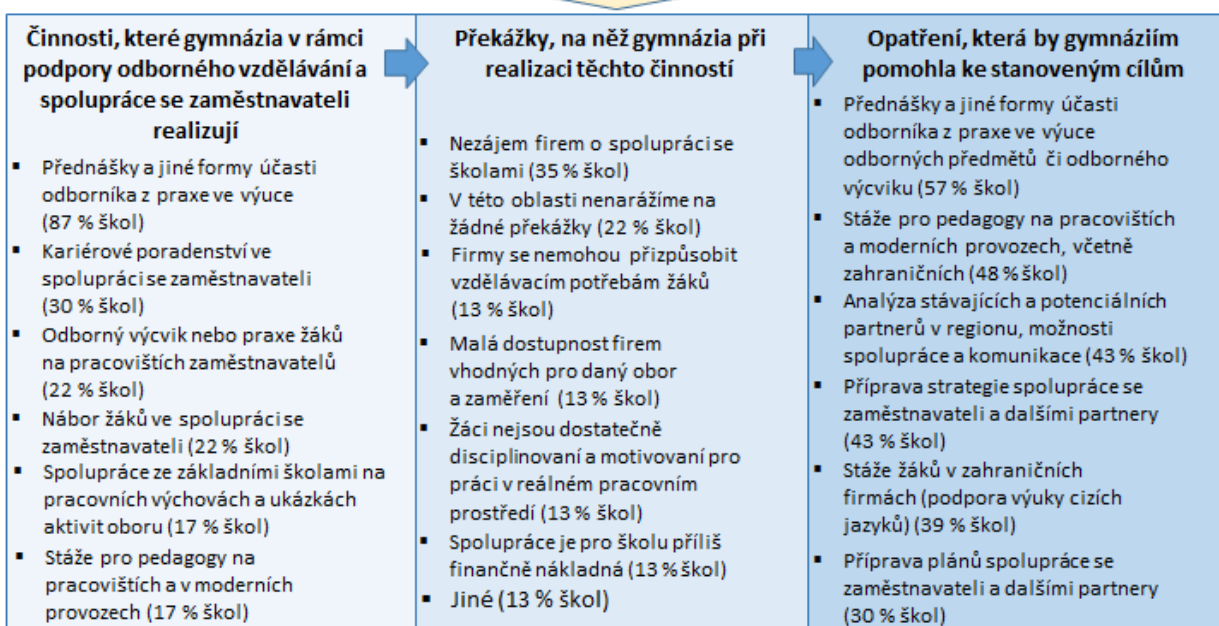
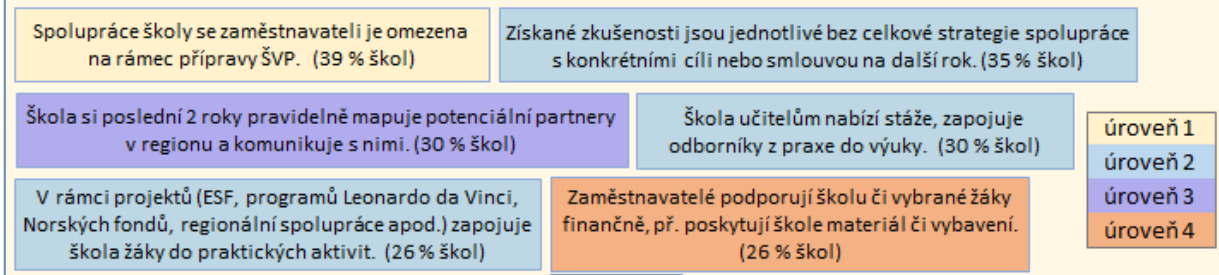
Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (73 % škol)

Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (69 % škol)

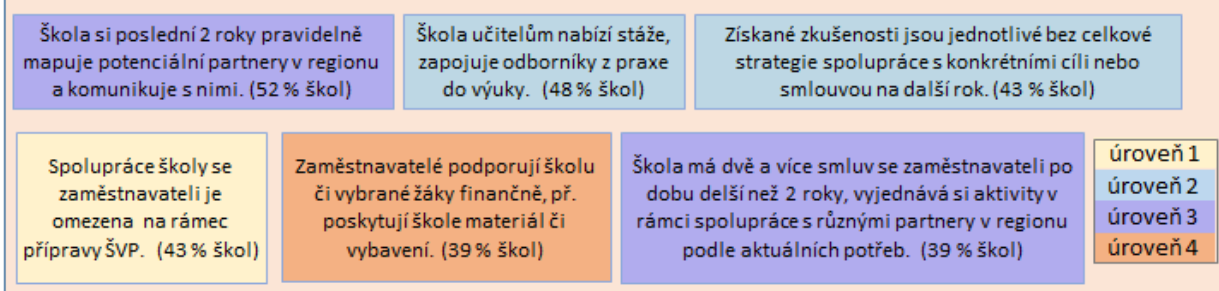
*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na gymnáziích

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

7 Inkluzivní vzdělávání v Jihočeském kraji

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité neopomenout ani význam podpory žáků s nadáním a mimořádným nadáním a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model² (1986), dle kterého mají lidé uznání za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky³ na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým žákům tak, že všichni – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí, a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především školský zákon č. 561/2004 Sb., v platném znění, respektive vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (č.27/2016 Sb. v aktuálním znění). Těmito právními normami je zaváděn systém pěti stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem

² www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

³ HOUŠKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Budanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007.

zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu.

Hlavní zjištění

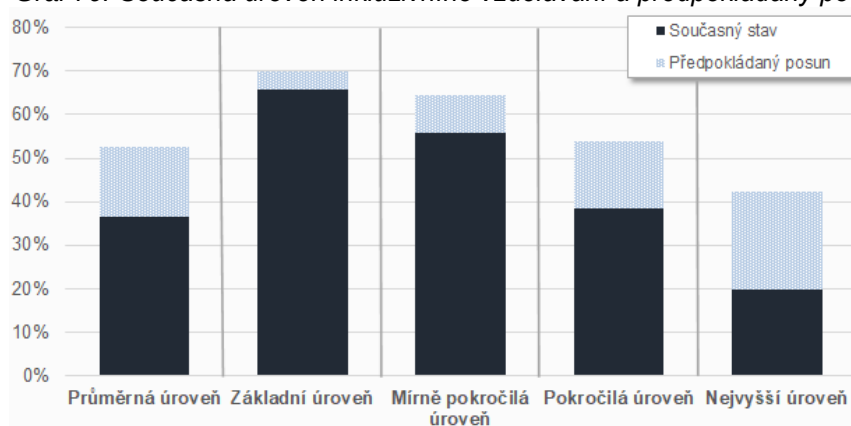
- V rámci podpory inkluzivního vzdělávání školy v Jihočeském kraji vykonávají největší množství aktivit v základní úrovni. Inkluzivní vzdělávání tedy rozvíjí pouze v podobě dílčích aktivit, jako je přijímání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Ve větší míře jsou školami rozvíjeny také aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně, ve které má škola již zpracovanou strategii pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání. V již nižší míře jsou rozvíjeny aktivity pokročilé úrovně, v té má škola zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. V nejnižší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně, ve které je komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřováno. Školy plánují rozvoj činností zejména v nejvyšší a pokročilé úrovni, čímž deklarují zájem o komplexnější pojetí inkluzivního vzdělávání na škole. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do všech úrovní.
- V rámci oblasti podpory inkluzivního vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v nejvyšší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků. Čtyři pětiny škol také spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), která mají jejich žáky v péči. Oproti roku 2015/2016 vzrostl zejména podíl škol, u kterých jsou součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků témata inkluzivního vzdělávání. Školy se více zaměřují také na metodické vedení vyučujících školským poradenským zařízením k podpoře naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory inkluzivního vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Jihočeském kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole. Dvě pětiny škol naráží na nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání nebo je pro ně překážkou, že na škole nepůsobí ŠPZ v rozšířené podobě. Více než třetinu škol trápí příliš velký počet žáků ve třídě. Téměř třetina škol si potom stěžuje na nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání a nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagoga. Oproti předchozí vlně šetření nedošlo k příliš výrazným změnám.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce. Téměř polovina škol by také ocenila vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Více než dvě pětiny škol by také ocenily zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště či vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky. Oproti předchozí vlně šetření nedošlo k příliš výrazným změnám.
- V rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků v Jihočeském kraji se nejčastěji žáci školy účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky a pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o formě podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků. Relativně často škola při péči o nadané žáky spolupracuje se zákonnými zástupci. Přibližně dvě pětiny škol také nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané žáky.

7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu inkluzivního vzdělávání na školách v Jihočeském kraji, jsou v nejvyšší míře rozvíjeny aktivity patřící do základní úrovně (66 %). V této úrovni je inkluzivní vzdělávání rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit. Ve vysoké míře jsou rozvíjeny také aktivity z mírně pokročilé úrovně (56 %), v té má škola v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory. Ve vyšší míře jsou rozvíjeny také aktivity z pokročilé úrovně (38 %), ve které má škola již zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. V nejnižší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (20 %), v rámci které je komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřováno.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání, školy plánují rozvoj činností zejména v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 23 %), čímž deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti. Výrazný posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 16 %). Méně výrazný je plánovaný posun v případě mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 9 %), či základní (předpokládaný posun o 4 %) úrovně.

Graf 70: Současná úroveň inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

Základní úroveň – inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit (škola přijímá žáky se spec. vzdělávacími potřebami, vyučující se jim věnují podle svých možností ve vazbě na platnou legislativu, vedení umožňuje pedagog. sboru vzdělávání s problematikou inkluzivního vzdělávání, na škole působí poradenské pracoviště).

Mírně pokročilá úroveň – škola má v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou

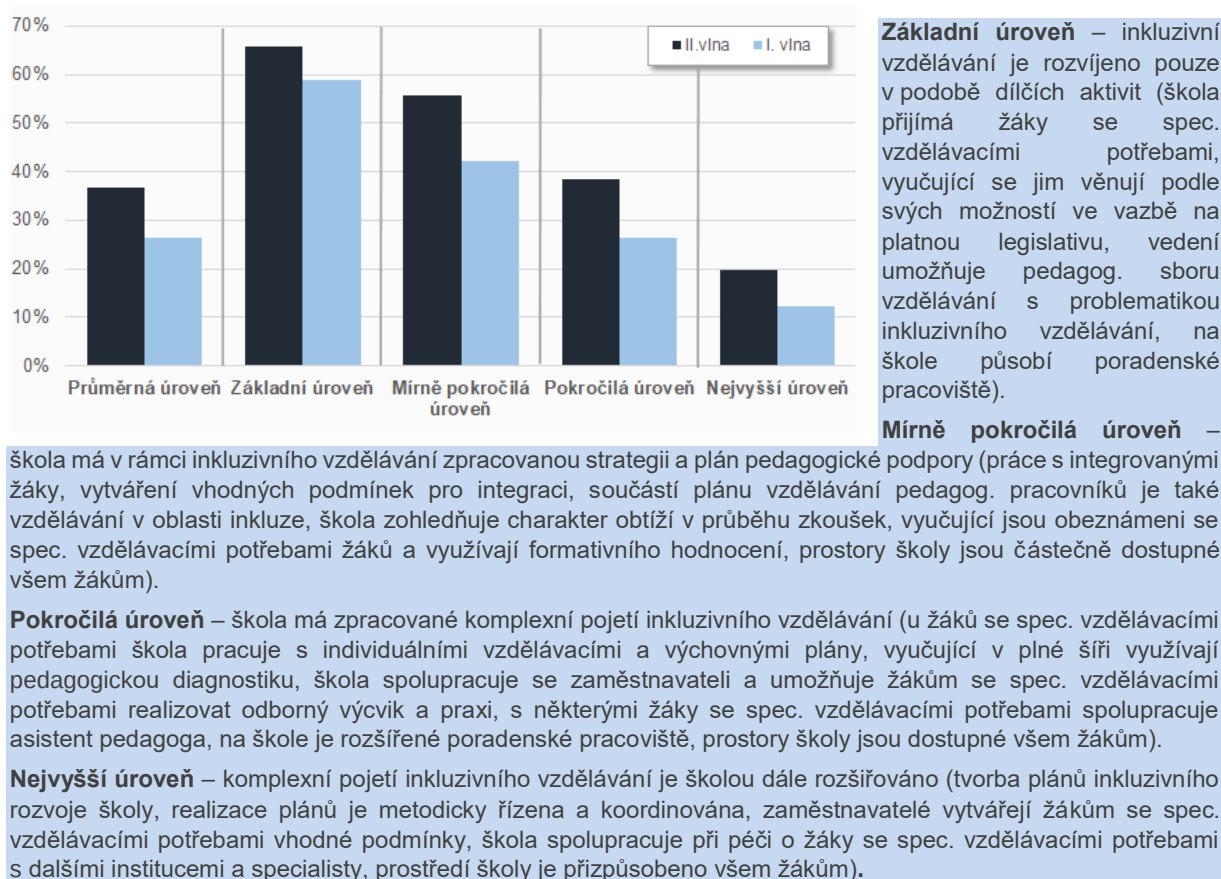
strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se spec. vzdělávacími potřebami žáků a využívají formativního hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se spec. vzdělávacími potřebami škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se spec. vzdělávacími potřebami spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se spec. vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do všech úrovní – v mírně pokročilé úrovni (nárůst o 14 %) a pokročilé úrovni (nárůst o 12 %), v nejvyšší úrovni i základní úrovni (shodně nárůst o 7 %).

Graf 71: Srovnání současné úrovně inkluzivního vzdělávání (I. vlna + II. vlna)

7.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory inkluzivního vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (89 %), jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (85 %) a volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (80 %). Stejný podíl škol také spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), která mají jejich žáky v péči (80 %). Shodně 79 % škol potom zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací nebo výchovné plány a zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení. Ve více než třech pětinách škol vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (68 %), či školy upravují organizaci vyučování v souladu s potřebami žáků (62 %).

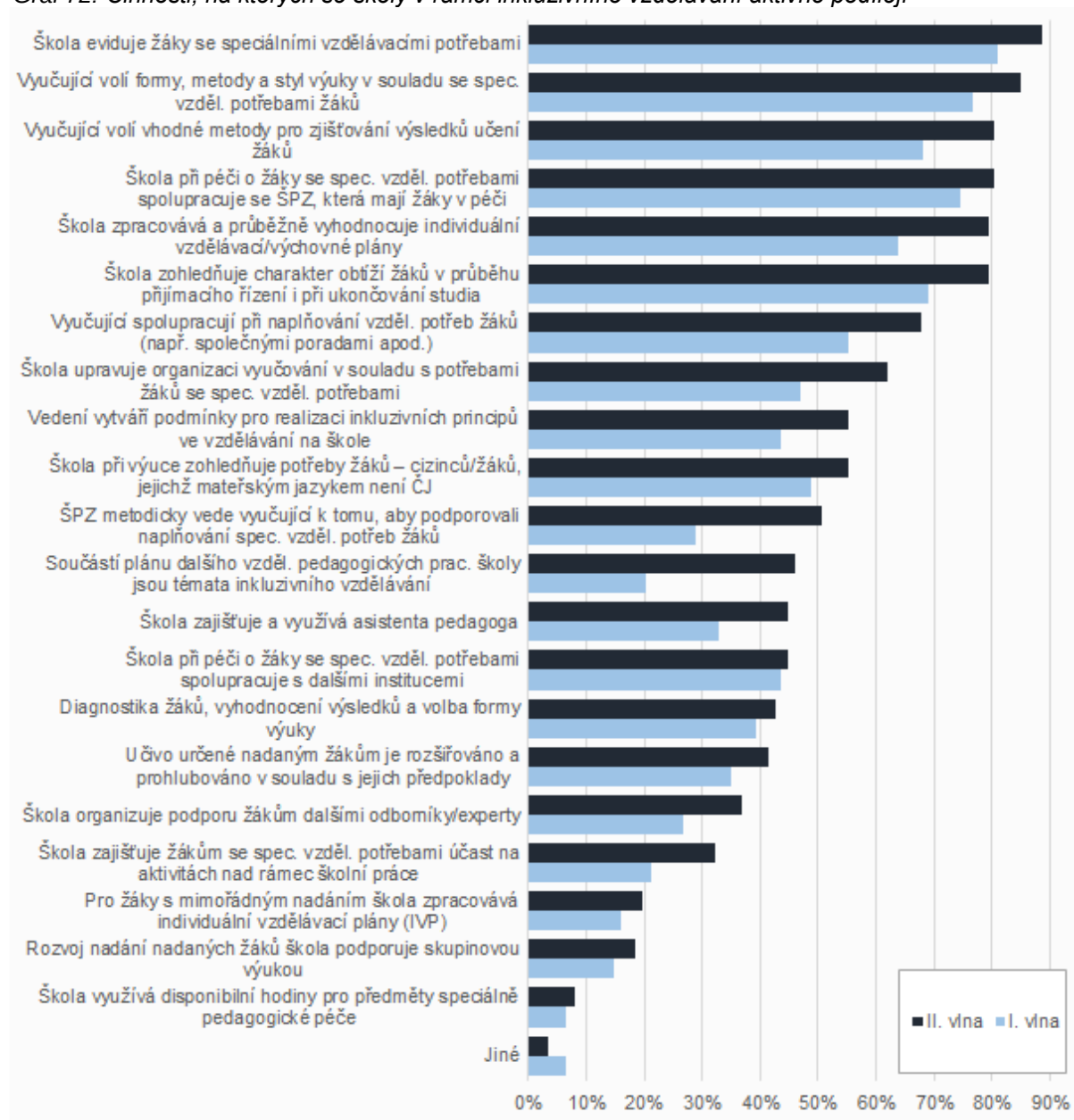
V nadpoloviční většině škol vedení vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (55 %), škola při vyučování zohledňuje potřeby žáků s jiným mateřským jazykem (55 %) a ŠPZ metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků (51 %). Více než dvě pětiny škol potom mají v plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zahrnuta témata inkluzivního vzdělávání (46 %), využívají asistenta pedagoga (45 %), spolupracují s dalšími institucemi při péči o žáky se SVP (45 %), provádí diagnostiku žáků, vyhodnocení výsledků a volbu formy výuky (43 %) a učivo určené nadaným žákům dále rozšiřují a prohlubují dle žákovských předpokladů (41 %).

Menší podíl škol organizuje podporu žákům dalšími odborníky (37 %), zajišťuje žákům se SVP účast na aktivitách nad rámec školní práce (32 %), zpracovává individuální vzdělávací plány pro žáky s mimořádným nadáním (20 %), podporuje rozvoj nadaných žáků skupinovou výukou (18 %) a využívá disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče (8 %).

Oproti roku 2015/2016 vzrostl zejména podíl škol, u kterých jsou součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků témata inkluzivního vzdělávání (nárůst o 26 p. b.). Školy se více zaměřují také na metodické vedení vyučujících školským poradenským zařízením (ŠPZ) k podpoře naplňování

speciálních vzdělávacích potřeb žáků (nárůst o 22 p. b.). Více škol zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací a výchovné plány a upravuje organizaci vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (nárůst shodně o 15 p. b.). K nejnižšímu nárůstu došlo u spolupráce s dalšími institucemi při péči o žáky se SVP (nárůst o 1 p. b.).

Graf 72: Činnosti, na kterých se školy v rámci inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

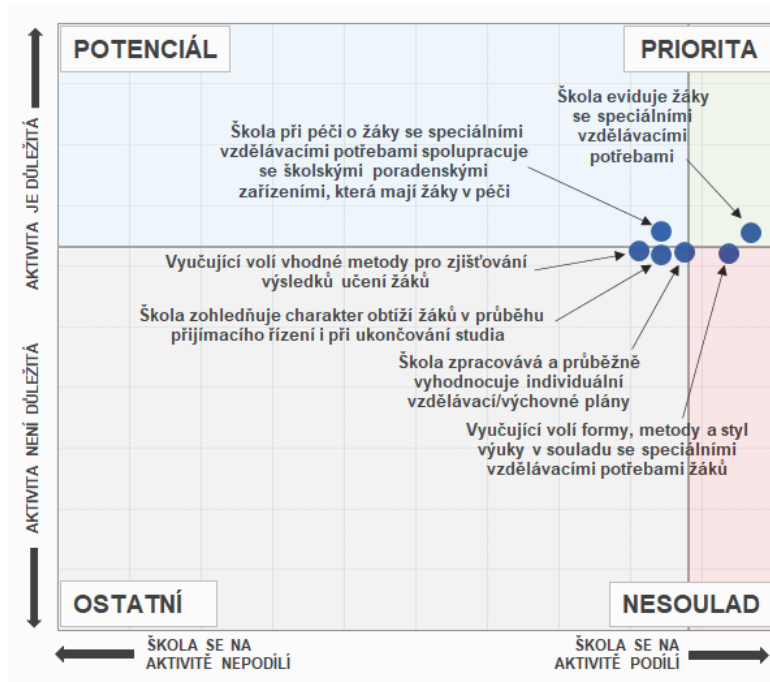

7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti inkluzivního vzdělávání v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (97 %) a vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (94 %). Na více než čtyřech pětinach škol zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací/výchovné plány (88 %). Celkem 84 % škol při péči o žáky se SVP spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči, nebo zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení nebo při ukončování studia. Na 81 % škol vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků žáků.

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je, aby škola evidovala žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Tuto aktivitu učiliště realizují nejčastěji a přiřkládají jí i nejvyšší význam.

Graf 73: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

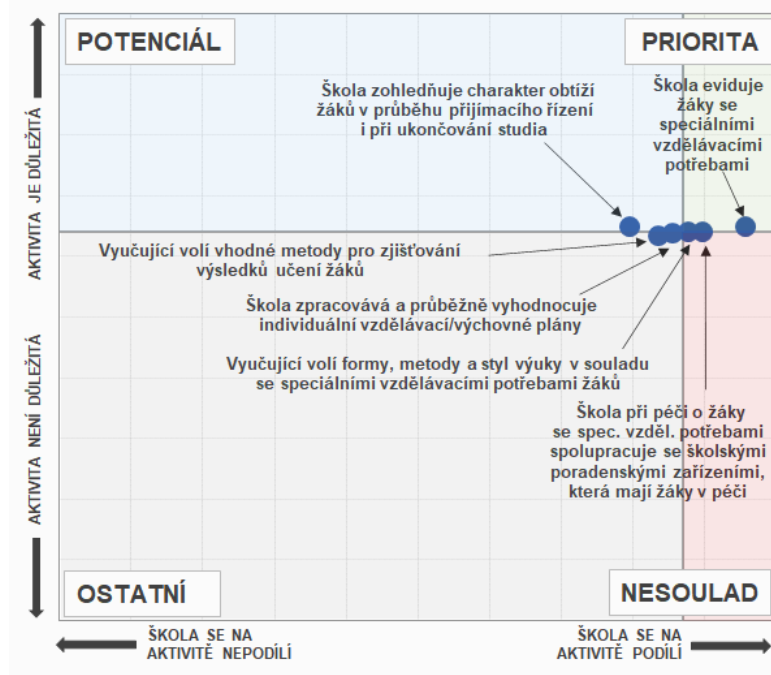
Další nejčastěji realizovanou aktivitou je volba formy, metody a stylu výuky vyučujícími v souladu se SVP žáků. Této aktivitě je však přisuzována nižší důležitost, a to mírně pod průměrem. V hodnocení aktivity je tedy patrný nesoulad.

Naopak aktivitou, která má vysokou prioritu, ale školy jí realizují méně často, je spolupráce školy při péči o žáky se SVP se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči. Této aktivitě by se školy mohly věnovat více a představuje tak pro ně potenciál k rozvoji oblasti inkluze.

Ostatní aktivity hodnotí střední odborná učiliště za spíše méně důležité.

Střední odborné školy v rámci inkluzivního vzdělávání nejčastěji evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (96 %) či pečují o žáky se SVP ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními (90 %). Na 88 % škol vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků. Celkem 86 % škol zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací plány. Značný podíl škol také volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (84%) a zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (80 %).

Graf 74: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu inkluzivního vzdělávání představuje prioritu středních odborných škol evidenci žáků se SVP.

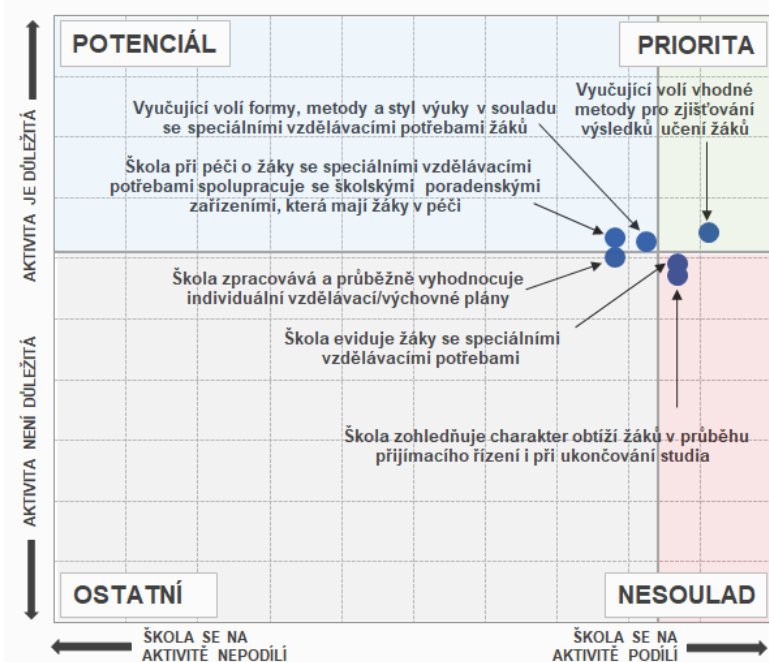
Ostatní aktivity hodnotí školy průměrně, ačkoliv je realizují často. Jedná se o tyto činnosti: škola spolupracuje při péči o žáky se SVP se školskými poradenskými zařízeními, vyučující volí metody, formy a styl výuky v souladu se SVP žáků, škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje IVP a vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků.

V mírně nižší míře střední odborné školy zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení

a při ukončování studia. Tato aktivita je však považována za nadprůměrně důležité, čímž může představovat pro školy potenciál v oblasti rozvoje inkluzivního vzdělávání.

Na většině gymnázií v rámci podpory rozvoje inkluzivního vzdělávání učitelé volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (91 %). Dále jsou gymnázia aktivní v evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení a při ukončování studia (shodně 87 %). Velmi často vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků (83 %). Více než tři čtvrtiny gymnázií při péči o žáky se SVP spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací plány (shodně 78 %).

Graf 75: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Prioritou je pro gymnázia, aby vyučující volili vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků. Tuto aktivitu školy realizují nejčastěji a přisuzují jí také vysokou důležitost.

Mezi další často realizované aktivity lze zařadit evidenci žáků se SVP a zohlednění charakteru obtíží žáků při přijímacím řízení a při ukončování studia. Tyto aktivity realizují gymnázia často, přisuzují jim ale podprůměrnou důležitost, což působí nesoulad.

Oproti tomu méně častými ale nadprůměrně hodnocenými činnostmi je volba vhodné formy, metody a stylu výuky v souladu se SVP žáků a spolupráce školy při péči o žáky se SVP se

školskými poradenskými zařízeními. Tyto činnosti proto představují pro gymnázia potenciál pro rozvoj oblasti inkluzivního vzdělávání.

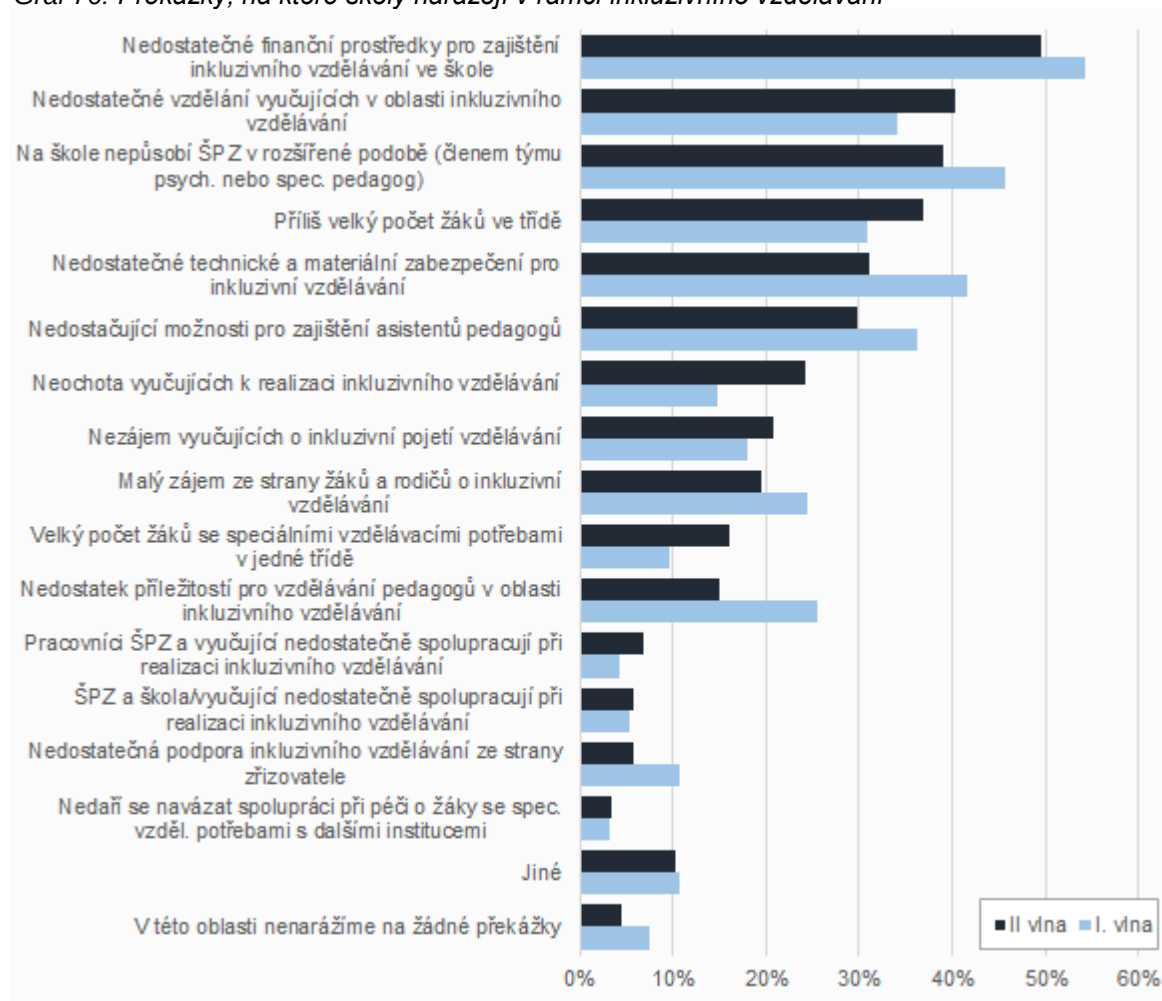
7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory inkluzivního vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Jihočeském kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (49 %). Dvě pětiny škol naráží na nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (40 %). Pro 39 % škol je překážkou, že na škole nepůsobí ŠPZ v rozšířené podobě. Více než třetinu škol trápí příliš velký počet žáků ve třídě (37 %). Téměř třetina škol si potom stěžuje na nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (31 %) a nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagoga (30 %).

Čtvrtinu až pětinu škol potom trápí neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (24 %), nezájem vyučujících o inkluzivní vzdělávání (21 %) a malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání (20 %). Celkem 16 % škol uvedlo velký počet žáků se SVP v jedné třídě a 15 % nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání. Na ostatní překážky naráží méně než desetina škol. Celkem 7 % škol se neseťká s žádnými překážkami.

Oproti roku 2015/2016 vzrostla neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (nárůst o 9 p. b.). K výraznějšímu zhoršení došlo také v případě velkého počtu žáků se SVP v jedné třídě (nárůst o 7 p. b.). Naopak nejvyšší pokles je zaznamenán u nedostatku příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (pokles o 11 p. b.) a u nedostatečného technického a materiálního zabezpečení inkluzivního vzdělávání (pokles o 10 p. b.).

Graf 76: Překážky, na které školy narážejí v rámci inkluzivního vzdělávání

7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

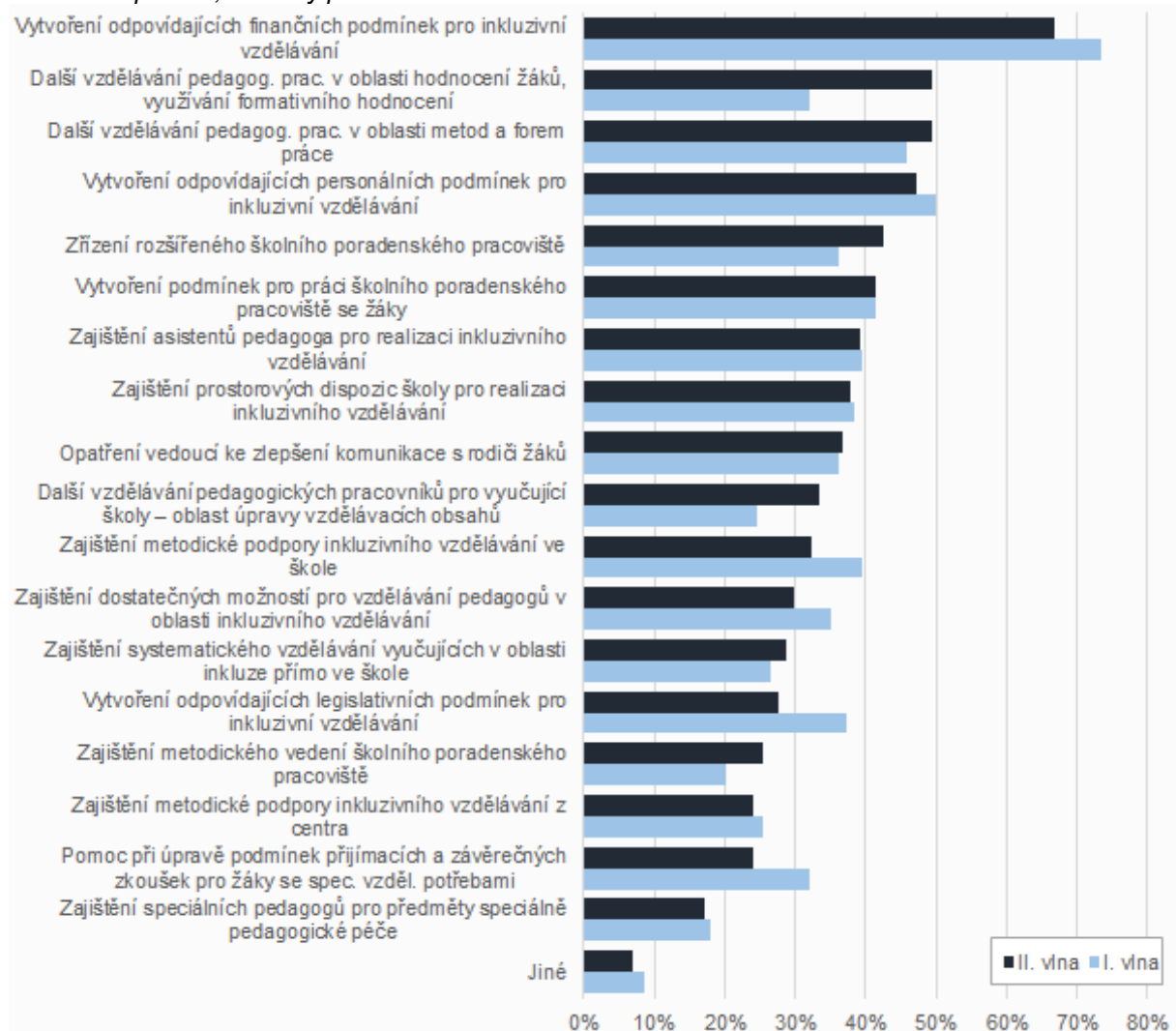
V dalším rozvoji oblasti podpory inkluzivního vzdělávání by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (67 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (shodně 49 %). Téměř polovina škol by také ocenila vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (47 %). Více než dvě pětiny škol by také ocenily zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (43 %) či vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (41 %).

Celkem 39 % škol by pomohlo zajištění asistentů pedagoga. Srovnatelný podíl škol by ocenil zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (38 %) či opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (37 %). Třetina škol považuje pro zlepšení realizace intervence za žádoucí další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úprav vzdělávacích obsahů (33 %). Relativně velkému podílu škol by dále pomohla metodická podpora inkluzivního vzdělávání ve škole (32 %), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (30 %) a zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (29 %).

Více než čtvrtina škol by ocenila také vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (28 %) a přesně čtvrtina škol zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště (25 %). Celkem 24 % škol se vyslovilo pro zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra a pomoc při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se SVP. Téměř pětina škol by ocenila zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče.

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují hlavně potřebu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (nárůst o 18 p. b.) a další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy – oblast úpravy vzdělávacích obsahů (nárůst o 9 p. b.). Školy naopak deklarují nižší potřebu vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (pokles o 10 p. b.) a pomoci při úpravě podmínek přijímacích a závěrečných zkoušek pro žáky se SVP (pokles o 8 p. b.).

Graf 77: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci inkluzivního vzdělávání

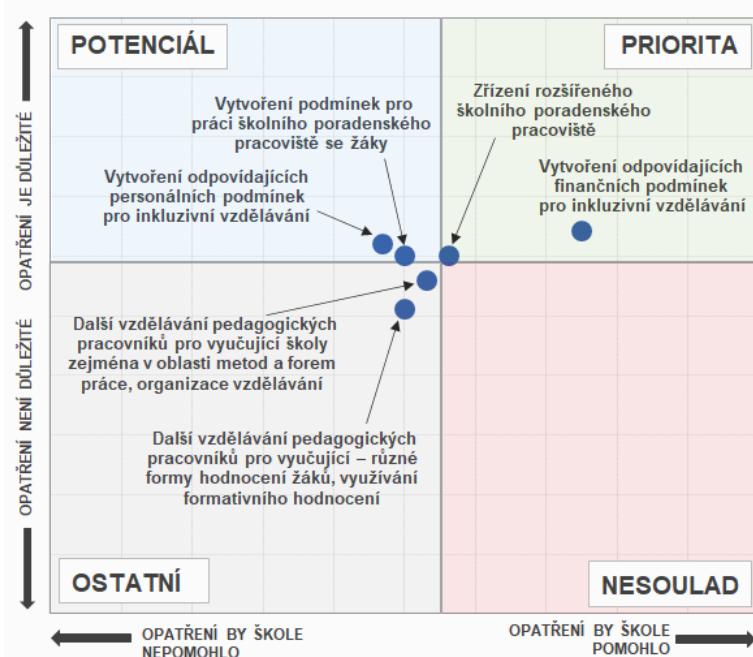
7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji inkluzivního vzdělávání pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (75 %). Více než polovina učilišť by ocenila zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (56 %) a další vzdělávání pedagogických pracovníků zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (53 %).

Polovina středních odborných učilišť by potřebovala další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (50 %) a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (50 %). Téměř polovině škol by také pomohlo vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (47 %).

Prioritním opatřením se pro střední odborná učiliště jeví vytvoření finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření volil nejvyšší podíl škol a také mu je přikládána nejvyšší důležitost. Druhým nejčastěji zmiňovaným opatřením je zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště, i toto opatření patří mezi nadprůměrně hodnocená.

Graf 78: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

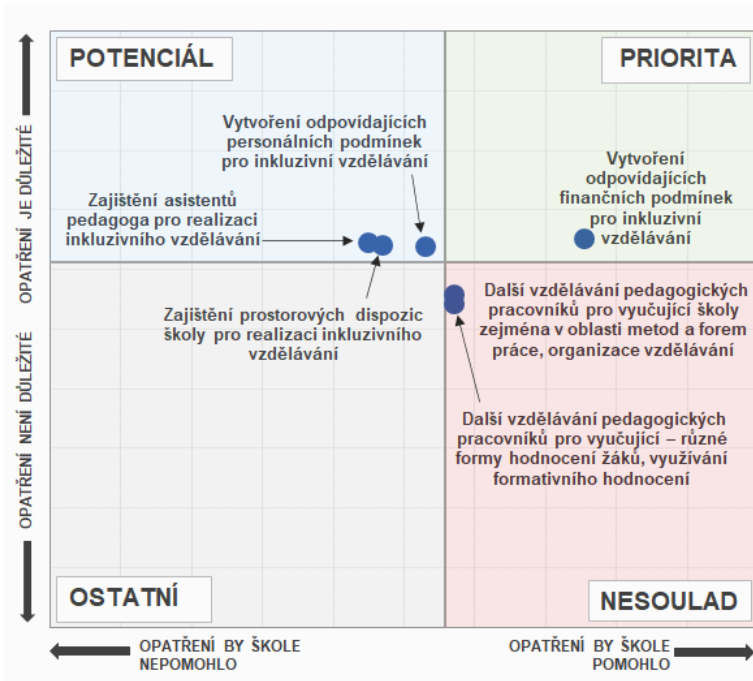

Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky a vytvoření odpovídajících podmínek pro inkluzivní vzdělávání zmiňuje menší podíl škol, ale je jim přisuzována nadprůměrná důležitost. Tato opatření proto představují potenciál pro rozvoj oblasti inkluzivního vzdělávání.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující v oblasti metod a forem práce a v oblasti různých forem hodnocení žáků jsou školami zmiňována často, ale těmto opatřením je přisuzována podprůměrná důležitost.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (76 %). Více než polovina škol by také ocenila další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce a organizace vzdělávání nebo v oblasti různých forem hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (shodně 57 %) a vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (53 %). Celkem 47 % škol by pomohlo zajištění prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Srovnatelnému podílu škol by prospělo zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (45 %).

Graf 79: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory inkluzivního vzdělávání představuje největší prioritu SOŠ vytvoření odpovídajících finančních a personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření školy uváděly nejčastěji a přikládaly mu i nejvyšší důležitost.

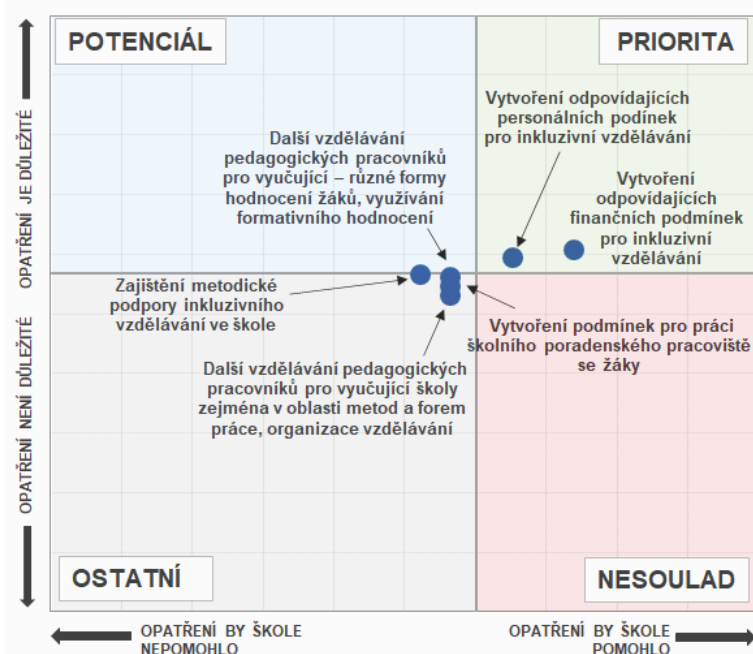
Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání sice školy zmiňovaly nadprůměrně často, ale přisuzovaly mu podprůměrnou důležitost. Podobný nesoulad platí v případě dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků.

Za opatření s potenciálem v rozvoji inkluzivního vzdělávání lze považovat vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, zajištění asistentů pedagoga a zajištění prostorových

dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Jedná se sice o opatření, která školy zmiňují méně často, ale přisuzují jim vysokou důležitost.

Gymnázia by nejvíce ocenila vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (74 %). Alespoň dvěma třetinám gymnázií by pomohlo vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (65 %). Více než polovina gymnázií by ocenila další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání nebo v oblasti forem hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (shodně 57 %) a zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (52 %).

Graf 80: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory inkluzivního vzdělávání představuje prioritu gymnázií vytvoření odpovídajících finančních podmínek. Toto opatření je zmiňováno nejčastěji a zároveň mu je přisuzována vysoká důležitost. Mezi prioritní opatření patří též vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání.

Další opatření potřebují gymnázia méně často a přiřkládají jim také nižší důležitost. Z grafu je však patrné, že se ocitají těsně pod hranicí oblasti s potenciálem.

7.5 Aktivita, které školy realizují v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků

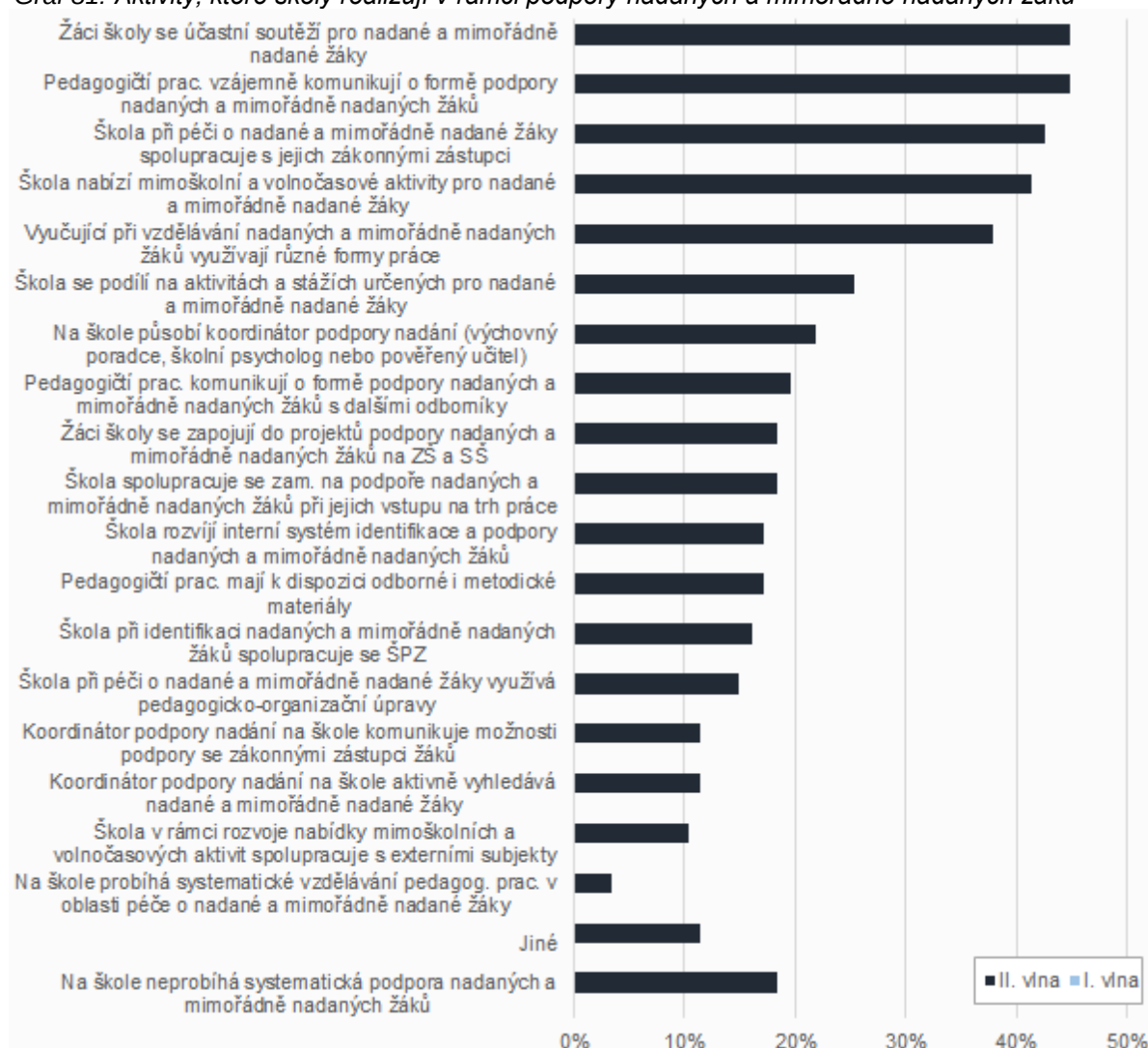
V rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků v Jihočeském kraji se nejčastěji žáci školy účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (45 %) a pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o formě podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků (45 %). Relativně často škola při péči o nadané žáky spolupracuje se zákonnými zástupci (43 %). Přibližně dvě pětiny škol nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané žáky (41 %).

Ve více než třetině škol vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (38 %). Čtvrtina škol se podílí na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky (25 %). V celkem 22 % škol působí koordinátor podpory nadání (výchovný poradce, školní psycholog nebo pověřený učitel). V pětině škol pedagogičtí pracovníci komunikují o formě podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků s dalšími odborníky (20 %).

Menší podíl škol dále realizoval spolupráci se zaměstnavateli na podpoře nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce (18 %) a žáci školy se zapojili do projektů podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků na ZŠ a SŠ (18 %). Ostatní aktivity realizuje méně škol.

Na téměř pětině škol nedochází k systematické podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků (18 %).

Graf 81: Aktivita, které školy realizují v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

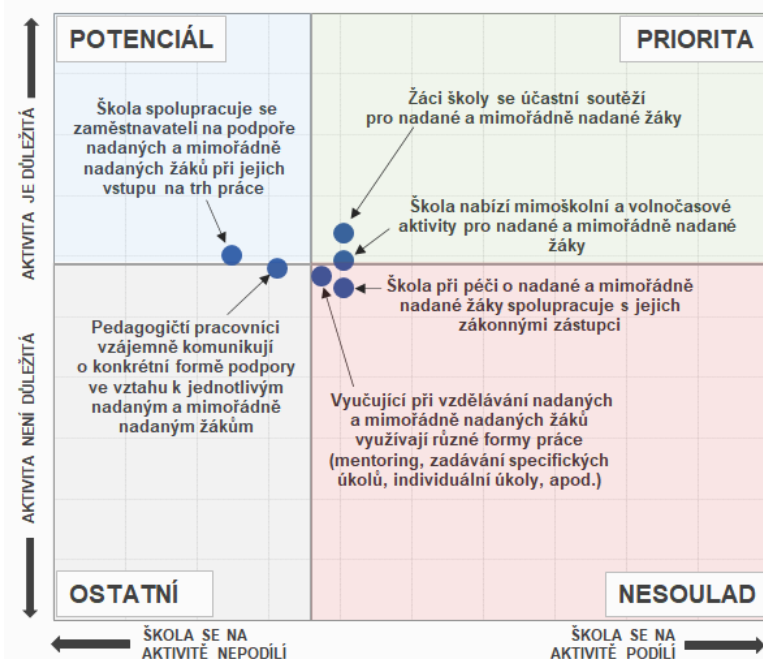
7.5.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nejčastěji o nadané žáky spolupracují s jejich zákonnými zástupci, nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky, či se žáci školy účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (shodně 41 %). Na téměř dvou pětínách škol vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce, jako např. mentoring, zadávání specifických úkolů, individuální úkoly, apod. (38 %).

Na téměř třetině škol nechávají pedagogické pracovníky vzájemně komunikovat o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům (31 %). Čtvrtina škol spolupracuje se zaměstnavateli na podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce (25 %).

Z hlediska důležitosti podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků je pro učiliště prioritou, aby se žáci účastnili soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky. Tuto aktivitu školy zmiňují nejčastěji a zároveň ji považují za velmi důležitou. Jako nadprůměrně důležité hodnotily školy také mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané žáky.

Graf 82: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Následující aktivity jsou často vykonávané, ale považované za podprůměrně důležité: spolupráce školy a zákonných zástupců nadaných žáků a využívání různých forem práce vyučujících při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků. Tyto aktivity jsou z hlediska hodnocení jejich důležitosti v jistém nesouladu.

Spolupráce se zaměstnavateli na podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce představuje pro školy potenciál v rozvoji podpory nadaných žáků. Sice se jedná o aktivitu, kterou školy realizují méně často, ale přisuzují jí nadprůměrnou důležitost.

Střední odborné školy v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nejčastěji spolupracují se zákonnými zástupci nadaných žáků (51 %), jejich pedagogičtí pracovníci škol vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům (49 %) a nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (49 %). Na téměř polovině SOŠ vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce, jako např. mentoring, zadávání specifických úkolů, individuální úkoly, apod. (47 %). Ve dvou pětínách škol se žáci účastní soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (41 %). Přibližně čtvrtina škol spolupracuje se zaměstnavateli na podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce (24 %).

Graf 83: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Prioritami pro rozvoj podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků pedagogičtí pracovníci, kteří vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným žákům a ti, kteří využívají různé formy práce.

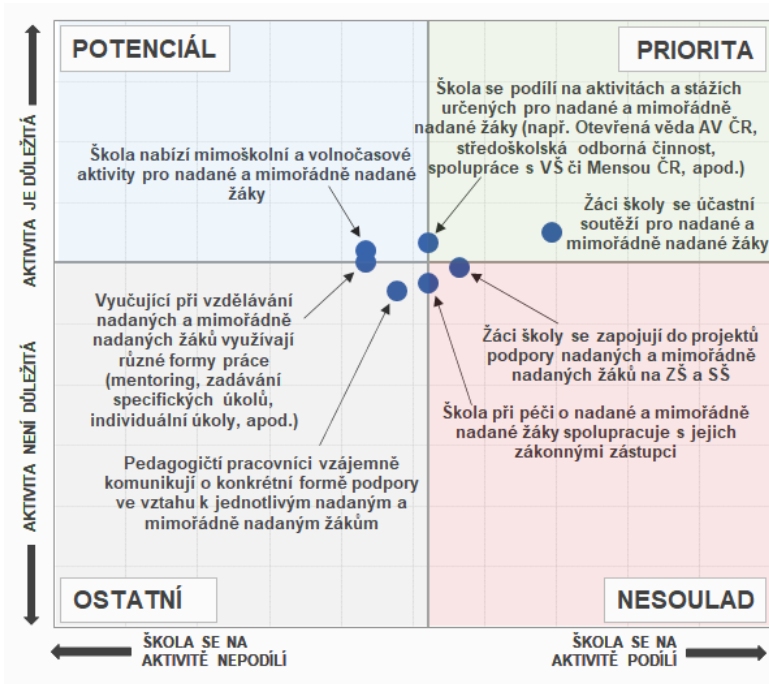
Další nadprůměrně hodnocenou aktivitou je účast žáků školy na soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky. Tuto aktivitu realizovaly školy současně méně často, čímž pro ně představuje potenciál.

V nesouladu se pro SOŠ jeví péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve spolupráci s jejich zákonnými zástupci, mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané žáky. Na těchto činnostech se

školy podílejí často, ale považují je ve srovnání s jinými za podprůměrně důležité.

Gymnázia v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nechávají nejčastěji žáky školy účastnit se soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (70 %) a zapojovat se do projektů podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků na ZŠ a SŠ (57 %). Více než polovina gymnázií při péči o nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci nebo se podílí na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky (shodně 52 %). Na téměř polovině gymnázií pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům (48 %). Celkem 43 % škol nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky. Na stejném podílu škol vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (43 %).

Graf 84: Aktivita, na niž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Prioritou v oblasti podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků je pro gymnázia účast žáků v soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky.

Následující aktivity se ocitají v nesouladu, tedy jsou často realizované, ale považované za méně důležité: péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve spolupráci s jejich zákonnými zástupci a zapojení žáků do projektů určených pro nadané a mimořádně nadané žáky na ZŠ a SŠ.

Potenciál pro školy představuje nabídka mimoškolních a volnočasových aktivit pro nadané žáky.

Činností na hranici priority

a potenciálu je účast školy na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky. Tuto aktivitu školy rozvíjí sice průměrně často, ale hodnotí ji jako druhou nejvýznamnější.

7.6 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory inkluzivního vzdělávání na SOU

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (91 % škol)

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (88 % škol)

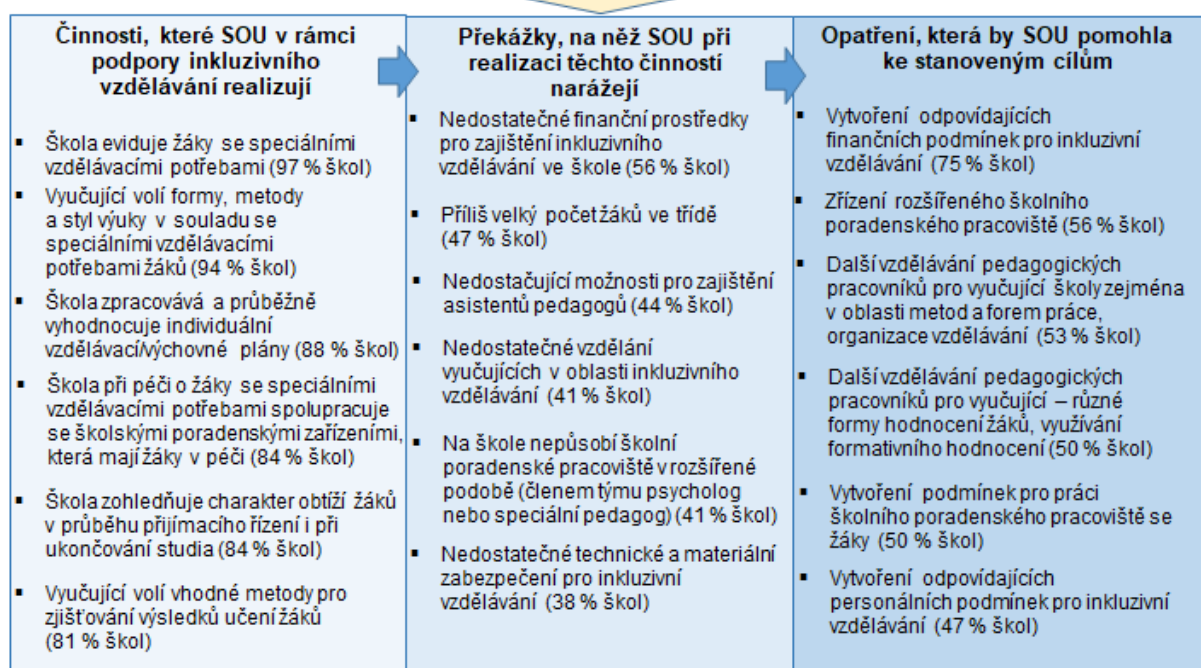
úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (84 % škol)

Škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), které mají v péči její žáky. (84 % škol)

Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (81 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (81 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory inkluzivního vzdělávání stanovila SOU

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zpracováván a průběžně vyhodnocován IVP, popř. IVyP (individuální výchovný plán). (100 % škol)

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (91 % škol)

Škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), které mají v péči její žáky. (91 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (88 % škol)

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (84 % škol)

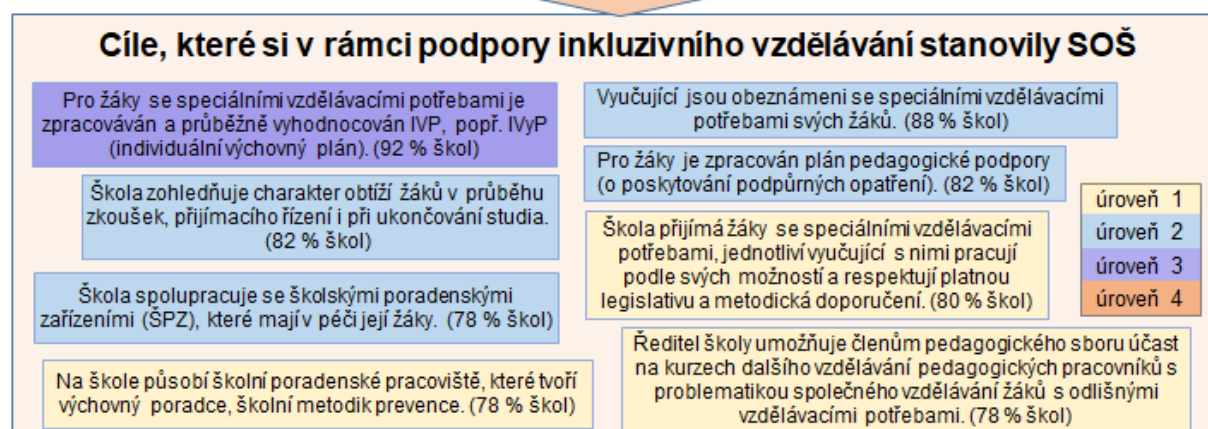
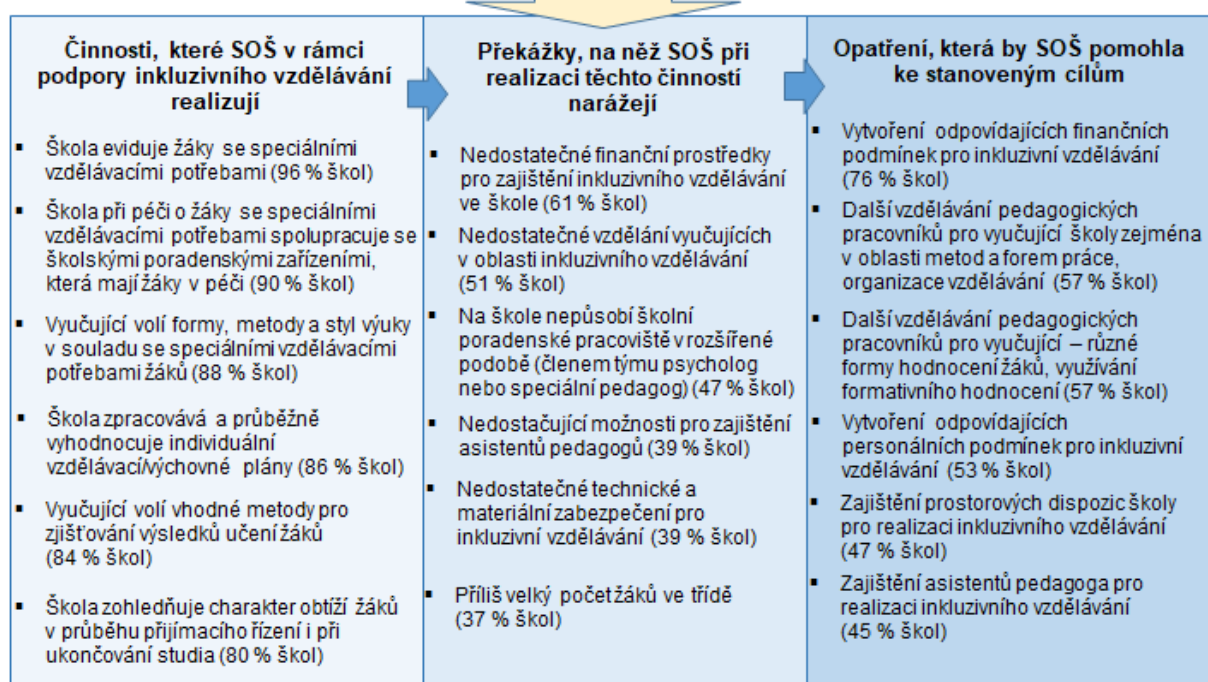
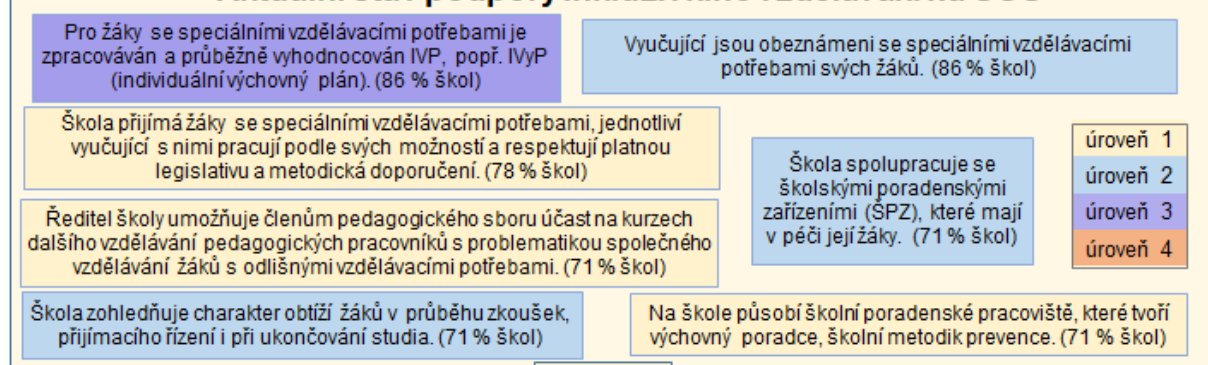
Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (84 % škol)

Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (84 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory inkluzivního vzdělávání na SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory inkluzivního vzdělávání na gymnáziích

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (78 % škol)

Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (78 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (74 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (74 % škol)

Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (70 % škol)

Škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), které mají v péči její žáky. (65 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory inkluzivního vzdělávání realizují

- Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (91 % škol)
- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (87 % škol)
- Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (87 % škol)
- Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (83 % škol)
- Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními, která mají žáky v péči (78 % škol)
- Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (78 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (57 % škol)
- Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (43 % škol)
- Příliš velký počet žáků ve třídě (43 % škol)
- Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog) (35 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (30 % škol)
- Neochota vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (26 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (74 % škol)
- Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (65 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (57 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (57 % škol)
- Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (57 % škol)
- Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (52 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory inkluzivního vzdělávání stanovila gymnázia

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (83 % škol)

Pedagogové školy se cíleně podílejí na utváření sociálních vztahů ve třídě i akceptujícím prostředí třídy i školy. (83 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Ředitel školy umožňuje členům pedagogického sboru účast na kurzech dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků s problematikou společného vzdělávání žáků s odlišnými vzdělávacími potřebami. (78 % škol)

Škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), které mají v péči její žáky. (74 % škol)

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (74 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (74 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

8 Rozvoj výuky cizích jazyků v Jihočeském kraji

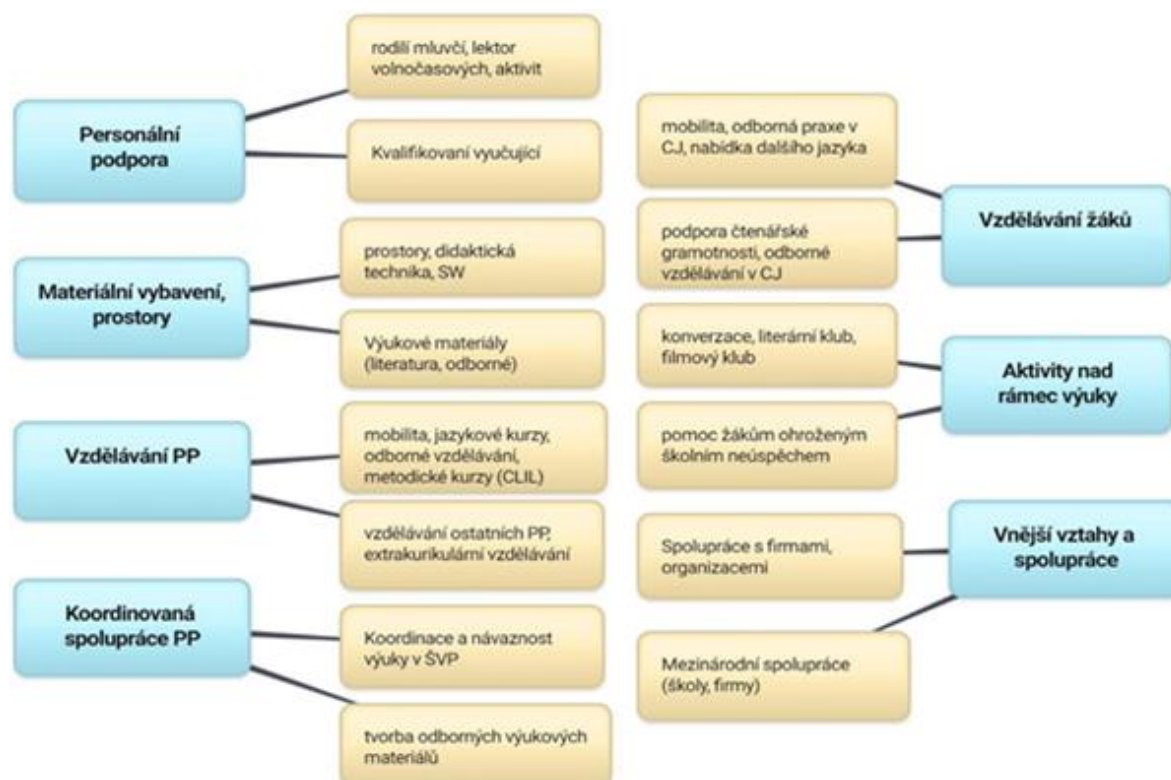
Jazykové vzdělávání dlouhodobě reflektuje současnou nezbytnost aktivní znalosti cizích jazyků, neboť přispívá k účinnější komunikaci v mezinárodním měřítku i k naplnění osobních potřeb žáků, kterým usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům. Znalost cizího jazyka zvyšuje mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci. V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat o běžných tématech, mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se chápat a respektovat kultury a zvyky jiných lidí.

Mobilita pracovních sil pak přináší zvýšené nároky na znalost všeobecného i odborného jazyka a schopnost jeho využití v praxi. Současně jde o to připravit budoucí pracovníky na neustálý proces změny, aby se dokázali flexibilně přizpůsobit novým výzvám, potřebám, ale i příležitostem, které se nabízí. V souvislosti s cizími jazyky jde tedy o vytvoření sady pracovních strategií a nástrojů, které umožňují efektivní uchopování nových potřebných poznatků v rámci pracovního procesu.

Pro komplexní osvojování a evaluaci jazykových znalostí je nutné **systematicky využívat širokou škálu nástrojů, strategicky je propojovat a vzájemně doplňovat**. Většina moderních přístupů pak klade důraz na funkčně obsahovou stránku jazyka (komunikativní strategie, koherenci a kohezi textu, plynulost promluvy), zatímco strukturální složka jazyka (gramatika, výslovnost, intonace) je částečně upozaděna, pokud nebrání v porozumění.

Cílem oblasti intervence Rozvoj výuky cizích jazyků je celkový rozvoj výuky, nikoli pouze zvýšení jazykových kompetencí, což by měl být samozřejmě cíl zastřešující. K dosažení tohoto hlavního cíle je třeba strategicky plánovat v následujících oblastech:

- obsah výuky zaměřený na rozvoj aktivních komunikativních dovedností (s důrazem na **interakci a mediaci**) a vícejazyčnosti s plným přijetím digitálního věku;
- personální podpora s důrazem na systematické kontinuální vzdělávání pedagogických pracovníků, spolupráce v rámci předmětových týmů, zvýšení povědomí a informovanosti o existujících zdrojích, možnostech a úskalích jejich používání;
- materiální podpora zahrnující vybavení školy odpovídající současným potřebám jazykového vzdělávání a s výrazným akcentem na aktivní tvorbu vlastních výukových materiálů a využití již existujících prověřených zdrojů.

Pojetí oblasti intervence vychází ze Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, jedním z jejích tří cílů je otevřít vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií. V definování pojmu blended learning převažuje pojetí, kde dominantní roli hraje spojení digitálních technologií a tradiční výuky ve třídě. Harvi Singh a Chris Ree definují blended learning jako učení zaměřující se na optimální dosažení učebních cílů za pomoci vhodných technologií, které odpovídají učebním stylům učícího se jedince, aby tak došlo k získání adekvátních dovedností správné osoby v správný čas.

Hlavní zjištění

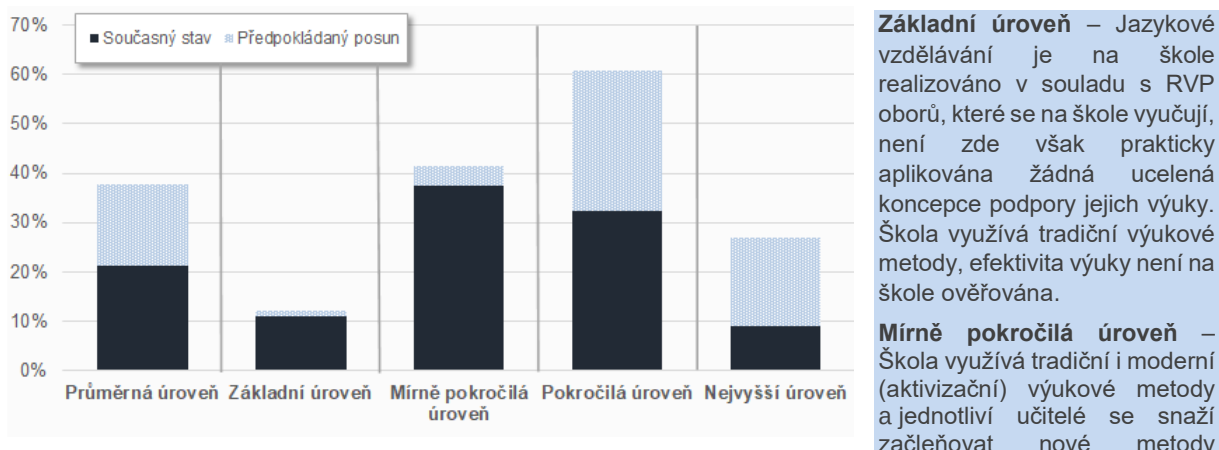
- V rámci podpory výuky cizích jazyků školy v Jihočeském kraji jsou v nejvyšší míře rozvíjeny aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně, kdy škola využívá tradiční i moderní výukové metody, jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP a projektů mezinárodní mobility se škola účastní nesystematicky. Relativně často školy rozvíjí tuto oblast i na pokročilé úrovni, ve které se předmětové týmy cizích jazyků snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků. Posun školy předpokládají především u pokročilé úrovně a v rámci nejvyšší úrovně, čímž deklarují zájem o systematické pojetí výuky cizích jazyků, využívání nových metod výuky a účasti na projektech mezinárodní úrovně.
- V rámci rozvoje jazykového vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v největší míře podporují žáky ohrožené školním neúspěchem a zavedly další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí. Více než dvě třetiny škol organizují lokální mobilitu žáků, jako jsou besedy, přednášky a divadla, zaměřují se na tvorbu vlastních výukových materiálů a podporu nadaných žáků v jazykových soutěžích a olympiádách. Gymnázia jsou oproti SOU a SOŠ více aktivní v podpoře nadaných žáků. SOU a SOŠ se na prvním místě věnují podpoře žáků ohrožených školním neúspěchem.
- Školy naráží v rozvoji výuky cizích jazyků zejména na nízkou vstupní úroveň jazykových znalostí žáků, vysokou mírou diferenciaci jazykové úrovně žáků v rámci tříd a nízkou motivaci žáků, např. k účasti ve výuce, aktivitách nebo k mobilitě. Více než polovina škol se také potýká s nedostatkem finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů nebo naráží na to, že na škole nepůsobí rodilý mluvčí.
- V realizaci zvolených cílů by školám pomohla hlavně digitální podpora výuky cizích jazyků. Více než dvě třetiny škol by také ocenily prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným a mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence. Přesně dvě třetiny škol potřebují podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků. Dále školám chybí prostředky pro zajištění mobility žáků a vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků. Přibližně polovina škol by ocenila výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením. Oproti předchozí vlně šetření alespoň mírně klesla potřeba většiny opatření.

8.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu jazykového vzdělávání na školách v Jihočeském kraji, jsou v nejvyšší míře rozvíjeny aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně (37 %), kdy škola využívá tradiční i moderní výukové metody, jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP a projektů mezinárodní mobility se škola účastní nesystematicky. Relativně často školy rozvíjí tuto oblast i na pokročilé úrovni (32 %), ve které se předmětové týmy cizích jazyků snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků. V již nižší míře se rozvíjejí aktivity základní úrovně (11 %), kdy je jazykové vzdělávání na škole realizováno v souladu s RVP a dále se podpora jeho výuky nerozšiřuje. V nejnižší míře se rozvíjejí aktivity na nejvyšší úrovni (9 %), ve které předmětové týmy cizích jazyků již plně spolupracují.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory jazykového vzdělávání, nejvyšší posun se předpokládá i u pokročilé úrovně (28 %). Dále školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 18 %) a deklarují tedy zájem o systematické pojetí výuky cizích jazyků, využívání nových metod výuky a účasti na projektech mezinárodní úrovně. K nižším plánovaným posunům dochází u mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 4 %) a u základní úrovně (předpokládaný posun o 1 %).

Graf 85: Současná úroveň rozvoje výuky cizích jazyků a předpokládaný posun

v návaznosti na DVPP. Škola se nesystematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning). DVPP probíhá nepravidelně a bez jasných výstupů (pracovní listy, plány hodin, dovednostní certifikáty) a přesahů do výuky.

Pokročilá úroveň – Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. Efektivita výuky je pravidelně ověřována observacemi a testováním. Autoevaluace a vzájemné hodnocení mezi kolegy však není využíváno. Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP.

Nejvyšší úroveň – Předmětové týmy cizích jazyků plně spolupracují v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků (týmová výuka). Spolupráce probíhá i s dalšími předmětovými týmy (tandemová výuka, tvorba materiálů atd.). Nové metody výuky jsou nejen systematicky využívány, ale i sdíleny v rámci jednotlivých předmětových týmů i mezi nimi. Škola má kromě účasti na projektech vytvořeny vlastní sítě na podporu mezinárodní mobility žáků.

8.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory jazykového vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v největší míře podporují žáky ohrožené školním neúspěchem (74 %) a zavedly další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí (70 %). Více než dvě třetiny škol organizují lokální mobilitu žáků, jako jsou besedy, přednášky a divadla (68 %). Celkem 65 % škol se zaměřuje na tvorbu vlastních výukových materiálů a podporu nadaných žáků v jazykových soutěžích a olympiádách.

Výrazný podíl škol také realizuje další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (62 %), používá autentické materiály ve výuce (60 %), či se soustředí na výuku dalšího cizího jazyka (60 %). Více než polovina škol realizuje projekty mezinárodní mobility žáků (mezinárodní projekty, Erasmus, eTwinning, apod.) (55 %), provádí diferenciaci výuky podle úrovně znalostí žáků (53 %) a realizuje další vzdělávání ostatních pedagogických pracovníků - jazykové vzdělávání (51 %). Již menší podíl škol využívá moderní přístupy a metody výuky, např. CLIL, TBL apod. (47 %), uplatňuje celoškolskou koncepci výuky cizích jazyků (36 %), či využívá digitální technologie ve výuce včetně BYOD (32 %). Ostatní aktivity realizuje méně než třetina škol.

Graf 86: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje výuky cizích jazyků aktivně podílejí

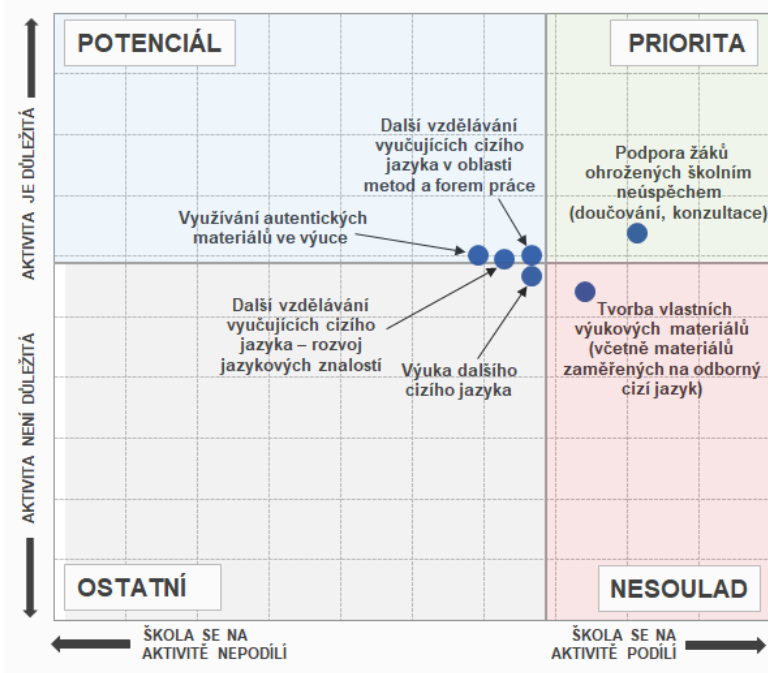
Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

8.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti jazykového vzdělávání v největší míře podporují žáky ohrožené školním neúspěchem v podobě doučování nebo konzultací (81 %). Celkem 74 % středních odborných učilišť vytváří vlastní výukové materiály. Více než dvě třetiny učilišť se také soustředí na výuku dalšího cizího jazyka (67 %), nebo poskytují další vzdělávání vyučujícím cizího

jazyka v oblasti metod a forem práce (67 %) a v rozvoji jazykových znalostí (63 %). Více než polovina škol dále využívá autentické materiály ve výuce (59 %).

Graf 87: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je podpora žáků ohrožených školním neúspěchem.

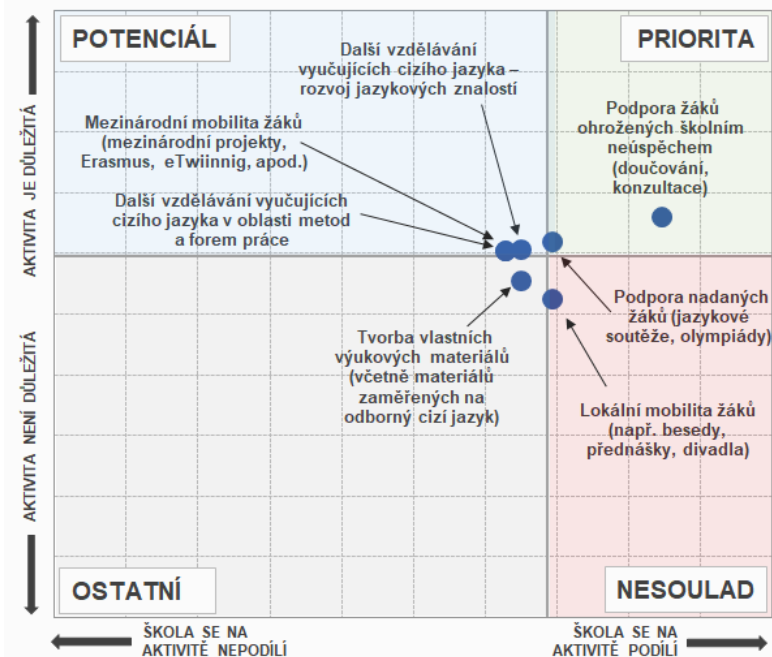
Častou aktivitou je také tvorba vlastních výukových materiálů, kterou však školy hodnotí pod průměrem, což působí nesoulad.

Mezi aktivity, které pro učiliště představují potenciál pro rozvoj sledované oblasti, patří další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce a v rozvoji jazykových znalostí a také využívání autentických materiálů ve výuce. Tyto aktivity realizuje nižší podíl škol než prioritní aktivitu, ale je jim

přisuzována nadprůměrná důležitost.

Střední odborné školy nejčastěji v rámci podpory jazykového vzdělávání podporují žáky ohrožené školním neúspěchem (85 %). Výrazný podíl škol podporuje lokální (70 %) a mezinárodní (63 %) mobilitu žáků, podporuje nadané žáky formou jazykových soutěží, olympiád (70 %), vytváří vlastní výukové materiály (65 %) a organizuje další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí (65 %) a v oblasti metod a forem práce (63 %).

Graf 88: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu jazykového vzdělávání představují priority SOŠ podpora žáků ohrožených školním neúspěchem a podpora nadaných žáků. Školy je realizují nejčastěji a jsou pro ně velmi důležité.

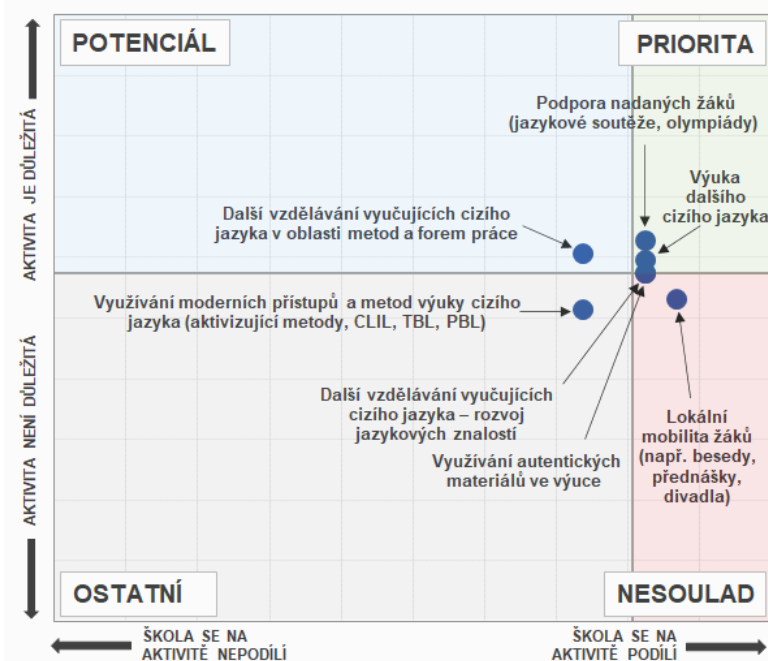
Lokální mobility žáků školy realizují poměrně často, ale přisuzují jí spíše nižší důležitost, proto se ocitá na hranici nesouladu a ostatních aktivit.

Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí a v oblasti metod a forem práce a mezinárodní mobilita žáků představují pro školy potenciál v rozvoji podpory výuky cizích

jazyků. Tyto aktivity vykonává relativně nižší podíl škol, ale jsou považovány za nadprůměrně důležité.

Gymnázia jsou v rámci podpory rozvoje jazykového vzdělávání velice aktivní v lokální mobilitě žáků, (87 %), podpoře nadaných žáků (83 %), organizaci dalšího vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí (83 %), výuce dalšího cizího jazyka (83 %), či využívání autentických materiálů ve výuce (83 %). Přibližně tři čtvrtiny gymnázií se soustředí na využívání moderních přístupů a metod výuky cizího jazyka a další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (74 %).

Graf 89: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z pohledu důležitosti jednotlivých aktivit v oblasti podpory jazykového vzdělávání, je v grafu patrný shluk dvou prioritních činností, tj. podpory nadaných žáků a výuky dalšího cizího jazyka. Těmto činnostem se gymnázia věnují často a hodnotí je nadprůměrně. Tyto aktivity jsou prioritami.

Stejně často se dále věnují činnostem, které ale hodnotí průměrně, a to dalšímu vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí a využívání autentických materiálů. Tyto aktivity jsou na hranici aktivit prioritních a v nesouladu.

V úplném nesouladu se potom ocitá aktivita, které se gymnázia věnují ze všeho nejčastěji, ale hodnotí ji podprůměrně: lokální mobilita žáků.

Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce je realizováno méně často, ale je mu přisuzována vysoká důležitost. Proto tato činnost představuje potenciál pro rozvoj oblasti výuky cizích jazyků.

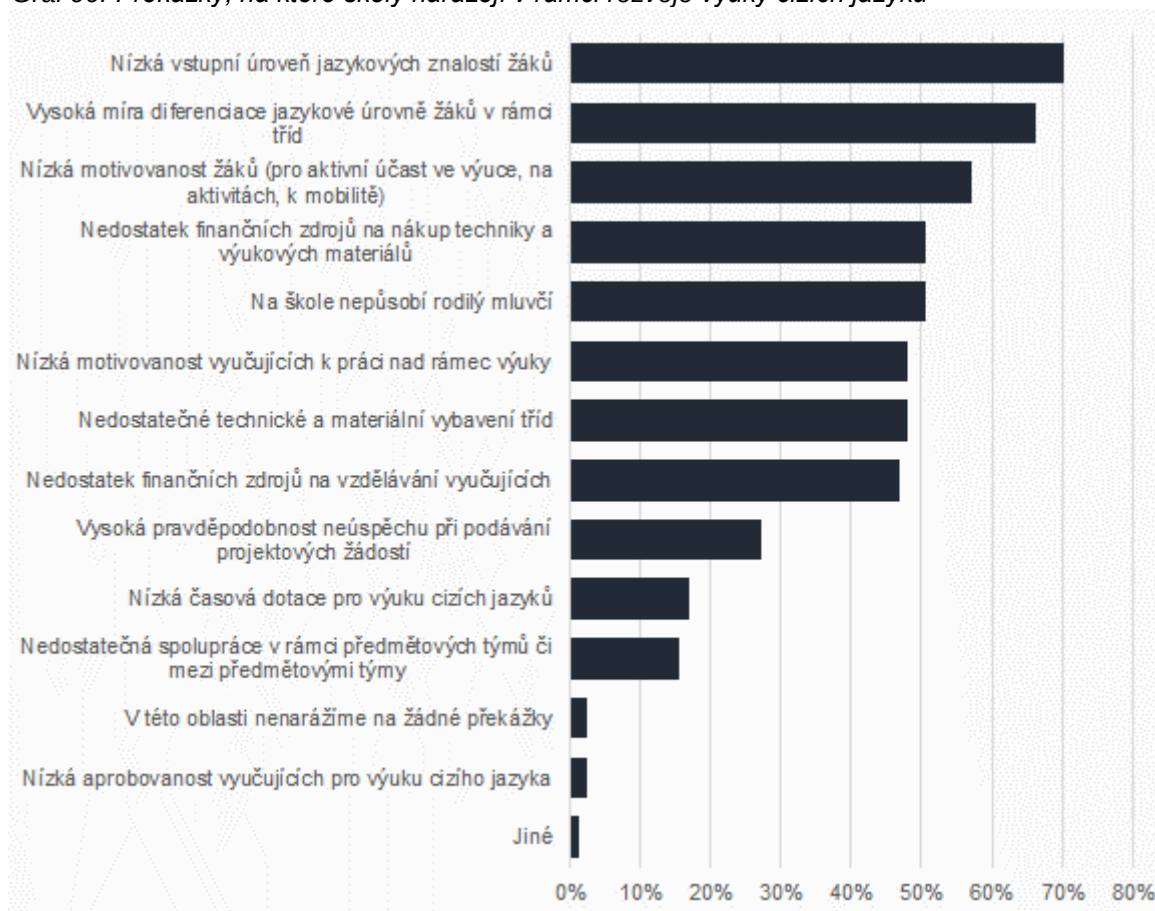
8.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory jazykového vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Jihočeském kraji, se školy nejčastěji potýkají nízkou vstupní úrovní jazykových znalostí žáků (70 %), vysokou mírou diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci tříd (66 %) a s nízkou motivací žáků, např. k účasti ve výuce, aktivitách nebo k mobilitě (57 %). Více než polovina škol se také potýká s nedostatkem finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (51 %) nebo naráží na to, že na škole nepůsobí rodilý mluvčí (51 %).

Téměř polovinu škol také trápí nízká motivovanost vyučujících k práci nad rámec výuky, nedostatečné technické a materiální vybavení tříd (shodně 48 %) a nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících a nedostatečné technické a materiální vybavení tříd (47 %). Celkem 27 % škol uvádí vysokou pravděpodobnost neúspěchu při podávání projektových žádostí. Méně škol potom trápí nízká časová dotace pro výuku cizích jazyků (17 %) a nedostatečná spolupráce v rámci předmětových týmů či mezi předmětovými týmy (16 %). Pouze 3 % škol poukázala na nízkou aprobovanost vyučujících pro výuku cizího jazyka.

Pouze 3 % škol v této oblasti nenarážíme na žádné překážky.

Graf 90: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje výuky cizích jazyků

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

8.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

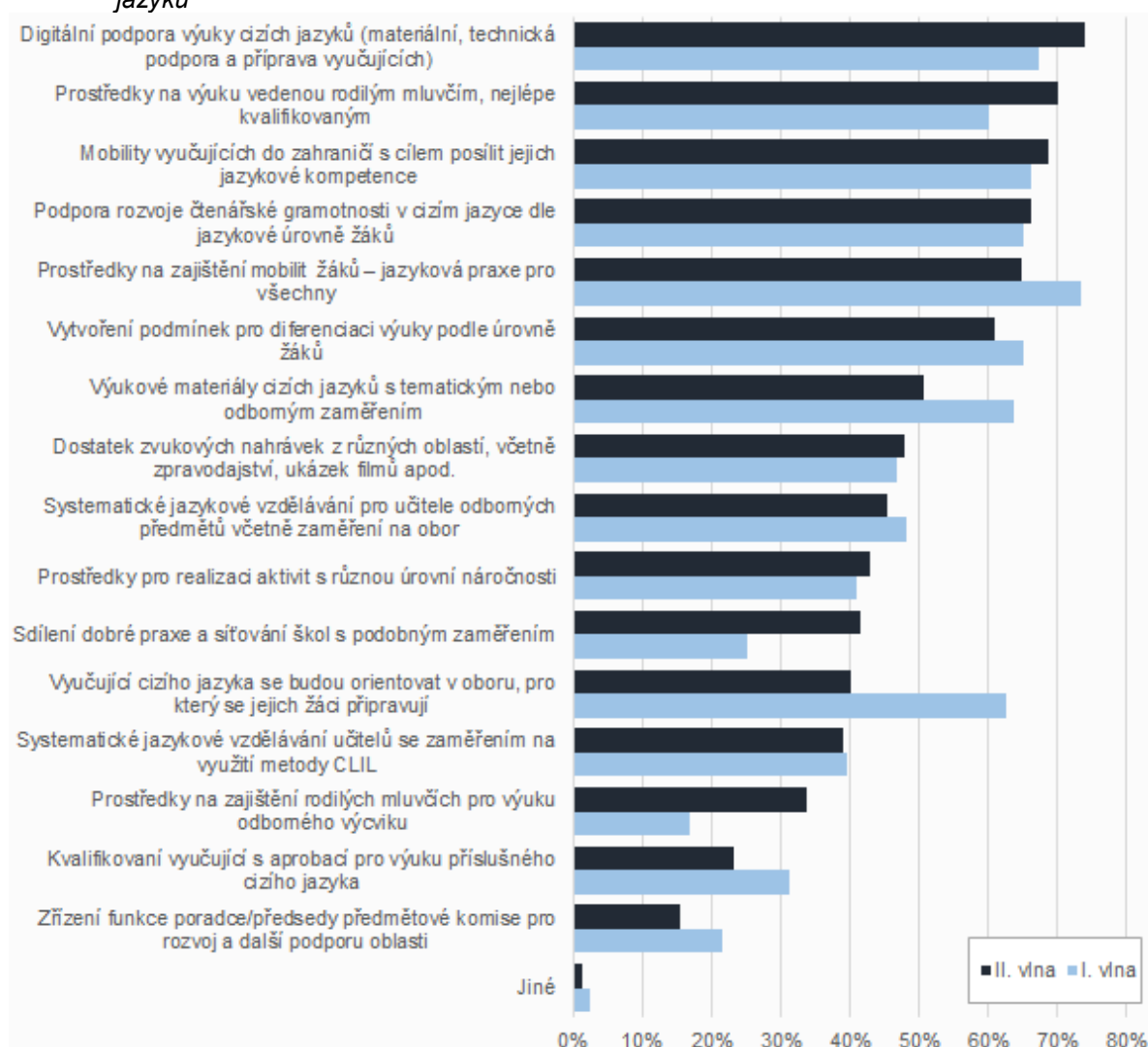
V dalším rozvoji oblasti podpory výuky cizích jazyků by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohla digitální podpora výuky cizích jazyků (74 %). Více než dvě třetiny škol by také ocenily prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (70 %) a mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (69 %). Přesně dvě třetiny škol potřebují podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (66 %).

Dále školám chybí prostředky pro zajištění mobility žáků (65 %), vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (61 %) a výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (51 %). Téměř polovina škol nemá dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí (48 %). Celkem 45 % škol by ocenilo systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL. Srovnatelný podíl škol poptává prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti (43 %) či sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (42 %).

Dvě pětiny škol by potřebovaly, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují (40 %). Více než třetina škol by ocenila systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL (39 %) a prostředky na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku (34 %). Čtvrtina škol by ocenila kvalifikované vyučující s aprobací pro výuku příslušného cizího jazyka (23 %). Nejnižší podíl škol se vyslovil pro zřízení funkce poradce/předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu oblasti (16 %).

Oproti roku 2015/2016 by více škol ocenilo hlavně prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím (nárůst o 17 p. b.) a sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (nárůst o 16 p. b.). Naopak již menšímu podílu škol by pomohlo opatření, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují (pokles o 22 p. b.).

Graf 91: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje výuky cizích jazyků

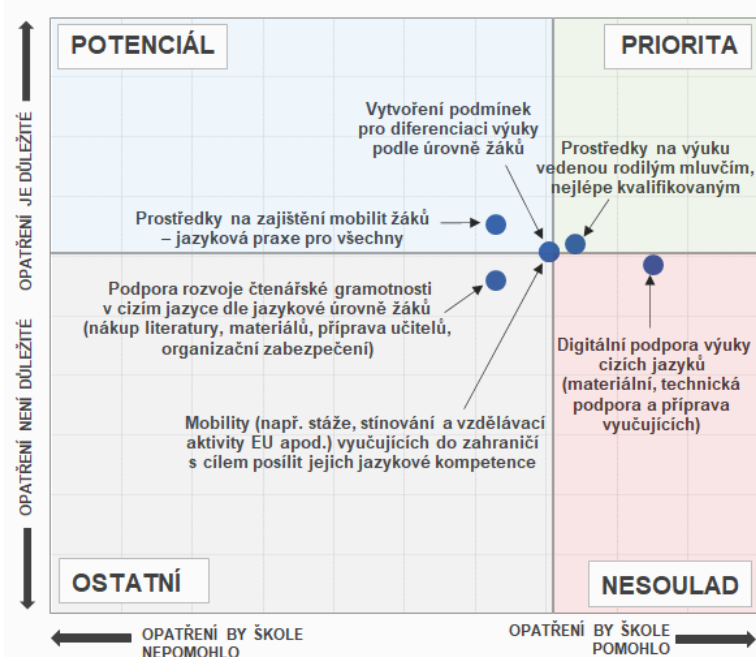

8.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji jazykového vzdělávání nejvíce pomohla digitální podpora výuky cizích jazyků (85 %). Zhruba tři čtvrtiny učilišť by ocenila prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (74 %), vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků nebo podpora mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (shodně 70 %). Více než tři pětiny učilišť by potřebovaly prostředky na zajištění mobilit žáků s cílem zajistit jazykovou praxi pro všechny a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků, např. formou nákupu literatury, materiálů, přípravy učitelů, organizačního zabezpečení (shodně 63 %).

Prioritami pro střední odborná učiliště v rozvoji podpory výuky jazykového vzdělávání jsou prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným. Toto opatření školy zmiňují nejčastěji a zároveň mu přisuzují nejvyšší důležitost.

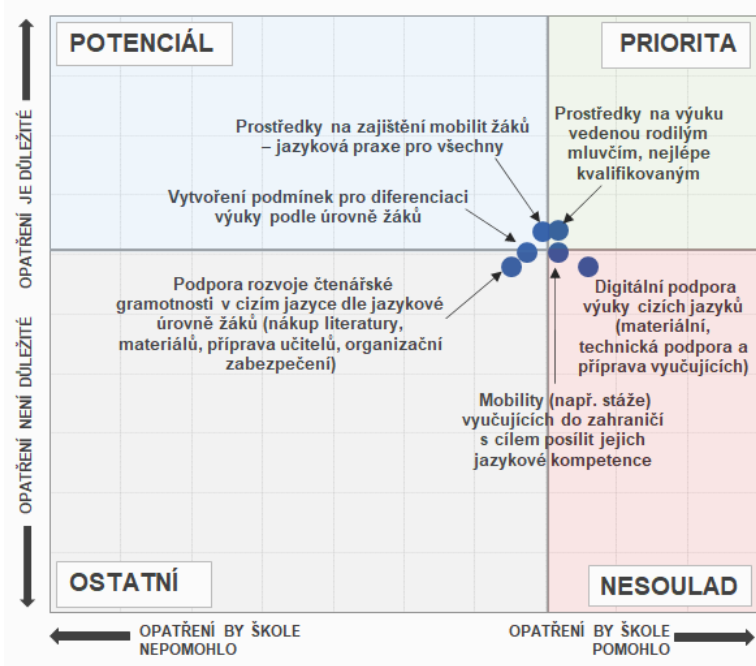
Graf 92: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

jazyků jsou školami požadována průměrně často a zároveň se jim přisuzuje průměrná důležitost. Představují tedy pro učiliště také určitý potenciál.

Střední odborné školy by pro rozvoj jazykového vzdělávání nejvíce ocenily digitální podporu výuky cizích jazyků (76 %). Téměř tři čtvrtiny škol se také vyjádřily pro prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným a podporu mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (shodně 72 %). Celkem 70 % škol by pomohly prostředky na zajištění mobilit žáků s cílem zajistit jazykovou praxi pro všechny. Dvě třetiny škol by ocenily vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (67 %) a podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (65 %).

Graf 93: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Nejčastěji učiliště mezi opatřeními zmiňovala digitální podporu výuky cizích jazyků, kterou zároveň hodnotí podprůměrně, což působí nesoulad.

Opatřením s potenciálem pro rozvoj oblasti výuky cizích jazyků na středních odborných učilištích jsou prostředky na zajištění mobilit žáků s cílem zajistit jazykovou praxi pro všechny. Toto opatření zmiňuje nižší podíl středních odborných učilišť, ale ve srovnání s ostatními položkami je mu přisuzována nejvyšší důležitost.

Opatření v podobě mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence a vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory jazykového vzdělávání představují největší priority SOŠ prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím. Pro toto opatření se školy vyjadřovaly často a přisuzovaly mu také vysokou důležitost.

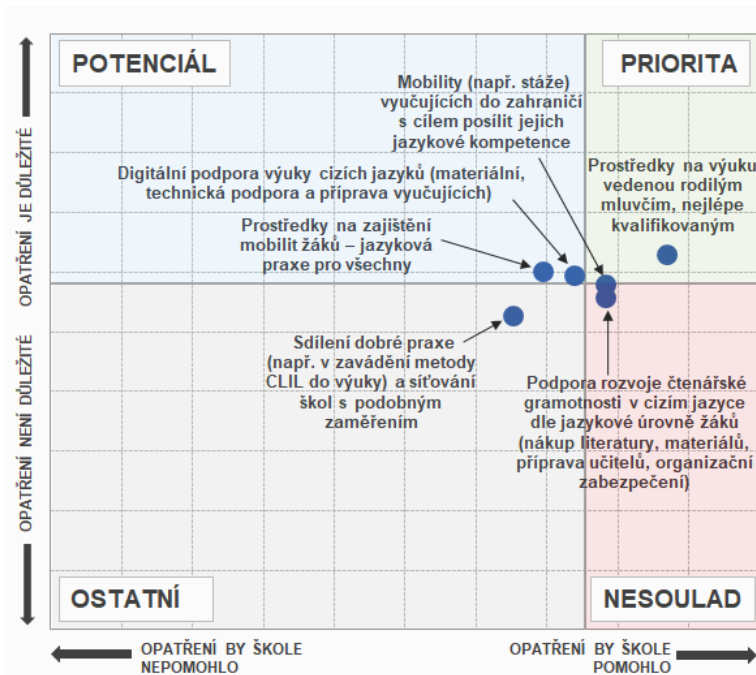
Nejčastěji školy zmiňovaly potřebu digitální podpory výuky cizích jazyků, toto opatření ale zároveň hodnotily podprůměrně, což působí nesoulad. V oblasti nesouladu se ocitají také mobility vyučujících do zahraničí.

Prostředky na zajištění mobilit žáků jsou zmiňovány sice relativně méně často, ale je jim přisuzována také vysoká důležitost. Představují proto pro školy potenciál k rozvoji

sledované oblasti. Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky dle úrovně žáků se v hodnocení důležitosti ocitá na průměrných hodnotách.

Gymnázia by v rozvoji výuky cizích jazyků nejvíce ocenila prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (87 %). Celkem 78 % gymnázií by také ocenilo podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků a možnost mobility vyučujících do zahraničí (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.). Téměř tři čtvrtiny gymnázií by ocenily digitální podporu výuky cizích jazyků (74 %) a prostředky na zajištění mobility žáků (70 %). Dvě třetiny gymnázií by ocenily sdílení dobré praxe (např. v zavádění metody CLIL do výuky) a síťování škol s podobným zaměřením (65 %).

Graf 94: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory výuky cizích jazyků představují priority gymnázií prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím a mobility vyučujících do zahraničí. Tato opatření by ocenil nadprůměrný počet gymnázií, který je považuje za velmi důležité.

Vysoký podíl gymnázií by ocenil podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce. Důležitost tohoto opatření je však mírně pod průměrem, proto představuje nesoulad.

Mezi opatření, která představují potenciál pro rozvoj sledované oblasti, se řadí digitální podpora výuky cizích jazyků a prostředky na zajištění mobility žáků. Pro tato

opatření se vyslovoval nižší podíl gymnázií, ale zároveň jim přisuzoval vysokou důležitost.

8.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje výuky cizích jazyků“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje výuky cizích jazyků na SOU

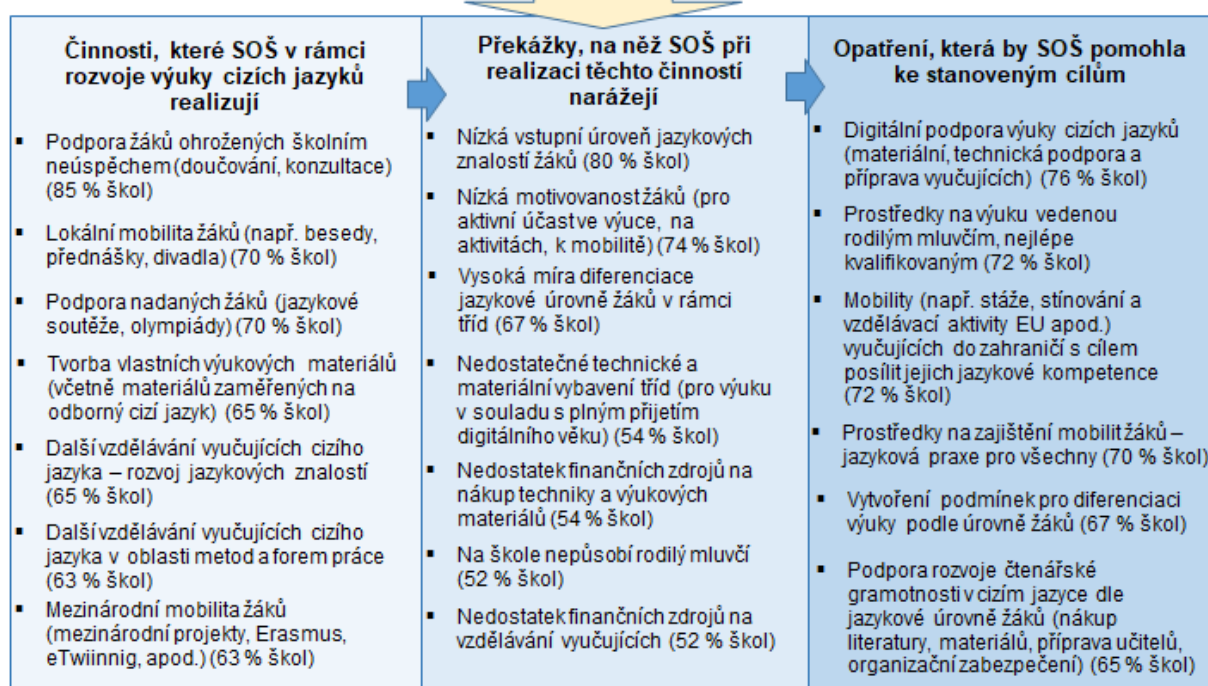
Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (70 % škol)	Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (59 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Na škole probíhá příležitostné ověřování efektivity výuky (testování, observace atd.). (59 % škol)	Škola příležitostně nabízí extrakurikulární jazykové aktivity (doučování, kluby, příprava na jazykové zkoušky atd.). (44 % škol)	
Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (41 % škol)		
Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (37 % škol)	Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (37 % škol)	

Činnosti, které SOU v rámci rozvoje výuky cizích jazyků realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem (doučování, konzultace) (81 % škol) - Tvorba vlastních výukových materiálů (včetně materiálů zaměřených na odborný cizí jazyk) (74 % škol) - Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (67 % škol) - Výuka dalšího cizího jazyka (67 % škol) - Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka – rozvoj jazykových znalostí (63 % škol) - Využívání autentických materiálů ve výuce (59 % škol)	- Nízká vstupní úroveň jazykových znalostí žáků (85 % škol) - Nízká motivovanost žáků (pro aktivní účast ve výuce, na aktivitách, k mobilitě) (78 % škol) - Vysoká míra diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci tříd (67 % škol) - Na škole nepůsobí rodilý mluvčí (63 % škol) - Nedostatečné technické a materiální vybavení tříd (pro výuku v souladu s plným přijetím digitálního věku) (59 % škol) - Nedostatek finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (52 % škol)	- Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících) (85 % škol) - Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (74 % škol) - Mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich - Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (70 % škol) - Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (nákup literatury, materiálů, příprava učitelů, organizační zabezpečení) (63 % škol) - Prostředky na zajištění mobilit žáků – jazyková praxe pro všechny (63 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje výuky cizích jazyků stanovila SOU

Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (81 % škol)	Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (74 % škol)	úroveň 1
Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (70 % škol)	Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (67 % škol)	úroveň 2
Na škole probíhá příležitostné ověřování efektivity výuky (testování, observace atd.). (63 % škol)	Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (59 % škol)	úroveň 3
		úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje výuky cizích jazyků na gymnáziích

Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (65 % škol)

Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (48 % škol)

DVPP probíhá nepravidelně a bez jasných výstupů (pracovní listy, plány hodin, dovednostní certifikáty) a přesahy do výuky. (43 % škol)

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (61 % škol)

Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (43 % škol)

Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (39 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které gymnázia v rámci rozvoje výuky cizích jazyků realizují

- Lokální mobilita žáků (např. besedy, přednášky, divadla) (87 % škol)
- Podpora nadaných žáků (jazykové soutěže, olympiády) (83 % škol)
- Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka – rozvoj jazykových znalostí (83 % škol)
- Využívání autentických materiálů ve výuce (83 % škol)
- Výuka dalšího cizího jazyka (83 % škol)
- Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (74 % škol)
- Využívání moderních přístupů a metod výuky cizího jazyka (aktivizační metody, CLIL, TBL, PBL) (74 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Vysoká míra diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci tříd (61 % škol)
- Nízká motivovanost vyučujících k práci nad rámec výuky (realizace extrakurikulárních aktivit, tvorba materiálů, mobilita a projektová činnost) (57 % škol)
- Nedostatek finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (52 % škol)
- Na škole nepůsobí rodilý mluvčí (52 % škol)
- Nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících (48 % škol)
- Nedostatek technické a materiální vybavení tříd (pro výuku v souladu s plným přijetím digitálního věku) (43 % škol)
- Nízká vstupní úroveň jazykových znalostí žáků (43 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům

- Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím (87 % škol)
- Mobilita (stáže, vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (78 % škol)
- Podpora rozvoje čten. gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (nákup literatury, materiálů, příprava učitelů, organizační zabezpečení) (78 % škol)
- Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora, příprava vyučujících) (74 % škol)
- Prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny (70 % škol)
- Sdílení dobré praxe (např. zavádění metody CLIL do výuky) a sítování škol podobného zaměření (65 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje výuky cizích jazyků stanovila gymnázia

Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (83 % škol)

Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (65 % škol)

DVPP probíhá systematicky a s jasnými výstupy (pracovní listy, plány hodin, dovednostní certifikáty) a přesahy do výuky. (65 % škol)

Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (78 % škol)

Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (61 % škol)

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (61 % škol)

Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (70 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

9 Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v Jihočeském kraji

Rada Evropské unie v Doporučení z května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení doporučuje zaměřit vzdělávání na rozvoj kompetencí, a to jak žáků, tak učitelů. **Gramotnosti jsou podmínkou pro získání klíčových kompetencí i pro dosažení důležitých cílů vzdělávání a odborné přípravy.** Rozvoj gramotností je základem pro další učení i pro uplatnění na měnícím se pracovním trhu a je potřebné rozvíjet je **průřezově napříč vzdělávacími obory.**

Jedním z cílů Strategického rámce evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020) je šířit osvědčené postupy týkající se **schopnosti žáků porozumět psanému textu** a vypracovat závěry, jak zlepšit gramotnost v celé EU, **zlepšit znalosti z matematiky a přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy.** A rovněž více zohledňovat klíčové průřezové kompetence ve vzdělávacích oblastech, hodnocení a kvalifikacích.

Koncept gramotností má ústřední místo také v **šetření PISA**, které se užívá i v českém prostředí. Důležitým charakteristickým rysem projektu PISA je pravidelné zjišťování nabytých dovedností a vědomostí, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro úspěšné zapojení žáků do reálného konkurenčního prostředí a budou pro ně výhodou v dalším vzdělávání i na trhu práce. Záměrem není zkoumat, jak žáci dovedou reprodukovat získané vědomosti, ale **jak dokáží v úlohách vytvořených na základě rozmanitých situací běžného života využít své schopnosti a osvojené dovednosti.**

V návaznosti na výše uvedené je tak cílem oblasti intervence Čtenářská a matematická gramotnost podporovat **systematický rozvoj gramotnosti ve školách** a tím přispívat k lepšímu uplatnění žáků v dalším vzdělávání a na pracovním trhu. Díky funkční schopnosti pracovat s texty a dokumenty, porozumět jim, zužitkovat získané informace, aplikovat získaný matematický aparát na úlohy z běžného života, přemýšlet v souvislostech a návaznostech, zaujmout postoj a sdílet a formulovat vlastní myšlenky mohou žáci zažít úspěch nejen ve škole, ale samozřejmě i v práci a osobním i veřejném životě.

Čtenářská gramotnost ve smyslu schopnosti praktického uplatnění znalostí v rozmanitých životních situacích umožňuje **porozumět psanému textu**, který využívá jazyk ve své grafické podobě (včetně vizuálních útvarů jako např. diagramy, mapy, tabulky grafy), nakládat s **informacemi v kontextu**, vyvozovat a **usuzovat v souladu s vlastními rostoucími zkušenostmi**, posuzovat **věrohodnost textů** a číst z **většího počtu zdrojů**, často multimodálního charakteru. Psanými texty jsou myšleny vedle klasických, tzv. statických textů také tzv. dynamické texty, které jsou charakteristické pro digitální média.

Nezbytnou podmínkou pro získání čtenářské gramotnosti je **osvojení si čtenářských strategií**. Těžiště jejich rozvoje je v základním vzdělávání, na středních školách by měly být dále rozvíjeny a prohlubovány. Cílem je, aby se žáci naučili pracovat se strategiemi vědomě, aby věděli, kdy mají které použít, a hlavně aby přemýšleli, proč a jak by je měli použít. Strategie jsou prostředkem k dosažení toho, že žáci budou schopni přemýšlet o tom, co a jak čtou, a naučí se, jak porozumět obsahu textu, záměru autora apod. Pro úspěšný rozvoj čtenářské gramotnosti jsou základním předpokladem také **vhodné materiální a organizační podmínky ve škole.**

Zjištění šetření PISA ve výsledcích českých žáků dlouhodobě ukazují na **potřebu věnovat pozornost významným rozdílům ve výsledcích žáků jednotlivých druhů škol.** Rozdíl mezi výsledkem žáků víceletých gymnázií a středních odborných škol bez maturity je větší než dvě gramotnostní úrovně. Rozdílných výsledků je dosahováno také dívkami a chlapci, je proto třeba rovněž v rozvoji čtenářské gramotnosti pracovat s hlediskem genderových specifíků.

Hlavní zjištění

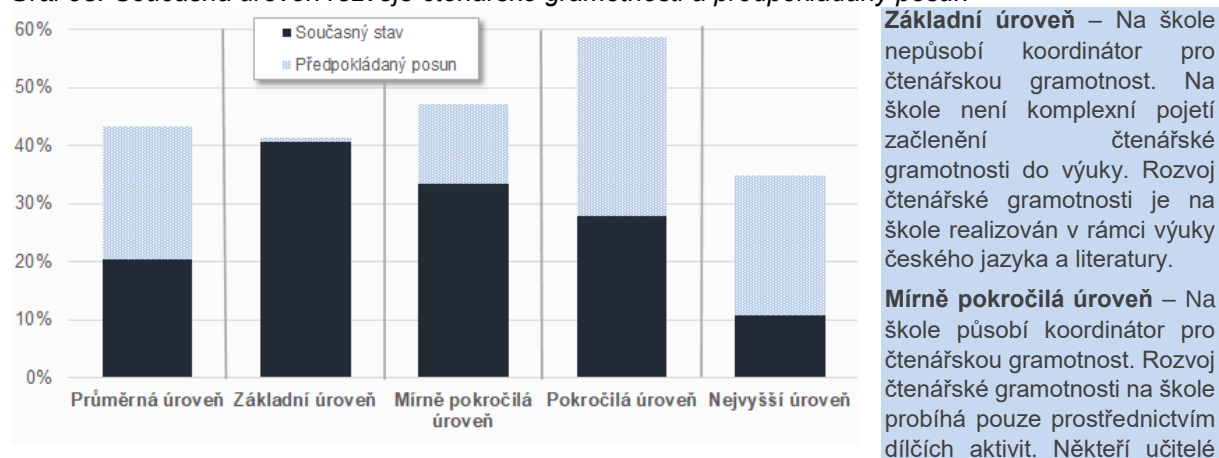
- V rámci podpory čtenářské gramotnosti školy v Jihočeském kraji školy nejčastěji rozvíjí aktivity základní úrovně, ve které je rozvoj čtenářské gramotnosti realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury a na škole nepůsobí koordinátor čtenářské gramotnosti. Ve vyšší míře je rozvíjena také pokročilá a mírně pokročilá úroveň, kdy na škole působí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory čtenářské gramotnosti, školy plánují rozvoj především v rámci pokročilé úrovně a nejvyšší úrovně. Tím deklarují zájem o ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti na škole, kterou bude mít obsahově i časově na starosti koordinátor čtenářské gramotnosti.
- V rámci oblasti podpory čtenářské gramotnosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře disponují vlastní knihovnou a soustředí se na práci s odbornými texty ve výuce. Alespoň tři čtvrtiny škol se snaží zvyšovat motivaci žáků ke čtení a pracují s beletristickými texty ve výuce. Ve významné části škol se pracuje s texty napříč předměty a s jejich různou podobou, jako jsou grafy, tabulky, mapy, diagramy. Přes dvě třetiny škol pomáhají žákům s vlastním výběrem četby. Více než polovina škol pořádá pravidelné návštěvy knihovny.
- V souvislosti s překážkami, které omezují podporu čtenářské gramotnosti, školy nejčastěji naráží na nedostatečnou motivaci žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti (neochotu číst) a na nedostatečnou úroveň čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ. Na nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti si stěžuje více než polovina škol. Téměř polovina škol poukazuje na nízkou časovou dotaci na rozvoj čtenářské gramotnosti ve výuce napříč předměty a na nedostatek finančních prostředků na realizaci mimotřídních aktivit.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, se týkají především podpory čtenářské gramotnosti napříč předměty a dostatečných prostředků na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu. Více než polovina škol by ocenila systematickou práci žáků s odbornými texty, podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti, prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu a využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti. Přibližně polovině škol by prospěla podpora systematické spolupráce mezi učiteli, zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (využití ICT), prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvíjení čtenářské gramotnosti ve výuce. Oproti předchozí vlně klesla potřebnost většiny opatření.

9.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu čtenářské gramotnosti na školách v Jihočeském kraji, jsou nejčastěji rozvíjeny aktivity základní úrovně (41 %), ve které je rozvoj čtenářské gramotnosti realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury a na škole nepůsobí koordinátor čtenářské gramotnosti. Ve vyšší míře je rozvíjeny také aktivity mírně pokročilé úrovně (33 %), kdy na škole působí koordinátor pro čtenářskou gramotnost a aktivity patřící do pokročilé úrovně (28 %), ve které na škole koordinátor čtenářské gramotnosti spolupracuje s jednotlivými učiteli. Nejméně je rozvíjena nejvyšší úroveň (11 %).

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory čtenářské gramotnosti, školy plánují rozvoj především v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 31 %) a nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 24 %). Tím deklarují zájem o ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti na škole, kterou bude mít obsahově i časově na starosti koordinátor čtenářské gramotnosti. V již nižší míře lze očekávat posun v rámci mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 14 %) a základní úrovně (předpokládaný posun o 1 %).

Graf 95: Současná úroveň rozvoje čtenářské gramotnosti a předpokládaný posun

zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti.

Pokročilá úroveň – Koordinátor čtenářské gramotnosti spolupracuje s jednotlivými učiteli. Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti.

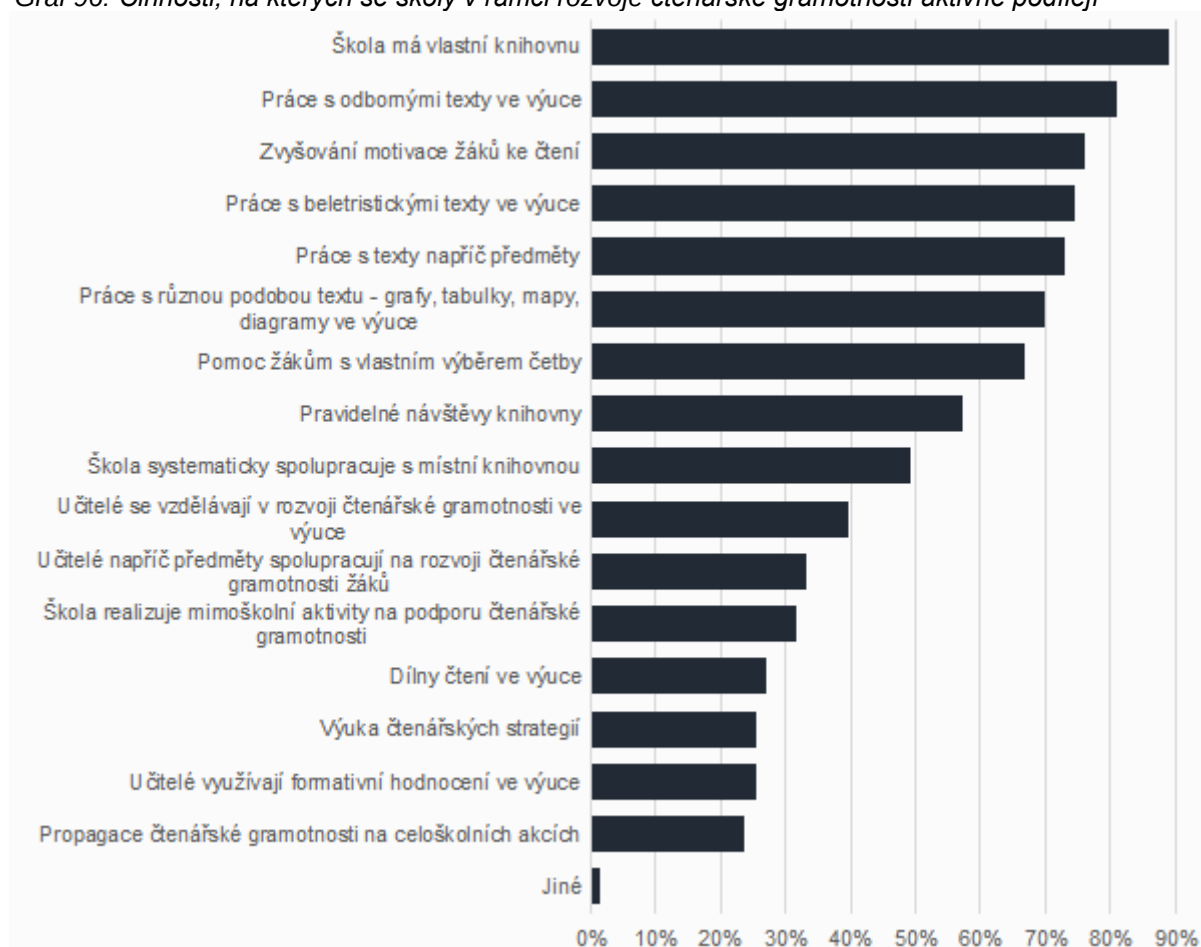
Nejvyšší úroveň – Čtenářská gramotnost je obsahově i časově koordinována pracovníkem, který k tomu má vytvořeny odpovídající podmínky. Škola má zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti. Pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje čtenářské gramotnosti do jejich předmětů. Spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.) je pravidelnou součástí výuky.

9.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory čtenářské gramotnosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře mají vlastní knihovnu (89 %) a pracují s odbornými texty ve výuce (81 %). Alespoň tři čtvrtiny škol se snaží zvyšovat motivaci žáků ke čtení (76 %) a pracují s beletristickými texty ve výuce (75 %). Ve významném podílu škol se pracuje s texty napříč předměty (73 %) a s jejich různou podobou, jako jsou grafy, tabulky, mapy, diagramy (70 %). Přes dvě třetiny škol pomáhají žákům s vlastním výběrem četby (67 %). Více než polovina škol pořádá pravidelné návštěvy knihovny (57 %).

Přibližně polovina škol systematicky spolupracuje s místní knihovnou (49 %). Na dvou pětinach škol se učitelé vzdělávají v rozvoji čtenářské gramotnosti ve výuce (40 %). Ve třetině škol učitelé napříč předměty spolupracují na rozvoji čtenářské gramotnosti žáků (33 %). Přibližně třetina škol také realizuje mimoškolní aktivity na podporu čtenářské gramotnosti (32 %). Více než čtvrtina škol pořádá dílny čtení ve výuce (27 %) a provádí výuku čtenářských strategií (25 %) nebo propagují čtenářské gramotnosti na celoškolních akcích (24 %). Na čtvrtině škol učitelé využívají formativní hodnocení ve výuce (25 %).

Graf 96: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti aktivně podílejí

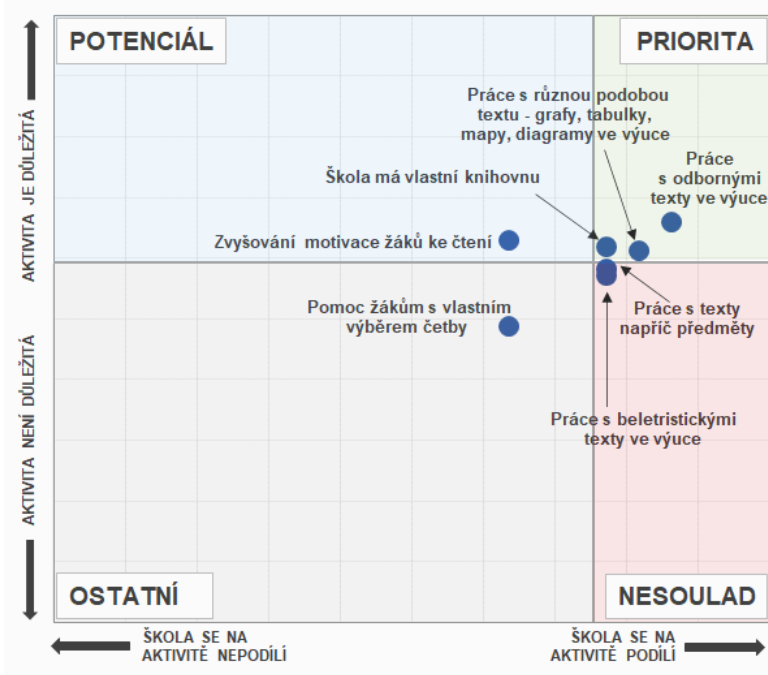

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

9.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti čtenářské gramotnosti nejčastěji pracují s odbornými texty (86 %) a s různou podobou textu - grafy, tabulky, mapy, diagramy ve výuce (82 %). Velký podíl učilišť pracuje s textem napříč předměty, s beletristickými texty ve výuce a má vlastní knihovnu (shodně 77 %). Téměř dvě třetiny učilišť pracují na zvyšování motivace žáků ke čtení a pomáhají žákům s vlastním výběrem četby (shodně 64 %).

Graf 97: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

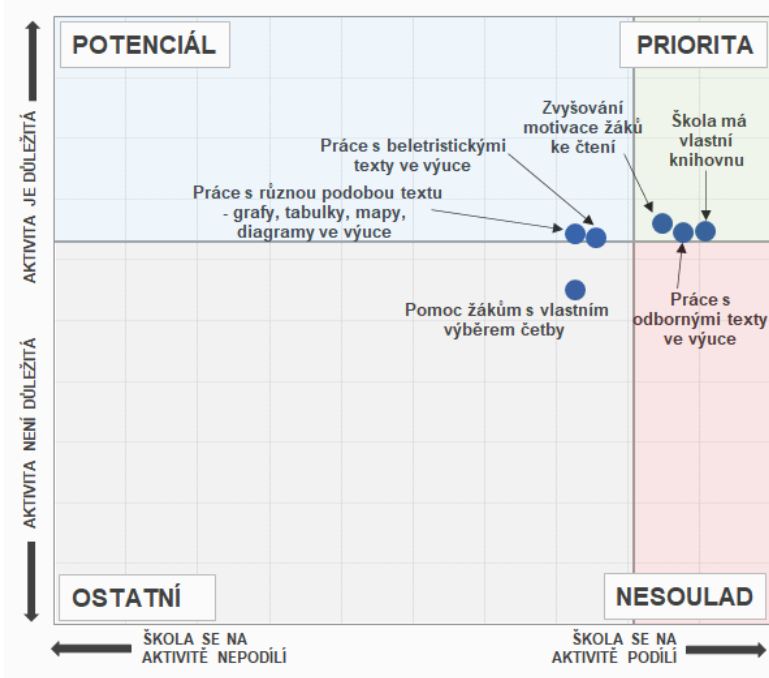
Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště jsou práce s odbornými texty ve výuce, práce s různou podobou textu a vlastní knihovna.

Práci s texty napříč předměty a práci s beletristickými texty ve výuce realizuje vysoký podíl učilišť, ale je jim přikládána spíše nižší důležitost.

Zvyšování motivace žáků ke čtení realizuje nižší podíl učilišť než výše zmíněné aktivity, ale je jí přisuzována vyšší důležitost. Proto pro učiliště vytváří potenciál v rozvoji dané oblasti.

Střední odborné školy mají nejčastěji vlastní knihovnu (91 %) a pracují s odbornými texty (88 %). Školy také pracují na zvyšování motivace žáků ke čtení (85 %) a s beletristickými texty ve výuce (76 %). Více než dvě třetiny škol pomáhají žákům s vlastním výběrem četby (73 %) a pracují s různou podobou textu (73 %).

Graf 98: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

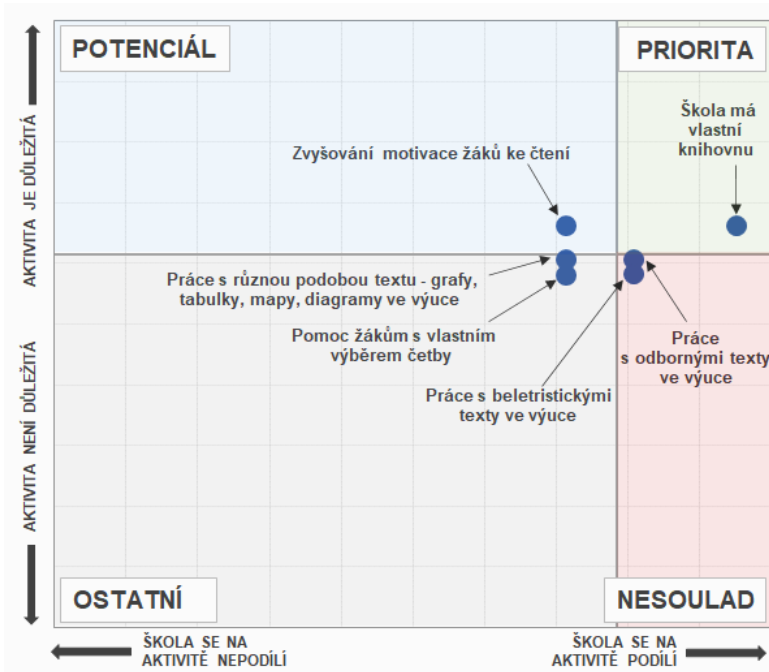
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu čtenářské gramotnosti představuje pro SOŠ priority, vlastní knihovna, práce s odbornými texty ve výuce a zvyšování motivace žáků ke čtení. Tyto aktivity SOŠ provádí nejčastěji a zároveň je hodnotí nadprůměrně důležitě.

Práce s beletrickými texty a s různou podobou textu vytváří potenciál v rozvoji dané oblasti.

Pomoc žákům s vlastním výběrem četby je pro střední odborné školy nejméně důležitá.

Gymnázia jsou v rámci podpory čtenářské gramotnosti zejména vybavena vlastní knihovnou (95 %), dále jsou aktivní v práci s odbornými a beletristickými texty ve výuce (shodně 81 %). Vysoký podíl gymnázií také pracuje s různou podobou textu, pomáhá žákům s vlastním výběrem četby a snaží se žáky motivovat ke čtení (shodně 71 %).

Graf 99: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představuje prioritu v oblasti čtenářské gramotnosti vlastnictví knihovny. Tento aspekt gymnázia zmiňují nejčastěji a přikládají mu také vysokou důležitost.

Práce s odbornými a beletristickými texty ve výuce realizuje vysoký podíl gymnázií, ale těmto aktivitám je přisuzována nižší důležitost než aktivitám prioritním. Vzniká zde proto nesoulad.

O zvyšování motivace žáků ke čtení se snaží relativně nižší podíl gymnázií, ale této aktivitě je přisuzována vysoká důležitost. Proto pro gymnázia představuje potenciál v rozvoji dané oblasti.

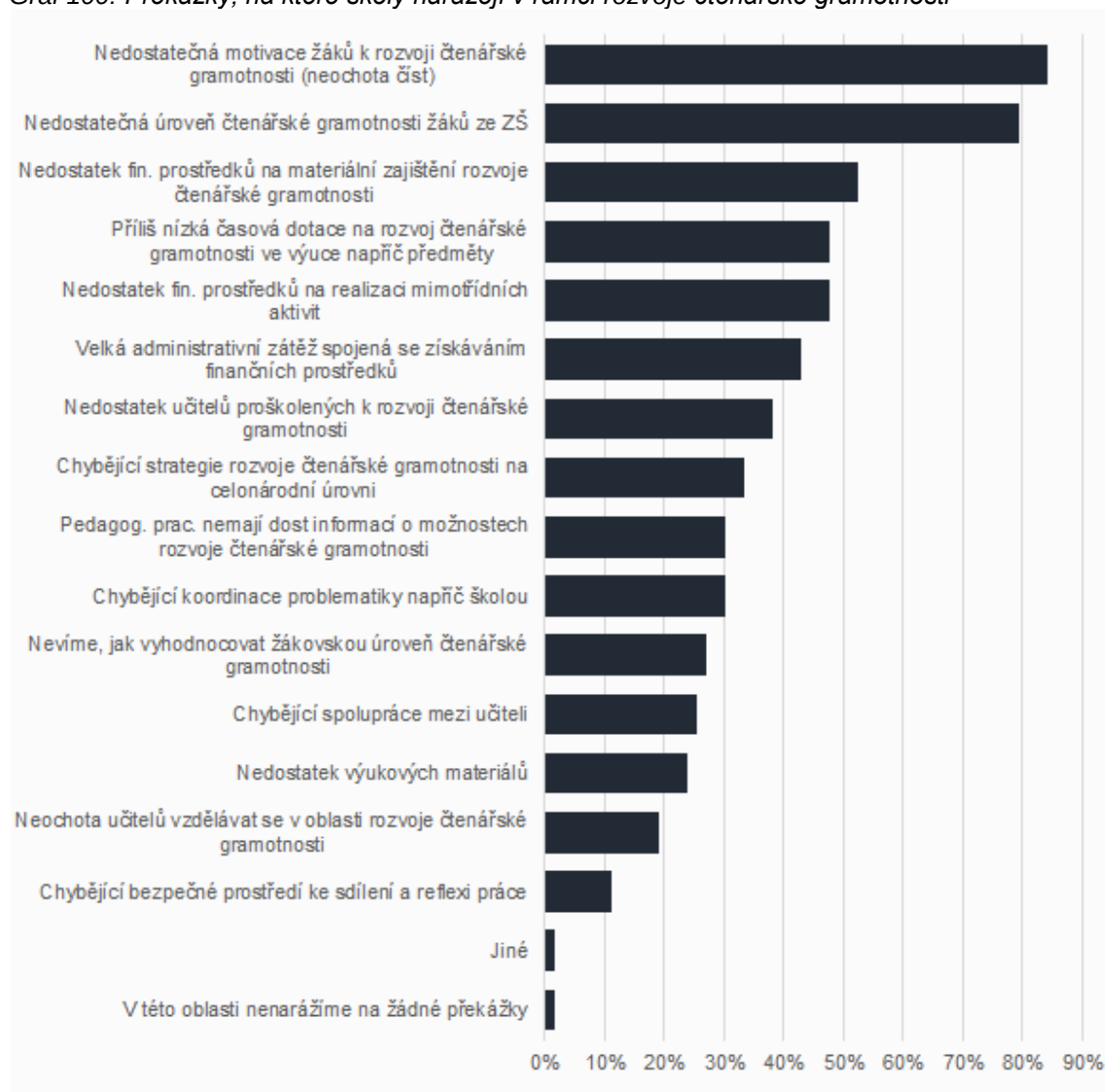
9.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu čtenářské gramotnosti, školy nejčastěji naráží na nedostatečnou motivaci žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti – neochota číst (84 %) a na nedostatečnou úroveň čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ (79 %). Na nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti si stěžuje více než polovina škol (52 %). Téměř polovina škol poukazuje na nízkou časovou dotaci na rozvoj čtenářské gramotnosti ve výuce napříč předměty (48 %) a na nedostatek finančních prostředků na realizaci mimotřídních aktivit (48 %).

Celkem 43 % škol poukazuje na velkou administrativní zátěž spojenou se získáváním finančních prostředků. Více než třetinu škol trápí také nedostatek učitelů proškolených k rozvoji čtenářské gramotnosti (38 %) a chybějící strategie rozvoje čtenářské gramotnosti na celonárodní úrovni (33 %). Více než čtvrtina škol se potýká s tím, že pedagogičtí pracovníci nemají dost informací o možnostech rozvoje čtenářské gramotnosti (30 %), chybí jim koordinace problematiky napříč školou (30 %) nebo neví, jak vyhodnocovat žakovskou úroveň čtenářské gramotnosti (27 %).

Čtvrtinu škol trápí chybějící spolupráce mezi učiteli (25 %) a nedostatek výukových materiálů (24 %). Nižší podíl škol se potýká s neochotou učitelů vzdělávat se v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti (19 %) a s chybějícím bezpečným prostředím ke sdílení a reflexi práce (11 %). Celkem 2 % škol uvedlo, že v této oblasti nenaráží na žádné překážky.

Graf 100: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti

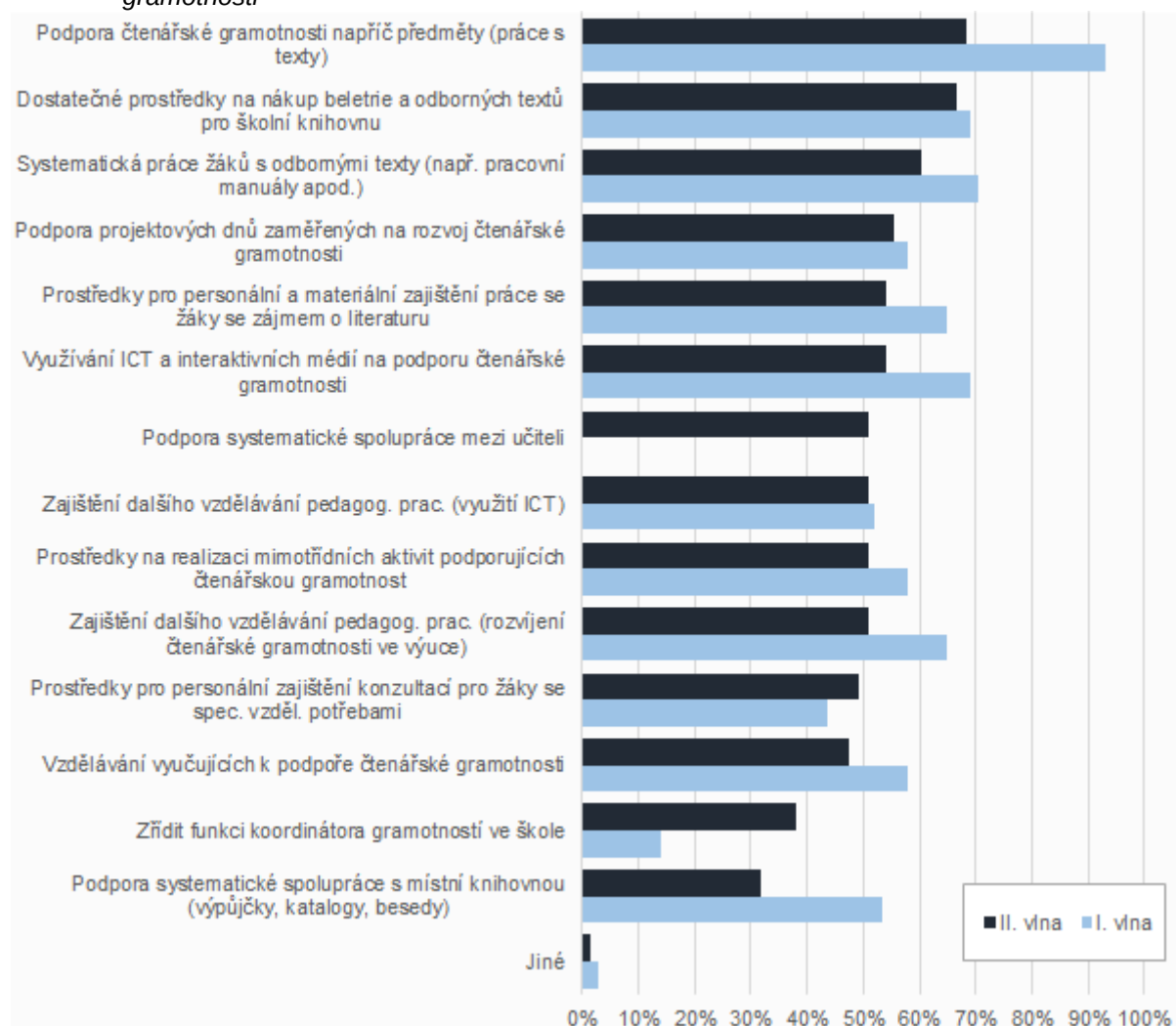
Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

9.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory čtenářské gramotnosti by školám nejvíce pomohla podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty (68 %) a dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu (67 %). Více než polovina škol by ocenila systematickou práci žáků s odbornými texty (60 %), podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (56 %), prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (54 %) a využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (54 %).

Přibližně polovině škol by prospěla podpora systematické spolupráce mezi učiteli, zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (využití ICT), prostředky na realizaci mimoškolních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvíjení čtenářské gramotnosti ve výuce (shodně 51 %). Téměř polovina škol by také ocenila prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (49 %) a vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (48 %). Zhruba třetina škol by potřebovala zřídit funkci koordinátora gramotností (38 %) a podporu systematické spolupráce s místní knihovnou (32 %).

Graf 101: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují především zřízení funkce koordinátora gramotností ve škole (nárůst o 24 p. b.). Školy by častěji ocenily také prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se SVP (nárůst o 6 p. b.). Výrazně méně škol by naopak potřebovalo podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty (pokles o 25 p. b.) a podporu systematické spolupráce s místní knihovnou (výpůjčky, katalogy, besedy) (pokles o 22 p. b.).

9.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

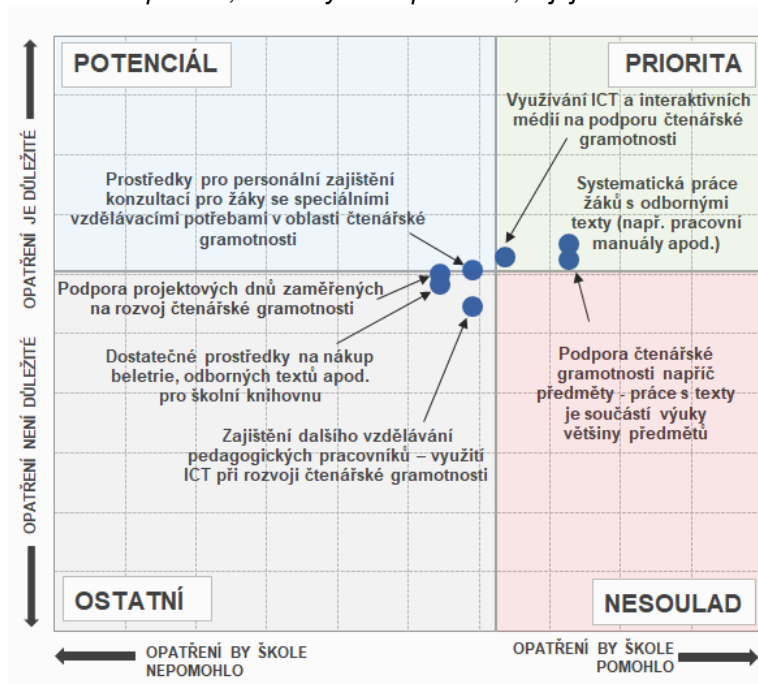
Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji čtenářské gramotnosti nejvíce pomohla podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty a systematická práce žáků s odbornými texty (shodně 73 %). Téměř dvěma třetinám škol by prospělo využívání ICT a interaktivních médií (64 %).

Více než polovině škol by pomohly prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v oblasti čtenářské gramotnosti, zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve využití ICT při rozvoji čtenářské gramotnosti (shodně 59 %), dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu a podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (shodně 55 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory čtenářské gramotnosti zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť tato opatření – podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty, systematická práce žáků s odbornými texty a využívání ICT

a interaktivních médií. Tato opatření zmiňují učiliště nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Graf 102: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

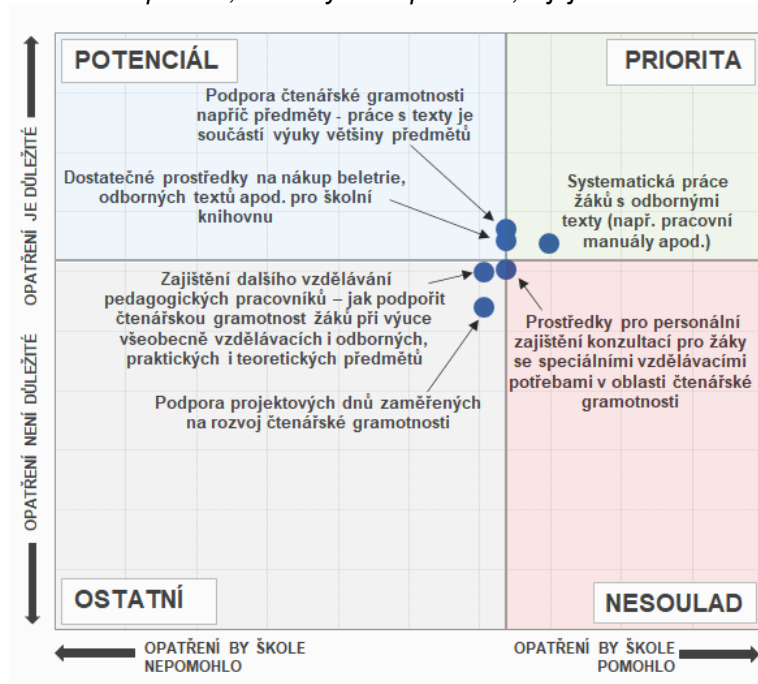

Potřeba dostatečných prostředků pro personální zajištění pro žáky se SVP je hodnocena učilišti lehce nadprůměrně, ale vyžaduje ji nižší podíl škol než opatření prioritní. Z tohoto důvodu pro učiliště představuje potenciál vedoucí k podpoře čtenářské gramotnosti.

Dostatečné prostředky na nákup pro školní knihovnu a podpora projektových dnů zaměřených i na rozvoj čtenářské gramotnosti jsou z hlediska důležitosti považována za mírně podprůměrně důležitá opatření.

Střední odborné školy v největší míře uváděly potřebu systematické práce žáků s odbornými texty (70 %). Téměř dvě třetiny škol by ocenily také podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty, dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu a prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se SVP v oblasti čtenářské gramotnosti (shodně 64 %). Celkem 61 % škol se vyslovilo pro podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti a pro další vzdělávání pedagogů v oblasti podpory čtenářské gramotnosti žáků ve výuce.

Graf 103: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory čtenářské gramotnosti představuje nejvyšší prioritu pro SOŠ systematická práce žáků s odbornými texty. Toto opatření školy zmiňují nejčastěji a přikládají mu i vysokou důležitost.

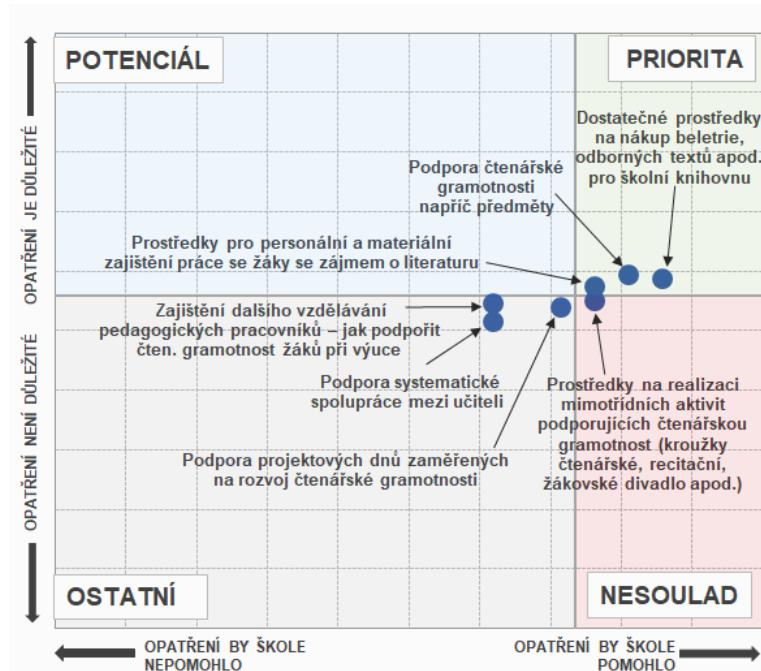
Na hranici priorit a opatření s potenciálem k rozvoji sledované oblasti se pohybují také další aktivity, podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty a prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu. Tyto aktivity školy zmiňují méně často, ale jsou jimi hodnoceny jako nejvíce důležité.

Naopak potřeba prostředků pro personální zajištění konzultací pro

žáky se SVP je zmiňována často, ale hodnocena je podprůměrně.

Gymnázia by v rámci podpory čtenářské gramotnosti nejvíce ocenila dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (86 %). Velké části gymnázií by pomohla podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty (81 %). Přibližně třem čtvrtinám gymnázií chybí prostředky na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost a pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (shodně 76 %). Více než dvěma třetinám gymnázií by pomohla podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (71 %). Celkem 62 % gymnázií by potřebovalo podporu systematické spolupráce mezi učiteli a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na způsoby, jak podpořit čtenářskou gramotnost žáků při výuce.

Graf 104: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory čtenářské gramotnosti představují priority gymnázií dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu, podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty a prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu. Tato opatření školy potřebují nejčastěji a zároveň je hodnotí jako důležité.

Prostředky pro realizaci mimotřídních aktivit působí lehký nesoulad. Sice je zmiňuje vyšší podíl gymnázií, ale ve srovnání s ostatními opatřeními se z hlediska důležitosti řadí již pod průměr.

Ostatní opatření hodnotí gymnázia podprůměrně a také je méně často zmiňují.

9.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje čtenářské gramotnosti“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

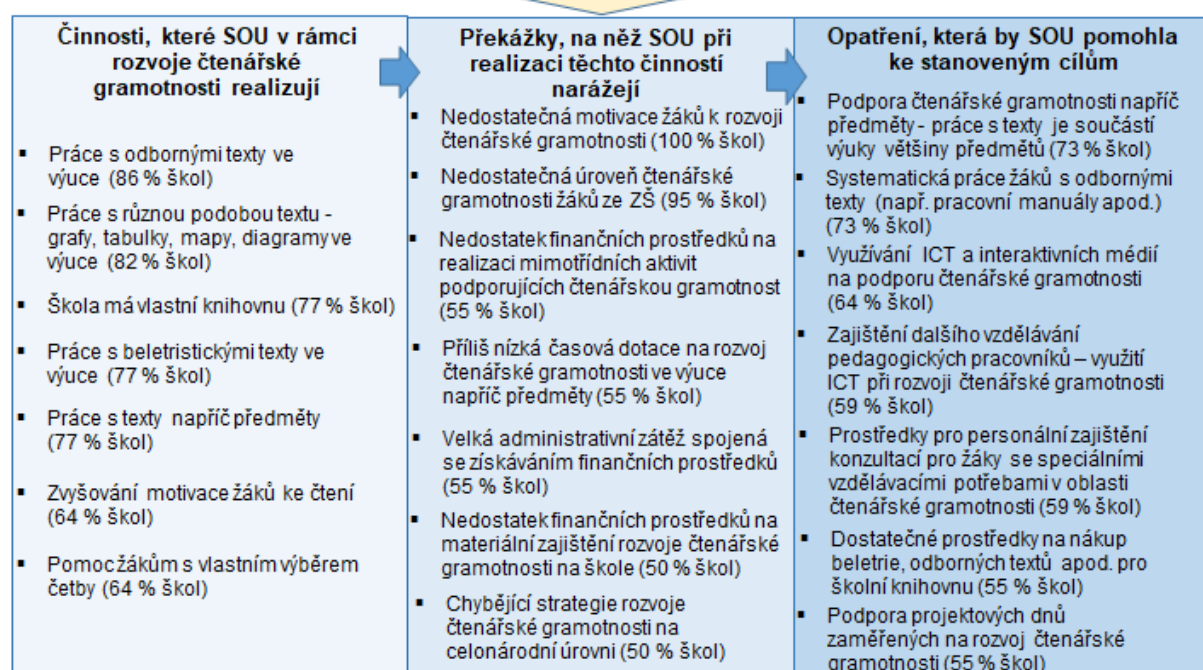
V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje čtenářské gramotnosti na SOU

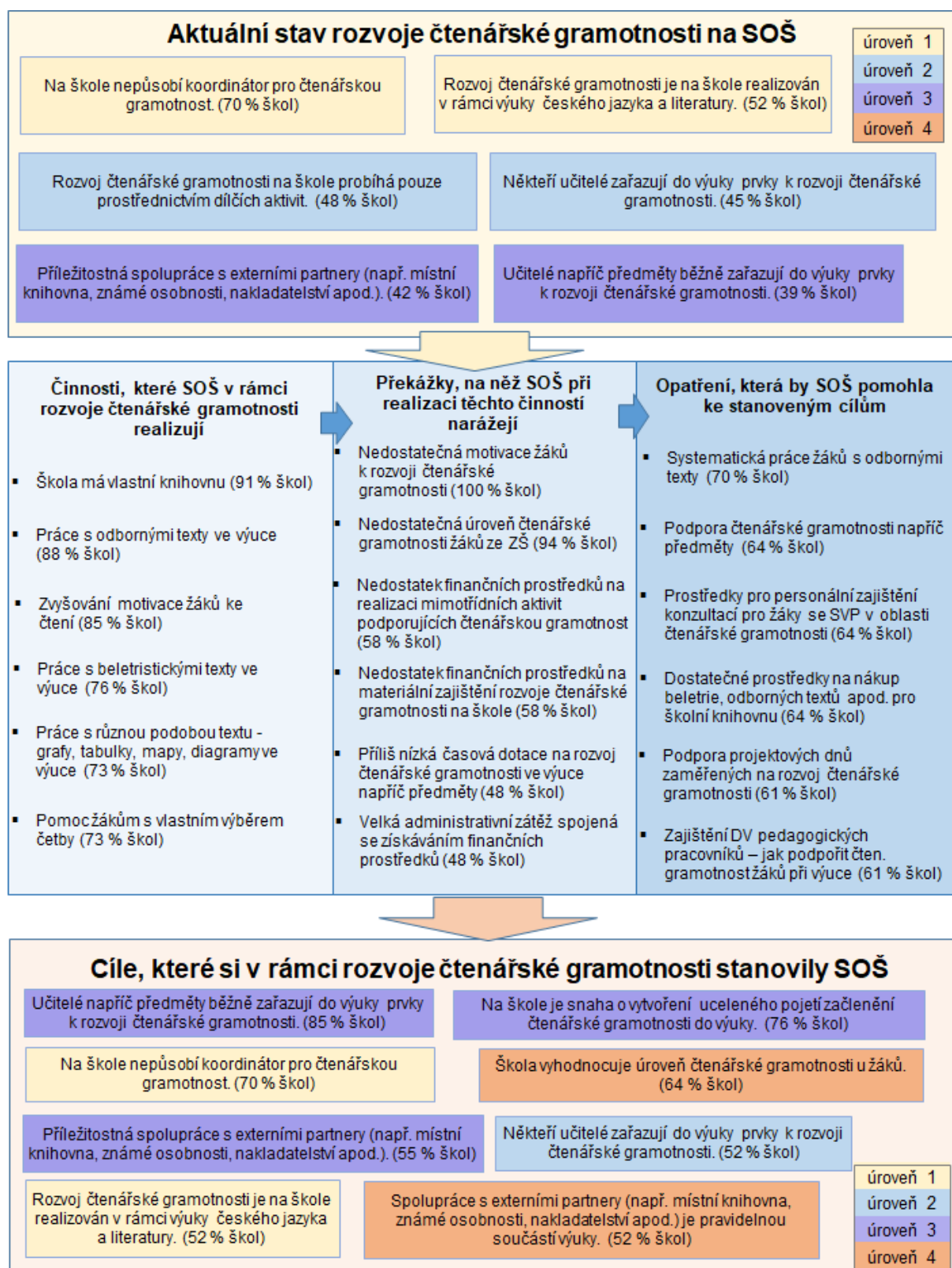
Na škole nepůsobí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. (86 % škol)	Rozvoj čtenářské gramotnosti je na škole realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury. (55 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (55 % škol)	Rozvoj čtenářské gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. (50 % škol)	
Příležitostná spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.). (36 % škol)	Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (32 % škol)	

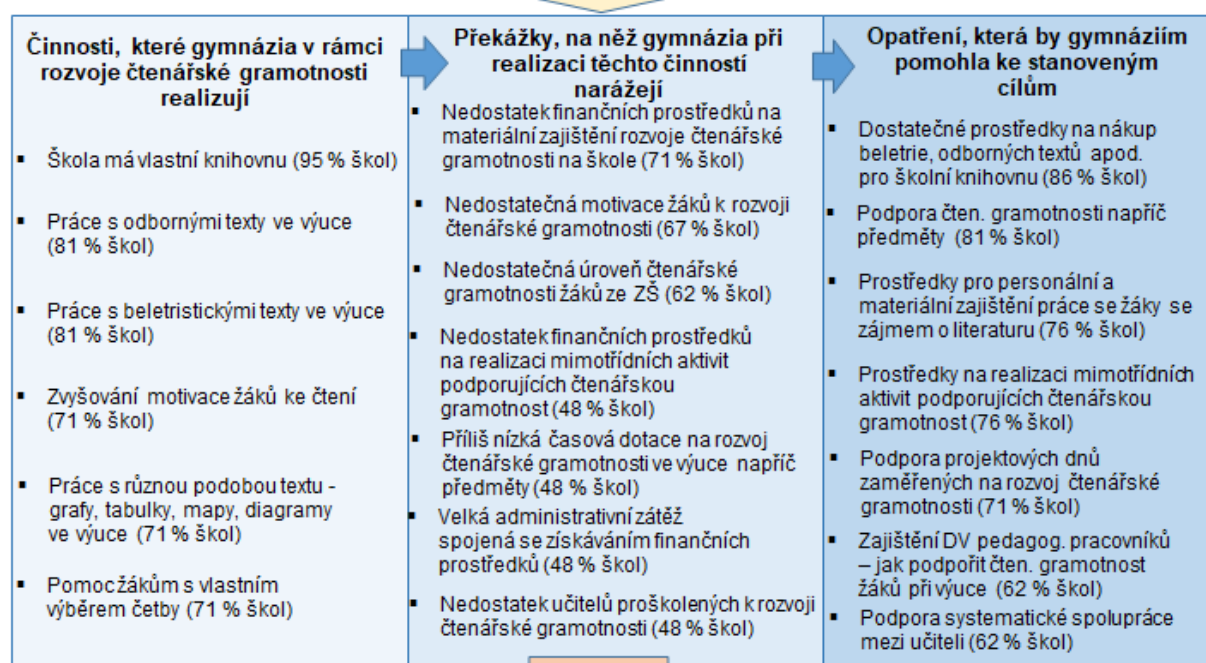
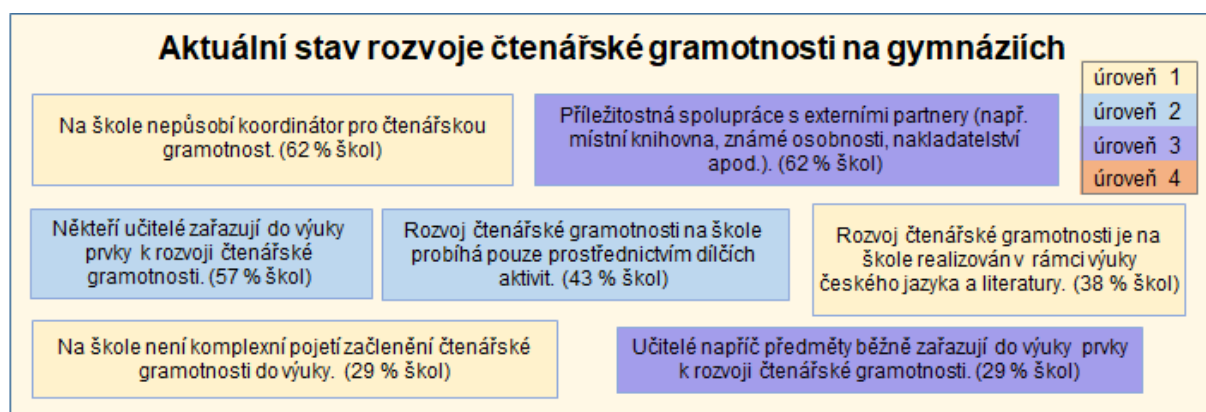
Cíle, které si v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti stanovila SOU

Na škole nepůsobí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. (86 % škol)	Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (82 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti. (68 % škol)	Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. (68 % škol)	
Příležitostná spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.). (59 % škol)	Rozvoj čtenářské gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. (50 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
 Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

10 Digitální kompetence a rozvoj ICT infrastruktury v Jihočeském kraji

V dnešní době se setkáváme s digitálními technologiemi téměř na každém kroku a dá se předpokládat, že digitální kompetence budou v různé míře potřeba jak k práci, učení i k běžnému životu. Tato oblast je specifická svojí rychlostí změn a pokroku a tedy i seznam jednotlivých kompetencí je často obměňován.

Digitální kompetence chápeme jako průřezové klíčové kompetence, tj. kompetence, bez kterých není možné rozvíjet u dětí a žáků plnohodnotně další klíčové kompetence. Jejich základní charakteristikou je aplikace – využití digitálních technologií při nejrůznějších činnostech, při řešení nejrůznějších problémů. Z toho plyne i jejich proměnlivost v čase v závislosti na tom, jak se mění způsob a šíře využívání digitálních technologií ve společnosti a v životě člověka³.

S touto oblastí se ještě úzce pojí pojem **Informatické myšlení**, které je zjednodušeně řečeno schopností myslet jako informatik při řešení problémů. V mnoha oblastech se žáci učí použít hotové postupy řešení, v informatice se soustředí na samotnou schopnost hledání vlastního řešení a také na jeho efektivitu. Informaticky myslící člověk ve svém životě odhaluje rutinní postupy a snaží se je optimalizovat, aby mu nezabíraly tolik času, a automatizovat je tak, aby se místo nich mohl věnovat třeba rodině nebo koníčkům⁴.

Jedním z hlavních východisek je národní dokument [Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020](#), který definuje základní směry v této oblasti:

- nediskriminační přístup k digitálním vzdělávacím zdrojům,
- podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení žáků,
- podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení učitelů,
- budování a obnova digitální vzdělávací infrastruktury,
- inovační postupy, sledování, hodnocení a šíření jejich výsledků,
- systém podporující rozvoj škol v oblasti integrace digitálních technologií do výuky a do života školy,
- porozumění veřejnosti cílům a procesům integrace digitálních technologií do vzdělávání.

Na tento dokument navazuje Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, která se také bude zaměřovat na implementaci DT do výuky, posilování digitálních kompetencí u pedagogů a snižování nerovností a prevenci vzniku digitální propasti.

Když mluvíme o implementaci digitálních technologií do výuky a zvyšování digitálních kompetencí, máme tím na mysli vše výše zmíněné a to průřezově napříč celým vzdělávacím procesem. Je nutné si uvědomovat, že digitální technologie nestačí pouze používat, ale bude potřeba je chápat. Ve školách musíme vychovat nastupující generaci, která nebude pouze uživatelem, ale také tvůrcem našeho digitálního světa a bude se velice dobře orientovat v oblasti robotizace, programování a informatického myšlení. V dnešní digitální době je potřeba vědět, že digitální technologie transformují vlastně všechny obory a proto je plánována modernizace rámcových vzdělávacích programů (RVP), která s velkou pravděpodobností rozšíří požadavky na informační myšlení a digitální gramotnost. Do výuky informatiky by se tak měli dostat například základy programování, algoritmizace nebo i základy počítačových sítí. Klasická výuka tabulkových a textových procesorů tak bude muset ustoupit do jiných předmětů, kde tyto aplikace budou použity jako prostředek pro dosažení výukového cíle. Kromě jiného by inovace měla spočívat také v použití moderních výukových metod, individualizace, týmové spolupráce a podobně, což vede ke zvýšení nároků na pedagogy a celý manažerský proces vedení a řízení výchovně vzdělávacího procesu v každé škole.

Hlavní zjištění

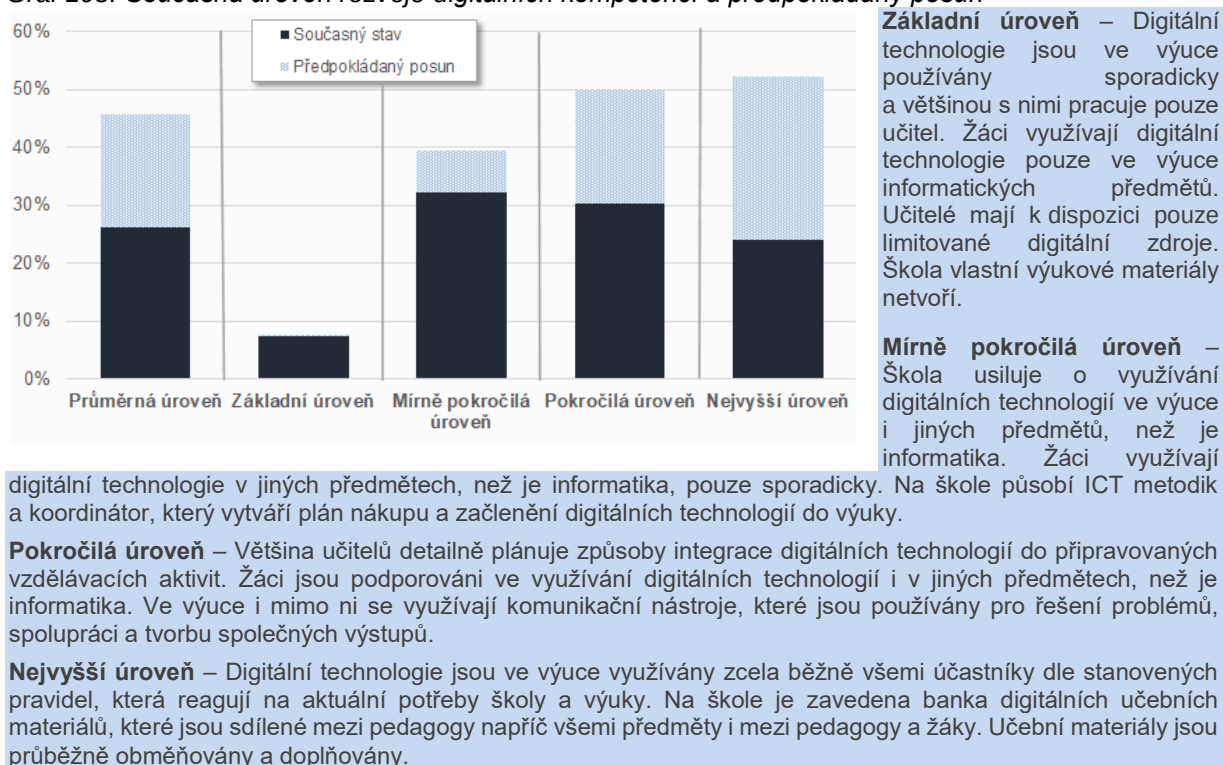
- V rámci rozvoje digitálních kompetencí škol v Jihočeském kraji jsou nejvíce rozvíjeny aktivity z mírně pokročilé úrovně, ve které na škole působí ICT metodik a koordinátor a škola usiluje o využívání digitálních technologií ve výuce i jiných předmětů, než je informatika. Výrazný podíl škol také rozvíjí sledovanou oblast na pokročilé úrovni, ve které učitelé plánují způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. V nižší míře jsou rozvíjeny aktivity patřící do nejvyšší úrovně. Ta se vyznačuje zavedením banky digitálních učebních materiálů, které se sdílejí napříč mezi pedagogy a žáky. V nejnižší míře jsou rozvíjeny aktivity spadající do základní úrovně, ve které jsou digitální technologie ve výuce využívány pouze sporadicky. Posun digitálních kompetencí školy předpokládají především v rámci nejvyšší úrovně, čímž deklarují, že digitální technologie ve výuce by měly být využívány zcela běžně pedagogy i žáky. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně.
- V rámci oblasti rozvoje digitálních kompetencí střední školy a vyšší odborné školy v největší míře využívají ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty. Velký podíl škol také motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT. Tři čtvrtiny škol podporují pedagogy k sebezvzdělávání v oblasti ICT a nastavují pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu. Na téměř dvou třetinách škol pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatečným vzděláním pedagogů na škole v oblasti ICT a nedostatkem financí nebo prostor pro organizování a vedení nepovinných předmětů. Více než dvě pětiny škol si stěžují také na nedostatečnou motivaci pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT nebo na nedostatečné softwarové vybavení školy. Srovnatelný podíl škol trápí nedostatečné prostory či vybavení školy a také to, že vyučující nejsou schopni vyřešit problémy s ICT bez výrazného omezení chodu výuky.
- Mezi opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, patří technická podpora (správa sítě, správa a údržba zařízení, aktualizace apod.) a vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou apod. Přibližně dvě třetiny škol by dále ocenily pořízení aplikací a jejich aktualizací a více než tři pětiny škol by ocenily vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi a vybavení ICT učeben a speciálních učeben, laboratoří a dílen digitálními technologiemi a multimediální technikou. Oproti předchozí vlně u většiny opatření klesla jejich potřeba.

10.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj digitálních kompetencí, školy v Jihočeském kraji nejvíce rozvíjí aktivity z mírně pokročilé úrovně (32 %), ve které na škole působí ICT metodik a koordinátor a škola usiluje o využívání digitálních technologií ve výuce i jiných předmětů, než je informatika. Velká část škol také rozvíjí sledovanou oblast na pokročilé úrovni (30 %), ve které učitelé plánují způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. V nižší míře jsou rozvíjeny aktivity patřící do nejvyšší úrovně (24 %). Ta se vyznačuje zavedením banky digitálních učebních materiálů, které se sdílejí napříč mezi pedagogy a žáky. V nejnižší míře jsou rozvíjeny aktivity spadající do základní úrovně (8 %), ve které jsou digitální technologie ve výuce využívány pouze sporadicky.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje digitálních kompetencí, školy plánují rozvoj činností především v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 28 %), čímž deklarují, že digitální technologie ve výuce by měly být využívány zcela běžně pedagogy i žáky. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 20 %). Již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 7 %) a žádný v případě základní úrovně.

Graf 105: Současná úroveň rozvoje digitálních kompetencí a předpokládaný posun

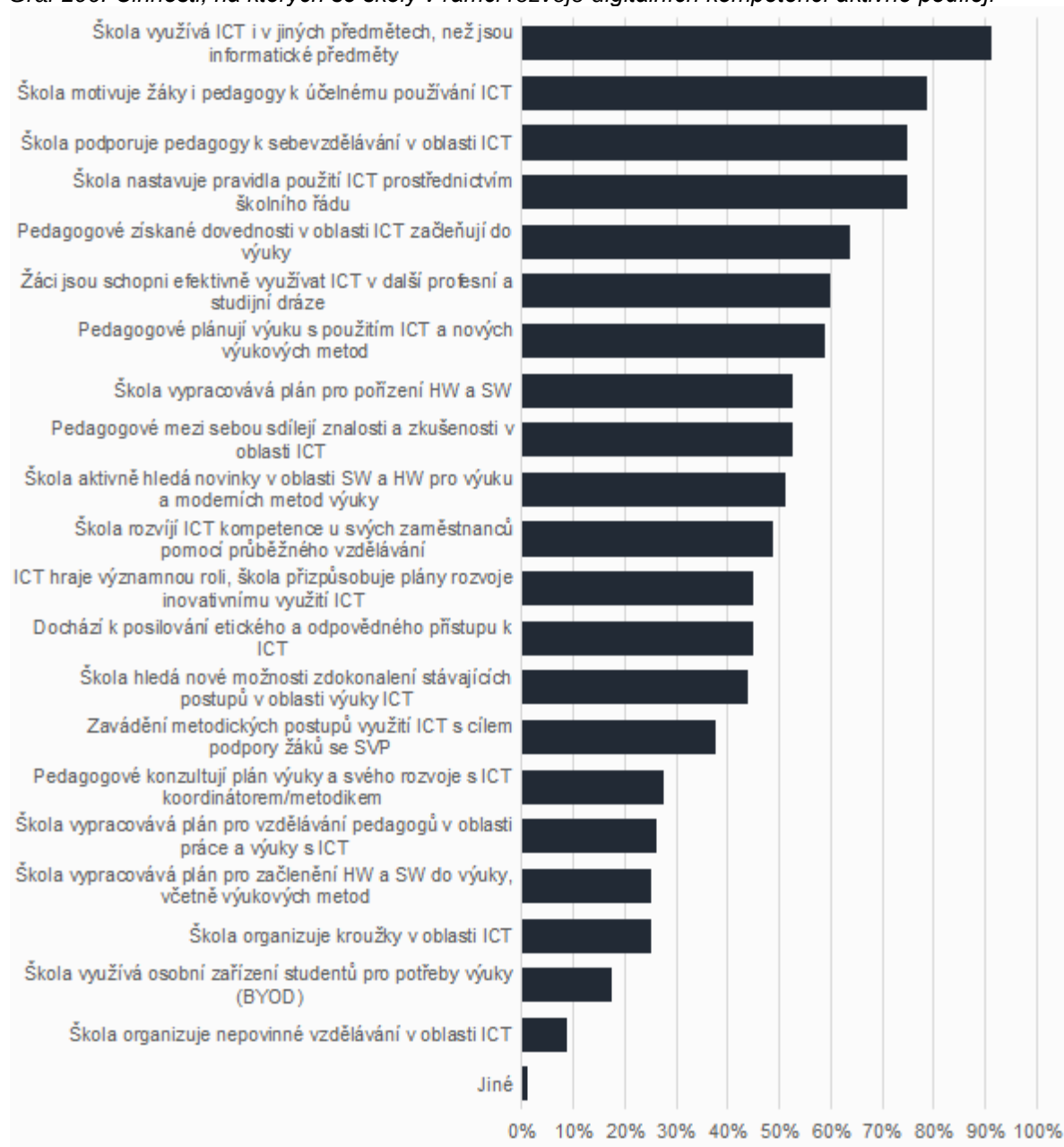
10.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti rozvoje digitálních kompetencí využívá nejvyšší podíl škol ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (91 %). Velký podíl škol také motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (79 %). Tři čtvrtiny škol podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT a nastavují pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu (shodně 75 %). Na téměř dvou třetinách škol pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (64 %). Na 60 % škol jsou žáci schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze. Ve srovnatelném podílu škol pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (59 %).

Více než polovina škol vypracovává plán pro pořízení HW a SW (53 %), aktivně hledá novinky v oblasti SW a HW pro výuku a moderní metody výuky (51 %), nebo jejich pedagogové mezi sebou sdílejí znalosti a zkušenosti v oblasti ICT (53 %). Více než dvě pětiny škol rozvíjí ICT kompetence u svých zaměstnanců pomocí průběžného vzdělávání (49 %), přizpůsobují plány rozvoje inovativnímu využití ICT (45 %), posilují etický a odpovědný přístup k ICT (45 %) a hledají nové možnosti zdokonalení stávajících postupů v oblasti výuky ICT (44 %). Téměř dvě pětiny škol zavádí metodické postupy využití ICT s cílem podpory žáků se SVP (38 %).

Na ostatní aktivity se zaměřuje významně méně škol. Na 28 % škol pedagogové konzultují plán výuky a svého rozvoje s ICT koordinátorem/metodikem. Zhruba čtvrtina škol vypracovává plán pro vzdělávání pedagogů v oblasti práce a výuky s ICT (26 %), vypracovává plán pro začlenění HW a SW do výuky, včetně výukových metod a organizuje kroužky v oblasti ICT (shodně 25 %). Necelá pětina škol využívá osobní zařízení studentů pro potřeby výuky (18 %) a desetina organizuje nepovinné vzdělávání v oblasti ICT (9 %).

Graf 106: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje digitálních kompetencí aktivně podílejí

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

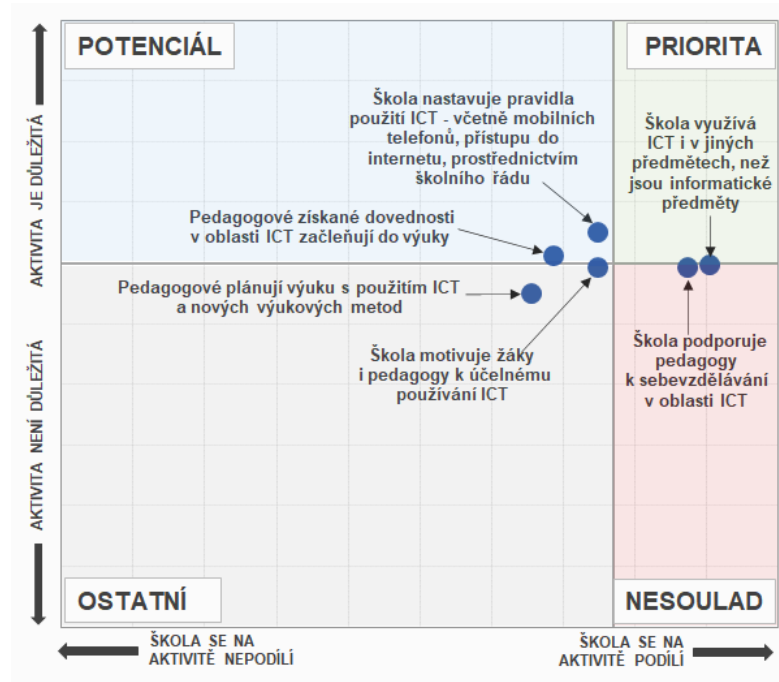
10.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti rozvoje digitálních kompetencí v největší míře využívají ICT v jiných předmětech, než jsou předměty informatické (91 %). Celkem 88 % středních odborných učilišť podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT. Tři čtvrtiny škol motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT, nebo nastavují pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu, a to včetně mobilních telefonů a přístupu do internetu (shodně 75 %). Na celkem 69 % učilišť pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky. A na dvou třetinách SOU plánují pedagogové výuku s použitím ICT a nových výukových metod (66 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, nejvýše učiliště hodnotila nastavování pravidel užívání ICT ve škole prostřednictvím školního řádu a začleňování dovedností, které pedagogové získali v oblasti ICT, do výuky. Tyto aktivity jsou hodnoceny jako

nejdůležitější, ale zmiňovány jsou méně často, což představuje pro střední odborná učiliště potenciál k rozvoji digitálních kompetencí.

Graf 107: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

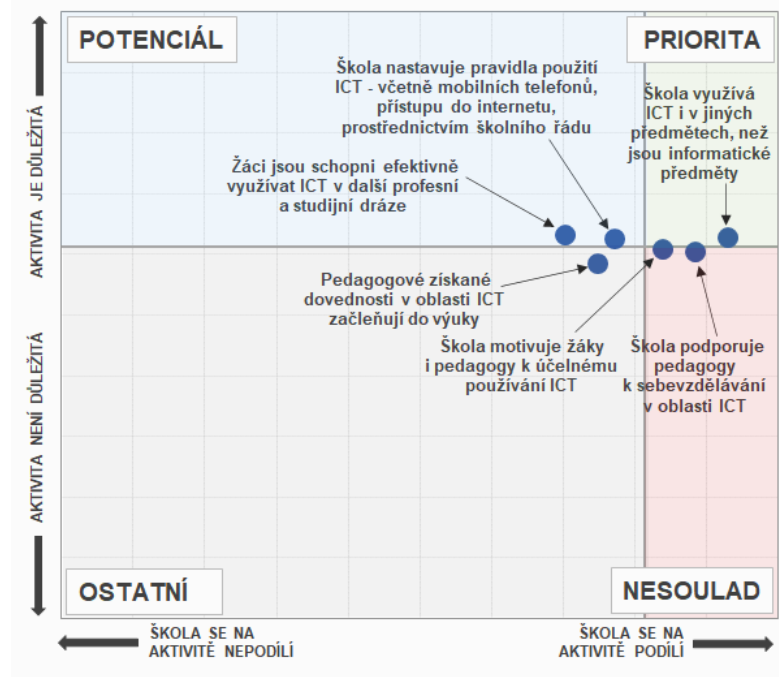

Nejčastěji střední odborná učiliště rozvíjí sledovanou oblast prostřednictvím využívání ICT i v jiných předmětech než v informatických a podporou pedagogů v sebevzdělávání v oblasti ICT. Z hlediska důležitosti však tyto činnosti hodnotí těsně pod průměr, což působí mírný nesoulad.

Ostatní aktivity na SOU jsou ve sledované oblasti prováděny méně často a z hlediska důležitosti ve srovnání s ostatními činnostmi jsou hodnoceny podprůměrně.

Střední odborné školy pro rozvoj digitálních kompetencí nejčastěji využívají ICT i v jiných než informatických předmětech (93 %). Na většině škol podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (89 %) a motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (84 %). Na více než třech čtvrtinách škol jsou nastaveny pravidla použití ICT - včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu, prostřednictvím školního řádu (77 %). Na přesně třech čtvrtinách škol potom pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (75 %). Na více než dvou třetinách středních odborných škol jsou žáci schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze (70 %).

Graf 108: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

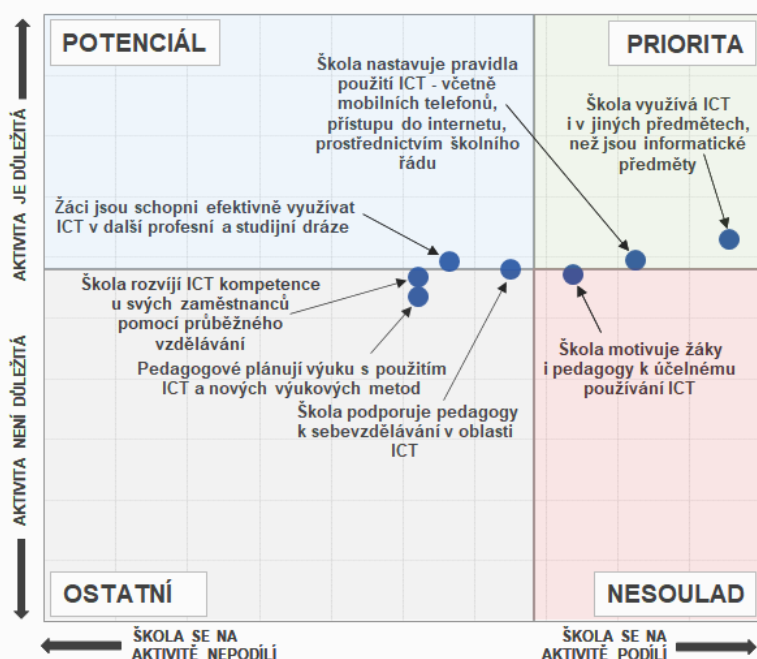
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje digitálních kompetencí představuje prioritu středních odborných škol využívání ICT i v jiných než informatických předmětech. Tato činnost je školami realizována nejčastěji a je jí přikládána vysoká důležitost.

Pro střední odborné školy je také nadprůměrně důležité nastavení pravidel použití ICT prostřednictvím školního řádu a schopnost žáků efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze. Tyto činnosti jsou pro školy důležité, ale věnují se jim méně často. Představují proto potenciál k rozvoji sledované oblasti.

Často se SOŠ věnují také podpoře pedagogů k sebevzdělávání v oblasti ICT a motivaci žáků i pedagogů k používání ICT. Tyto činnosti jsou však pro školy podprůměrně důležité, což působí nesoulad.

Gymnázia v rámci rozvoje digitálních kompetencí nejčastěji využívají ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (96 %). Významná část gymnázií nastavuje pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu (83 %). Přibližně tři čtvrtiny gymnázií motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (74 %). Téměř dvě třetiny gymnázií podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (65 %). Více než polovina gymnázií se soustředí na to, aby žáci byli schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze (57 %). Na nadpolovičním podílu gymnázií pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod a rozvíjí ICT kompetence u svých zaměstnanců pomocí průběžného vzdělávání (shodně 52%).

Graf 109: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Prioritou pro gymnázia v oblasti rozvoje digitálních kompetencí je využití ICT i v jiných předmětech než informatických a nastavení pravidel použití ICT prostřednictvím školního řádu. Tyto aktivity gymnázia realizují nadprůměrně často a přisuzují jim také vysokou důležitost.

Další častou aktivitou je motivace žáků a pedagogů k účelnému použití ICT. Této činnosti ale školy přisuzují podprůměrnou důležitost, tudíž vytváří nesoulad.

Méně častými, ale nadprůměrně hodnocenými činnostmi jsou podpora pedagogů k sebevzdělávání v oblasti ICT a rozvíjení schopnosti žáků efektivně využívat ICT v další

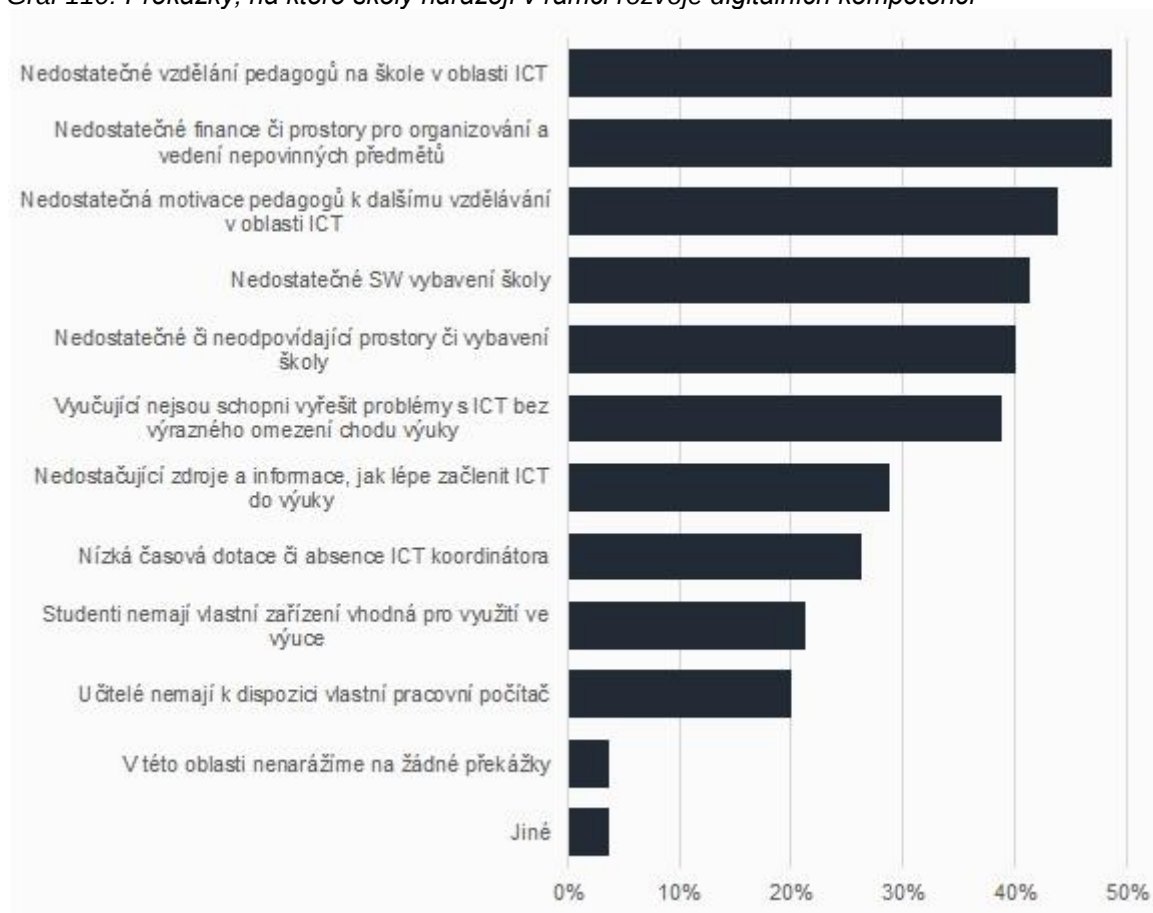
profesní a studijní dráze. Představují proto pro gymnázia potenciál k rozvoji oblasti digitální gramotnosti.

10.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj digitálních kompetencí na středních a vyšších odborných školách v Jihočeském kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečným vzděláním pedagogů na škole v oblasti ICT a nedostatkem financí nebo prostor pro organizování a vedení nepovinných předmětů (shodně 49 %). Více než dvě pětiny škol si stěžují na nedostatečnou motivaci pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT (44 %) na nedostatečné SW vybavení školy (41 %). Srovnatelný podíl škol trápí nedostatečné prostory či vybavení školy (40 %) a také to, že vyučující nejsou schopni vyřešit problémy s ICT bez výrazného omezení chodu výuky (39 %).

Již nižší podíl škol se potýká s nedostačujícími zdroji a informacemi o tom, jak lépe začlenit IT do výuky (29 %). Zhruba čtvrtina škol se setkává s nízkou časovou dotací či absencí IT koordinátora (26 %). Přibližně pětina škol naráží na to, že studenti nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce (21 %) a učitelé nemají k dispozici vlastní pracovní počítač (20 %). Celkem 4 % škol se v rozvoji digitálních kompetencí nepotýká s žádnými překážkami.

Graf 110: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje digitálních kompetencí

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

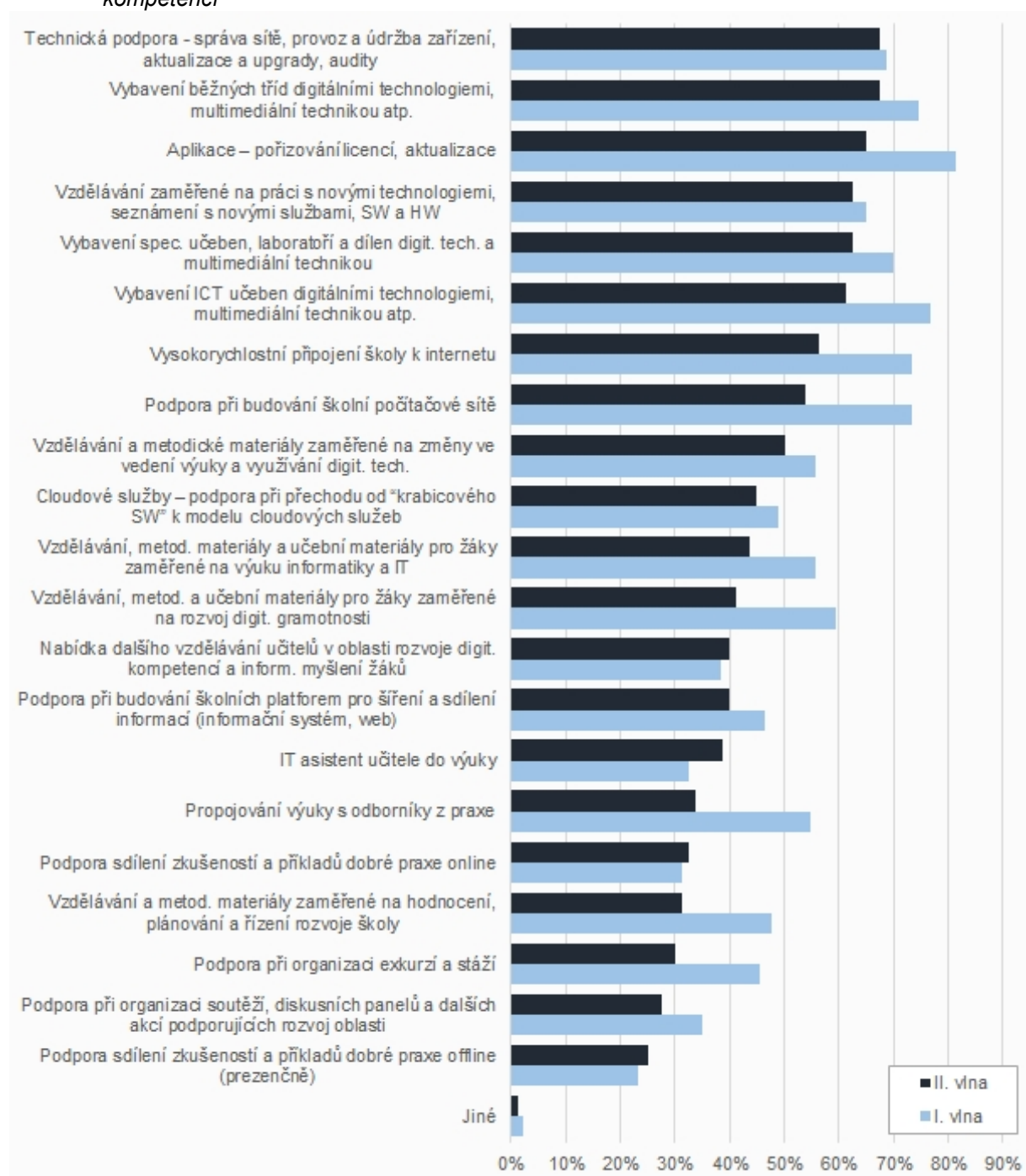
10.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti rozvoje digitálních kompetencí by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohla technická podpora (správa sítě, správa a údržba zařízení, aktualizace apod.) a vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou apod. (shodně 68 %). Přibližně dvě třetiny škol by ocenily pořízení aplikací a jejich aktualizací (65 %). Více než tři pětiny škol by také ocenily vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi a vybavení speciálních učeben, laboratoří a dílen digitálními technologiemi a multimediální technikou (shodně 63 %) a také vybavení ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou (61 %).

Více než polovina škol potřebuje vysokorychlostní připojení školy k internetu (56 %) a podporu při budování školní počítačové sítě (54 %). Přesně polovina škol potřebuje metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky a využívání digitální technologie (50 %). Alespoň dvě pětiny škol by ocenily podporu při přechodu ke cloudovým službám (45 %), vzdělávání, metodické materiály a učební materiály pro žáky zaměřené na výuku informatiky a IT (44%) a vzdělávání, metodické a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti (41 %).

Přesně dvě pětiny škol potom potřebují nabídku dalšího vzdělávání učitelů v oblasti rozvoje digitálních kompetencí a informatického myšlení žáků a podporu při budování nových platforem pro šíření a sdílení informací (40 %). Srovnatelný podíl škol by ocenil IT asistenta učitele do výuky (39 %). Přibližně třetina škol by pomohlo propojování výuky s odborníky z praxe (34 %) a podpora sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (33 %). Celkem 31 % škol by ocenilo vzdělávání a metodické materiály zaměřené na hodnocení, plánování a řízení rozvoje školy a 30 % škol podporu při organizaci exkurzí a stáží. Více než čtvrtina škol by ocenila podporu při organizaci soutěží, diskusních panelů a dalších akcí podporujících rozvoj oblasti (28 %) a podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe offline (25 %).

Graf 111: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje digitálních kompetencí

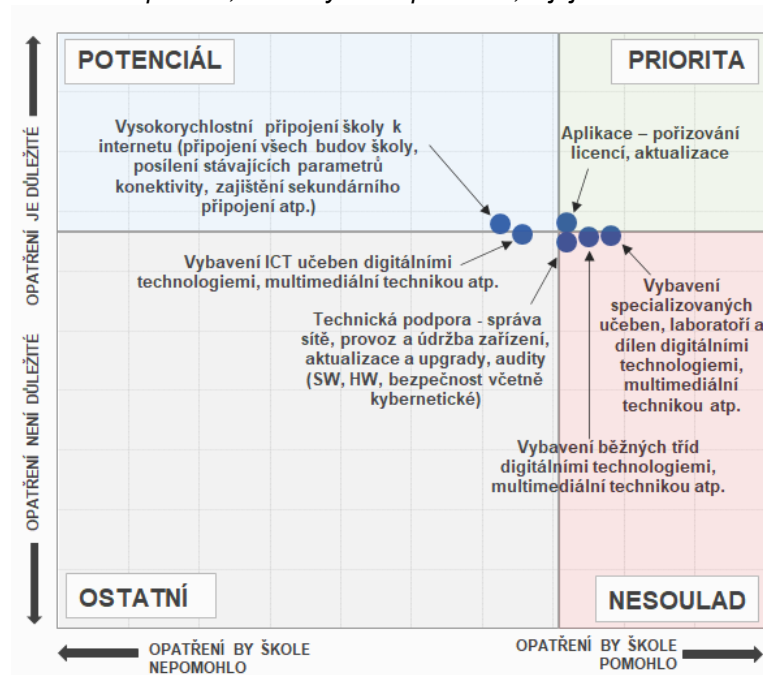
Oproti roku 2015/2016 školy u většiny opatření pokles podíl škol, které jednotlivá opatření potřebují. Nejnižší pokles nastal u propojování výuky s odborníky z praxe (pokles o 21 p. b.), podpory při budování školní počítačové sítě (pokles o 20 p. b.), vzdělávání, metodických materiálů a učebních materiálů pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti (pokles o 18 p. b.) a vysokorychlostního připojení školy k internetu (pokles o 17 p. b.). Mírně vzrostl hlavně podíl škol, který by ocenil IT asistenta učitele do výuky (nárůst o 6 p. b.).

10.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště nejčastěji potřebují vybavení specializovaných učeben digitálními technologiemi (78 %) a vybavení a běžných tříd digitálními technologiemi (75 %). Velký podíl SOU by ocenil také pořizování licencí aplikací a jejich aktualizace a technickou podporu – správa sítě, provoz

a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audit (shodně 72 %). Zhruba dvě třetiny učilišť by ocenily vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou (66 %) a vysokorychlostní připojení školy k internetu (63 %).

Graf 112: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Prioritou v rámci rozvoje digitálních kompetencí je pro SOU pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace. Toto opatření učiliště zmiňují nejčastěji a přisuzují mu i vysokou důležitost.

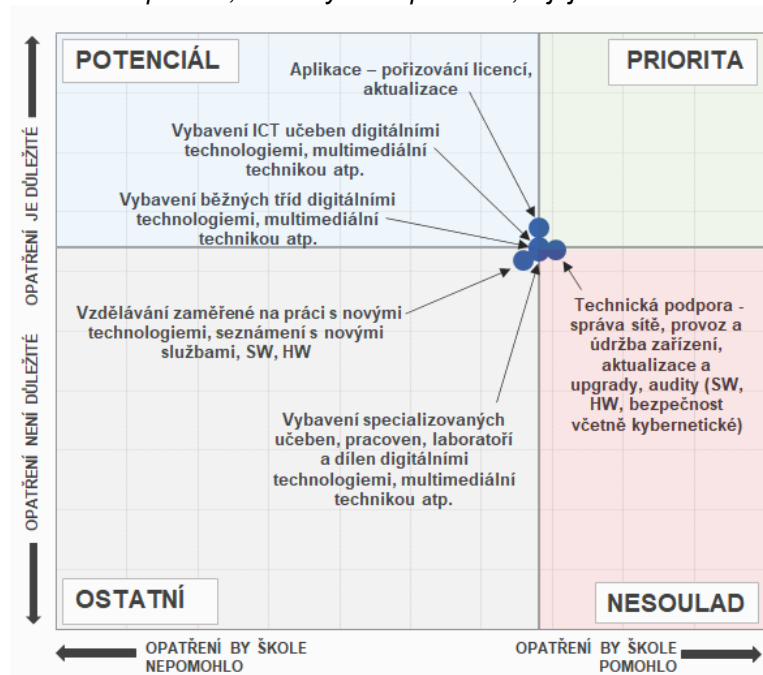
Další často zmiňovaná opatření jsou ve srovnání s ostatními hodnocena podprůměrně, což působí nesoulad. Jedná se o vybavení běžných a specializovaných tříd a učeben digitálními technologiemi a technickou podporu.

Výrazně méně často učiliště zmiňují potřebu vysokorychlostního připojení školy k internetu. Přičemž toto opatření je hodnoceno nadprůměrně

důležitě a představuje tak pro školy potenciál k rozvoji sledované oblasti.

Střední odborné školy v největší míře potřebují technickou podporu (70 %), pořízení licencí aplikací a jejich aktualizací, vybavení běžných tříd, specializovaných učeben i ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou (shodně 68 %). Dvě třetiny škol potřebují vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW apod. (66 %).

Graf 113: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

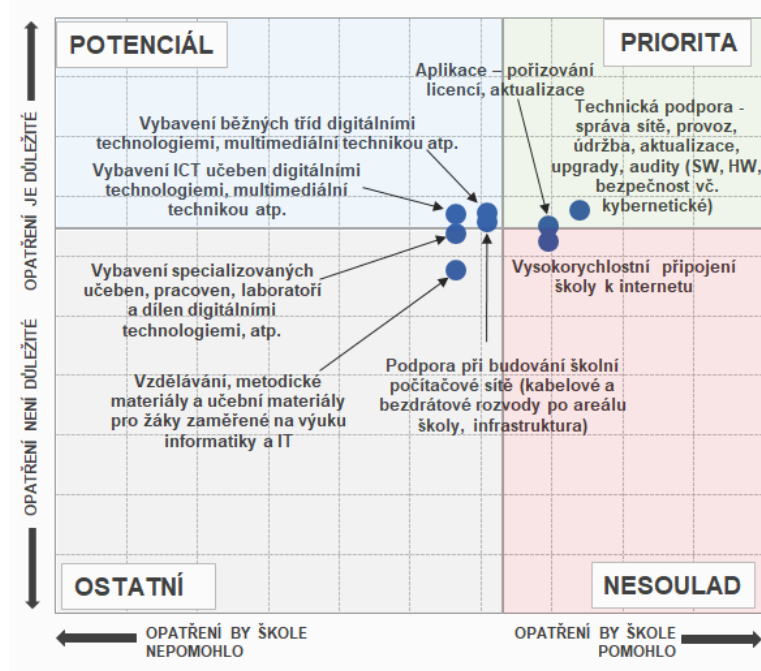
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje digitálních kompetencí se žádná opatření neřadí mezi priority SOŠ. Nejčastěji zmiňované opatření, technická podpora, je zároveň hodnoceno mírně podprůměrně. To působí nesoulad.

Také ostatní opatření se pohybují kolem průměru, jak z hlediska četnosti, tak i hodnocení významu a představují tedy určitý potenciál. Nejvýše je hodnoceno pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace.

Za nejméně důležité opatření je považováno vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi.

Gymnázia uvedla, že by jim v rozvoji digitálních kompetencí nejčastěji pomohla technická podpora (74 %), vysokorychlostní připojení k internetu a pořizování licencí pro aplikace (shodně 70 %). Celkem 61 % gymnázií by potřebovalo podporu při budování školní počítačové sítě. Velmi často se gymnázia vyslovovala pro vybavení běžných učeben (61 %), ICT učeben (57 %) a specializovaných učeben (57 %) digitálními technologiemi a multimediální technikou. Celkem 57 % gymnázií se vyslovilo také pro vzdělávání, metodické materiály a učební materiály pro žáky zaměřené na výuku informatiky.

Graf 114: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Prioritami pro gymnázia v rozvoji digitálních kompetencí jsou technická podpora a pořizování aplikací. Tato opatření gymnázia zmiňují nejčastěji a přisuzují jim také vysokou důležitost.

Méně důležité opatření, které však školy vyžadují často, je vybavení školy vysokorychlostním připojením k internetu. To představuje pro gymnázia nesoulad.

Vybavení ICT učeben a běžných tříd digitálními technologiemi a podpora při budování školní počítačové sítě jsou pro gymnázia opatření s potenciálem pro rozvoj digitálních kompetencí. Tato opatření by ocenil nižší podíl gymnázií, ale jsou považována za

nadprůměrně důležitá.

10.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje digitálních kompetencí“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje digitálních kompetencí* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje digitálních kompetencí*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje digitálních kompetencí*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje digitálních kompetencí na SOU

Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučovými předměty. Internetové připojení je k dispozici v celé budově školy. (50 % škol)

Minimálně jedním připojeným počítačem s dataprojektorem či interaktivní tabulí je vybavena většina učeben. Internetové připojení je k dispozici ve vyhrazených částech školy. (47 % škol)

Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky. (47 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Učitelé mají zásobu ověřených nekomerčních či komerčních digitálních výukových materiálů k podpoře výuky a opakovaně je používají. Příležitostně tvoří vlastní výukové materiály. (44 % škol)

Škola umožňuje alespoň v omezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (41 % škol)

Škola umožňuje v neomezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (38 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci rozvoje digitálních kompetencí realizují

- Škola využívá ICT i v jiných předmětech, než jsou infromatické předměty (91 % škol)
- Škola podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (88 % škol)
- Škola motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (75 % škol)
- Škola nastavuje pravidla použití ICT - včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu, prostřednictvím školního řádu (75 % škol)
- Pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (69 % škol)
- Pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (66 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT (50 % škol)
- Vyučující nejsou schopni vyřešit problémy s ICT bez výrazného omezení chodu výuky (50 % škol)
- Nedostatečná motivace pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT (41 % škol)
- Nedostatečné či neodpovídající prostory či vybavení školy (41 % škol)
- Nedostatečné finance či prostory pro organizování a vedení nepovinných předmětů (38 % škol)
- Nedostatečné SW vybavení školy (38 % škol)
- Nízká časová dotace či absence ICT koordinátora (38 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (78 % škol)
- Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (75 % škol)
- Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a uprady, audit (SW, HW, bezpečnost včetně kybernetické) (72 % škol)
- Aplikace – pořizování licencí, aktualizace (72 % škol)
- Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (66 % škol)
- Vysokorychlostní připojení školy k internetu (připojení všech budov školy, posílení stávajících parametrů konektivity, zajištění sekundárního připojení atp.) (63 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje digitálních kompetencí stanovila SOU

Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučovými předměty. Internetové připojení je k dispozici v celé budově školy. (84 % škol)

Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky. (63 % škol)

Ve výuce i mimo ní jsou vytvářeny výukové materiály, které jsou prezentované a sdílené mezi pedagogy. (59 % škol)

Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. (69 % škol)

Plán pořizování ICT a začleňování do výuky je významný pro vizi školy a je plně zahrnut do koncepce rozvoje školy. Škola má propracovanou politiku nákupu potřebných licencí pro použití učitelů i žáků nejen v prostorách školy. (59 % škol)

Učitelé se systematicky vzdělávají v oblasti digitálních technologií. Poznatky začleňují do výuky a předávají své znalosti a příklady dobré praxe svým kolegům. (59 % škol)

Většina učitelů detailně plánuje způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. Žáci jsou podporováni ve využívání digitálních technologií i v jiných předmětech, než je informatika. (59 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje digitálních kompetencí na SOŠ

Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučovými předměty. Internetové připojení je k dispozici v celé budově školy. (50 % škol)

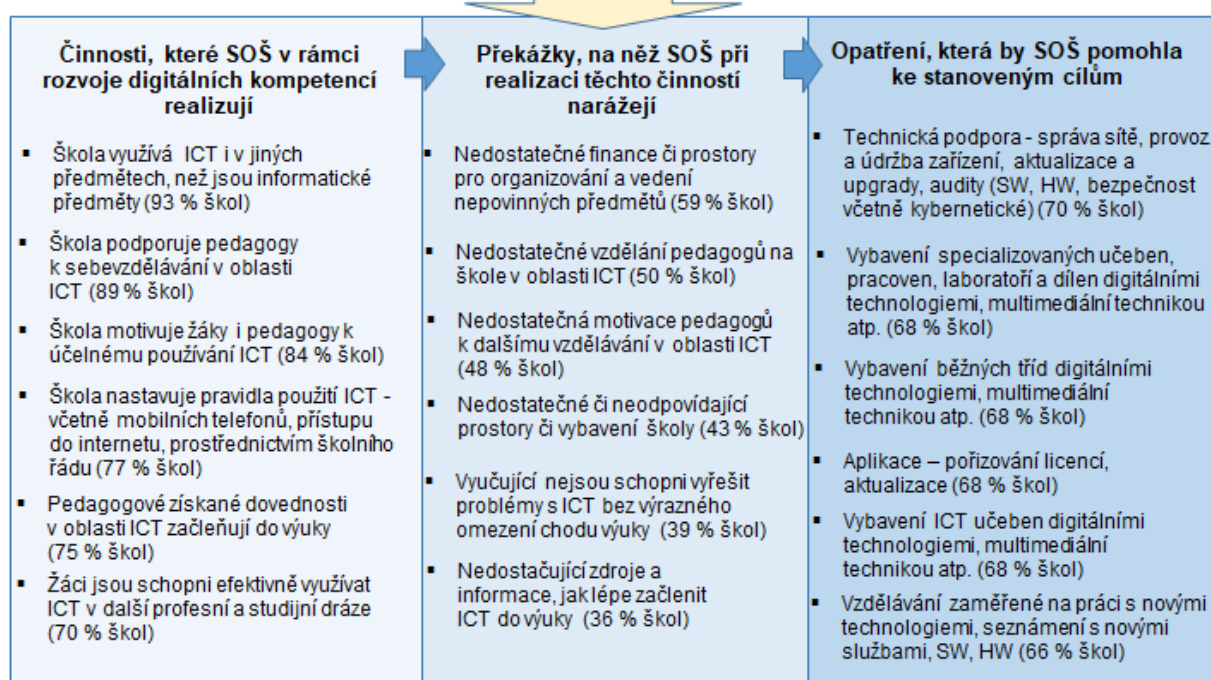
Škola umožňuje alespoň v omezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (45 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Ve výuce i mimo ni jsou vytvářeny výukové materiály, které jsou prezentované a sdílené mezi pedagogy. (43 % škol)

Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky. (43 % škol)

Většina učitelů detailně plánuje způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. Žáci jsou podporováni ve využívání digitálních technologií i v jiných předmětech, než je informatika. (41 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje digitálních kompetencí stanovily SOŠ

Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučovými předměty. Internetové připojení je k dispozici v celé budově školy. (89 % škol)

Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. (75 % škol)

Ve výuce i mimo ni jsou vytvářeny výukové materiály, které jsou prezentované a sdílené mezi pedagogy. (64 % škol)

Škola umožňuje v neomezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (64 % škol)

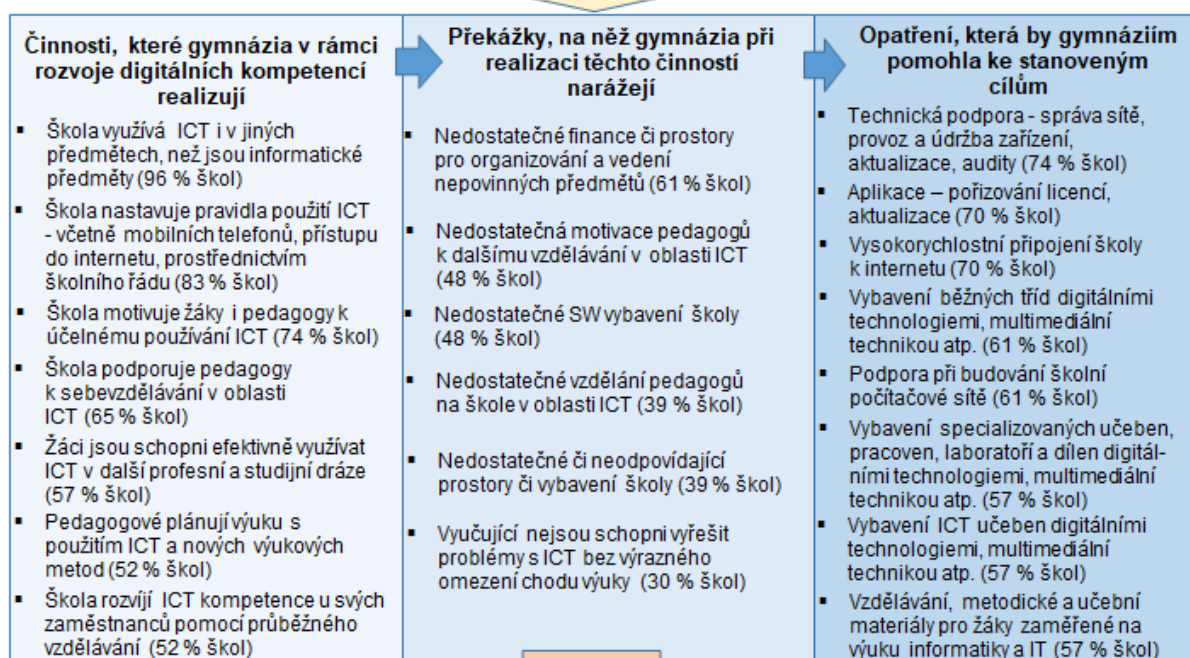
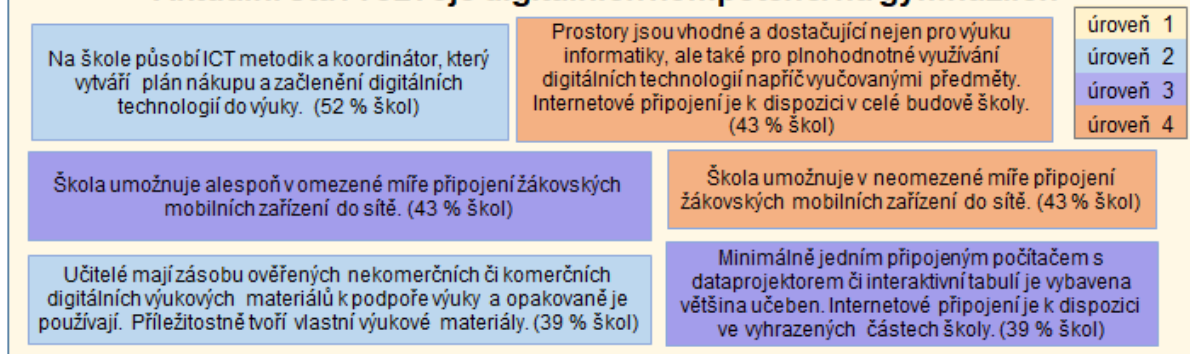
Plán pořizování ICT a začleňování do výuky je významný pro vizi školy a je plně zahrnut do koncepce rozvoje školy. Škola má zpracovanou politiku nákupu potřebných licencí pro použití učitelů i žáků nejen v prostorách školy. (64 % škol)

Učitelé se systematicky vzdělávají v oblasti digitálních technologií a to nejen v rámci DVPP, ale také prostřednictvím sebevzdělávání. Poznatky začleňují do výuky a předávají své znalosti a příklady dobré praxe svým kolegům. (61 % škol)

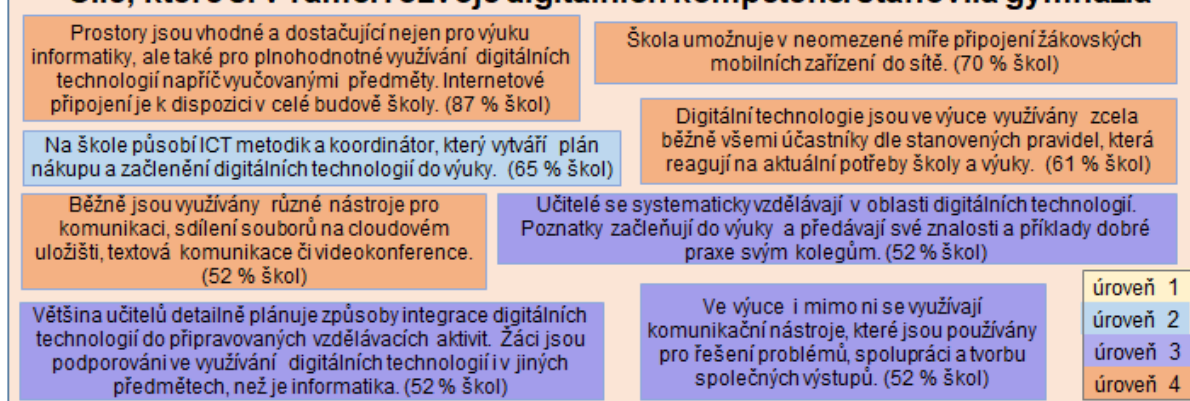
úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje digitálních kompetencí na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje digitálních kompetencí stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

11 Podpora rozvoje matematické gramotnosti v Jihočeském kraji

Rada Evropské unie v Doporučení z května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení doporučuje zaměřit vzdělávání na rozvoj kompetencí, a to jak žáků, tak učitelů. **Gramotnosti** jsou podmínkou pro získání **klíčových kompetencí** i pro **dosažení důležitých cílů vzdělávání a odborné přípravy**. Rozvoj gramotností je základem pro další učení i pro uplatnění na měnícím se pracovním trhu a je potřebné rozvíjet je **průřezově napříč vzdělávacími obory**.

Jedním z cílů Strategického rámce evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020) je šířit osvědčené postupy týkající se **schopnosti žáků porozumět psanému textu** a vypracovat závěry, jak zlepšit gramotnost v celé EU, **zlepšit znalosti z matematiky a přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy**. A rovněž více zohledňovat klíčové průřezové kompetence ve vzdělávacích oblastech, hodnocení a kvalifikacích.

Koncept gramotností má ústřední místo také v **šetření PISA**, které se užívá i v českém prostředí. Důležitým charakteristickým rysem projektu PISA je pravidelné zjišťování nabytých dovedností a vědomostí, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro úspěšné zapojení žáků do reálného konkurenčního prostředí a budou pro ně výhodou v dalším vzdělávání i na trhu práce. Záměrem není zkoumat, jak žáci dovedou reprodukovat získané vědomosti, ale **jak dokáží v úlohách vytvořených na základě rozmanitých situací běžného života využít své schopnosti a osvojené dovednosti**.

V návaznosti na výše uvedené je tak cílem oblasti intervence Čtenářská a matematická gramotnost podporovat **systematický rozvoj gramotnosti ve školách** a tím přispívat k lepšímu uplatnění žáků v dalším vzdělávání a na pracovním trhu. Díky funkční schopnosti pracovat s texty a dokumenty, porozumět jim, zužitkovat získané informace, aplikovat získaný matematický aparát na úlohy z běžného života, přemýšlet v souvislostech a návaznostech, zaujmout postoj a sdílet a formulovat vlastní myšlenky mohou žáci zažít úspěch nejen ve škole, ale samozřejmě v práci a osobním i veřejném životě.

Matematická gramotnost ve smyslu schopnosti praktického uplatnění znalostí v rozmanitých životních situacích umožňuje **používat a interpretovat matematiku v různých kontextech** a pomáhá uvědomit si, jako roli matematika v životě jedince a celé společnosti hraje.

Matematická gramotnost spočívá v (1) **potřebě** jedince opakovaně **zažívat radost** z úspěšně vyřešené úlohy, pochopení nového pojmu, vztahu, argumentu nebo situace a v důvěře ve vlastní schopnosti, (2) **porozumění** různým typům **matematického textu**, (3) schopnosti získávat a třídit zkušenosti pomocí **vlastní manipulativní a badatelské činnosti**, (4) zobecňování získaných zkušeností a objevování zákonitostí, (5) **tvoření modelů** a protipříkladů a dovednosti vhodně argumentovat, (6) **schopnosti účinně pracovat s chybou** jako podnětem k hlubšímu pochopení zkoumané problematiky, (7) **individuálně i v diskuzi analyzovat** procesy, pojmy, vztahy a situace v oblasti matematiky, (8) **vytvářet systém** v pojmech a souvislostech mezi nimi a (9) pohotově **používat početní dovednosti**. V neposlední řadě je matematická gramotnost také dovedností užívat různé pomůcky a nástroje (včetně digitálních), které mohou při matematické činnosti pomoci, a to s vědomím hranic jejich možností.

Podstatnou podmínkou rozvoje matematické gramotnosti žáků je překročit hranice hodin matematiky a rozvíjet ji napříč předměty a tím i efektivněji posilovat jejich kompetence nezbytné pro **samostatné řešení problémů a správné usuzování a rozhodování**.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti školy v Jihočeském kraji realizují největší množství aktivit na podporu matematické gramotnosti pouze v rámci výuky matematiky, tedy především v rámci základní úrovně. Ve větším míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy rozvoj matematické gramotnosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit a na škole působí koordinátor pro matematickou gramotnost. V malé míře školy v Jihočeském kraji realizují také aktivity spadající do pokročilé úrovně, kdy na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. V nejmenší míře školy realizují aktivity patřící do nejvyšší úrovně, kdy má škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje matematické gramotnosti a pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi

učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje matematické gramotnosti do jejich předmětů.

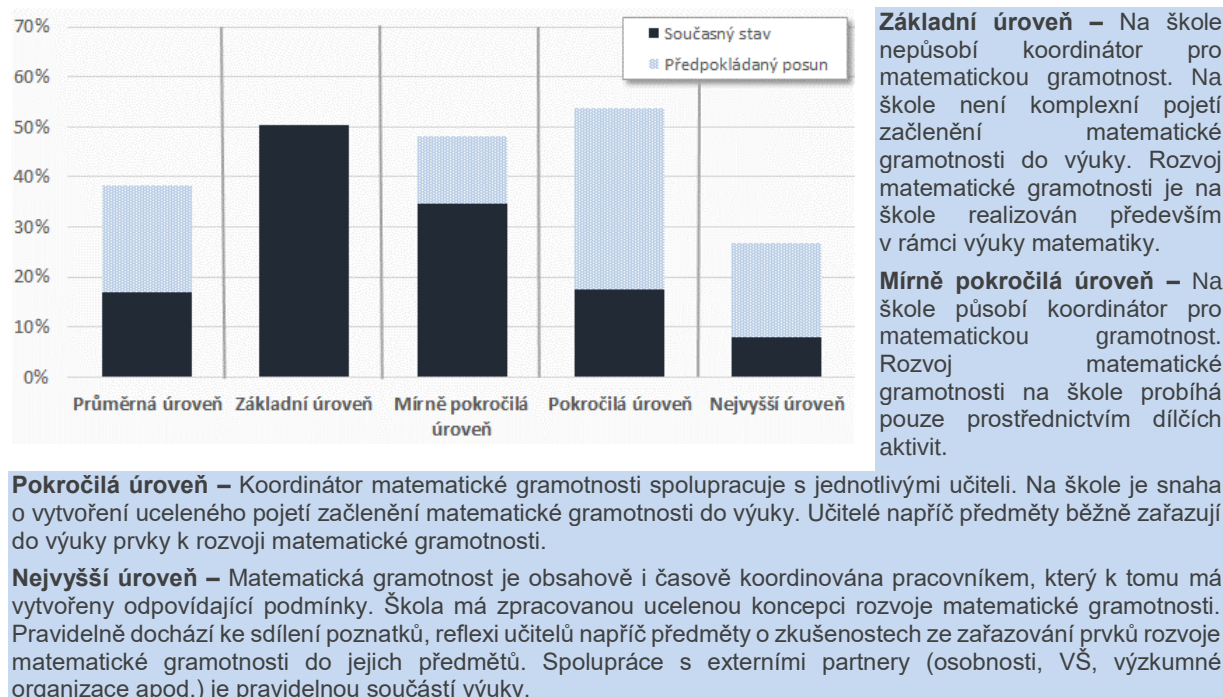
- Školy v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti v největší míře předkládají žákům úlohy, které vychází ze situací reálného života, a úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (zejména SOU a SOŠ). Gymnázia jako nejčastější aktivitu uvádějí zapojování žáků do soutěží či olympiád. Ve větší míře školy poskytují konzultace pro žáky (gymnázia, SOŠ i SOU), a vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (gymnázia, SOU i SOŠ). SOU i SOŠ dále častěji uvedly, že jejich žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení, a také, že zajišťují další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků. Gymnázia ve větší míře také využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti a motivují žáky k rozvoji matematické gramotnosti.
- Střední a vyšší odborné školy v kraji často narážejí na překážky, které omezují rozvoj matematické gramotnosti. Nejčastěji se školy potýkají s nedostatečnými znalostmi matematiky žáků ze ZŠ a s nedostatečnou motivací žáků k rozvoji matematické gramotnosti. Za problém považují i nastavení maturitní zkoušky z matematiky, která nesměřuje k rozvoji matematické gramotnosti. Dále poukazují na chybějící strategie rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni, na nedostatek finančních prostředků na realizaci mimotřídních aktivit, velkou administrativní zátěž spojená se získáváním finančních prostředků i příliš nízkou časovou dotací na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů v této oblasti, jsou především finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty. Podle škol by dalším vhodnými opatřeními byly prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) a výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí. Oproti roku 2015/2016 je výrazný nárůst patrný u tří opatření, a to jsou prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP, prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží a metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje. Pokles lze pak pozorovat především u opatření týkajících se nákupu učebních pomůcek a literatury pro potřeby školy, výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí, nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky a nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, včetně využití digitálních technologií.

11.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu rozvoje matematické gramotnosti na školách v Jihočeském kraji, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity na podporu matematické gramotnosti pouze v rámci výuky matematiky, tedy především v rámci základní úrovně (50 %). V menší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (35 %), kdy rozvoj matematické gramotnosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit a na škole působí koordinátor pro matematickou gramotnost. V malé míře školy v Jihočeském kraji realizují také aktivity spadající do pokročilé úrovně (18 %), kdy na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Spíše výjimečně školy realizují i aktivity patřící do nejvyšší úrovně (8 %), kdy má škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje matematické gramotnosti a pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje matematické gramotnosti do jejich předmětů.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, školy plánují zejména rozvoj činností v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 36 %) a deklarují tedy snahu o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 19 %) i do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 14 %).

Graf 115: Současná úroveň podpory rozvoje matematické gramotnosti a předpokládaný posun

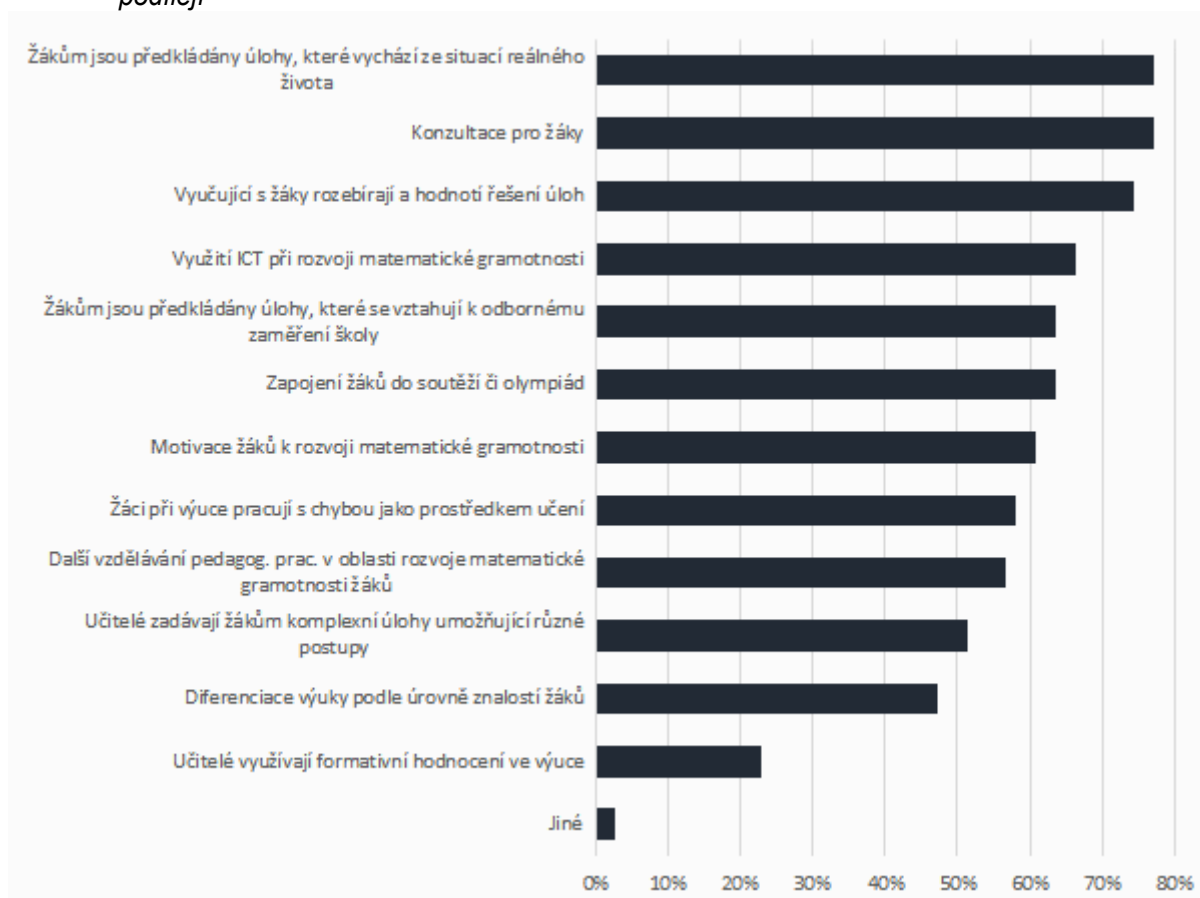

11.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti střední a vyšší odborné školy v největší míře poskytují konzultace pro žáky (77 %) a jejich žákům jsou předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života (77 %). Téměř tři čtvrtiny škol uvádějí, že vyučující s žáky rozebírají a hodnotí řešení úloh. Školy dále často využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti (66 %), zapojují žáky do soutěží či olympiád (64 %) a předkládají žákům úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (64 %).

O něco méně škol cíleně motivuje žáky k rozvoji matematické gramotnosti (61 %). Dále školy uvádějí, že jejich žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (58 %), zajišťují další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (57 %), jejich učitelé zadávají žákům komplexní úlohy umožňující různé postupy (51 %) a diferencují výuku podle úrovně znalostí žáků (47 %). Pouze malý podíl škol uvádí, že jejich učitelé využívají formativní hodnocení ve výuce (23 %).

Graf 116: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti aktivně podílejí

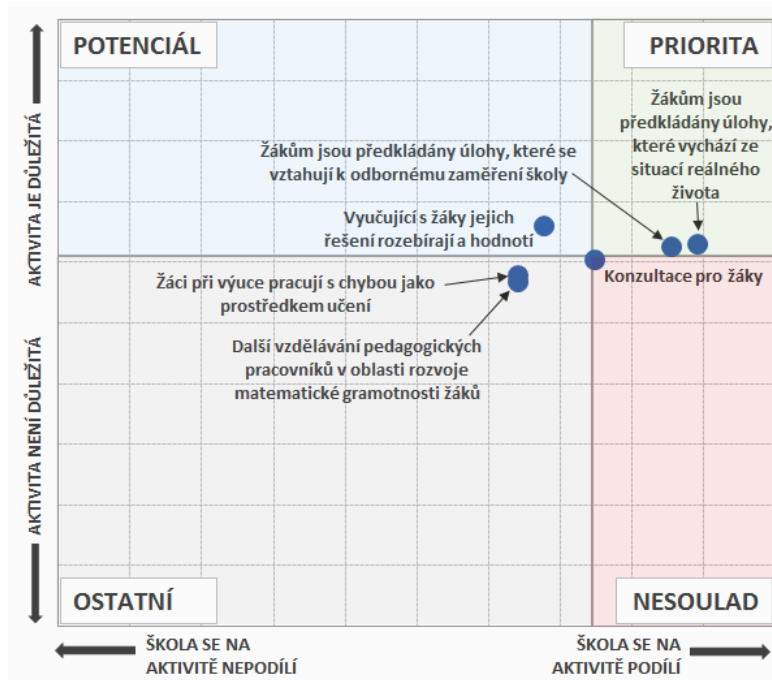
Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

11.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v kraji v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti v největší míře předkládají žákům úlohy, které vychází ze situací reálného života (89 %), a úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (86 %). Tři čtvrtiny škol poskytují konzultace pro žáky. Relativně velký podíl škol dále uvádí, že vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (68 %), jejich žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (64 %) a zajišťují další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (64 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je předkládání žákům úloh, které vychází ze situací reálného života, a úloh, které se vztahují k odbornému zaměření školy. Tyto aktivity střední odborná učiliště zmiňují nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají relativně velký význam.

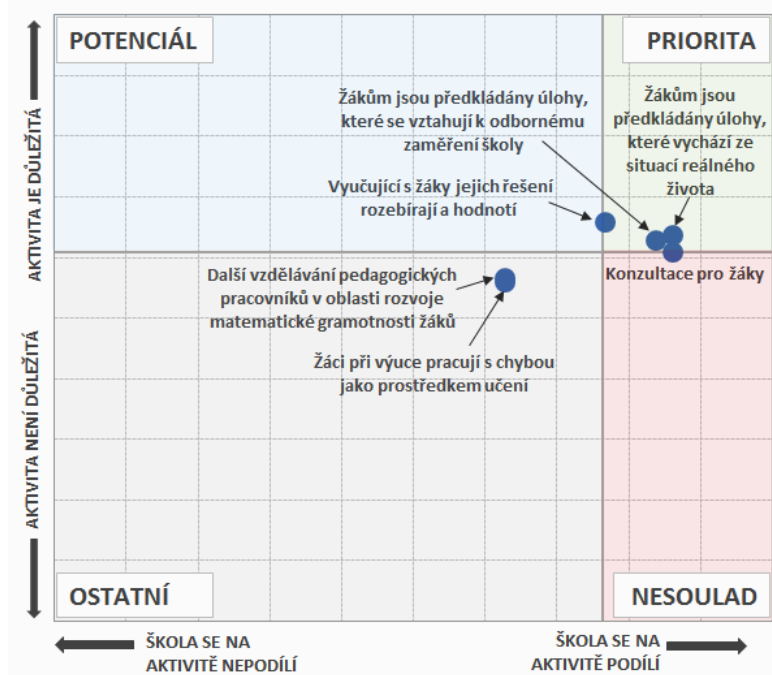
Graf 117: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

aktivitám přisuzují ale nižší míru důležitosti.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v rámci aktivit v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti především poskytují konzultace pro žáky (86 %), předkládají žákům úlohy, které vycházejí ze situací reálného života (86 %), i úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (84 %), a vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (77 %). 63 % SOŠ uvádí, že jejich žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení, a stejný podíl škol zajišťuje další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků.

Graf 118: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

a hodnotí se žáky jejich řešení. Této činnosti je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam, čím představuje pro SOŠ částečnou prioritu a potenciál v oblasti rozvoje matematické gramotnosti.

Již menší podíl středních odborných učilišť poskytuje konzultace pro žáky, přičemž tuto aktivitu školy považují za mírně podprůměrně důležitou, čímž se dostává do určitého nesouladu.

Potenciál v oblasti rozvoje podpory matematické gramotnosti pro SOU představuje aktivita, kdy vyučující se žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí. Deklarovaná důležitost je u této aktivity vysoká.

Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště soustředí i na další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků a na výuku, jenž žáci pracují s chybou jako s prostředkem učení. Školy těmto

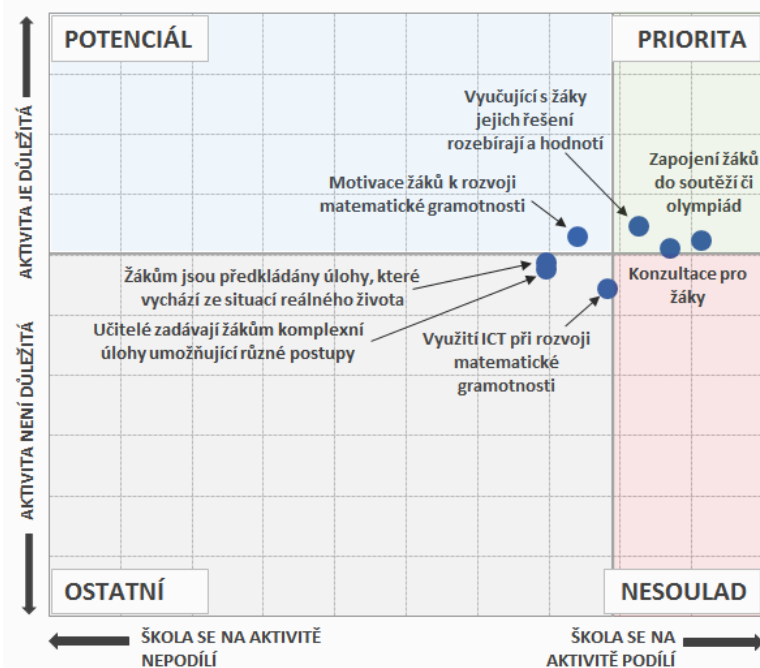
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje matematické gramotnosti představují priority středních odborných škol tyto aktivity: předkládání úloh žákům, které vycházejí ze situací reálného života, i úloh, které se vztahují k odbornému zaměření školy. Zmiňované aktivity střední odborné školy realizují ve velké míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřazují větší důležitost. Za prioritu lze částečně považovat i poskytování konzultací žákům (školy této přisuzují jenom průměrnou důležitost).

Vyučující středních odborných škol relativně často rozebírají

V menší míře střední odborné školy uvádí, že jejich žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení a zajišťují další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků. Uvedeným aktivitám ale přisuzují i nižší míru důležitosti.

Gymnázia se v rámci aktivit na podporu rozvoje matematické gramotnosti v největší míře zapojují žáky do soutěží či olympiád (91 %) a poskytují konzultace pro žáky (87 %). Gymnázia dále ve velké míře uvádějí, že jejich vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (83 %), využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti (78 %) a motivují žáky k rozvoji matematické gramotnosti (74 %). 70 % gymnázií deklaruje, že jejich učitelé zadávají žákům komplexní úlohy umožňující různé postupy, a stejný podíl gymnázií předkládá žákům úlohy, které vychází ze situací reálného života.

Graf 119: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představují priority v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti tyto činnosti: zapojení žáků do soutěží či olympiád, konzultace pro žáky a rozbor a hodnocení řešení žáků s vyučujícími. Na těchto aktivitách se gymnázia v největší míře podílí a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam.

Již menší podíl gymnázií cíleně motivuje žáky k rozvoji matematické gramotnosti, ale tuto aktivitu považuje za více důležitou. Představuje tak jistý potenciál dalšího rozvoje podpory rozvoje matematické gramotnosti na gymnáziích.

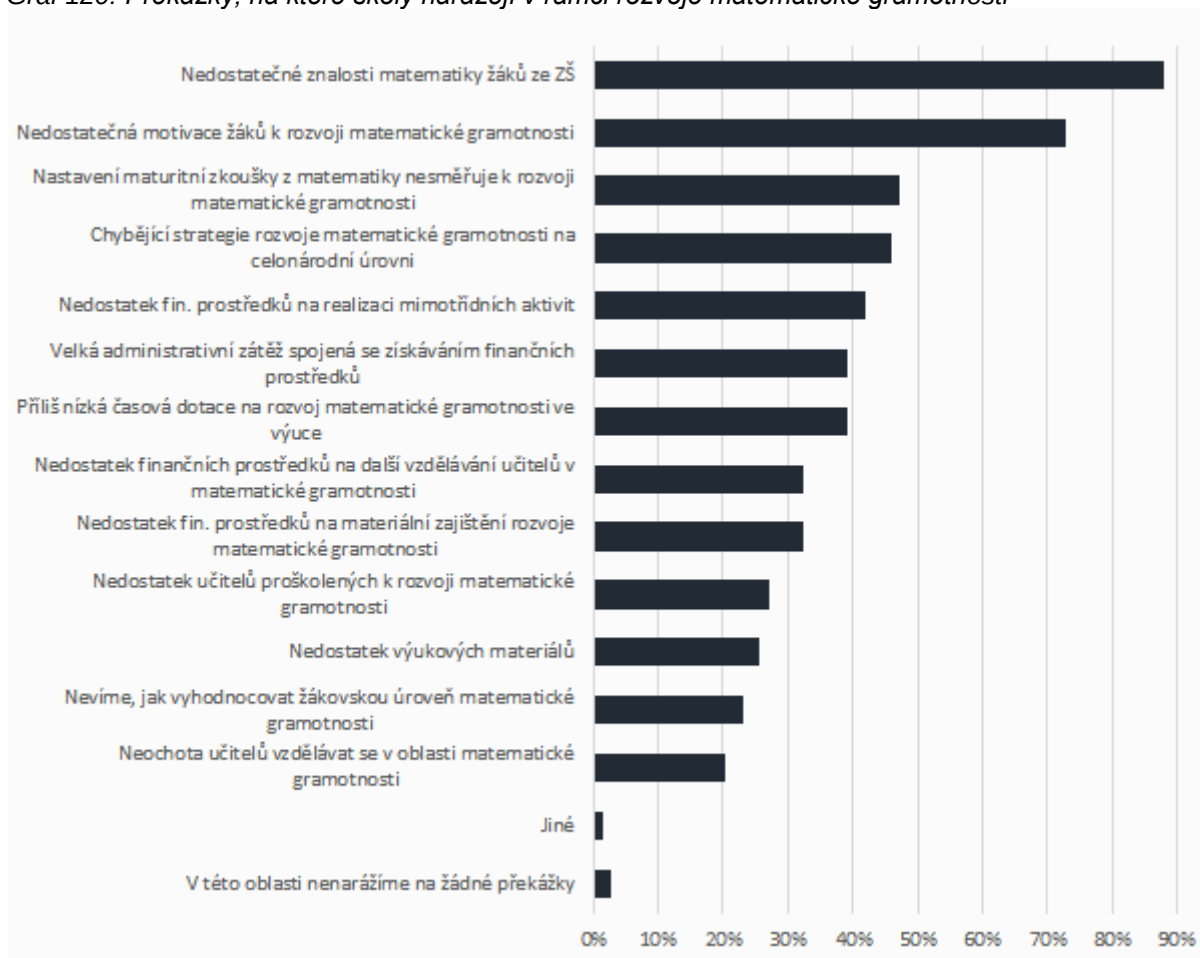
Gymnázia ve velké míře také využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti. Této aktivitě přisuzují gymnázia nízkou míru důležitosti, čímž se dostává do určitého nesouladu. V menší míře uvádějí gymnázia i další aktivity, kterým také přisuzují nižší míru důležitosti: žákům jsou předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života, a učitelé zadávají žákům komplexní úlohy umožňující různé postupy.

11.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu rozvoje matematické gramotnosti na středních a vyšších odborných školách v Jihočeském kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnými znalostmi matematiky žáků ze ZŠ (88 %). Téměř tři čtvrtiny škol upozorňují také na nedostatečnou motivaci žáků k rozvoji matematické gramotnosti (73 %). Již v menší míře školy uvádějí, že nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměruje k rozvoji matematické gramotnosti (47 %), dále poukazují na chybějící strategii rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni (46 %) a na nedostatek finančních prostředků na realizaci mimotřídních aktivit (42 %). 39 % škol překáží v rozvoji matematické gramotnosti velká administrativní zátěž spojená se získáváním finančních prostředků a stejnému podílu škol i příliš nízká časová dotace na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce.

Téměř třetina škol (32 %) pociťuje nedostatek finančních prostředků na další vzdělávání učitelů v matematické gramotnosti a shodný podíl škol i nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje matematické gramotnosti. Část škol postrádá dostatek učitelů proškolených k rozvoji matematické gramotnosti (27 %) i dostatek výukových materiálů (26 %). 23 % škol uvádí, že neví, jak vyhodnocovat žakovskou úroveň matematické gramotnosti, a 20 % škol se setkává s neochotou učitelů vzdělávat se v oblasti matematické gramotnosti. Pouze 3 % škol nenaráží v této oblasti na žádné překážky.

Graf 120: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje matematické gramotnosti

Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

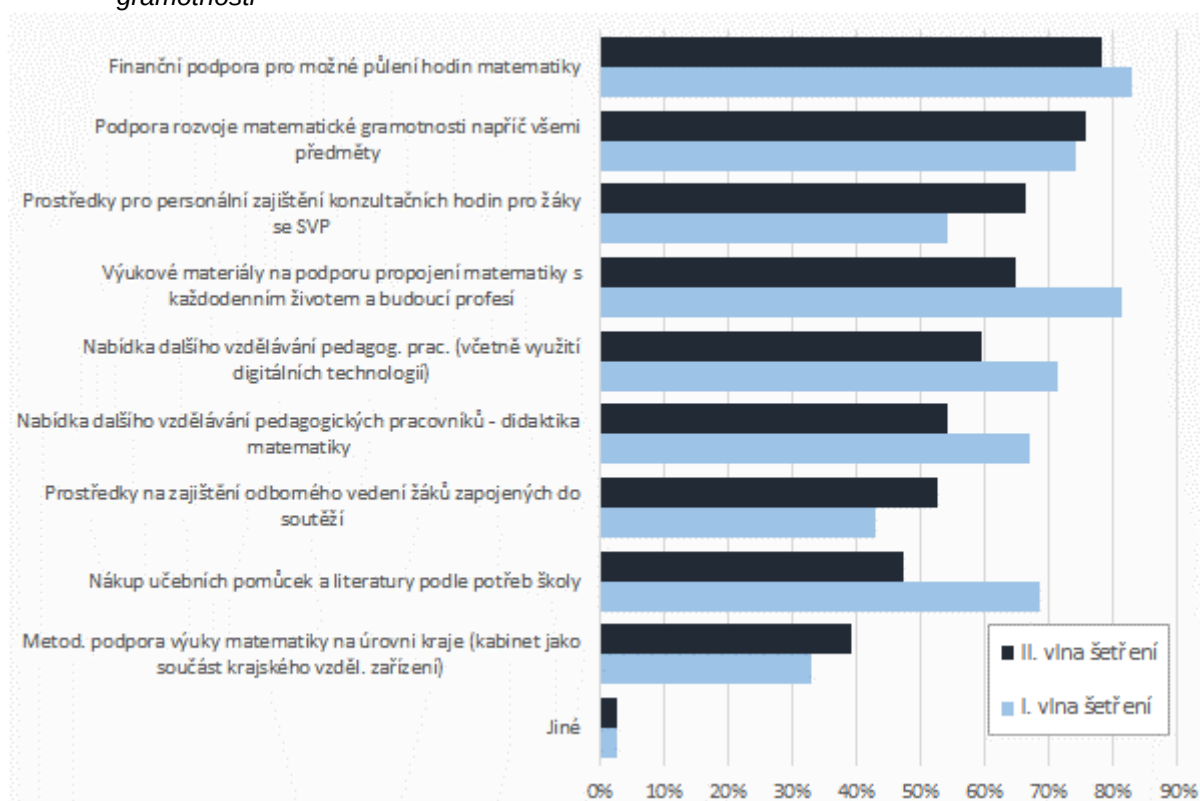
11.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohla finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (78 %) a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (76 %). Podle škol by dalšími vhodnými opatřeními byly prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP (66 %) a výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (65 %).

Za potřebné školy považují i nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků včetně využití digitálních technologií (59 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (54 %). Školy by dále uvítaly prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (53 %), možnost nákupu učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (47 %) a metodickou podporu výuky matematiky na úrovni kraje (39 %).

Oproti roku 2015/2016 je výrazný nárůst patrný u tří opatření, a to jsou prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP (nárůst o 12 p. b.), prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (nárůst o 10 p. b.) a metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje (nárůst o 6 p. b.). Pokles lze pak pozorovat především u opatření týkajících se nákupu učebních pomůcek a literatury pro potřeby školy (pokles o 21 p. b.), dále výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (pokles o 17 p. b.), nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (pokles o 13 p. b.) a nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, včetně využití digitálních technologií (pokles 12 p. b.).

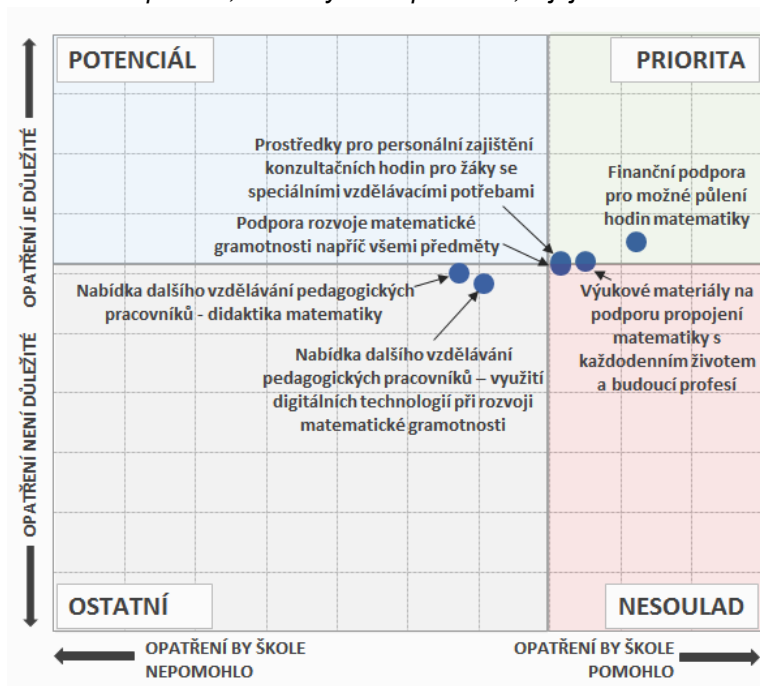
Graf 121: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje matematické gramotnosti

11.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji podpory matematické gramotnosti pomohla především opatření týkající se finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (82 %) a výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (75 %).

Graf 122: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

SOU uvítají i prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (71 %) a podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (71 %). Dále by školy ve větší míře ocenily nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (61 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (57 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory rozvoje matematické gramotnosti zohlednili také jejich důležitost, představuje pro střední

odborná učiliště prioritu finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky. Toto opatření zmiňují

Školami častěji zmiňovanými opatřeními jsou i výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí, prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty. Tato opatření jsou však ve srovnání s ostatními položkami hodnoceny jako průměrně důležité, čímž se nalézají na rozhraní prioritních opatření.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (86 %). 77 % SOŠ uvedlo požadavek na prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a stejný podíl i na podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty. Ve velké míře SOŠ uvádějí i potřebu výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (72 %), nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (70 %) i nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (60 %).

OPATŘENÍ JE DŮLEŽITÉ

POTENCIÁL

Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí

PRIORITA

Finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky

OPATŘENÍ NENÍ DŮLEŽITÉ

Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti

Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – didaktika matematiky

Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty

OSTATNÍ

NESOULAD

OPATŘENÍ BY ŠKOLE NEPOMOHLO

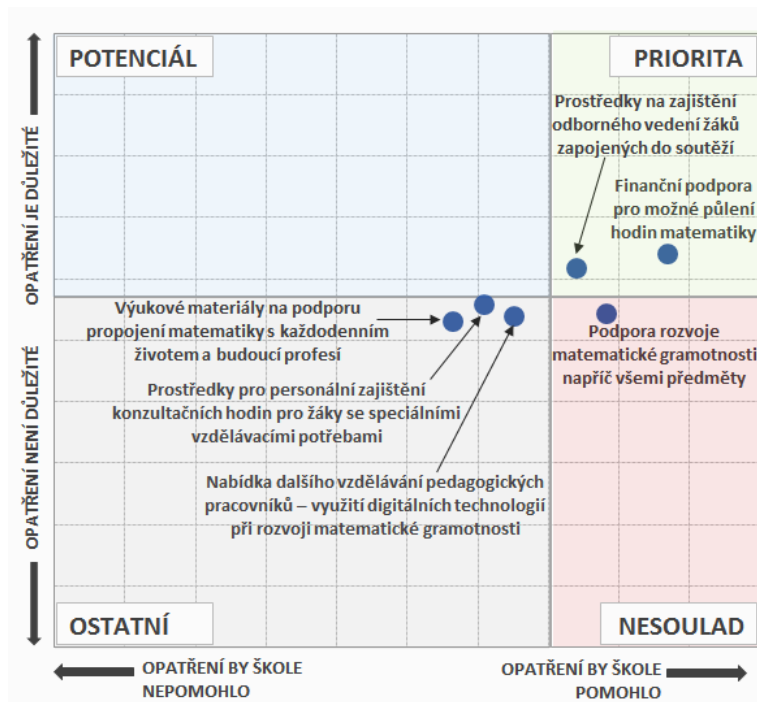
OPATŘENÍ BY ŠKOLE POMOHLO

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představují pro střední odborné školy potenciál pro jejich další rozvoj v oblasti rozvoje matematické gramotnosti výukové

Školami často zmiňovaným opatřením je i podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty, ale školy hodnotí toto opatření jako podprůměrně důležité, nachází se tak v jistém nesouladu.

Gymnázia by v rámci rozvoje podpory matematické gramotnosti ocenila především finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (87 %). V značné míře školy požadují podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (78 %), dále prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (74 %), nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (65 %), prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (61 %) a výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (57 %).

Graf 124: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje matematické gramotnosti představují priority gymnázií finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky a prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží. Tato opatření gymnázia zmiňují jako jedna z nejčastějších a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako nejdůležitější.

Mezi nejčastěji zmiňovanými opatřeními je i podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty. Tomuto opatření gymnázia přisuzují ale nižší (podprůměrnou) důležitost.

Menší podíl škol pak zmiňoval, že by jim v podpoře rozvoje

matematické gramotnosti pomohla nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti, dále prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP a výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí. Důležitost těchto opatření je však ve srovnání s ostatními sledovanými položkami podprůměrná.

11.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora rozvoje matematické gramotnosti“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

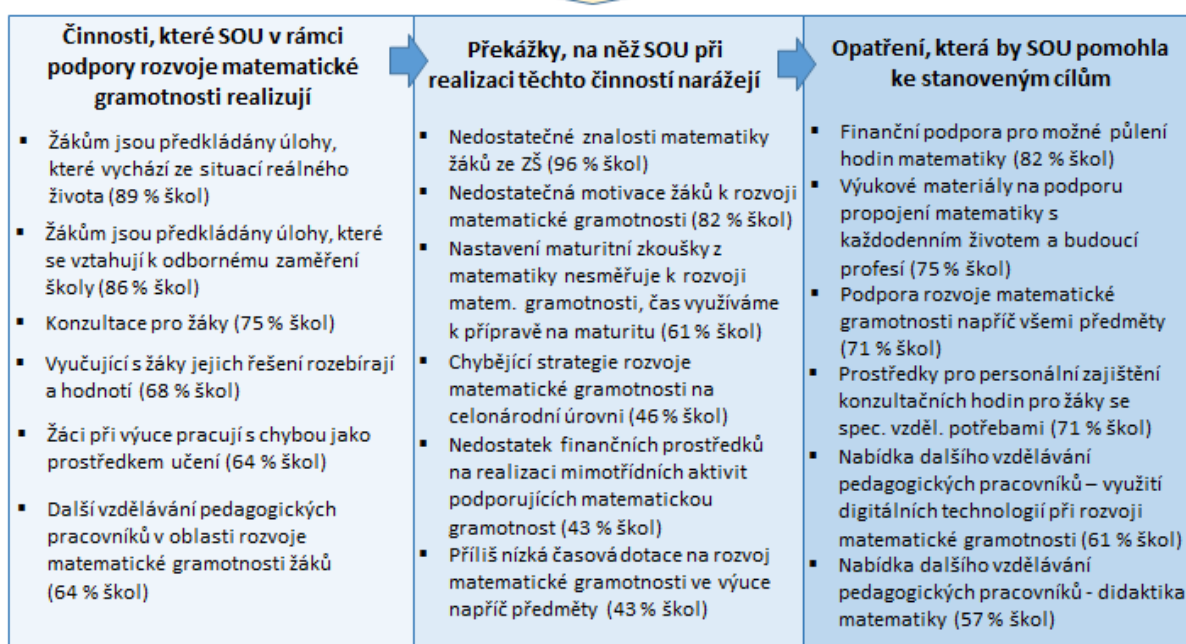
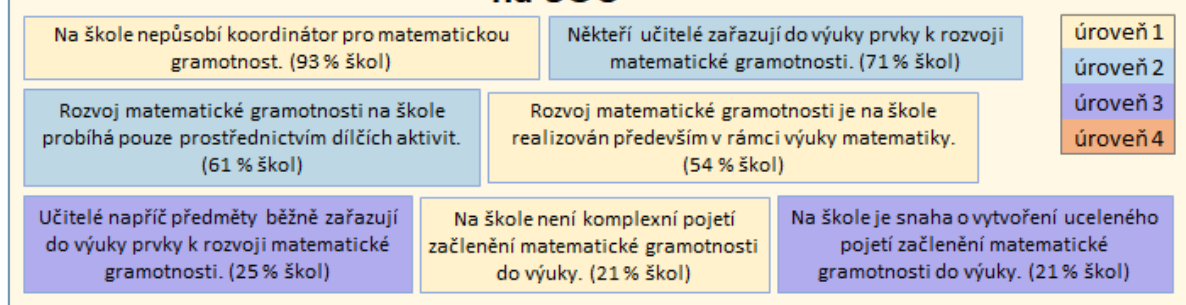
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory rozvoje matematické gramotnosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje matematické gramotnosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

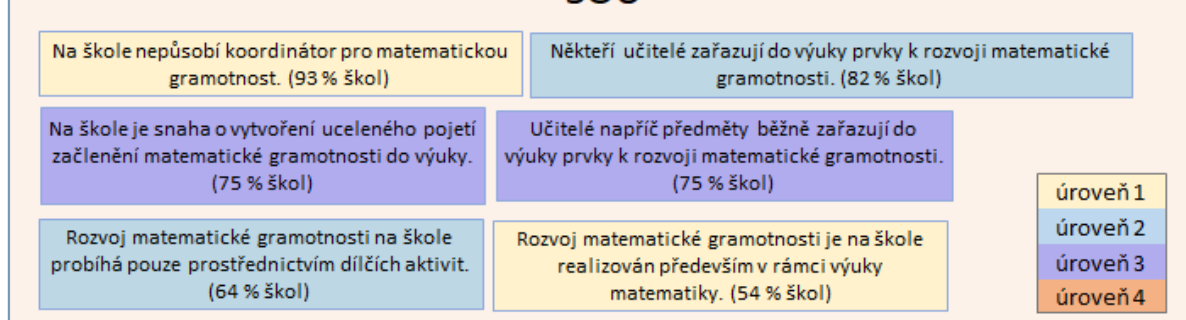
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje matematické gramotnosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory rozvoje matematické gramotnosti na SOU

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovila SOU

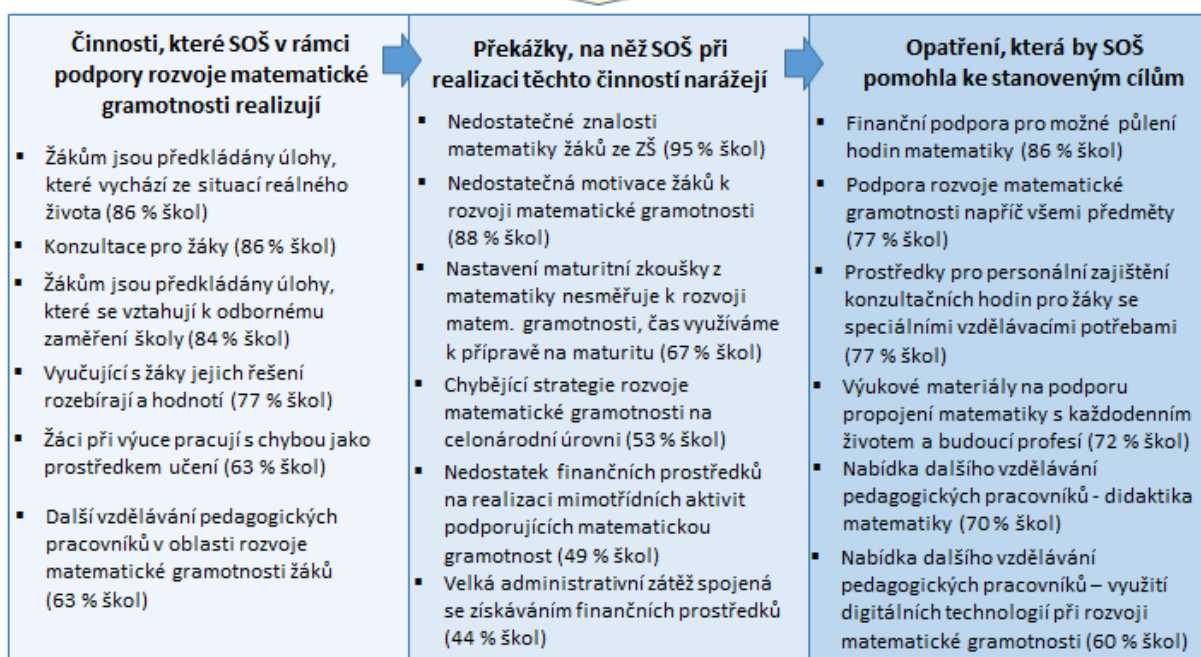
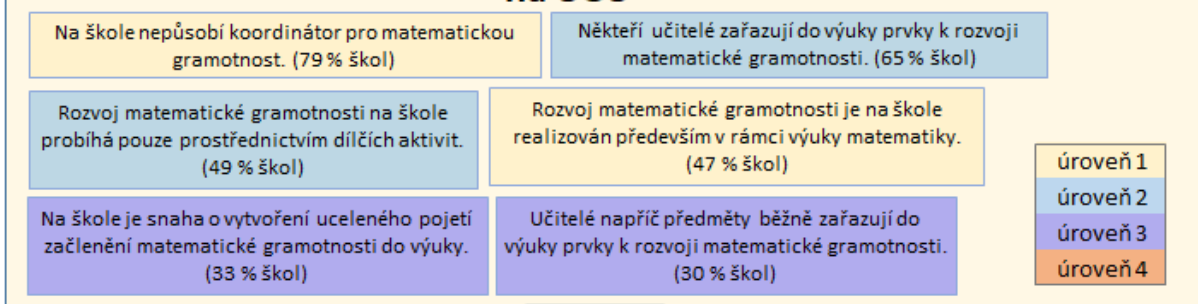

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

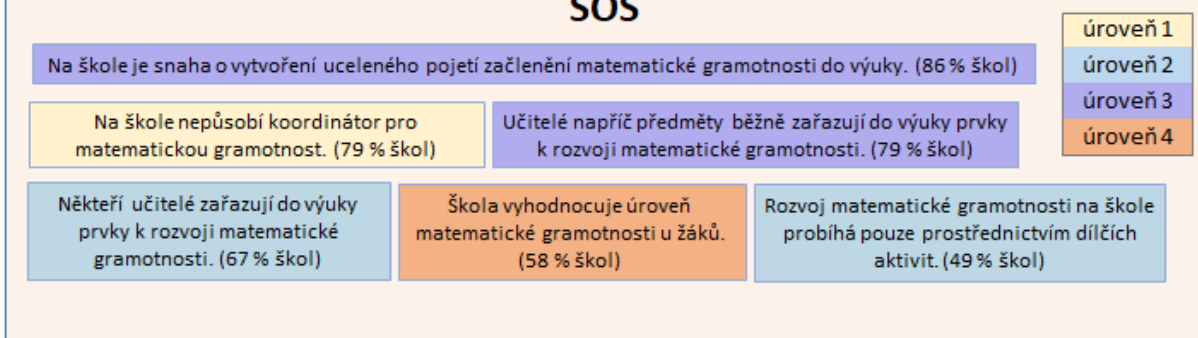
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.

Aktuální stav podpory rozvoje matematické gramotnosti na SOŠ

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovily SOŠ

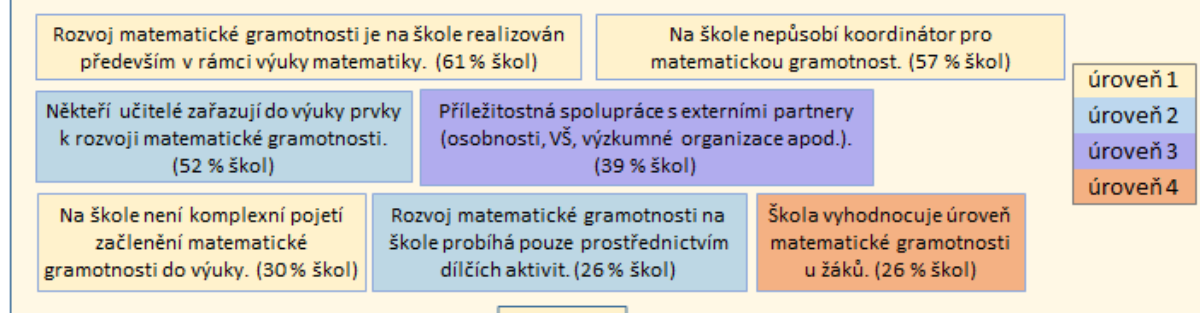

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

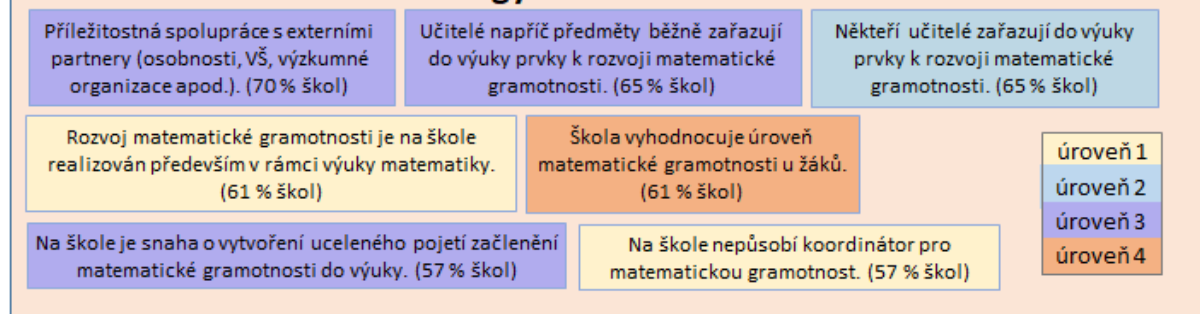
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.

Aktuální stav podpory rozvoje matematické gramotnosti na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.